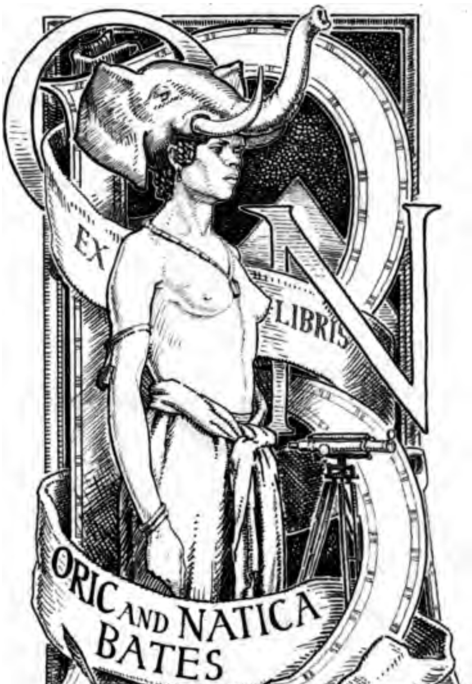

EX
LIBRIS
ORIC AND NATICA
BATES
H F GARRETT 1914

ΚΤΗΣΙΟΥ ΤΟΥ ΚΝΙΔΙΟΥ

ΤΑ ΣΩΖΟΜΕΝΑ.

CTESIAE CNIDII

QUAE SUPERSUNT.

NUNC

PRIMUM SEORSUM

EMENDATIUS ATQUE AUCTIUS ED[illegible]

CUM

INTERPRETATIONE LATINA

HENRICI STEPHANI ALIORUMQUE

ET

ANNOTATIONIBUS

HENRICI STEPHANI, HOESCHELII, SCHOTTI, GRONOVII, ALIORUMQUE,

QUIBUS SUAS ATQUE INDICES COPIOSISSIMOS

ADIECIT

ALBERTUS LION,

PHIL. DR. ET IN ACADEMIA GEORGIA AUGUSTA PRIVATIM DOCENS.

GOTTINGAE

APUD VANDENHOECK ET RUPRECHT.

MDCCCXXIII.

VIRO CLARISSIMO

IOANNI HENRICO CHR. HAUSS,

IURECONSULTO DOCTISSIMO ATQUE PERITISSIMO,

PRAEFECTO DUDERSTADIENSI, HOC TEMPORE UNUS EX IIS,

QUIBUS PROVINCIA TRIBUTORUM

IN REGNO HANNOVERANO ORDINANDORUM DEMANDATA EST,

FAUTORI SUO BENIGNISSIMO

MIRIFICIS BENEFICIIS

ATQUE

SAPIENTISSIMIS CONSILIIS DE SE MERITISSIMO

HANC CTESIAE EDITIONEM

GRATI ANIMI DOCUMENTUM ESSE

VOLUIT

EDITOR.

LECTORI BENEVOLO
ATQUE
ERUDITO.

Supervacaneum profecto foret, multis si edendi Ctesiae historiarum scriptoris celeberrimi consilium excusare atque defendere vellem. Nulla enim adhuc eorum, quae Ctesias reliquit, quaeque nobis fortuna adversa non invidit scripta, editio exstat, qua facile commodeque utaris. Excerpta a Photio patriarcha facta, et fragmenta, a scriptoribus veteribus passim servata, in Herodoti historiarum editionibus, iisque, quae forma sunt chartarum maxima, in folio quod dicunt, leguntur. Una est Borheckii Herodoti minori forma editio, in qua Ctesiae quae fere supersunt prostant. At ista non cuivis praesto est, nec, qui lubenter hunc librum, nulla sese virtute commendantem, comparare sibi velit, quemquam fore credo. Iam accedit, quod Ctesiae fragmenta in illis, quas dixi, editionibus non ita legebantur, ut cum fructu iis utereris. Alia enim prorsus deerant, quae iamiam ceteris adiungenda erant; (ea, quae equidem addidi, uncis inclusa videbis.) Alia non tota ex scriptoribus, unde hausta sunt, ex-

cerpta erant; quae igitur deficiebant, erant supplenda. Alia malis scriptorum editionibus nitebantur, et lectiones hoc tempore ex melioribus editionibus melius constituere licebat. Postremo omnia fere, et Fragmenta et Excerpta, interpretatione idonea, quae aliqua ex parte satisfaceret, egebant. His omnibus, quantum pro viribus meis potui, mederi conatus sum. — Ut de fragmentis pauca addam, hoc in illis edendis supplendisque consilium secutus sum, ut, id quod priores quoque editores fecerunt, (v. Fragmm. Pers. XX. Ind. IX. quae eo loco praefatus est Gronov.) ea tantum, a paucis si discesseris, reciperem, quae nomen Ctesiae additum haberent, reliquis fere omnibus, quae dubitationi sunt obnoxia, utrum a Ctesia profecta sint, nec ne, reiectis. Huc pertinent quae Ctesiam secuti enarrasse videntur Aristoteles, (v. ad Fragm. I. XXXVI, not. d. p. 253.) Nicolaus Damascenus, (de quo v. annotationes ad Fr. P. XXVII. XXVIII.) Diodorus Siculus, (qui quam multa ex Ctesia petierit, ostendit Heynius in commentationibus de Fontibus Diodori, pluribus locis.) Aelianus, (qui plurima de India relata Ctesiae debet, cuius nomen saepe laudavit, saepe vero omisisse videtur.) Antigonus Carystius, (v. Fragmm. Varia XIV. et ad Fr. I. XLV.) Plinius maior, (qui Ctesiam saepenumero auctorem secutus [v. ad Fr. I. XVII.] nonnunquam fortasse nomen eius omisit.) Solinus, (qui, Plinium imitatus, Ctesiam etiam secutus est, quem tamen ante oculos non habuisse videtur; v. Indic. scriptorum.) Strabo, Philostratus, Iustinus, alii. Ordinem fragmentorum, insertis idoneo fere loco novis fragmentis, eum

reliqui, qui adhuc servabatur, quamvis hic illic meliorem institui possè ordinem non nego; ut p. 288 sq. fragmentum, ex Antigono petitum, alium locum rectius occuparet; nec non, quod post XXV. posui fragmentum Plinianum, aptiorem post XXIV. teneret locum; et quae sunt eiusmodi. Ceterum fragmenta ex Persicis statim Excerpta excipiunt, quemadmodum Excerpta Indicorum fragmenta, quum olim Excerpta et Persica et Indica fragmentis praeponerentur.

De contextis quae vocantur constituendis et de interpretatione quae dicam haec sunt. In Excerptis secutus sum optimas Photii editiones, quas quidem manibus terere mihi licuit, quae sunt Davidis Hoeschelii et Andreae Schotti, unde excerpsi etiam varias quasdam lectiones adhuc neglectas. Codices Mscptos. conferre non potui *). Praeterea quibus subsidiis usus sim, ex iis, quae ad Fabricii notitiam literariam et in annotationibus atque indice passim addidi, intelliges. Recentiorum VV. DD. emendationes quas adiungerem paucas tantum habui; pauci enim omnino Ctesiae excerpta legerunt, pauciores eo consilio legerunt, ut vitia emacularent, quod obiter tantum a quibusdam factum est. In annotationibus conscribendis ad id inprimis respexi, ut, quaecunque fere ad Ctesiam illustrandum facerent, Tibi praesto essent. Ad historiam quam tractat explicandam

*) Quatuor Parisiis vidit Photii codd. *Ste - Croix*, in his Venetianum, quem pro antiquissimo et optimo habet. v. eius *Examen crit. des Hist. d'Alexandre le Gr.* p. 59. not. 3. ed. II. Quid de Photio omnino sentiendum sit, idem pronuntiat l. l. p. 753 sq. Add. *Heeren, Geschichte der Philol.* T. I. p. 124.

eos plerumque indicare, qui sedulo hoc egerunt, satis habui. Nolui enim ubique ipse inquirere in ipsam historiam et omnia investigare; quod longum erat.

Superest, ut de Ctesia ipso quaedam adiungam. Quam gravis utilisque sit scriptor ad historiam, Persarum maxime, cognoscendam, ab omnibus, qui eam attigerunt, probe est intellectum *). Gravissimus omnium fere esset, atque locupletissimus scriptor, si totum eius opus superesset. Iam vero, si Excerptis istis et fragmentis etiam careremus, multa nobis vel obscura essent vel prorsus ignota. In Ctesiae quam dicunt fidem historicam ulterius inquirere si vellem, post tot aliorum VV. DD. conatus actum agerem. Hoc igitur loco ad ea Te ablegare sufficiat, quae infra a Stephano in disquisitione disputata sunt. Praeterea unum omnium instar addo locum Heynii ex commentatione de fontib. et auctorit. Historiar. Diodori (in commentatt. Societ. Gotting. V. 7. p. 77 sqq.). Verba haec sunt: „Subtiliore virorum doctorum iudicio satis diligenter fides Ctesiae eum in modum constituta est, ut, etsi fabulose multa, nonnulla forte in maius aucta, quam ipse acceperat, in physicis inprimis, et in Indicis, tradere potuerit, non tamen commentitia prorsus commemoravisse videri debeat. Scilicet ferebantur, ut apud ceteras gentes, sic inter populos orientis narrationes heroum veterum mythicae variis modis exornatae: in his nomina

*) V. *Heeren*. l. l., in *Ideis* (cuius libri, quae paratur, nova editione uti mihi non licuit;) pll. ll. et in Commentatt. de Fontib. et Auctoritate Vitarum Parallel. Plutarchi p. 94 sq. *Ste-Croix* l. l. p. 731.

clara, quae per Ninum, Semiramidem et sic porro reddita sunt: de his si commemoravit auditu et lectu accepta Ctesias, non erat cur fraudis factae ipse accusaretur. Potuere in iis esse multi multorum populorum etiam Indorum mythi in unum populum cumulati. Si haud pauca, ex eo quidem aliorum opera repetita, (nam si ipse Ctesias superstes foret, de multis expeditius iudicium foret) non satis conveniunt cum Herodoto et aliis: primum in rebus ex tam remota antiquitate repetitis et fama hominum per plures populos et aetates acceptis mirationem id non habet; tum nomina provinciarum, regum, satraparum permutata in multis turbas intulisse videntur: at Diodoro vitio dare licet hoc, quod in exscribendo Ctesia parum diligenter ac subtiliter versatur, in temporibus notandis, inprimis negligentissimus; quodque idem narrationes diversorum scriptorum interdum adiunxit, nec tamen in caussas dissensus ulla cura adhibita inquirere maluit." Aliorum iudicia de Ctesia eiusque fide reperies in Fabricii notitia. Accurate hanc rem tractarunt inprimis Veltheim in: Vermischte Aufsätze V. 2. p. 171. 267-271. et Weyrauch in: Morgenstern Dörptische Beiträge V. 2. p. 367 sqq. 384 sq. 393. quibus adde Ste-Croix l. l. p. 8. 424 sq. Heeren, de Fontibus et auctoritate vitarum Parallel. Plutarchi. l. supra l.

De annotationibus et interpretatione mea hoc addo. Si qui forte fuerint, qui propterea, quod ampliori quem dicunt commentario Ctesiam non illustraverim, vituperare me voluerint, hoc a consilio meo alienum fuisse reputent. Hoc praecipue mihi meritum esse volui,

ut ad hominum usus divulgaretur scriptor de quo sermo est. Hoc enim nomine solo haud mediocriter de bonis literis meretur, qui id unum agit, ut veterum libros vel nulla addita vel translatione vel interpretatione recudendos curat. Praeterea si multa ad Ctesiam illustrandum colligere in animo fuisset, iusto diutius in scriniis latuisset; quod nolui. His igitur, quae Tibi iam praebeo, contentum Te esse velim L. B., cetera, quae desunt, noli curare. Indices adhuc non exstabant, eosque summo studio confeci, atque passim nonnulla quae ad Ctesiam illustrandum facere mihi videbantur intexui. Tertium indicem benignitati amici cuiusdam acceptum me referre, non est tacendum.

Sed antequam huic praefatiunculae finem imponam, iusta laude praedicanda mihi est benignitas atque humanitas eximia Equitis ordinis Danebr. Tychsenii V. Celeberr. Professoris in Academia nostra Orientalium linguarum peritissimi, qui, ut huius editionis ornamentum esset, ea quae olim de verbis Indicis in Heerenii V. Celeber. Ideis praeclare disputaverat, denuo percurrit et alia ad vv. quaedam in Persicis obvia explicanda addidit, quae in Excursu Tibi in latinum sermonem a me conversa iam trado. — Vale L. B. atque inceptis meis fave. —

Dabam Gottingae, Calend. Iul. MDCCCXXIII.

HENR. STEPHANI
de CTESIA historico antiquissimo disquisitio.

Qui melius, qui certius de rebus Persicis scribere potuerit quam Ctesias, arbitror fuisse neminem. Quod quo magis mihi persuadeo semperque persuasi: eo certe magis (ut homo Persicae historiae studiosissimus) aliquam eius scriptorum partem in quopiam bibliothecae angulo reperire posse desidero ac semper desideravi. Nam istae ex eius scriptis ἐκλογαὶ tantum abest ut desiderio meo satisfaciant, ut illud, non aliter quam ex longo contractam sitim pauculae aquae guttae, multo vehementius accendant. Ut autem Ctesiae tantum tribuam cum alia multa faciunt, tum vero quod illum a Xenophonte laudatissimo autore laudari videam*). Eum enim cuius unius ex omnibus ab illo ci-

*) Aliter alii iudicant, ut Haken: *Xenophon hatte des Ktesias Bericht vor Augen; zieht aber seine eigenen Nachrichten vor. Dies wirft kein sehr günstiges Licht auf die Wahrhaftigkeit des griechischen Leibarztes, der auch sonst wohl fabelt.* v. Haken. *Xenophon und die Zehntausend Griechen*, V. 1. p. 291.

tetur testimonium, ut locupletissimum, laudari certe, et magnificentissime quidem, interpretor. Unde fit etiam, ut Plutarcho, modestissimo alioqui et prudentissimo scriptori, succenseam: qui ita huius historici mores exagitat, ut omnibus modis suspectam nobis eius reddere velle videatur fidem. Sed quum duo in historico requirantur, et posse et velle de rebus vere scribere: primum, an id praestare potuerit, videamus: deinde de eo, an voluisse verisimile sit, disputabimus. At illud vel ipse Plutarchus nobis testabitur: et testatus erat ante eum laudatissimus, uti dixi, scriptor Xenophon. Respondeant igitur pro me ambo: Xenophon quidem in libro *Κύρου ἀναβάσεως* primo, [cap. 8. §. 26.] his verbis, ubi narrat vulneratum a Cyro Artaxerxem regem, eius fratrem, *καὶ παίει κατὰ τὸ στέρνον, καὶ τιτρώσκει διὰ τοῦ θώρακος, ὥς φησι Κτησίας ὁ ἰατρὸς, καὶ ἰᾶσθαι αὐτὸς τὸ τραῦμά φησι.* et paucissimis interiectis verbis, [§. 27.] *ὁπόσοι μὲν τῶν ἀμφὶ βασιλέα ἀπέθανον, Κτησίας λέγει· παρ᾽ ἐκείνῳ γὰρ ἦν.* Plutarchus autem initio *Ἀρτοξέρξου* [cap. I.] (ita enim illic nominatur, consentientibus etiam veteribus exemplaribus) [v. ad Anab. 1, 1, 1.] *Ἀλλὰ τὸν Κτησίαν — οὐκ εἰκός ἐστιν ἀγνοεῖν τοὔνομα τοῦ βασιλέως, παρ᾽ ᾧ διέτριβε, θεραπεύων αὐτὸν καὶ γυναῖκα καὶ μητέρα καὶ παῖδας.* Et pagina illius libri secunda, [cap. 6, fin.] *Κτησίας δὲ — ὃν οὔτ᾽ ἀγνοεῖν τὸν χρόνον εἰκός ἐστι παρόντα ταῖς πράξεσιν, οὔτε ἑκὼν αἰτίαν εἶχεν ἐκ τοῦ χρόνου μεταστῆσαι τὸ ἔργον, ὡς ἐπράχθη διηγούμενος.* Ex his igitur quum res omnes compertas exploratasque Ctesiam habere potuisse, (praesertim quum medicorum apud reges multo maior tunc temporis quam nunc authoritas esset) et ut de

compertis atque exploratis vere scribere potuisse intelligamus: nunc an eum (ut φιλαλήθη, id est, veritatis amatorem) id etiam voluisse probabile sit, consideremus. Nimirum et de hoc ἁπλοῦς ὁ λόγος. Nam si mentiri volebat Ctesias, nempe assentationis studium in caussa fuisse dicamus necesse est. Si assentator erat; certe mentiendo, eius auribus a quo plurimum commodi expectabat, aliquid dare, eiusque ambitioni subservire sibi propositum habebat. A quo autem plura quam a rege suo aut a regis matre sperare eum par erat? Superest igitur ut Ctesiam, dum Artaxerxi et Parysatidi statuit adulari, falsam illis laudem in historia sua plerumque affinxisse existimemus. Atqui tantum abest ut iis, ac Parysatidi praesertim falsam laudem affinxerit, ut veram potius detraxisse, ex iis passim quae de ea commemorat, omnibus videri possit. Et de his quidem ita loquor, quasi ante illorum obitum historiam suam edidisse Ctesiam constet. Nam si post eorum obitum in lucem ab eo prolatam fuisse credamus *), quomodo eum huius culpae, imo vel huius suspicionis dicere affinem fuisse audebimus? Quod autem ad res Indicas attinet, profecto mendacii illum multis in locis nemo non facile suspectum habuerit: sed quotusquisque est qui convincere queat et coarguere? Nescio (respondebit quispiam) quis eo tempore potuerit: at nunc possunt mercatores nostri qui il-

*) [V. ad Fragmm. Pers. LXI. Scaliger in Animadvv. in Euseb. Chronol. p. 122. ed. II.: Ad tertium annum Olymp. XCV. historiam suam continuavit, sed scribebat quatuor Olympiadibus solidis post illud tempus.]

huc et ipsi navigant. Ain' tu? at unde illis, ut, quum sint ἀναλφάβητοι, ideoque iudicio eo quod litteris et doctrina quaeritur, omnino careant: observare et observata aliis postea commemorare eadem quae viri docti, possint? Ne longe abeamus, unde homini omnium litterarum rudi, ut ligni παρήβου dicti naturam ita animadvertisse et animadversam ita queat describere ut hoc in libello a Ctesia descriptam habemus? ut omittam illud quod pro artis suae (quum medicus esset) solertia, ut observavit, ita et observasse debuit: nimirum illud lignum δίδοσθαι τοῖς κοιλιακοῖς βοήθημα. vel tale: quid quale alio quodam loco narratur? nempe aut miram cuiusdam radicis ad corrigendum nimium lactis usum virtutem: aut, quod de asinorum sylvestrium cornu refert? qui e poculis ex eorum cornu confectis biberint, neque spasmo eos, neque comitiali morbo corripi: sed neque, dummodo aut vinum aut aquam aut poculentum aliquid aliud ex huiusmodi poculis bibant, illos hausto aut ante aut post minime interire veneno? Nequaquam profecto ab imperitis istis mercatoribus expectanda haec narratio fuerit. quid igitur illi narrabunt? nimirum se vidisse sylvestres asinos cornu in fronte gestantes, quod cuius coloris esset, discernere non potuerint, sed nec satis eius magnitudinem consideraverint. Hanc autem vim huic cornu esse insitam, tam sunt nescii, quam ii qui nunquam ne Indorum quidem nomen audiverunt. Haec autem a me idcirco hic dicuntur, lector, ut quoties in quosdam homines incides, qui plus fidei de illis rebus, mercatoribus etiam litterarum imperitis, quam vel doctissimis antiquis scriptoribus adhibendum esse credunt, in prom-

ptu tibi quod illis nugatoribus respondeas, esse possit. Quod si quis me roget, an nec Ctesiae, nec aliis vetustis autoribus rerum huiusmodi historiam describentibus derogandam arbitrer esse fidem, ille a me hoc responsum feret: me domi et in patria mea tot tantaque rerum videre passim miracula, ut quum illos qui de peregrinarum regionum miraculis scripserunt lego: tum demum velim, Scepticam usurpans ἐποχὴν, dicere οὐ μᾶλλον, id est οὐ μᾶλλον πιστεύω, ἢ οὐ πιστεύω. si tantum illa excipias quae ita a ratione abhorrent, ut ne ipse quidem sensus communis ea quemquam patiatur admittere. Quid si vero, quo magis tales sunt res aliquae, eo etiam magis inter miracula, sed non inter incredibilia tamen referendae sint? Nam vel istud quale sit considera. Fuerunt nonnulli prisco saeculo homines, qui quod de quadam Indica ave narrabatur, eam videlicet in India, Indicum, illinc in Graeciam transportatam, Graecum sermonem discere, et hominum more articulatas distinctasque voces tandem proferre: hoc ut plane absurdum et ineptum commentum, exsibilandum explodendumque esse dixerint. Quinam? nempe non alii quam quibus huiusmodi avem ex Indicis oris advectam videre nunquam contigisset. Nam Ovidius et Statius, fortasse et ipsi, hominem id commemorantem, ut aperte mendacem, aliquando risu exceperant: at postquam ipsam illis datum fuit avem cernere et audire, quam ea de re famae et aliorum sermoni adhibere fidem noluerant, eam suis ipsorum oculis adhibere coacti fuerunt. Et, ut illos taceamus, hodieque vulgaris est adeo illa avis, ut exstare aliquem qui dicat incredibile esse quod de illa

cerpta erant; quae igitur deficiebant, erant supplenda. Alia malis scriptorum editionibus nitebantur, et lectiones hoc tempore ex melioribus editionibus melius constituere licebat. Postremo omnia fere, et Fragmenta et Excerpta, interpretatione idonea, quae aliqua ex parte satisfaceret, egebant. His omnibus, quantum pro viribus meis potui, mederi conatus sum. — Ut de fragmentis pauca addam, hoc in illis edendis supplendisque consilium secutus sum, ut, id quod priores quoque editores fecerunt, (v. Fragmm. Pers. XX. Ind. IX. quae eo loco praefatus est Gronov.) ea tantum, a paucis si discesseris, reciperem, quae nomen Ctesiae additum haberent, reliquis fere omnibus, quae dubitationi sunt obnoxia, utrum a Ctesia profecta sint, nec ne, reiectis. Huc pertinent quae Ctesiam secuti enarrasse videntur Aristoteles, (v. ad Fragm. I. XXXVI, not. d. p. 253.) Nicolaus Damascenus, (de quo v. annotationes ad Fr. P. XXVII. XXVIII.) Diodorus Siculus, (qui quam multa ex Ctesia petierit, ostendit Heynius in commentationibus de Fontibus Diodori, pluribus locis.) Aelianus, (qui plurima de India relata Ctesiae debet, cuius nomen saepe laudavit, saepe vero omisisse videtur.) Antigonus Carystius, (v. Fragmm. Varia XIV. et ad Fr. I. XLV.) Plinius maior, (qui Ctesiam saepenumero auctorem secutus [v. ad Fr. I. XVII.] nonnunquam fortasse nomen eius omisit.) Solinus, (qui, Plinium imitatus, Ctesiam etiam secutus est, quem tamen ante oculos non habuisse videtur; v. Indic. scriptorum.) Strabo, Philostratus, Iustinus, alii. Ordinem fragmentorum, insertis idoneo fere loco novis fragmentis, eum

reliqui, qui adhuc servabatur, quamvis hic illic meliorem institui possè ordinem non nego; ut p. 288 sq. fragmentum, ex Antigono petitum, alium locum rectius occuparet; nec non, quod post XXV. posui fragmentum Plinianum, aptiorem post XXIV. teneret locum; et quae sunt eiusmodi. Ceterum fragmenta ex Persicis statim Excerpta excipiunt, quemadmodum Excerpta Indicorum fragmenta, quum olim Excerpta et Persica et Indica fragmentis praeponerentur.

De contextis quae vocantur constituendis et de interpretatione quae dicam haec sunt. In Excerptis secutus sum optimas Photii editiones, quas quidem manibus terere mihi licuit, quae sunt Davidis Hoeschelii et Andreae Schotti, unde excerpsi etiam varias quasdam lectiones adhuc neglectas. Codices Mscptos. conferre non potui *). Praeterea quibus subsidiis usus sim, ex iis, quae ad Fabricii notitiam literariam et in annotationibus atque indice passim addidi, intelliges. Recentiorum VV. DD. emendationes quas adiungerem paucas tantum habui; pauci enim omnino Ctesiae excerpta legerunt, pauciores eo consilio legerunt, ut vitia emacularent, quod obiter tantum a quibusdam factum est. In annotationibus conscribendis ad id inprimis respexi, ut, quaecunque fere ad Ctesiam illustrandum facerent, Tibi praesto essent. Ad historiam quam tractat explicandam

*) Quatuor Parisiis vidit Photii codd. *Ste-Croix*, in his Venetianum, quem pro antiquissimo et optimo habet. v. eius *Examen crit. des Hist. d'Alexandre le Gr.* p. 59. not. 3. ed. II. Quid de Photio omnino sentiendum sit, idem pronuntiat l. l. p. 753 sq. Add. *Heeren*, *Geschichte der Philol.* T. I. p. 124.

eos plerumque indicare, qui sedulo hoc egerunt, satis habui. Nolui enim ubique ipse inquirere in ipsam historiam et omnia investigare; quod longum erat.

Superest, ut de Ctesia ipso quaedam adiungam. Quam gravis utilisque sit scriptor ad historiam, Persarum maxime, cognoscendam, ab omnibus, qui eam attigerunt, probe est intellectum *). Gravissimus omnium fere esset, atque locupletissimus scriptor, si totum eius opus superesset. Iam vero, si Excerptis istis et fragmentis etiam careremus, multa nobis vel obscura essent vel prorsus ignota. In Ctesiae quam dicunt fidem historicam ulterius inquirere si vellem, post tot aliorum VV. DD. conatus actum agerem. Hoc igitur loco ad ea Te ablegare sufficiat, quae infra a Stephano in disquisitione disputata sunt. Praeterea unum omnium instar addo locum Heynii ex commentatione de fontib. et auctorit. Historiar. Diodori (in commentatt. Societ. Gotting. V. 7. p. 77 sqq.). Verba haec sunt: „Subtiliore virorum doctorum iudicio satis diligenter fides Ctesiae eum in modum constituta est, ut, etsi fabulose multa, nonnulla forte in maius aucta, quam ipse acceperat, in physicis inprimis, et in Indicis, tradere potuerit, non tamen commentitia prorsus commemoravisse videri debeat. Scilicet ferebantur, ut apud ceteras gentes, sic inter populos orientis narrationes heroum veterum mythicae variis modis exornatae: in his nomina

*) V. *Heeren*. l. l., in *Ideis* (cuius libri, quae paratur, nova editione uti mihi non licuit;) pll. ll. et in Commentatt. de Fontib. et Auctoritate Vitarum Parallel. Plutarchi p. 94 sq. *Ste-Croix* l. l. p. 731.

clara, quae per Ninum, Semiramidem et sic porro reddita sunt: de his si commemoravit auditu et lectu accepta Ctesias, non erat cur fraudis factae ipse accusaretur. Potuere in iis esse multi multorum populorum etiam Indorum mythi in unum populum cumulati. Si haud pauca, ex eo quidem aliorum opera repetita, (nam si ipse Ctesias superstes foret, de multis expeditius iudicium foret) non satis conveniunt cum Herodoto et aliis: primum in rebus ex tam remota antiquitate repetitis et fama hominum per plures populos et aetates acceptis mirationem id non habet; tum nomina provinciarum, regum, satraparum permutata in multis turbas intulisse videntur: at Diodoro vitio dare licet hoc, quod in exscribendo Ctesia parum diligenter ac subtiliter versatur, in temporibus notandis inprimis negligentissimus; quodque idem narrationes diversorum scriptorum interdum adiunxit, nec tamen in caussas dissensus ulla cura adhibita inquirere maluit.“ Aliorum iudicia de Ctesia eiusque fide reperies in Fabricii notitia. Accurate hanc rem tractarunt inprimis Veltheim in: Vermischte Aufsätze V. 2. p. 171. 267-271. et Weyrauch in: Morgenstern Dörptische Beiträge V. 2. p. 367 sqq. 384 sq. 393. quibus adde Ste-Croix l. l. p. 8. 424 sq. Heeren, de Fontibus et auctoritate vitarum Parallel. Plutarchi. l. supra l.

De annotationibus et interpretatione mea hoc addo. Si qui forte fuerint, qui propterea, quod ampliori quem dicunt commentario Ctesiam non illustraverim, vituperare me voluerint, hoc a consilio meo alienum fuisse reputent. Hoc praecipue mihi meritum esse volui,

ut ad hominum usus divulgaretur scriptor de quo sermo est. Hoc enim nomine solo haud mediocriter de bonis literis meretur, qui id unum agit, ut veterum libros vel nulla addita vel translatione vel interpretatione recudendos curat. Praeterea si multa ad Ctesiam illustrandum colligere in animo fuisset, iusto diutius in scriniis latuisset; quod nolui. His igitur, quae Tibi iam praebeo, contentum Te esse velim L. B., cetera, quae desunt, noli curare. Indices adhuc non exstabant, eosque summo studio confeci, atque passim nonnulla quae ad Ctesiam illustrandum facere mihi videbantur intexui. Tertium indicem benignitati amici cuiusdam acceptum me referre, non est tacendum.

Sed antequam huic praefatiunculae finem imponam, iusta laude praedicanda mihi est benignitas atque humanitas eximia Equitis ordinis Danebr. Tychsenii V. Celeberr. Professoris in Academia nostra Orientalium linguarum peritissimi, qui, ut huius editionis ornamentum esset, ea quae olim de verbis Indicis in Heerenii V. Celeber. Ideis praeclare disputaverat, denuo percurrit et alia ad vv. quaedam in Persicis obvia explicanda addidit, quae in Excursu Tibi in latinum sermonem a me conversa iam trado. — Vale L. B. atque inceptis meis fave. —

Dabam Gottingae, Calend. Iul. MDCCCXXIII.

HENR. STEPHANI

de CTESIA historico antiquissimo disquisitio.

Qui melius, qui certius de rebus Persicis scribere potuerit quam Ctesias, arbitror fuisse neminem. Quod quo magis mihi persuadeo semperque persuasi: eo certe magis (ut homo Persicae historiae studiosissimus) aliquam eius scriptorum partem in quopiam bibliothecae angulo reperire posse desidero ac semper desideravi. Nam istae ex eius scriptis ἐκλογαὶ tantum abest ut desiderio meo satisfaciant, ut illud, non aliter quam ex longo contractam sitim pauculae aquae guttae, multo vehementius accendant. Ut autem Ctesiae tantum tribuam cum alia multa faciunt, tum vero quod illum a Xenophonte laudatissimo autore laudari videam*). Eum enim cuius unius ex omnibus ab illo ci-

*) Aliter alii iudicant, ut Haken: *Xenophon hatte des Ktesias Bericht vor Augen; zieht aber seine eigenen Nachrichten vor. Dies wirft kein sehr günstiges Licht auf die Wahrhaftigkeit des griechischen Leibarztes, der auch sonst wohl fabelt.* v. Haken. *Xenophon und die Zehntausend Griechen*, V. 1. p. 291.

tetur testimonium, ut locupletissimum, laudari certe, et magnificentissime quidem, interpretor. Unde fit etiam, ut Plutarcho, modestissimo alioqui et prudentissimo scriptori, succenseam: qui ita huius historici mores exagitat, ut omnibus modis suspectam nobis eius reddere velle videatur fidem. Sed quum duo in historico requirantur, et posse et velle de rebus vere scribere: primum, an id praestare potuerit, videamus: deinde de eo, an voluisse verisimile sit, disputabimus. At illud vel ipse Plutarchus nobis testabitur: et testatus erat ante eum laudatissimus, uti dixi, scriptor Xenophon. Respondeant igitur pro me ambo: Xenophon quidem in libro *Κύρου ἀναβάσεως* primo, [cap. 8. §. 26.] his verbis, ubi narrat vulneratum a Cyro Artaxerxem regem, eius fratrem, *καὶ παίει κατὰ τὸ στέρνον, καὶ τιτρώσκει διὰ τοῦ θώρακος, ὥς φησι Κτησίας ὁ ἰατρὸς, καὶ ἰᾶσθαι αὐτὸς τὸ τραῦμά φησι.* et paucissimis interiectis verbis, [§. 27.] *ὁπόσοι μὲν τῶν ἀμφὶ βασιλέα ἀπέθανον, Κτησίας λέγει· παρ' ἐκείνῳ γὰρ ἦν.* Plutarchus autem initio *Ἀρτοξέρξου* [cap. I.] (ita enim illic nominatur, consentientibus etiam veteribus exemplaribus) [v. ad Anab. 1, 1, 1.] *Ἀλλὰ τὸν Κτησίαν — οὐκ εἰκός ἐστιν ἀγνοεῖν τοὔνομα τοῦ βασιλέως, παρ' ᾧ διέτριβε, θεραπεύων αὐτὸν καὶ γυναῖκα καὶ μητέρα καὶ παῖδας.* Et pagina illius libri secunda, [cap. 6, fin.] *Κτησίας δὲ — ὃν οὔτ' ἀγνοεῖν τὸν χρόνον εἰκός ἐστι παρόντα ταῖς πράξεσιν, οὔτε ἑκὼν αἰτίαν εἶχεν ἐκ τοῦ χρόνου μεταστῆσαι τὸ ἔργον, ὡς ἐπράχθη διηγούμενος.* Ex his igitur quum res omnes compertas exploratasque Ctesiam habere potuisse, (praesertim quum medicorum apud reges multo maior tunc temporis quam nunc authoritas esset) et ut de

compertis atque exploratis vere scribere potuisse intelligamus: nunc an eum (ut φιλαλήθη, id est, veritatis amatorem) id etiam voluisse probabile sit, consideremus. Nimirum et de hoc ἁπλοῦς ὁ λόγος. Nam si mentiri volebat Ctesias, nempe assentationis studium in caussa fuisse dicamus necesse est. Si assentator erat; certe mentiendo, eius auribus a quo plurimum commodi expectabat, aliquid dare, eiusque ambitioni subservire sibi propositum habebat. A quo autem plura quam a rege suo aut a regis matre sperare eum par erat? Superest igitur ut Ctesiam, dum Artaxerxi et Parysatidi statuit adulari, falsam illis laudem in historia sua plerumque affinxisse existimemus. Atqui tantum abest ut iis, ac Parysatidi praesertim falsam laudem affinxerit, ut veram potius detraxisse, ex iis passim quae de ea commemorat, omnibus videri possit. Et de his quidem ita loquor, quasi ante illorum obitum historiam suam edidisse Ctesiam constet. Nam si post eorum obitum in lucem ab eo prolatam fuisse credamus *), quomodo eum huius culpae, imo vel huius suspicionis dicere affinem fuisse audebimus? Quod autem ad res Indicas attinet, profecto mendacii illum multis in locis nemo non facile suspectum habuerit: sed quotusquisque est qui convincere queat et coarguere? Nescio (respondebit quispiam) quis eo tempore potuerit: at nunc possunt mercatores nostri qui il-

*) [V. ad Fragmm. Pers. LXI. Scaliger in Animadvv. in Euseb. Chronol. p. 122. ed. II.: Ad tertium annum Olymp. XCV. historiam suam continuavit, sed scribebat quatuor Olympiadibus solidis post illud tempus.]

[illegible] ipsi navigant. Ain' tu? at unde illis, [illegible] ideoque iudicio eo [illegible] quaeritur, omnino ca- [illegible] servata aliis postea com- [illegible] docti, possint? Ne [illegible] homini omnium littera- [illegible] dicti naturam ita [illegible] animadversam ita queat de- [illegible] libello a Ctesia descriptam [illegible] illud quod pro artis suae [illegible] esset) solertia, ut observavit, ita [illegible] debuit: nimirum illud lignum [illegible] βοήθημα. vel tale quid [illegible] loco narratur? nempe aut [illegible] radicis ad corrigendum ni- [illegible] virtutem: aut, quod de asi- [illegible] sylvestrium cornu refert? qui e poculis [illegible] cornu confectis biberint, neque [illegible] neque comitiali morbo corripi: sed [illegible] quammodo aut vinum aut aquam aut [illegible] aliquid aliud ex huiusmodi poculis [illegible] illos hausto aut ante aut post minime [illegible] veneno? Nequaquam profecto ab impe- [illegible] mercatoribus expectanda haec narra- [illegible] quid igitur illi narrabunt? nimirum [illegible] sylvestres asinos cornu in fronte ge- [illegible] quod cuius coloris esset discernere non [illegible] sed nec satis eius magnitudinem con- [illegible] erint. Hanc autem vim huic cornu esse [illegible] tam sunt nescii, quam ii qui nunquam [illegible] Indorum quidem nomen audiverunt. Haec autem a me idcirco hic dicuntur, lector, ut quoties in quosdam homines incides, qui plus fidei de illis rebus, mercatoribus etiam littera- rum imperitis, quam vel doctissimis antiquis scriptoribus adhibendum esse credunt, in prom-

ptu tibi quod illis nugatoribus respondeas, esse possit. Quod si quis me roget, an nec Ctesiae, nec aliis vetustis autoribus rerum huiusmodi historiam describentibus derogandam arbitrer esse fidem, ille a me hoc responsum feret: me domi et in patria mea tot tantaque rerum videre passim miracula, ut quum illos qui de peregrinarum regionum miraculis scripserunt lego: tum demum velim, Scepticam usurpans ἐποχὴν, dicere οὐ μᾶλλον, id est οὐ μᾶλλον πιστεύω, ἢ οὐ πιστεύω. si tantum illa excipias quae ita a ratione abhorrent, ut ne ipse quidem sensus communis ea quemquam patiatur admittere. Quid si vero, quo magis tales sunt res aliquae, eo etiam magis inter miracula, sed non inter incredibilia tamen referendae sint? Nam vel istud quale sit considera. Fuerunt nonnulli prisco saeculo homines, qui quod de quadam Indica ave narrabatur, eam videlicet in India, Indicum, illinc in Graeciam transportatam, Graecum sermonem discere, et hominum more articulatas distinctasque voces tandem proferre: hoc ut plane absurdum et ineptum commentum, exsibilandum explodendumque esse dixerint. Quinam? nempe non alii quam quibus huiusmodi avem ex Indicis oris advectam videre nunquam contigisset. Nam Ovidius et Statius, fortasse et ipsi, hominem id commemorantem, ut aperte mendacem, aliquando risu exceperant: at postquam ipsam illis datum fuit avem cernere et audire, quam ea de re famae et aliorum sermoni adhibere fidem noluerant, eam suis ipsorum oculis adhibere coacti fuerunt. Et, ut illos taceamus, hodieque vulgaris est adeo illa avis, ut exstare aliquem qui dicat incredibile esse quod de illa

[illegible] nobis plane sit incredibile. [illegible] (quem *βίτταχον* Ctesias [illegible] praeter illum Veronensem Claudi[illegible] aut aliquem illi similem, nun[illegible] putabimus? Finge tamen reperiri [illegible] (et reperiuntur forsitan aliquot [illegible] qui in urbibus degunt) qui nun[illegible] volucrem viderit, aut, si viderit, loquentem certe nunquam audierit: an eum qui hanc illi avi inditam esse naturam affirmabit, fidem apud huiusmodi hominem impetraturum reris? Hoc certe si credis, longe falleris. His igitur tandem hunc sermonem claudamus verbis. Quemadmodum si psittacus nunquam ex India advectus ad nos fuisset, avem apud Indos esse humanas voces sonantem nemo crederet: nunc vero, quoniam vulgaris est illa, vix quisquam hoc miraculi loco habet: itidem etiam multa de aliis Indicis animalibus referri, et de plantis atque arboribus, nominatim etiam de quibusdam radicibus, item de aquis, de metallis, de aliis denique multis illi regioni peculiaribus rebus commemorari, quae multorum fidem superant: at si tam facilis illarum, quam psittaci, asportatio esset, tam facile firma ab omnibus persuasione reciperentur, quam ea quae de psittaco scripta sunt, recipiuntur. Ergo quod Plutarchus Ctesiae Persicis tribuit *μυθῶδες* (apud eum corrupte legitur *θυμῶδες*) ego id in eum, ne in Indicis quidem, nedum in Persicis, cadere existimo. At erat *φιλολάκων*. Fuerit vero *φιλαθηναῖος*, fuerit *φιλοθήβαιος*. quid tum? Hoc certe ut aliquo in loco Lacedaemoniorum auribus aut Atheniensium aut Thebanorum potius quam veritati serviret, facere potuisse dixerim: at ex una historiae particula totam illam men-

dacii arguere, hoc ego iniquissimi iudicis esse censuerim. Sed Plutarchum, aliquo praeiudicio fortasse praeoccupatum, quicquid libuerit, impune scribere sinamus, et de Ctesiae Persicis, penes ipsos Persas: de Indicis, penes Indos esto fides. Hic certe libellus, qualis qualis est, si aliud quo commendaretur, non haberet, vel hoc unum abunde ad eius commendationem valeret, quod aliquot cum ab aliis, tum vero a Plinio citati in eo reperiantur loci. Sunt vero et maxime memorabiles in eo et minime tamen vulgares historiae, quarum unam, lector, latino sermone interpretatam, proferam: διήγημα certe huiusmodi, quod rhetori cuipiam χρείας pulcherrimae argumentum, poëtae, iocoso quidem, facetorum epigrammatum: severo autem, gravissimae tragoediae amplissimam suppeditare possit materiam. „Mortuo, inquit, Megabyzo, uxor eius „Amytis, libidinosa matre filia libidinosior, summe virorum erat appetens, et suam undique „explebat libidinem. Forte accidit, ut aegrota„ret, non gravi morbo illa quidem: sed qui ta„men medici desideraret opem. Eam igitur „invisens Apollonides medicus Cous, quum iam„pridem esset eius amore correptus, convalitu„ram illam (utpote quae hysterica esset) si „cum viro congrederetur, affirmavit. Hac arte „fit voti compos Apollonides et amata potitur „Amytide. Verum tabescentem eam paulatim „quum cerneret, a congressu abstinere coepit. „Illa autem tandem quum matri suae rem to„tam aperuisset, eam, ne hanc quam ab Apol„lonide acceperat, inultam impunitamque di„mitteret iniuriam, rogavit. Mater, quae audi„verat, ad Artaxerxem defert: narratque ut „congressu eius usus esset, nec, nisi ea indignis

eos plerumque indicare, qui sedulo hoc egerunt, satis habui. Nolui enim ubique ipse inquirere in ipsam historiam et omnia investigare; quod longum erat.

Superest, ut de Ctesia ipso quaedam adiungam. Quam gravis utilisque sit scriptor ad historiam, Persarum maxime, cognoscendam, ab omnibus, qui eam attigerunt, probe est intellectum *). Gravissimus omnium fere esset, atque locupletissimus scriptor, si totum eius opus superesset. Iam vero, si Excerptis istis et fragmentis etiam careremus, multa nobis vel obscura essent vel prorsus ignota. In Ctesiae quam dicunt fidem historicam ulterius inquirere si vellem, post tot aliorum VV. DD. conatus actum agerem. Hoc igitur loco ad ea Te ablegare sufficiat, quae infra a Stephano in disquisitione disputata sunt. Praeterea unum omnium instar addo locum Heynii ex commentatione de fontib. et auctorit. Historiar. Diodori (in commentatt. Societ. Gotting. V. 7. p. 77 sqq.). Verba haec sunt: „Subtiliore virorum doctorum iudicio satis diligenter fides Ctesiae eum in modum constituta est, ut, etsi fabulose multa, nonnulla forte in maius aucta, quam ipse acceperat, in physicis inprimis, et in Indicis, tradere potuerit, non tamen commentitia prorsus commemoravisse videri debeat. Scilicet ferebantur, ut apud ceteras gentes, sic inter populos orientis narrationes heroum veterum mythicae variis modis exornatae: in his nomina

---

*) V. *Heeren.* l. l., in *Ideis* (cuius libri, quae paratur, nova editione uti mihi non licuit;) pll. ll. et in Commentatt. de Fontib. et Auctoritate Vitarum Parallel. Plutarchi p. 94 sq. *Ste-Croix* l. l. p. 731.

clara, quae per Ninum, Semiramidem et sic porro reddita sunt: de his si commemoravit auditu et lectu accepta Ctesias, non erat cur fraudis factae ipse accusaretur. Potuere in iis esse multi multorum populorum etiam Indorum mythi in unum populum cumulati. Si haud pauca, ex eo quidem aliorum opera repetita, (nam si ipse Ctesias superstes foret, de multis expeditius iudicium foret) non satis conveniunt cum Herodoto et aliis: primum in rebus ex tam remota antiquitate repetitis et fama hominum per plures populos et aetates acceptis mirationem id non habet; tum nomina provinciarum, regum, satraparum permutata in multis turbas intulisse videntur: at Diodoro vitio dare licet hoc, quod in exscribendo Ctesia parum diligenter ac subtiliter versatur, in temporibus notandis inprimis negligentissimus; quodque idem narrationes diversorum scriptorum interdum adiunxit, nec tamen in caussas dissensus ulla cura adhibita inquirere maluit." Aliorum iudicia de Ctesia eiusque fide reperies in Fabricii notitia. Accurate hanc rem tractarunt inprimis Veltheim in: Vermischte Aufsätze V. 2. p. 171. 267-271. et Weyrauch in: Morgenstern Dörptische Beiträge V. 2. p. 367 sqq. 384 sq. 393. quibus adde Ste-Croix l. l. p. 8. 424 sq. Heeren, de Fontibus et auctoritate vitarum Parallel. Plutarchi. l. supra l.

De annotationibus et interpretatione mea hoc addo. Si qui forte fuerint, qui propterea, quod ampliori quem dicunt commentario Ctesiam non illustraverim, vituperare me voluerint, hoc a consilio meo alienum fuisse reputent. Hoc praecipue mihi meritum esse volui,

ut ad hominum usus divulgaretur scriptor de quo sermo est. Hoc enim nomine solo haud mediocriter de bonis literis meretur, qui id unum agit, ut veterum libros vel nulla addita vel translatione vel interpretatione recudendos curat. Praeterea si multa ad Ctesiam illustrandum colligere in animo fuisset, iusto diutius in scriniis latuisset; quod nolui. His igitur, quae Tibi iam praebeo, contentum Te esse velim L. B., cetera, quae desunt, noli curare. Indices adhuc non exstabant, eosque summo studio confeci, atque passim nonnulla quae ad Ctesiam illustrandum facere mihi videbantur intexui. Tertium indicem benignitati amici cuiusdam acceptum me referre, non est tacendum.

Sed antequam huic praefatiunculae finem imponam, iusta laude praedicanda mihi est benignitas atque humanitas eximia Equitis ordinis Danebr. Tychsenii V. Celeberr. Professoris in Academia nostra Orientalium linguarum peritissimi, qui, ut huius editionis ornamentum esset, ea quae olim de verbis Indicis in Heerenii V. Celeber. Ideis praeclare disputaverat, denuo percurrit et alia ad vv. quaedam in Persicis obvia explicanda addidit, quae in Excursu Tibi in latinum sermonem a me conversa iam trado. — Vale L. B. atque inceptis meis fave. —

Dabam Gottingae, Calend. Iul. MDCCCXXIII.

HENR. STEPHANI
de CTESIA historico antiquissimo disquisitio.

Qui melius, qui certius de rebus Persicis scribere potuerit quam Ctesias, arbitror fuisse neminem. Quod quo magis mihi persuadeo semperque persuasi: eo certe magis (ut homo Persicae historiae studiosissimus) aliquam eius scriptorum partem in quopiam bibliothecae angulo reperire posse desidero ac semper desideravi. Nam istae ex eius scriptis ἐκλογαὶ tantum abest ut desiderio meo satisfaciant, ut illud, non aliter quam ex longo contractam sitim pauculae aquae guttae, multo vehementius accendant. Ut autem Ctesiae tantum tribuam cum alia multa faciunt, tum vero quod illum a Xenophonte laudatissimo autore laudari videam*). Eum enim cuius unius ex omnibus ab illo ci-

*) Aliter alii iudicant, ut Haken: *Xenophon hatte des Ktesias Bericht vor Augen; zieht aber seine eigenen Nachrichten vor. Dies wirft kein sehr günstiges Licht auf die Wahrhaftigkeit des griechischen Leibarztes, der auch sonst wohl fabelt.* v. Haken. *Xenophon und die Zehntausend Griechen*, V. 1. p. 291.

tetur testimonium, ut locupletissimum, laudari certe, et magnificentissime quidem, interpretor. Unde fit etiam, ut Plutarcho, modestissimo alioqui et prudentissimo scriptori, succenseam: qui ita huius historici mores exagitat, ut omnibus modis suspectam nobis eius reddere velle videatur fidem. Sed quum duo in historico requirantur, et posse et velle de rebus vere scribere: primum, an id praestare potuerit, videamus: deinde de eo, an voluisse verisimile sit, disputabimus. At illud vel ipse Plutarchus nobis testabitur: et testatus erat ante eum laudatissimus, uti dixi, scriptor Xenophon. Respondeant igitur pro me ambo: Xenophon quidem in libro *Κύρου ἀναβάσεως* primo, [cap. 8. §. 26.] his verbis, ubi narrat vulneratum a Cyro Artaxerxem regem, eius fratrem, *καὶ παίει κατὰ τὸ στέρνον, καὶ τιτρώσκει διὰ τοῦ θώρακος, ὥς φησι Κτησίας ὁ ἰατρὸς, καὶ ἰᾶσθαι αὐτὸς τὸ τραῦμά φησι.* et paucissimis interiectis verbis, [§. 27.] *ὁπόσοι μὲν τῶν ἀμφὶ βασιλέα ἀπέθανον, Κτησίας λέγει· παρ᾽ ἐκείνῳ γὰρ ἦν.* Plutarchus autem initio *Ἀρτοξέρξου* [cap. I.] (ita enim illic nominatur, consentientibus etiam veteribus exemplaribus) [v. ad Anab. 1, 1, 1.] *Ἀλλὰ τὸν Κτησίαν — οὐκ εἰκός ἐστιν ἀγνοεῖν τοὔνομα τοῦ βασιλέως, παρ᾽ ᾧ διέτριβε, θεραπεύων αὐτὸν καὶ γυναῖκα καὶ μητέρα καὶ παῖδας.* Et pagina illius libri secunda, [cap. 6, fin.] *Κτησίας δὲ — ὃν οὔτ᾽ ἀγνοεῖν τὸν χρόνον εἰκός ἐστι παρόντα ταῖς πράξεσιν, οὔτε ἑκὼν αἰτίαν εἶχεν ἐκ τοῦ χρόνου μεταστῆσαι τὸ ἔργον, ὡς ἐπράχθη διηγούμενος.* Ex his igitur quum res omnes compertas exploratasque Ctesiam habere potuisse, (praesertim quum medicorum apud reges multo maior tunc temporis quam nunc authoritas esset) et ut de

compertis atque exploratis vere scribere potuisse intelligamus: nunc an eum (ut φιλαλήθη, id est, veritatis amatorem) id etiam voluisse probabile sit, consideremus. Nimirum et de hoc ἁπλοῦς ὁ λόγος. Nam si mentiri volebat Ctesias, nempe assentationis studium in caussa fuisse dicamus necesse est. Si assentator erat; certe mentiendo, eius auribus a quo plurimum commodi expectabat, aliquid dare, eiusque ambitioni subservire sibi propositum habebat. A quo autem plura quam a rege suo aut a regis matre sperare eum par erat? Superest igitur ut Ctesiam, dum Artaxerxi et Parysatidi statuit adulari, falsam illis laudem in historia sua plerumque affinxisse existimemus. Atqui tantum abest ut iis, ac Parysatidi praesertim falsam laudem affinxerit, ut veram potius detraxisse, ex iis passim quae de ea commemorat, omnibus videri possit. Et de his quidem ita loquor, quasi ante illorum obitum historiam suam edidisse Ctesiam constet. Nam si post eorum obitum in lucem ab eo prolatam fuisse credamus *), quomodo eum huius culpae, imo vel huius suspicionis dicere affinem fuisse audebimus? Quod autem ad res Indicas attinet, profecto mendacii illum multis in locis nemo non facile suspectum habuerit: sed quotusquisque est qui convincere queat et coarguere? Nescio (respondebit quispiam) quis eo tempore potuerit: at nunc possunt mercatores nostri qui il-

*) [V. ad Fragmm. Pers. LXI. Scaliger in Animadvv. in Euseb. Chronol. p. 122. ed. II.: Ad tertium annum Olymp. XCV. historiam suam continuavit, sed scribebat quatuor Olympiadibus solidis post illud tempus.]

huc et ipsi navigant. Ain' tu? at unde illis, ut, quum sint ἀναλφάβητοι, ideoque iudicio eo quod litteris et doctrina quaeritur, omnino careant: observare et observata aliis postea commemorare eadem quae viri docti, possint? Ne longe abeamus, unde homini omnium litterarum rudi, ut ligni παρήβου dicti naturam ita animadvertisse et animadversam ita queat describere ut hoc in libello a Ctesia descriptam habemus? ut omittam illud quod pro artis suae (quum medicus esset) solertia, ut observavit, ita et observasse debuit: nimirum illud lignum δίδοσθαι τοῖς κοιλιακοῖς βοήθημα. vel tale quid quale alio quodam loco narratur? nempe aut miram cuiusdam radicis ad corrigendum nimium lactis usum virtutem: aut, quod de asinorum sylvestrium cornu refert? qui e poculis ex eorum cornu confectis biberint, neque spasmo eos, neque comitiali morbo corripi: sed neque, dummodo aut vinum aut aquam aut poculentum aliquid aliud ex huiusmodi poculis bibant, illos hausto aut ante aut post minime interire veneno? Nequaquam profecto ab imperitis istis mercatoribus expectanda haec narratio fuerit. quid igitur illi narrabunt? nimirum se vidisse sylvestres asinos cornu in fronte gestantes, quod cuius coloris esset, discernere non potuerint, sed nec satis eius magnitudinem consideraverint. Hanc autem vim huic cornu esse insitam, tam sunt nescii, quam ii qui nunquam ne Indorum quidem nomen audiverunt. Haec autem a me idcirco hic dicuntur, lector, ut quoties in quosdam homines incides, qui plus fidei de illis rebus, mercatoribus etiam litterarum imperitis, quam vel doctissimis antiquis scriptoribus adhibendum esse credunt, in prom-

ptu tibi quod illis nugatoribus respondeas, esse possit. Quod si quis me roget, an nec Ctesiae, nec aliis vetustis autoribus rerum huiusmodi historiam describentibus derogandam arbitrer esse fidem, ille a me hoc responsum feret: me domi et in patria mea tot tantaque rerum videre passim miracula, ut quum illos qui de peregrinarum regionum miraculis scripserunt lego: tum demum velim, Scepticam usurpans ἐποχὴν, dicere οὐ μᾶλλον, id est οὐ μᾶλλον πιστεύω, ἢ οὐ πιστεύω. si tantum illa excipias quae ita a ratione abhorrent, ut ne ipse quidem sensus communis ea quemquam patiatur admittere. Quid si vero, quo magis tales sunt res aliquae, eo etiam magis inter miracula, sed non inter incredibilia tamen referendae sint? Nam vel istud quale sit considera. Fuerunt nonnulli prisco saeculo homines, qui quod de quadam Indica ave narrabatur, eam videlicet in India, Indicum, illinc in Graeciam transportatam, Graecum sermonem discere, et hominum more articulatas distinctasque voces tandem proferre: hoc ut plane absurdum et ineptum commentum, exsibilandum, explodendumque esse dixerint. Quinam? nempe non alii quam quibus huiusmodi avem ex Indicis oris advectam videre nunquam contigisset. Nam Ovidius et Statius, fortasse et ipsi, hominem id commemorantem, ut aperte mendacem, aliquando risu exceperant: at postquam ipsam illis datum fuit avem cernere et audire, quam ea de re famae et aliorum sermoni adhibere fidem noluerant, eam suis ipsorum oculis adhibere coacti fuerunt. Et, ut illos taceamus, hodieque vulgaris est adeo illa avis, ut exstare aliquem, qui dicat incredibile esse quod de illa

narratur, id demum nobis plane sit incredibile. Quem enim, psittacum (quem *βίττακον* Ctesias hic appellat) praeter illum Veronensem Claudiani senem, aut aliquem illi similem, nunquam vidisse putabimus? Finge tamen reperiri senem aliquem (et reperiuntur forsitan aliquot ex illis etiam qui in urbibus degunt) qui nunquam eam volucrem viderit, aut, si viderit, loquentem certe nunquam audierit: an eum qui hanc illi avi inditam esse naturam affirmabit, fidem apud huiusmodi hominem impetraturum reris? Hoc certe si credis, longe falleris. His igitur tandem hunc sermonem claudamus verbis. Quemadmodum si psittacus nunquam ex India advectus ad nos fuisset, avem apud Indos esse humanas voces sonantem nemo crederet: nunc vero, quoniam vulgaris est illa, vix quisquam hoc miraculi loco habet: itidem etiam multa de aliis Indicis animalibus referri, et de plantis atque arboribus, nominatim etiam de quibusdam radicibus, item de aquis, de metallis, de aliis denique multis illi regioni peculiaribus rebus commemorari, quae multorum fidem superant: at si tam facilis illarum, quam psittaci, asportatio esset, tam facile firma ab omnibus persuasione reciperentur, quam ea quae de psittaco scripta sunt, recipiuntur. Ergo quod Plutarchus Ctesiae Persicis tribuit *μυθῶδες* (apud eum corrupte legitur *θυμῶδες*) ego id in eum, ne in Indicis quidem, nedum in Persicis, cadere existimo. At erat *φιλολάκων*. Fuerit vero *φιλαθηναῖος*, fuerit *φιλοθήβαιος*. quid tum? Hoc certe ut aliquo in loco Lacedaemoniorum auribus aut Atheniensium aut Thebanorum potius quam veritati serviret, facere potuisse dixerim: at ex una historiae particula totam illam men-

dacii arguere, hoc ego iniquissimi iudicis esse censuerim. Sed Plutarchum, aliquo praeiudicio fortasse praeoccupatum, quicquid libuerit, impune scribere sinamus, et de Ctesiae Persicis, penes ipsos Persas: de Indicis, penes Indos esto fides. Hic certe libellus, qualis qualis est, si aliud quo commendaretur, non haberet, vel hoc unum abunde ad eius commendationem valeret, quod aliquot cum ab aliis, tum vero a Plinio citati in eo reperiantur loci. Sunt vero et maxime memorabiles in eo et minime tamen vulgares historiae, quarum unam, lector, latino sermone interpretatam, proferam: διήγημα certe huiusmodi, quod rhetori cuipiam χρείας pulcherrimae argumentum, poëtae, iocoso quidem, facetorum epigrammatum: severo autem, gravissimae tragoediae amplissimam suppeditare possit materiam. „Mortuo, inquit, Megabyzo, uxor eius „Amytis, libidinosa matre filia libidinosior, summe virorum erat appetens, et suam undique „explebat libidinem. Forte accidit, ut aegrotaret, non gravi morbo illa quidem: sed qui tamen medici desideraret opem. Eam igitur „invisens Apollonides medicus Cous, quum iampridem esset eius amore correptus, convalituram illam (utpote quae hysterica esset) si „cum viro congrederetur, affirmavit. Hac arte „fit voti compos Apollonides et amata potitur „Amytide. Verum tabescentem eam paulatim „quum cerneret, a congressu abstinere coepit. „Illa autem tandem quum matri suae rem to„tam aperuisset, eam, ne hanc quam ab Apol„lonide acceperat, inultam impunitamque di„mitteret iniuriam, rogavit. Mater, quae audi„verat, ad Artaxerxem defert: narratque ut „congressu eius usus esset, nec, nisi ea indignis

„prius abusus modis, illo abstinuisset. Rex ma„tri de his agendi, ut vellet, potestatem per„mittit. Illa igitur comprehensum et in vin„cula coniectum Apollonidem duos menses in „tormentis et cruciatibus habuit, tandem vero „vivum etiam defodit." Hic iam mihi lector (quod in legendis historicorum scriptis longe et iucundissimum et utilissimum est) historiam cum historia confer, Persicam nimirum cum Romana. Amytin cum Messalina, regis Persarum filiam cum imperatoris Romani coniuge mihi compara: et muliebre utrobique, quasi in speculo quodam, contemplare ingenium.

Claudius audi
Quae tulerit. dormire virum quum senserat uxor,
Ausa Palatino etc.

satis enim tibi notos esse puto versus. Aptissime autem, meo quidem iudicio, hoc par mulierum copulaverimus: ut quas personas et longa temporum intercapedo et longum locorum intervallum et linguae magna discrepantia dissociaverunt, generis nobilitas (licet in altera maior) et morum foeditas ac turpitudo minime nobili vinculo nobis consocient atque coniungant. Et de Messalinae quidem, ut audias, libidine, tibi longe abeundum non fuerit. Amytin autem, praeterquam Ctesiae, etiam Dinonis gravissimi autoris hoc infamatam reperi elogio, Ἄμυτις, καλλίστη τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ γυναικῶν καὶ ἀκολαστοτάτη. id est, Amytis omnium Asiae feminarum ut pulcherrima, ita libidinosissima. Historiam cum historia contulisti, lector: nunc autem poëtae quomodo cum historicis conferri

debeant, et ut cum illorum sententiis horum pulchre testimonia consonent, considera. Nimirum quod a poëta Latinorum omnium ingeniosissimo pronunciatum est, Litem magnam pudicitiae cum forma esse, non minus vere quam eleganter esse dictum, iam antea tibi, ut opinor, persuaseras. sed ita verum tamen hoc esse, ut non in omnes hanc cadere suspicionem existimare deberemus. At nunc hac te docent historiae, non obscuras tantum, non privatas tantum affines huic culpae esse personas, verum etiam imperatrices, eorum etiam qui reges regum vocabantur (et merito quidem vocabantur) filias. Sed cur ego tam memorabilem undique hanc tibi reddere conor orationem? nimirum quod illa vel certissimum Ctesiae φιλαληθείας datura sit testimonium. Quem enim missum me facere velle simulaveram, nunc quasi ex insidiis repetere libet sermonem. Ecquis unicuique erga suam artem et erga eiusdem artis societate iunctos (quod eiusdem velut sacri sint cultores) naturaliter quosdam amoris excitari nescit igniculos? Nisi igitur Ctesiae amica quidem ars sua, amicus vero Apollonides, sed amica magis historiae veritas fuisset, haeccine cum tanto utriusque narrasset dedecore? At ego (dicet fortasse Plutarchus) istud factum longe aliter interpretor. Nam ut κεραμεὺς κεραμεῖ κοτέει, sic etiam ἰατρὸς ἰατρῷ. hinc illa diffamatio. Itane tandem haec eius diffamandi studio commemoret, quem aliquot in locis non multo ante sponte laudaverit? Quo te iam vertes Plutarche? Video quo evadere velis. Passim ab Herodoto dissentit. Patrem fabularum mihi narras, tandem te tuo confodisti gladio. Nimirum verax Ctesias, mendaci Hero-

doto repugnat. Quid tu autem ad haec, lector? nonne iam tibi teneri Plutarchus videtur? Hoc si tibi persuasi, Ctesiae τὸ φιλάληθες admirare mecum potius, quam cum Plutarcho τὸ φιλοψευδὲς reprehende. Aut, si tibi paria in utramque partem videntur esse momenta, saltem te neutrum serva, et ubi dixi, de Ctesiae Persicis, penes Persas, de Indicis, penes Indos fides esto. Vale.

DE CTESIA HISTORICO.

(Ex Io. Alb. Fabricii bibliotheca Graeca, cum Auctario G. C. Harles. V. 2. p. 740 sqq.)

Ctesias, Ctesiochi*) filius**), ex familia Asclepiadarum, patria Cnido, Cariae urbe, medicus Artaxerxis Mnemonis, per XVII annos in honore ab eo habitus, a Salmasio***) perperam traditur fuisse aequalis Herodoto, quum iunio-

---

*) [Male *Clenarchi* posuit Alfons. Ciacconius in Bibliotheca, V. 1. p. 623. ed. Camusat.]

**) Tzetzes Chil. I. hist. 1. et Suidas, [v. Testimonia vett. infr.] (Eudocia p. 268. ubi dicitur Ctesiarchi aut Ctesiochi filius;) Plutarch. Artaxerxe p. 1012. 1014. Lucian. de scribenda Historia Tom. I. p. 630. (cap. 3. p. 71. tom. II. edit. Reitzii, ubi Lucian. ait, Ctesiam ea, quae de Indis scripserit, neque vidisse, neque fando accepisse, adeoque finxisse. Vidi ibi Iensium. adde Lucian. quomodo historia scribenda sit, cap. 39. p. 52. Tom. II. ibique Gesner.)

***) Salmas. ad Solin. p. 871. edit. Ultraiect. b. G. e loco Diodori Sic. (II. cap. 32. p. 146. ubi vid. Wesseling.) perperam accepto.

rem fuisse clarissimis argumentis constet *). Mihi h. l. sufficiet scripta eius tantum commemorare, idque tanto brevius, quod exceptis paucis fragmentis et excerptis Henrici Stephani **),

---

*) Ea vide, si lubet, apud Vossium de Hist. Gr. lib. I. cap. 5. [p. 22 sqq.] et Saxii Onomast. I. p 59. [Chronicon Paschale p. 168. ed. Paris. p. 135, a. ed. Venet.: ϙδ' Ὀλυμπίας. Αἰμυλίου καὶ Ῥουστίκου. Ξενοφῶν Ὀρζυλάου, καὶ Κτησίας ἐγνωρίζοντο (florebant.) Syncell. Chronogr. ex Africano: Ἰσοκράτης ῥήτωρ, Κτησίας, καὶ Διόδωρος ἐγνωρίζοντο. Add. Euseb. Chronic. lat. I. p. 33. et II. p. 134. ed. Scalig. ad Ol. XCV.: Xenophon — et Ctesias clari habentur, p. 46. (55. ed. II.) Graeci textus.]

**) *H. Stephanus* Photii excerpta ex Ctesiae Persicis et Indicis graece primus vulgavit an. 1557. 8. (Habeo exemplum inscriptum: Ἐκ τῶν Μέμνονος — — *Ex Memnone excerptae historiae, de tyrannis Heracleae Ponticae. Ex Ctesia et Agatharchide excerptae historiae. Omnia non solum graece, sed et latine, partim ex Henr. Stephani, partim ex Laur. Rhodomanni interpretatione. Cum accessione ad ea quae prius ex illis historiis excerpta fuerant. A. M. D. LXXXXIIII. Excudebat Henr. Stephanus.* 8. — Insunt quoque (p. 120 - 228.) Appiani lib. Ἀννιβαϊκὴ et Ἰβηρικὴ cum Stephani castigationibus usque ad p. 248. tum p. 259 sqq. accessio ex aliquot scriptorum locis: duae Chionis epistolae et alia quae ad Clearchum, Agatharchidem et Ctesiam pertinent. Separatim edita est latina versio, huius sententiae: *Ex Memnone et aliis excerptae historiae, de tyrannis Heracleae ponticae. Ex Ctesia et Agatharchide excerptae historiae. Omnia cum recenti accessione, graece: nec non latine, partim ex H. Stephani, partim ex Laur.. Rhodomanni interpretatione. A.* 1594. *Excud. H. Stephanus.* 8. — Epistolae Chionis et quaedam alia sub finem gr. contextus carent versione latina. Exemplar versionis tantum latinae, huius anni, fuit in biblioth. Bünaviana; vid. Catal. I. p. 105.) deinde eadem suis Herodoti editionibus [a. 1570. 1592.] a se translata et disquisi-

Andreae Schotti, Gothofredi Iungermanni (et Wesselingii) industria collectis, et Photii Bibliothecae interseri, vel Herodoto subnecti solitis, nullum eorum ad nos pervenit, sed ad unum omnia interciderunt. Fuerunt autem haec:

Περσικῶν βιβλία κγ'. Historiae de rebus Persarum libri XXIII. in quo opere dicaverat sex primores libros describendis rebus Assyriacis *)

---

tione de Ctesia aliisque nonnullis aucta adiunxit. (v. supra [Fabr. bibl. Gr. ed. Harl.] p. 338 et 339.) Hinc (*Hoeschelius* gr. cum notis suis, in Photii biblioth. p. 52 sq. Aug. Vind. 1601. fol. et gr. et lat. cum scholiis) *Andreas Schottus* in sua Photii versione post. cod. LXXII. p. 106 sq. Ctesiae fragmenta subnexuit. Idem diligentissime fecerunt in suis Herodoti editionibus *Gothofredus Iungermannus*, [1608. et 1618] quam secutus est *Tho. Galeus*, [1679.] (et *Iac. Gronovius*, [1715.] denique Wesselingius, [1763.] cum notis auctisque fragmentis, testimoniis ac iudiciis de Ctesia antiquis et aliis accessionibus [quae vero cuncta a Wesselingio non profecta sunt]. Repetiit Borheck. Vol. II. edit. Herodoti, Lemgoviae, 1781.) [Gallico sermone praeter *Gedoynum*, qui infra memoratur, Persica expressit *Larcher.* in: *Histoire d'Hérodote* T. VI. p. 215 sqq. ed. II. Uterque Gallus Indica etiam in suum sermonem transtulit. Ille in: *Oeuvres diverses*, a. 1745. (v. *Mémoires de l'Academ. des Inscr.* T. XVI. *Hist.* p. 98.) hic post Persica l. l.] In *Allatii* Apibus urbanis p. 187. legas etiam M. Antonium Petilium excerpta ex Ctesiae Persicis et Indicis latine vertisse. De Ctesiae scriptis egit praeterea *Io. Meursius* in Cypro lib. II. cap. 29. et ad Apollonii Dyscoli Historiam commentitiam p. 120. Iohan. Harduinus fragmenta, quae exstant, supposita Ctesiae esse, coniicit in Chronologia V. T. p. 91. Sed sollemne viri illi erudito *παραδοξολογεῖν*.

*) Hinc Strabo p. 656. lib. XIV. adfirmat, Ctesiam scripsisse Ἀσσυριακὰ et Περσικά. Illis primoribus libris diligenter usus est Diodorus Siculus, libro praesertim secundo. [cf. Voss. de histor. Gr. l. l. p. 23.]

aliisque, quae Persica antecesserunt, facto a Nino et Semiramide initio. A septimo autem libro ad postremum usque historiam Persicam persecutus est a Cyro et Cambyse regibus, ad annum 3. Olymp. XCIII. *) sive annum Artaxerxis Mnemonis octavum, ante Christ. nat. CCCXCVI. usus, (ut iste quidem iactavit,) arcanis annalibus, quos in membranis **) describi sibi curaverant reges Persarum. Perspicuitatem suavitatemque Ctesiae, dialecto Ionica***) [licet patria dorici generis esset,] usi, mire praedicant Demetrius libro de Elocutione §. 218. 221. Dionysius Halicarnasseus, et Photius. In rebus ipsis Herodoto saepe, interdum etiam Xenophonti †) contradixit, observante Photio cod. LXXII. quo excerpta ex illo opere Ctesiae nobis servavit. Fabulosus, vanus fideque indignus scriptor visus iam olim est quam plurimis, Straboni, Plutarcho in Artaxerxis vita ††)

*) Diodor. XIV. c. 47. (p. 679. ed. Wesseling.)

**) Diodor. II. p. 84. (T. I. p. 146. ed. Wessel. cuius not. videbis.

***) Salmasius de dialecto, qua usus est, ionica, videndus est p. 29. de Hellenistica et p. 41. ubi Ctesiam gente doricum observat, perinde ut Hippocratem et Herodotum.

†) Xenophon Ctesiae Persicam Historiam legit, antequam suam scriberet: nam lib. I. de expeditione Cyri p. 157. [v. praefat. ad Anab. Xen. Cap. II. p. XXII.] memorans vulneratum a Cyro Artaxerxem fratrem Ctesiam auctorem laudat, et vulnus ab illo curatum esse, ipso auctore refert: addit etiam, Ctesiam, utpote regi praesentem, tradidisse, quot tum temporis circa regem ceciderint.

††) [Plutarchum propterea Ctesiae iratum fuisse, quod hic Lacedaemoniis magis faveret, quam Boeotis, ponit *Gedoyn.* p. 247.]

aliisque. Inter recentiores idem contendunt Ios. Scaliger, [Canon. Isagog. p. 313. ed. I. p. 320 sqq. cf. p. 137 sq. edit. a. 1658.] et, praeter innumeros alios Herm. Conringius in adversariis chronologicis de Asiae et Aegypti antiquissimis dynastiis, (cap. 7. p. 161. in Syntagmate variarum dissertatt. a I. Georgio Graevio editarum, Ultraiecti, 1702, 4.) qui non tantum in narrationibus ceteris, sed praecipue in Persicis (in quo solo argumento aliquid ei tribuunt veteres*) plerique, et recentiores,) parum fidei mereri Ctesiam, disputat, quod facit etiam Bernardus de Montfaucon libro de veritate historiae Iudith, p. 120 sq. et Dounaeus notis ad Demosthen. p. 171. item Gouietus in dissert. inserta continuationi Memoriarum litterariarum Salengrii T. I. Part. I. nr. VIII. p. 121 sqq. et contra Herodotum pro Ctesia Part. II. p. 349 sqq. 364 sqq. Journal des Sçavants 1726.

*) Diodor. (lib. II. cap. 2. p. 114. T. I. Wesseling. cuius annot. vide p. 115, 8.) Iustinus etc. Hinc Is. Vossius lib. de LXX. interpretibus p. 334. „Ctesiae „auctoritati in Persicis plurimum tribuunt veteres, „quum tamen in ceteris fuerit mendacissimus." [Ger. Voss. l. l. p. 24.: „Miretur aliquis homini adeo vano tantum fidei habitum esse a Diodoro Siculo, Trogo, et aliis, ut eum, quam Herodotum sequi in plurimis mallent. Nempe imposuit iis, quod Ctesias profiteretur, se cuncta hausisse ex regiis membranis."] Persicarum rerum bonum auctorem inprimis Ctesiam vocat Barnab. Brissonius, lib. I. de regno Persar. — Epitomen Persicorum, (nobilissimi ex Ctesiae scriptis,) concinnasse videtur *Pamphila*, foemina Epidauria: Suidas enim [sub v. Παμφίλη] inter eius scripta memorat Ἐπιτομὴν τῶν [τοῦ] Κτησίου ἐν βιβλίοις γ'. [Ger. Voss. l. l.: Arbitror vero, eam epitomen non fuisse *omnium* Ctesiae librorum, sed viginti trium de rebus Persicis."]

Oct. p. 235. Ctesiae fidem frangit Christoph. Cellarius in Ctesiae hypothesibus suspectis de principio regnorum et historiarum, Halae Sax. 1694. rec. 1703. (in diss. academicis, a Io. Georg. Walchio iunctim editis, Lips. 1712. p. 54 - 70. Iac. Arrhenius in diss. de Monarchia Assyriorum Ctesiana; Upsal. 1705, 8. Inter paucos tamen Ctesiae fidem adserere adnisus est Ulric. Hul·.rus in diss. de temporibus ante Cyrum, quae exstat, in historia eius civili non procul ab initio. Nec non Freretus *), bibl. françoise, a. 1726. Sept. p. 138 sqq. Sam. Schuckford. in Connex. vet. hist. cum scriptor. profan. T. II. p. 19. Journ. liter. Tom. 15. p. 4. Fabric. Sed Schuckford. libro VII. Vol. I. p. 553 sq. version. germ. Dresdae 1726, 4. minus facere videtur narrationibus Ctesiae: cuius tamen partes interdum sequitur Des Vignoles **) Chronol. T. II. p. 169. Praeferunt ei Herodotum Iac. Usserius in Annal. V. T. ad A. M. 2737. I. G. Walch. in exercitt. histor. de fabulosa histor. Semiramidis, Lips. 1713. rec. in Parergis academ. p. 27 sqq. ubi de Ctesia eiusque mala fide historica quaedam habet. L. E. du Pin bibl. univers. des historiens p. 209 sqq. Multo tamen plura collegit, examinavit et plurium, tam veterum, quam recentiorum iudicia diversa proposuit Io. Georg. Walther. in Animadverss. historicis et criticis,

---

*) [v. *Histoire de l'Acad. des Inscr. Mém.* T. V. p. 350 sqq.]

**) [Quem Herodoto saepius, quam par erat, fuisse iniquiorem, nimioque Ctesiae amore in transversum abreptum, animadvertit Wesseling. in praefat. ad Herodot. p. II.]

Weissenfelsae, 1748. 8. in commentat. historica, qua Herodoti et Ctesiae sententiae de magnitudine atque antiquitate imperii assyriaci et medici coniunguntur, p. 75 - 112. de aetate Ctesiae p. 99 sq. et contra Wesselingii Addenda ad T. I. Diodori Sic. modeste docteque disputans p. 367 sqq. in Addendis: idem Walther. ibidem p. 122 sqq. in commentat. de veterum recentiorumque historicorum invidentia, iudicandi libidine et nimio rerum mirabilium amore. Iac. de Rhoer in Feriis Daventriensibus, Traiecti ad Rhenum. 1758. 8. libr. II. cap. I. p. 137 sqq. contra Huberum aliosque disputans atque Herodotum I. cap. 95. (ubi Wesseling. laudat Schroeerum in Orig. Assyr. sect. IV, 5 sqq. et Leon. Offerhaus. Spicileg. hist. chronolog. p. 145.) copiose explicans, ita contendit illum cum Ctesiae narratione, ut studeat, utrumque in concordiam reducere, Ctesiae manibus suum honorem aliquo modo restituere, atque evincere, Herodotum imperium Assyriorum non coercere intra quingentos annos, Medos denique non fuisse subditos, sed socios Babyloniorum. Compara Waltherum, qui loco citato p. 103 sqq. aliam ingressus est viam *). Adde De Bougainville, qui Herodoti et Ctesiae narrationes de monarchia Medorum conciliare studuit in Mém. de Littérat. I. et B. L. Tom. XXIII. p. 1 sqq. et Abbé Gedoyn,

*) [In *Annales du monde, depuis le déluge jusqu'au gouvernement d'Othoniel, premier juge des Israëlites* etc. Strasburg. 1788, 8. historia profana cum sacra, adeoque narrationes Herodoti et Ctesiae conciliantur: saltem id tentavit auctor, neque vero satisfecit criticis. cf. *Journal Encyclop.* Octobr. 1789. T. VII. P. I. Nr. 3. Fabr. Bibl. Gr. V. 2. p. 347. *Harles.*]

Histoire des Perses, écrite par Ctesias suivant l'Extrait, que Photius nous en a laissé, [in Histoir. de l'Acad. des Inscr. V. 14. p. 247 sqq.] lib. II. cap. 20. §. III. p. 331 sq. Harl. *).

---

*) [Cf. etiam *Volney*, *Chronologie d'Hérodote*, *Paris*, 1809. *Fuhrman. Handbuch der Class. Lit.* etc. V. 2. P. 2. p. 233.: *Die Beschuldigung* (*der Glaubwürdigkeit des Ctesias*) *beruht wohl mehr auf den Umstand, dass er fast durchgehends dem Herodot widersprochen hat, und auch hie und da vom Berichte des Xenophon abweicht, wiewohl letzterer des Ctesias Werk vor Abfassung des Seinigen nicht bloss gelesen hat, sondern sich auch in der Anabasis auf seinen Umgang mit dem König Artaxerxes bezieht, wornach er dasjenige, was damals nach der Verwundung dieses Fürsten in der Nähe desselben vorfiel, wissen und erzählen könne. Wie lässt sich seine Glaubwürdigkeit, die man ihm in der persischen Geschichte vorzüglich nicht absprechen kann, so ganz bezweifeln, da er doch von so vielen Ereignissen und Thaten Augenzeuge war? Sollte er auch Unwahrheiten erzählt haben, so beruht das nur auf seinem Zutrauen auf die vorgefundenen Nachrichten, im königlichen Archive. Aus Unkunde der medischen und assyrischen Sprache, wurde er durch dieselbe getäuscht, ohne etwa absichtlich Andere hintergehen zu wollen. Zwei bedeutende Geschichtschreiber, Diodor und Trogus würden ihm auch nicht so häufig und unbedenklich nacherzählt und sich auf ihn verlassen haben, falls er so unzuverlässig gewesen wäre. (Vergl. C. Michaeler, hist. krit. Versuch über die ältesten Völkerstämme u. s. w. Thl. 1. Kap. 2.) Überdies lebte Ctesias in einem fabelhaften Zeitalter, und zum Theil von denjenigen Ländern, von welchen er Nachrichten giebt, entfernt, und unter Menschen, welche ihn wegen der Fictionen, die in seinem Werke vorkamen, nicht liebten.* v. ibid. p. 113. Alios v. supra in praefat., quibus adde *Larcher*. l. l. p. 267. *Ukert, Geographie der Griechen und Römer* T. 1. P. 1. p. 76 sqq. *Barthélemi, Voyage du jeune Anach.* V. 5. p. 347. translat. german.]

Ἰνδικῶν βιβλίον ἕν. De rebus Indicis liber unus, cuius excerpta leguntur in Photii biblioth. cod. LXXIII. Respicit Plinius, Ctesiam laudans, VII, 2. hist. nat. In hoc potissimum opere lectorum credulitate abusus est et fidem decoxit Ctesias, unde Aristoteli lib. VIII. hist. animal. cap. 28. citatis eius Indicis, visus fuit indignus, cui crederetur: *ὥς φησι Κτησίας οὐκ ὢν ἀξιόπιστος.* Fidem illi quoque detrahit Arrian. in Indicis p. 513. Et Antigonus Carystius in historiis admirandis (c. 16. p. 27. ed. Beckmanni, Lips. 1791. 4.) negat se ex Ctesia quicquam prolaturum, *διὰ τὸ πολλὰ ψεύδεσθαι αὐτόν.* Vid. et Aristotel. II. 2. de generat. anim. Lucian. de Vera historia lib. I. T. I. p. 640. et lib. II. 683. Aeneam Gazaeum in Theophrasto p. 23. ed. Barthii. Aelian. histor. Animal. etc.

Περὶ ὀρῶν. De montibus libri, quorum primum laudat Scholiastes Apollon. ad lib. II. agens de sacro monte, etsi ibi legitur *Κτησίας ἐν πρώτῳ περιόδων,* sed *περὶ ὀρῶν* legendum, recte monuit Ioh. Meursius in Cypro II. c. 29. [V. 3. p. 674. ed. Lami, Florent.] et in bibl. Graeca. [p. 1244.] Librum secundum adducit Plutarchus de fluminibus et montibus, ubi agit de monte Teuthrante p. 1161. *καθὼς ἱστορεῖ Κτησίας ὁ Κνίδιος ἐν β' περὶ ὀρῶν.* Et Schol. Apollon. ad lib. II. agens de montibus Colchorum Amarantis et Ioh. Stobaeus, serm. 98. *περὶ νόσου.*

Περίπλοι, quorum primum memorat Steph. Byz. in *Σίγυνος.* Periplum Asiae Harpocration in *Σκιάποδες,* et Suidas eadem voce. Ctesiam *τρίτῃ περιηγήσεως* laudat idem Stephanus in *Κοσύτη.*

Περὶ τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν φόρων. De tributis Asiae opus laudatum Athenaeo lib. X. p. 442. Librum tertium illius operis memorat idem Athenaeus. lib II. p. 67.

Περὶ ποταμῶν. De fluviis libri, quorum secundus citatur a Plutarcho de fluminibus p. 1160. ubi de Alpheo. Sane Ctesiam simpliciter laudat Plutarchus, non Ctesiam Ephesium, cui libros de fluminibus, nescio qua de caussa tribuit Maussacus in notis p. 81. notatus a Vossio de Hist. Gr. [lib. III.] p. 349. *) Quamvis Ctesiam Ephesium *ἐν πρώτῳ Περσηΐδος* libro primo Perseidis, sive de Perseo illo, qui Medusam interfecit, memoret idem Plutarch. p. 1161. **). Citatur Ctesias etiam ab Eratosthene in Catasterismis cap. 38. ***).

---

*) [Hic l. l.: Ctesiae sunt duo, unus Cnidius alter Ephesius." Sed Ctesiae nomen alibi etiam memoratur, ut apud Aelianum, V. H. 1, 27. M. Aurelius Ctesias iunior in Gruteri Inscriptt. V. I. p. LXXIX, 1. apud Graev. Male Κτησίας pro Τισίας editum in Scholiis ad Homer. Il. lib. IX. v. 443. ab Horneio editis, et apud Ammianum Marcellinum 30, 4. ubi codd. Κτησίας vel Κιησίας praebent, iamdudum in Tisias mutatum. In Plinii Hist. Nat. 34, 8. s. XIX, 25. V. 5. p. 244. ed. Bip. inter artifices Ctesias nominatur, in cod. certe Reg. 2.; at vett. edd. Clesias praebent. Ceterum in Eusebio Armenico ab Auchero edito nomen Ctesiae Ctesies scriptum legitur.]

**) [Plutarch. de Fluv. 18, 6. (Geograp. Minor. ed. Hudson. V. 2. p. 36.) οἱ δ᾽· ἐγχώριοι τὴν ἀκρώρειαν ἀπὸ τοῦ συγκυρήματος Μυκήνας μετωνόμασαν· καθὼς ἱστορεῖ Κτησίας Ἐφέσιος ἐν α′ Περσηΐδος. i. e. Indigenae vero cacumen illud a casu Mycenas appellarunt, ut docet Ctesias Ephesius Primo Perseidos. Ctesiae Gnidio hoc fragmentum tribuit Meursius l. l.]

***) Opus quoddam medicum Ctesiam scripsisse haud

De *Διττογραφίᾳ* quorundam nominum, in Ctesia praesertim: et de Excerptis ipsis ac voce ἐκλογῶν. (Ex H. Stephani Castigationibus ad Appiani Iberica et Annibalica, Ctesiaeque Agatharchidis et Memnonis excerpta, in fine.)

Duo sunt praeterea, lector, de quibus te admonitum volo: unum, quod ad nomina multa, in Ctesiae praesertim exemplaribus, διττογραφούμενα· alterum autem, quod ad vocem ἐκλογαὶ attinet. Exemplum huius διττογραφίας ponam ex multis unum, Πετίσας cap. 39. in uno cod. cum ι scriptum, quum in altero scribatur cum η. Certe huius nominis et aliorum huiusmodi quaerere scripturam, nescio cuius laboris, imo vero nescio, cuius curiositatis esset. Nam si tandem reperiretur, (quod tamen nullo fieri modo posse credo) quid tale repertum commodi nobis afferre posset, non video. Unum tamen optabile foret, ut quo modo apud unum historicum nomen aliquod proprium scribitur, eodem apud alios quoque scriptum esset*): ne erroris (ut saepe accidere videmus) diversa scriptura nobis occasionem praeberet: dum quod de una eademque persona dicitur, de diversis dici existimamus. Sed illud qui fieri possit? Si ta-

---

iniuria arguas ex Galeni loco, quem propterea in fine post fragmenta ex variis Ctesiae scriptis servata addidi. Fuerit tamen, cui Ctesiam obiter in historiis Persicis conscribendis rem medicam eo fragmento memoratam attigisse dicere liceat.]

*) [Nomina barbara a Graecis, quum sua rem lingua narrant, saepissime non modo in Graecam flectuntur terminationem, auribus Graecis accommodantur, sed et pro iis Graeca idem significantia substituuntur. Verba sunt Fabricii bibl. Gr. V. 1. p. 41. ed. Harles.]

men et hic coniectura locum habere debet, credo, quo longiora sunt, eo magis Persicae linguae characterem servare nomina. Scimus enim Persas, in suis denominandis, nequaquam id quod quidam dixit, curasse, πάντα δοῦλον εἶναι τῷ δεσπότῃ μονοσύλλαβον, imo potius καὶ δοῦλον καὶ δεσπότην εἶναι πολυσύλλαβον καὶ μακροσύλλαβον. Quam rem videmus ut facete Plautus notet. Haec igitur ratio videtur idonea ad probandum magis veram esse scripturam (duplex enim in hoc nomine reperitur) Σφενδαδάτης quam Σφενδάτης, utpote longiorem: eandemque in id genus aliis esse debere rationem. Itidem in nonnullis nominibus, in quibus diversa scriptura, nimirum et per ζ et per ξ, quae est per ξ meis auribus nescio quid Persicum magis sonat, ideoque magis mihi probatur. Ut Ἰξαβάτης quam Ἰζαβάτης, sic Ἀρτιβαρξάνης quam Ἀρτιβαρζάνης. nam etiam Ἀρξάνης non Ἀρζάνης dicitur. In nonnullis melioris exemplaris fidem ubique secutus sum. ut Σκυθάρκης ubique non Σκυθάρχης. Item Ἄμυτις non Ἄμυντις. quam Ἄνουτιν a Dinone appellatam reperio, si quidem non mendosum est exemplar. De duplici autem scriptura Ἀρτοξέρξης et Ἀρταξέρξης non habeo quod dicam. Quin et ἐθνικῶν in dubium vocari scriptura possit. Nam quos Δέρβικας consensu utriusque exemplaris appellatos hic habes, Stephanus [Byz. sub v. Δερβίκκαι vid. fragmm.] ait ipsum Ctesiam appellasse Δερβίους, ἢ Τερβισσούς. Sed et male illic Δελβίκκαι legitur pro Δερβίκαι per ρ et unum κ, prius. Alicubi certe exemplari alteri fidem audacter derogavi. ut in iis locis qui sunt cap. 17. et 21. habebat enim Καρχηδονίων et Καρχηδονίοις pro Χαλκηδονίων et Χαλκηδονίοις. (cuiusmodi mendum in hoc ipso nomine

in aliorum autorum antigraphis, ut Strabonis, mihi occurrit.) [v. Indic. sub v. Chalcedonenses.] quod exemplar etiam male et gravi cum errore permutatas nonnunquam habebat nominum quorundam sedes. ut cap. 29. in eo scriptum est *Ἀρτοξέρξης* ubi habes *Δαρειαῖος*, et *Δαρειαίου* ubi habes *Ἀρτοξέρξου*. Nec in propriis nominibus tantum, sed ubique a partibus melioris (ut mihi quidem videbatur) exemplaris stare volui: in incertis, alterutrum sine delectu, sequutus sum: sed ita ut alterius quoque lectionem in fine libri dederim, non in Ctesia solum, sed et in Agatharchide, et Memnone. Nam quod ad Appianum attinet, eius unicum exemplar nancisci potui. Sed hoc addere oblitus eram, non esse quod in nonnullis et propriis et appellativis nominibus, Ionici idiomatis terminationes in his ex Ctesiae libris *ἐκλογαῖς* reperire mireris, quum Ionica dialecto illos conscripsisse dicatur. quanquam, ut harum *ἐκλογῶν* testatur autor, *ἐν τοῖς Ἰνδικοῖς μᾶλλον ἰωνίζει ἢ ἐν τοῖς Περσικοῖς.*

Alterum autem quod te scire tua interesse existimo, hoc est. Ex Ctesiae scriptis haec ita fuerunt excerpta, ut is qui excerpsit, aliquando verba ipsius sola posuerit: interdum autem, et sane plurimum, sua illis admixta nobis dederit, simul etiam in pauca et velut in arctum ea quae ille latius ac fusius exposuerat, contrahens. Utro igitur potius an *ἐκλογῶν* an *ἐπιτομῆς* appellanda sint ea nomine, videamus. *Ἐπιτομῆς* appellationem dare solitos Graecos existimo iis quae ex scriptore aliquo ita describuntur, ut primum ordo idem qui apud eum est, servetur: deinde vero ipsa etiam verba (quantum fieri potest) sed ex multis pauca, aut ex

paucis paucissima, retineantur. Eos autem locos qui ex aliquo autoris libro hinc inde, prout visum est, sed αὐτολεξεὶ describuntur, ἐκλογὰς ab iis vocitari solitos fuisse arbitror. Nec vero Athenaeum cum alibi, tum vero ubi ἐκλογὰς δραμάτων ποιησάμενος dicit, aliud hoc nomine significare voluisse crediderim. Quo fit etiam ut iis quae novissime in Germania editae fuerunt posteriorum Polybii librorum particulis, nequaquam ἐπιτομῆς sed ἐκλογῶν imponendum fuisse nomen putem, et ita putem, ut affirmare audeam. Nam quin illic habeantur illa ipsa Polybii verba, mihi, qui locos aliquot ex iis a quodam Graeco autore (ab Athenaeo, si bene memini) quales illic sunt, ex Polybio citatos repererim: minime dubium amplius esse possit. Sed quod ad haec ex Ctesiae libris excerpta attinet, quum, ut dixi, nonnunquam ipsa autoris verba et eum ipsum velut loquentem a nobis audiri faciat (ut Indic. cap. 25. τὸν δὲ ἀστράγαλον κάλλιστον ὧν ἐγὼ ἑώρακα, οἷόν περ βοὸς καὶ τὸ εἶδος καὶ τὸ μέγεθος) interdum vero, et multo frequentius id quidem, non μιμητικῶς, ut ita dicam, id est, non ipsum scriptorem loquentem inducendo, et verba quasi ex eius ore excipienda nobis relinquendo, sed διηγηματικῶς, id est, ipse nobis, quid apud Ctesiam legerit, narrans (ut Indic. cap. 4., quum dicit, ἐξ οὗ (σιδήρου) καὶ δύο ξίφη Κτησίας φησὶν ἐσχηκέναι, ἓν παρὰ βασιλέως, καὶ ἓν παρὰ τῆς τοῦ βασιλέως μητρὸς Παρυσάτιδος. φησὶ δὲ περὶ αὐτοῦ, ὅτι etc. Indic. item cap. 28., καί φησιν ἰδεῖν αὐτὸ (τὸ δένδρον) ὁ Κτησίας, καὶ ὀσφρανθῆναι ὀσμῆς, οἵας οὔτε εἰπεῖν ἦν, οὔτε εἰκάσαι.) Quum, inquam, haec ita sint, nomen ἐκλογὰς admittere nos hic ita oportet, ut quum quid proprie hac in re sig-

nificet; non ignoremus, ad receptum tamen apud autores usum significationem eius hic non esse restringendam, sed paulo latius extendendam sciamus. [Quae sequuntur, ad Agatharchidem et Memnonem pertinent; propterea omisi; nec non Elogium Ctesiae Cnidii ex Barnaba Brissonio, l. I. de regio Persarum principatu c. 233. p. 306 sqq. ed. Lederlin. petitum, unde nihil novi discas.]

Veterum quorundam testimonia de Ctesia eiusque scriptis, et dicendi genere.

I. Διόδωρος ὁ Σικελιώτης βιβλιοθήκης ἱστορικῆς ἐν τῷ δευτέρῳ.

Κτησίας δὲ ὁ Κνίδιος*) τοῖς [καθ' Ἡρόδοτον] μὲν χρόνοις ὑπῆρξε κατὰ τὴν Κύρου στρατείαν ἐπὶ Ἀρταξέρξην τὸν ἀδελφόν· γενόμενος δὲ αἰχμάλωτος, καὶ διὰ τὴν ἰατρικὴν ἐπιστήμην ἀναληφθεὶς ὑπὸ τοῦ βασιλέως, ἑπτακαίδεκα ἔτη διετέλεσε τιμώμενος

I. Diodorus Siculus bibliothecae histor. lib. II. [cap. 32. p. 146. ed. Wessel.] L. Rhodomanno interpr.

At Ctesias Cnidius, [Herodoto recentior,] sub expeditionem Cyri adversus Artaxerxem, fratrem vixit. Captus enim, tunc, et ob artis medicae scientiam a rege in gratiam receptus, XVII. annos cum honore apud illum exegit.

---

*) V. Walther. l. supra l. p. 99. et Addend. p. 367 sq. Optimi libri scripti omittunt verba uncis seiuncta. v. *Wesseling*. Vixit Ctesias Herodoti, etsi senioris, temporibus.

ὑπ' αὐτοῦ. οὗτος οὖν φησὶν ἐκ τῶν βασιλικῶν *) διφθερῶν (ἐν αἷς οἱ Πέρσαι τὰς παλαιὰς πράξεις κατά τινα νόμον εἶχον συντεταγμένας) πολυπραγμονῆσαι τὰ καθ' ἕκαστα καὶ συνταξάμενον τὴν ἱστορίαν εἰς τοὺς Ἕλληνας ἐξενεγκεῖν.

II. Στράβων γεωγραφικῶν βιβλ. ιδ΄.

Ἄνδρες δ' ἀξιόλογοι Κνίδιοι κ. τ. λ. Ἐντεῦθεν δὲ καὶ Κτησίας ὁ ἰατρεύσας μὲν Ἀρταξέρξην, συγγράψας δὲ **) τὰ Ἀσσυριακὰ καὶ τὰ Περσικά.

Hic e regiis membranis (in quibus res antiquas Persae, iussu legis cuiusdam, ordine descriptas habebant) studiose indagavit singula, inque historicum ordinem redacta ad Graecos transtulit.

II. Strabo rerum geographicarum lib. XIV. [cap. 2. V. 3. p. 200. ed. stereot.] G. Xylandro interpr.

Cnidii viri memoria digni fuerunt etc. Cnidius fuit etiam Ctesias Artaxerxis medicorum princeps, qui Syriaca scripsit et Persica.

---

*) Membranis usos Persas, papyri vero et chartarum usum ignorasse et hinc colligit Brissonius lib. 2. de reg. Pers. [cap. 239. p. 606 sq. V. Wesseling. l. l. not. 95. A Persico vocab. *dufter*, quod significet *scriptum*, (*a record, writing*) derivari posse Graec. διφθ. suspicatus est *Rennell*, *Geographic. System of Herodot.* p. 247. not. †.

**) Ita legendum, ut Aldi codex habet, vel Ἀσσυριακὰ ut est in vet. lib. nec recte ita Xylandrum Συρια-

III. Σουίδας.

Κτησίας, Κτησιάρχου, ἢ Κτησιόχου, Κνίδιος ἰατρός· ὃς ἰάτρευσεν ἐν Πέρσαις Ἀρταξέρξην τὸν *) Μνήμονα κληθέντα, καὶ συνέγραψε Περσικὰ ἐν βιβλίοις κ' καὶ τρισί.

IV. Ἰωάννης ὁ Τζέτζης. βιβλ. ἱστορ. τῷ Ἄλφα, χιλ. α'. στίχ. πβ'.

Ὁ δὲ Κτησίας ἰατρὸς, υἱὸς τοῦ Κτησιόχου, **) ὡρμημένος πόλεως ἐκ Κνίδου τῆς Κυπρίας,

III. Suidas. H. Wolfio interpr.

Ctesias, Ctesiarchi sive Ctesiochi filius Cnidius, in Persia medicus fuit Artaxerxis, cognominato Mnemonis. Scripsit Persica libris XXIII.

IV. Ioannes Tzetzes. lib. histor. Alpha dicto, Chil. I. vers. 82. — P. Lacisio interpr.

Ctesias autem medicus, filius Ctesiochi, profectus ex urbe Cnido Cypriae, qui cum Ar-

---

...sia maluisse, ut vel ex initio Excerptorum e libris Ctesiae pateat, monet Is. Casaubonus ad Strabonis locum tam ad oram quam in Comm. [p. 239.] Brissonius itaque non recte eandem lectionem (Συριακὰ) sequutus videtur l. I. de reg. Pers. princ. l. l. [Confusio horum nominum frequentissima est. V. Poppo ad Cyrop. Xen. 1, 5, 2. p. 57.]

*) Male Eudocia p. 268.: Ἀμείνονα.

**) Vert. potius: *Profectus ex urbe Cnido Cypria, qui ab Artaxerxe captus, ut Cyri in pugna socius, in Persia* etc. manifestum id e prioribus Diodori, e quibus sine dubio ista cantillavit Tzetzes. quamvis, quod ad rem ipsam attinet, inter Diodorum et alios videatur dissensus, sicut et Brissonius dicto loco adnotavit.

Ὃς Ἀρταξέρξῃ κρατηθεὶς, ὡς συμμαχῶν τῷ Κύρῳ,
Ἐν Πέρσαις διετέλεσε χρόνους ἑπτὰ καὶ δέκα,
Βίβλοις τρισὶ καὶ εἴκοσι τὰ Περσικὰ συγγράψας.

V. Διονύσιος ὁ Ἁλικαρνασσεὺς, ἐν τῷ περὶ συνθέσεως ὀνομάτων.

Ἡ δέ τοι Θουκυδίδου λέξις, καὶ ἡ Ἀντιφῶντος τοῦ Ῥαμνουσίου, καλῶς μὲν σύγκειται νὴ Δία, εἴπερ τινὲς καὶ ἄλλαι *), οὐ μὴν ἡδέως γε πάνυ· ἡ δέ γε τοῦ Κνιδίου **) συγγραφέως ***) Κτησίου, καὶ ἡ τοῦ Σωκρατικοῦ Ξενοφῶντος, ἡδέως μὲν ὡς ἔνι μάλιστα, οὐ μὴν καλῶς γε ἐφ' ὅσον ἔδει. λέγω δὲ κοι-

taxerxa victus, velut socius Cyro, in Persis commoratus est annis septem et decem, libris tribus et viginti Persicas res describens.

V. Dionysius Halicarnasseus de structura vel collocatione apta verborum, [V. 2. p. 9. ed. Wechel. c. 10. ed. Schaef.]

Dictio vero Thucydidis, Rhamnusiique Antiphontis, quod ad compositionem attinet, proba mehercle, si ullae aliae; non usque quaque tamen suavis. At Cnidii illius historici Ctesiae et Xenophontis suavis est quammaxime, non tamen quantum oportebat proba. Dico autem hoc in commune, non quod prorsus ita habeat, nam et apud illos quaedam disposita

*) Goeller. ad Dionys. l. l. e cod. l. post ἄλλαι addidit verba: καὶ οὐκ ἄν τις αὐτὰς ἔχοι μέμψασθαι κατὰ τοῦτο.

**) συγγραφέως omitt. Ms. Dionys.; id. verba οὐ μὲν καλῶς γε.

***) Upton. ad Dionys.: Rerum Persicarum scriptor sane fabulosus, Xenophonti aequalis.

νύτερον, ἀλλ' οὐχὶ καθάπαξ· ἐπεὶ καὶ παρ' ἐκείνοις ἥρμοσταί τινα ἡδέως, καὶ παρὰ τούτοις καλῶς.

VI. Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς, περὶ ἑρμηνείας, κεφ. περὶ ἐναργείας.

Ὅπερ δὲ τῷ Κτησίᾳ ἐγκαλοῦσιν ὡς *) ἀδολεσχοτέρῳ διὰ τὰς διλογίας, πολλαχῇ μὲν ἴσως ἐγκαλοῦσιν ὀρθῶς· πολλαχῇ δὲ οὐκ αἰσθάνονται τῆς ἐναργείας τοῦ ἀνδρός. τίθεται γὰρ ταὐτὸ, διὰ τὸ πολλάκις ποιεῖν ἔμφασιν πλείονα. κ. τ. λ. καὶ ὅλως δὲ ὁ ποιητὴς οὗτος· ποιητὴν γὰρ αὐτὸν καλοίη τις εἰκότως· ἐναργείας δημιουργός ἐστιν ἐν τῇ γραφῇ συμπάσῃ.

---

sunt suaviter, et contra apud hos nonnulla probe dicuntur.

VI. Demetrius Phalereus, de elocutione, cap. de perspicuitate orationis [§. 212. 215.]

Quod vero Ctesiae obiiciunt, loquaciorem scilicet esse ob verborum repetitiones, id quidem forte recte faciunt saepius: saepius tamen haud animadvertunt viri in dicendo perspicuitatem. reponit enim idem, ut inde significatio efficiatur expressior. etc. in summa, poëta iste, ita enim quis non inepte adpellaverit, perspicuitatis in tota scriptione est artifex. (Reliqua v. inter Fragmenta.)

---

*) Galeana et Glasg. editio ἀδολεσχιοτέρῳ. Sequens [illegible] Cod. Morelii omittit. *Schneid.* p. 171.

A. Schotti Regum Persicorum series ex Ctesia.

Rex.	Uxor.	Liberi.	Regnavit.	Mortuus.
I. Cyrus.	Amytis.	Cambyses et Tanyoxarces.	annos XXX	ex vulnere in proelio accepto.
II. Cambyses.	Roxane.	—	annos XVIII.	casu ictus suomet cultello.
III. Sphendadates magus, aliis: Smerdes.	—	—	menses VII.	a VII. coniuratis interfectus.
IV. Darius Hystaspae filius.	—	Xerxes.	annos XXXI.	post XXX. dierum morbum.
V. Xerxes. *	Amistris.	Dariaeus, Hystaspes, Artaxerxes, Achaemenides, Artarius, Amytis et Rhodogune.	annos XXII. aliis auctoribus.	ab Artapano et Spamitre peremtus.
VI. Artaxerxes Longimanus appellatur.	Damaspia.	Xerxes solus legitimus: spurii XVII. inter quos Secyndianus et Ochus postea in regnum successerunt.	annos XLII.	morte naturali.
VII. Xerxes alter.	—	—	dies XLV.	Secyndiani et Pharnaciae manu.
VIII. Secyndianus, aliis Sogdianus.	—	—	mens. VI. dies XXV.	in cinerem coniectus.
IX. Ochus, qui et Dariaeus, Darius Nothus aliis.	Parysatis.	Arsaces, Cyrus, Artostes, Oxendras et alii XIII., qui cito vita abierunt. Amistris filia.	annos XXXV.	ex morbo, Babylone.

* Artapanus Xerxae peremtor ab aliis hic inseritur, et dicitur regnum tenuisse menses VII. eadem morte, qua Artaxerxem statuerat e medio tollere.

Rex.	Uxor.			
X. Arsaces, idemque mutato nomine Artaxerxes, aliis Mnemon cognominatus*.	Stateira.			

* Adversus hunc Cyrus frater consurgens in proelio occubuit. Reliqua huius dabit Plutarch. in Artoxerxe. Quae de successione Regum Persarum leguntur in Aeschyli Persis inde a v. 765 sqq., non temere alibi invenias. v. qui laudati sunt in Fabricii Bibl. Gr. V. II. p. 174. quibus adde Schütz. in comment. ad illos versus.

Quae in annotationibus sunt literae *D. H.*, significant nomen Davidis Hoeschelii; *H. S.*, Henrici Stephani; *A. S.*, Andreae Schotti. *Max. Marg.* codicem Photianae Bibliothecae Max. Margunii. *Lib. Bav.* eiusdem Bibliothecae codicem Bavaricum. Ubi in annott. unci appositi sunt, ea, praeter alia, a me addita esse cogita. Ceterum in graecis haec esse corrigenda vidi. P. 7. v. 1. leg. ληφθέντα. p. 29. v. 9. Ἀρτοξέρξης. p. 55. v. 1. καταχρατοῦ. p. 94. v. 9. γυναῖκας. P. 24. §. 15. annot. y, fin. *Montem* idcirco dictum fuisse videri *duplicem*, quod lunae falcis instar sit ab extrema parte, annotavit *Hoeck*, in veteris Mediae et Persiae Monumentis p. 17, a. in quo libro alia etiam reperias, Ctesiae Persica illustrantia, ut quae de Pasargadis, p. 62 sqq. de Ecbatanis p. 144 sqq. de Zarina eiusque sepulcro V. D. disputavit, ut alia taceam. Praeterea superest, ut admoneam, me *Osiandri* scriptum: *de Ctesiae falso Smerde* adhuc bibliopolae ope nancisci non potuisse, quod vehementer dolui, propterea quod quaedam ad Ctesiam pertinentia inde excerpere me posse putabam.

ΚΤΗΣΙΟΥ
ΤΟΥ ΚΝΙΔΙΟΥ ΠΕΡΣΙΚΑ.

CTESIAE PERSICA.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ΕΚ ΤΩΝ
ΚΤΗΣΙΟΥ
ΤΟΥ ΚΝΙΔΙΟΥ ΠΕΡΣΙΚΩΝ
ΕΚΛΟΓΑΙ.

1. Κτησίου a) τοῦ Κνιδίου τὰ Περσικὰ ἐν βιβλίοις ἐστὶ κγ'. ἀλλ' ἐν μὲν τοῖς πρώτοις ἓξ τά τε Ἀσσύρια διαλαμβάνει καὶ ὅσα πρὸ τῶν Περσικῶν· ἀπὸ μέντοι τοῦ ζ' τὰ Περσικὰ διεξέρχεται, καὶ ἐν μὲν τῷ ζ' καὶ

Ex CTESIAE scriptis, quae PERSICA nominata sunt, excerptae a PHOTIO historiae.

Latinitate donatae ab Henr. Stephano.

1. Ctesiae Cnidii Persica libris viginti tribus continentur: sed in sex prioribus res Assyriorum et quaecunque res Persicas praecessere, tractat: a septimo autem libro de Persicis rebus agit:

a) Ἀνεγνώσθη βιβλίον Κτησίου τοῦ Κνιδίου τὰ Π. ἐν βιβλίοις κγ'. *D. H.* i. e. Lecta Ctesiae Cnidii Persica, in libros distributa tres supra viginti etc. Immutata haec sunt, quia iam seorsim Ctesiae historia legitur.

ή καὶ ι' καὶ ια' καὶ ιβ' καὶ ιγ' διέξεισι τὰ περὶ Κύρου καὶ Καμβύσου καὶ b) τοῦ Μάγου. Δαρείου τε καὶ τοῦ Ξέρξου· σχεδὸν ἐν ἅπασιν ἀντικείμενα c) Ἡροδότῳ ἱστορῶν, ἀλλὰ καὶ ψεύστην αὐτὸν d) ἀποκαλῶν ἐν πολλοῖς, καὶ e) λογοποιὸν f) ἀποκαλῶν. καὶ γὰρ νεώτερος μέν ἐστιν αὐτοῦ· φησὶ δὲ αὐτὸν, τῶν πλειόνων ἃ ἱστορεῖ, αὐτόπτην γενόμενον, ἢ παρ' αὐτῶν Περσῶν (ἔνθα τὸ ὁρᾷν μὴ ἐνεχώρει) αὐτήκοον καταστάντα, g) οὕτως τὴν ἱστορίαν συγγράψαι. οὐχ Ἡροδότῳ δὲ μόνῳ τἀναντία ἱστορεῖ, ἀλλὰ καὶ πρὸς Ξενοφῶντα

at in septimo, octavo, nono, decimo, undecimo, duodecimo et decimo tertio, quae ad Cyrum et Cambysen et Magum illum, Dariumque et Xerxem spectant, commemorat: fere in omnibus repugnantia Herodoto narrans, illumque in multis mendacem et scriptorem fabularum appellans; illo enim posterior est. Se autem eorum, quae narrat, magna ex parte oculatum testem fuisse, aut certe, quae videre non licuit, de iis a Persis qui viderant, edoctum, ita demum ea me-

b) *Sphendadatem* infr. nominat c. 10. 11. 15. Herodotus *Smerden*. *A. S.*

c) Qui de quatuor hisce duntaxat scripsit: Ctesias vero his alios quinque adiecit. *A. S.*

d) Videtur prius hoc participium esse expungendum. *H. S.*

e) Larcher.: *inventeur de fables*. Harles. ad Fabric. Bibl. Gr. V. I. p. 624.: λογοποιὸς, i. e. fabulator, qui fabulas finxit, non, ut saepe vertitur, fabularum scriptor." v. quos laudavit Maium et Heumannum. Larch. ad defendendum Herodotum apposite confert eius lib. 1. c. 95.: Ὡς ὦν Περσέων μετεξέτεροι λέγουσι, οἱ μὴ βουλόμενοι σεμνοῦν τὰ περὶ Κῦρον, ἀλλὰ τὸν ἐόντα λέγειν λόγον, κατὰ ταῦτα γράψω, ἐπιστάμενος περὶ Κύρου καὶ τριφασίας ἄλλας λόγων ὁδοὺς φῆναι.

f) al. ἐλέγχων. *D. H.* — *g*) οὕτω. *D. H.*

τὸν Γρύλλου ἐπ' ἐνίων διαφωνεῖ. ἤκμασε δὲ ἐν τοῖς χρόνοις Κύρου τοῦ ἐκ h) Δαρείου καὶ Παρυσάτιδος, ὃς ἀδελφὸς i) Ἀρτοξέρξου (εἰς ὃν ἡ Περσικὴ βασιλεία κατῆλθεν) ἐτύγχανεν.

2. Φησὶν οὖν αὐτίκα περὶ τοῦ k) Ἀστυάγους, ὡς οὐδὲν αὐτῷ l) Κῦρος πρὸς γένος ἐχρημάτιζεν· οὗτος δὲ αὐτὸν καὶ Ἀστυΐγαν καλεῖ. φυγεῖν δὲ ἀπὸ προσώπου Κύρου m) Ἀστυΐγαν ἐν Ἐκβατάνοις, καὶ κρυφθῆναι ἐν τοῖς n) κριοκράνοις τῶν βασιλείων οἰκημάτων,

moriae dicit. Nec vero tantummodo ab Herodoti, sed etiam in aliquibus a Xenophontis Grylli filii historia dissentit. Floruit temporibus Cyri Dario et Parysatide geniti: qui frater fuit Artoxerxis ad quem regnum Persicum devenit.

2. Scribit itaque statim de Astyage nulla Cyrum ipsi generis propinquitate fuisse iunctum, illumque etiam Astyigan vocat. Fugisse autem Astyigan a conspectu Cyri in Ecbatana, et in criscranis regiarum aedium ab Amyti filia

---

h) *Dariaeum* hunc, non *Darium*, in iis quae sequentur vocat. v. c. 48. *A. S.*

i) De quo infra c. 56. etc. *A. S.*

k) De Astyage, Amyti, Oebare et Petesaca (ut ibi scribitur) vide ex Ctesia quae breviter excerpsit Ioan. Tzetzes in Chiliadib. hist. 1. in fine. *A. S.* v. Fragmm.

l) Κῦρος *D. H.* et sic semper. Ceterum Cyrus hic maior est, de quo hanc Ctesiae narrationem multo probabiliorem, quam Herodoti, iudicavit *Gedoyn.* l. supra l. p. 249. Locum Larcher. vertit: *Cyrus ne le reconnoissoit pas pour son parent.*

m) Max. Marg. codex Ἀστυΐων.

n) Alii κριοκράνοις. Vulgatum *Gedoyn.* vertit: *dans un coin du palais;* vocab. videri esse persicae originis, quod fortasse ne Photius quidem intellexerit. Non male Iungerman. ad Polluc. Onomast. 7, 27, 121. p. 774. ed. Hemsterhus. legi commode posse coniecit: κιοκράνοις, vel κιονοκράνοις, ita ut post capitella co-

...σιων αὐτὸν τῆς τε θυγατρὸς o) Ἀμύτιος καὶ τοῦ ... αὐτῆς Σπιταμᾶ. ἐπιστάντα δὲ Κῦρον, ἐπιτάξαι ...ετειν διὰ στρεβλώσεων Σπιταμᾶν τε καὶ p) Ἀμυ-... ἀλλὰ καὶ τοὺς παῖδας αὐτῶν Σπιτάκην τε καὶ Μεγαβέρνην, περὶ Ἀστυΐγα. τὸν δὲ ἑαυτὸν προσαγγεῖ-... ἵνα μὴ δι' αὐτὸν στρεβλωθείησαν οἱ παῖδες.

sua et eius viro Spitama occultatum fuisse dixit. At supervenientem Cyrum, non solum Spitaman et Amytin sed eorum etiam liberos Spitacem ac Megabernem de Astyiga per tormenta interrogari voluisse. Astyigan vero se ipsum patefecisse, ne propter se pueri torquerentur,

lumnarum lateret. Probavit etiam hanc emendationem Schneid. in Lexic. Gr. sub h. v. Vulgatum *scrinia* interpretatus est Hederic. in Lexic. *lieu où l'on gardoit les archives de la nation.* Ex Persica lingua derivat *Sylvestre de Sacy* apud Larcher. p. 254.: „*Le mot* κρίσκρανα *peut être formé de deux mots persans, ghiriz, fuga, et Khanch, domus. Ghiriz-Khanch, signifiera domus ou cubiculum refugii, comme on dit en Persan ghiriz-ghiah, locus refugii, asylum. Dans le mot ghiriz, le premier i doit à peine se prononcer; ainsi il est bien rendu par la syllabe* κρις. *Quant au mot Khanch, la consonne par laquelle il commence, répond au mouvement que l'on fait pour cracher en approchant la racine de la langue du palais supérieur. Il n'est pas étonnant, qu'on l'ait rendue par* κρ, *puisque nous exprimons ce même jeu des organes par cr dans le mot cracher, et les Latins aussi dans le mot screare. Le mot Khanch entre dans la composition d'un nombre infini de mots persans, tels que Scherbet-khanch, Mirch-khanch, Kahreh-khanch, Magasin des sorbets, des fruits, du café. Kitab-khanch, Bibliothèque, Top-khanch, Arsenal de l'artillerie,* etc. *On pourroit trouver quelqu'autre etymologie du mot* κρίσκρανα, *mais celle-ci me paroit la plus naturelle.*"

o) Ἀμύντιος. *D. H.* — p) Ἄμυντιν. *D. H.*

ληφθέντα δὲ, πέδαις παχείαις ὑπὸ Οἰβαρᾶ δεθῆναι. λυθῆναι δὲ ὑπ' αὐτοῦ Κύρου μετ' οὐ πολὺ, καὶ ὡς πατέρα τιμηθῆναι. καὶ τὴν θυγατέρα q)Ἄμυτιν πρῶτον μὲν μητρικῆς ἀπολαῦσαι τιμῆς, ἔπειτα δὲ καὶ εἰς γυναῖκα ἀχθῆναι τῷ Κύρῳ, Σπιταμᾶ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ἀνῃρημένου, ὅτι ἐψεύσατο, ἀγνοεῖν εἰπὼν ἐρευνώμενον Ἀστυΐγᾶν. Ταῦτα λέγει Κτησίας περὶ Κύρου, καὶ οὐχ οἷα Ἡρόδοτος. r)καὶ ὅτι πρὸς s)Βακτρίους ἐπολέμησε, καὶ ἀγχώμαλος ἡ μάχη ἐγένετο. ἐπεὶ δὲ Βάκτριοι Ἀστυΐγᾶν μὲν, πατέρα Κύρου γεγεννημένον, Ἄμυτιν δὲ μητέρα καὶ γυναῖκα, ἔμαθον, ἑαυτοὺς ἑκόντες Ἄμυτι καὶ Κύρῳ παρέδοσαν.

captumque et compedibus gravibus ab Oebara oneratum esse: nec multo post ab ipso Cyro liberatum et non secus ac patrem honoratum observatumque fuisse: filiamque Amytin primum quidem tanquam matrem in honore habitam, postea vero Cyro nupsisse, quum Spitamas eius vir esset interfectus, propterea quod dum quaereretur Astyigas ignorare se illum mentitus esset de quo interrogabatur. Haec dicit Ctesias de Cyro, iis quae ab Herodoto referuntur dissimilia. Itemque illum adversus Bactrios pugnavisse, et eam pugnam aequo Marte gestam fuisse. sed Bactrianos, postquam Astyigan Cyri patrem factum esse, Amytin autem matrem et uxorem, intellexerunt, sponte se ipsos Amyti et Cyro dedidisse.

q) Ἀμυντιν et sic passim. *D. H.*

r) Addere etiam licet: et quae a Xenophonte traduntur, qui rem alio etiam modo enarravit. *Larcher.* p. 255.

s) Nullam huius belli mentionem iniicit Herodotus *Larcher.* p. 255 sq.

3. Καὶ ὅτι πρὸς t) Σάκας ἐπολέμησε Κῦρος, καὶ συνέλαβεν Ἀμόργην τῶν Σακῶν μὲν βασιλέα, ἄνδρα δὲ u) Σπαμίθρης· ἥτις καὶ μετὰ τὴν ἅλωσιν τοῦ ἀνδρὸς, στρατὸν συλλέξασα, ἐπολέμησε Κύρῳ, ἀνδρῶν μὲν στράτευμα, τριάκοντα μυριάδας ἐπαγομένη, v) γυναικῶν δὲ, εἴκοσι. καὶ νικᾷ Κῦρον, καὶ συλλαμβάνει ζωγρίαν, μετὰ καὶ ἄλλων πλείστων· Παρμίσην τε τὸν Ἀμύτιος ἀδελφὸν, καὶ τρεῖς αὐτοῦ παῖδας· δι' οὓς ὕστερον καὶ Ἀμόργης ἀφείθη, ἐπεὶ κἀκεῖνοι ἀφείθησαν.

4. Καὶ ὅτι στρατεύει Κῦρος ἐπὶ Κροῖσον καὶ πόλιν Σάρδεις, συνεργὸν ἔχων Ἀμόργην. ὅπως τε τῇ

3. Tradit etiam, Cyrum cum Sacis bellum gessisse, et Amorgem Sacarum regem Spamithrae maritum cepisse: eam autem, capto marito, exercitum coëgisse, bellumque Cyro intulisse et virorum quidem trecenta millia, mulierum vero ducenta in aciem eduxisse: et Cyrum superavisse, vivumque eum cum multis aliis cepisse: itemque Parmisem Amytis fratrem et tres eius filios: propter quos postea Amorgem liberatum fuisse, quod et ipsi liberati fuissent.

4. Tradit etiam, Cyrum Amorgis ope adiutum, Croeso et Sardibus bellum intulisse.

---

t) De Sacis et hoc Cyri bello varia scripsit Strabo l. 11. [p. 780, A. c. 8. V. 2. p. 431 sq. ed. Ster.] *A. S.* *Scythas* alii scriptores nominant; scil. Persae Scythis Sacarum nomen impertiverunt. v. Herodot. 7, 64. cf. Orell. Supplem. Nott. in Nicol. Damasc. p. 23. Plin. H. N. 6, 19. V. 1. p. 372. ed. Bip. *Rennell., Geograph. System of Herodot.* p. 213 sqq.

u) [Σπαρέθρης. *D. H.*] Alii Tomyrin vocant. cf. *Rennell.*, l. l. p. 227 sq.

v) cf. Diodor. 2, 34., quae leges inter fragmenta.

βουλῇ Οἰβαρᾶ w) Περσῶν εἴδωλα x) ξύλινα ἀνὰ τὸ τεῖχος φανέντα, εἰς δέος μὲν κατέστησε τοὺς ἐνοικοῦντας, ἥλω δὲ διὰ ταῦτα καὶ αὐτὴ ἡ πόλις. ὅπως τε πρὸ τῆς ἁλώσεως δίδοται ὁ παῖς Κροίσου ἐν ὁμήρου λόγῳ, δαιμονίου φαντάσματος ἀπατήσαντος Κροῖσον. ὅπως τε δολοῤῥαφοῦντος Κροίσου, ὁ παῖς κατ' ὀφθαλμοὺς ἀναιρεῖται· καὶ ὅπως ἡ μήτηρ τὸ πάθος ἰδοῦσα, ἑαυτὴν τοῦ τείχους ἀποκρημνίζει, καὶ οὐ θνήσκει. ὅπως τε, ἁλούσης τῆς πόλεως, πρὸς τὸ ἐν τῇ πόλει ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος y) καταφεύγει, καὶ θνήσκει. καὶ

Narrat etiam, quomodo Oebarae consilio lignea Persarum simulacra in muro conspecta timorem incolis iniecerint, et propter hanc caussam ipsa urbs capta fuerit: et quo pacto ante captam urbem, Croesi filius pro obside datus fuerit, quum Croesus divino quodam spectro deceptus fuisset. Narrat etiam quomodo dolos nectente Croeso, filius in eius conspectu fuerit interfectus, et mater hanc calamitatem intuita se ipsam ex muro praecipitarit, nec tamen mortua sit:

---

w) Schol. m. s. ὅρα τὴν τῶν εἰδώλων ἐμφάνισιν.

x) Ξύλινα λέγει πρόσωπα Σάρδεσιν ἐπιστῆσαι, Ἐν ὑπερμήκεσι κοντοῖς, Νυκτὸς ἐνδεδυμένα. Ioan. Tzetz. Chil. α. [90 sq.]. Liban. qui verba Ctesiae ipsa retulerit, conferri iubet Gedoyn.; frustra se Liban. in hanc rem evolvisse testatur Larcher. p. 258. Theonis progymnasm. in mente habuisse videtur Gedoyn. V. inter fragmm. Pers. XXXI.

y) Καταφεύγει ὁ Κροῖσος, κ. θ. *D. H. Croesus confugerit, perieritque.* Negantem hinc particulam in praecedentem paullo ante versum perperam translatam (ibi οὐ θνήσκει) plane mihi persuadeo. Alii omissa voce *Croesi* haec ad ejus uxorem referunt. *A. S.* Larcher. antea vertit: *et elle se tua*, omissa negandi particula, quam contra postea addendam esse censuit; Croesum enim non mortuum esse, ex iis quae sequantur apparere.

ὡς τρὶς ἐν τῷ ἱερῷ πεδηθεὶς ὑπὸ Κύρου, λύεται τρίτον ἀοράτως· καίτοι σφραγίδων τῷ ἱερῷ ἐπικειμένων, καὶ τούτων τὴν φυλακὴν Οἰβαρᾷ ἐμπεπιστευμένου. ὅπως τε οἱ συνδούμενοι Κροίσῳ, τὰς κεφαλὰς ἀπετέμνοντο, ὡς καταπροδιδόντες λύεσθαι Κροῖσον. καὶ ὅτε ἀναληφθεὶς ἐν τοῖς βασιλείοις, καὶ δεθεὶς ἀσφαλέστερον, z) βροντῶν καὶ σκηπτῶν ἐπενεχθέντων, λύεται πάλιν· καὶ τότε μόλις ὑπὸ Κύρου ἀφίεται. ἐξ οὗ καὶ περιείπετο, καὶ ἔδωκε Κῦρος Κροίσῳ πόλιν μεγάλην a) Βαρήνην, ἐγγὺς Ἐκβατάνων· ἐν ᾗ ἦσαν ἱππεῖς μὲν

et quomodo, capta urbe, ad Apollinis aedem, quae erat in urbe, confugerit, ac mortua sit; et quomodo tertium in templo victus a Cyro Croesus, tertium arte oculos fallente solutus sit, quamvis templo sigilla circumposita essent, eorumque custodia Oebarae commissa esset: quomodo item illis qui una cum Croeso vincti fuerant, amputata fuerint capita, ut quorum proditione solutus Croesus esse putaretur. Narrat etiam, Croesum in regias aedes adductum vinctumque firmius fuisse: sed quum tonitrua fulminaque irruissent, rursus fuisse solutum: tumque Cyrum vix tandem eum missum fecisse. a quo tempore Cyrus cum aliis humanitatis officiis eum prosequutus sit, tum vero urbem magnam nomine Barenen prope Ecbatana ei do-

z) Narrationem Herodoti multo esse veri similiorem monuit Larcher. p. 258. not. 14. cf. Simson. Chronic. ad a. 3460. P. 3. p. 127 sq.

a) Hinc forsitan Steph. Byzant. Βαρήνη, πόλις Μηδίας, ἐγγὺς Ἀγβατάνων. qui et de huius vocis scriptura: Κτησίας πανταχοῦ τῶν Περσικῶν τὰ παρὰ Μήδοις Ἀγβάτανα διὰ τοῦ α γράφει· παρὰ δὲ τοῖς ἀρχαίοις διὰ τοῦ ε. Vide alibi plura. *A. S.* Locum habebis inter fragmenta.

πεντακισχίλιοι, πελτασταὶ δὲ καὶ ἀκοντισταὶ καὶ τοξόται, μύριοι.

5. Ἔτι [b]) δὲ διαλαμβάνει ὡς ἀποστέλλει Κῦρος ἐν Περσίδι [c]) Πετισάκαν τὸν [d]) ἡμιάῤῥενα, μέγα παρ' αὐτῷ δυνάμενον, ἐνέγκαι ὑπὸ [e]) Βαρκανίων Ἀστυΐγαν. ἐπόθει γὰρ αὐτός τε καὶ ἡ θυγάτηρ Ἄμυτις τὸν πατέρα ἰδεῖν. καὶ ὡς Οἰβαρᾶς βουλεύει [f]) Πετισάκα ἐν ἐρήμῳ τόπῳ καταλιπόντα Ἀστυΐγαν, λιμῷ καὶ δίψῃ

naverit: in qua erant quinque millia equitum, peltatorum autem iaculatorumque et sagittariorum decem millia.

5. Commemorat item, quomodo Cyrus Petisacan eunuchum, qui apud ipsum plurimum auctoritate valebat, in Persas miserit, ut Astyigan a Barcaniis adduceret. nam et ipse et Amytis filia patrem videre cupiebat. Quomodo item Oebaras consilium dederit Petisacae ut in de-

---

b) Δὲ καὶ λαμβάνει. *D. H.*

c) Max. Marg. Πετησάκᾶν. [*D. H.* Πετισακᾶν.]

d) [εὐνοῦχον, μεγάλως *D. H.* in marg.] γρ. εὐνοῦχον μεγάλως sic et in aliis omnibus locis in quibus ἡμιάῤῥενα habes. *H. S.*

e) *Carmaniorum* terram intelligendam et restituendam esse putat Larcher., propterea quod *Barcaniorum* (cf. infr. c. 8.) nullibi nisi apud Stephan. Byz. sub h. nomine (ex Ctesiae fortasse exemplari vitioso) mentio facta sit, (*Barcanos* nominat Curtius III. 2. cf. *Rennell.* l. l, p. 304.) quodque Astyigas in deserta loca missus fuerit, quae multa sint in Carmania, quae pars fuerit Persiae. (cf. Herodot. 1, 225.) Sed vv. ἐν Περσίδι male interpres Latin. et Larch. ad Astyigan retulisse mihi videntur; sic enim εἰς Περσίδα dicendum fuisset. Intellig.: narrat Ctesias, quomodo Cyrus, *qui in Perside erat*, Petisacan miserit ut Astyigan a Barcaniis adduceret. v. Diodor. 2, 2. inter fragmenta.

f) Πετισάκαν *D. H.* et ad oram Πετισακᾶν. Πετισάκα Max. Margunii codex.

ἀπολέσαι· [g]) καὶ γέγονε. δι' ἐνυπνίων δὲ τοῦ μιάσματος μηνυθέντος, Πετισάκας, πολλάκις αἰτησαμένης Ἀμύτιδος, εἰς τιμωρίαν παρὰ Κύρου ἐκδίδοται. ἡ δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξορύξασα καὶ τὸ δέρμα περιδείρασα, ἀνεσταύρωσεν· Οἰβαρᾶς δὲ δεδιὼς μὴ τὰ ὅμοια πείσεται, καίτοι Κύρου μηδὲν τοιοῦτον ἰσχυριζομένου παραχωρῆσαι, αὐτὸς ὅμως ἀποκαρτερήσας δι' ἡμερῶν δέκα, ἑαυτὸν [h]) ἐξήγαγεν. Ἀστυΐγᾶς δὲ μεγαλοπρεπῶς ἐτάφη. καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ δὲ ἄβρωτος αὐτοῦ διέμεινεν ὁ νεκρός. λέοντες γὰρ [i]) αὐτοῦ (φασὶ) μέχρι [k]) Πετισάκα πάλιν [l]) ἐλθεῖν καὶ ἀναλαβεῖν, ἐφύλαττον τὸν νεκρόν.

serto loco Astyigan relinqueret, et fame sitique conficeret, id quod factum est. At in somnis scelere patefacto, Petisacas puniendus traditur Amyti, identidem illud exposcenti. Illa vero oculos eius effodit, pellemque detraxit, et cruci deinde affixit. Oebaras autem timens, ne eadem quae ille pateretur, quamvis Cyrus nihil tale se permissurum affirmaret, nihilominus decem dierum inedia ipse sibi mortem conscivit. Astyigas vero magnifice splendideque sepultus est, quippe in deserto loco cadaver eius intactum permansit, neque fuit a feris comesum; leones enim cadaver eius, donec Petisacas reversus acciperet, servabant.

---

g) Rem eodem fere modo (Ctesiam fortasse secutus) narrat Isocrat. in Evagor. V. II. p. 87. [p. 380. ed. Wolf. a. 1613.] Aliter Herodot. 1, 130. *Larcher.*

h) Hemsterhus. ad Polluc. Onom. 9, 8, 153. p. 1137. restituendum Ctesiae iudicavit verbum *ἐξεργάζεσθαι* et scribendum: *ἐξήργασεν, confecit.*

i) *αὐτοῦ, φησὶ μ. Πετισάκα.* ***D. H.*** et ad oram *Πετισακᾶ.*

k) Puto legendum *Πετισάκαν*, ut sit accusativus. ***H. S.***

l) Ante scilicet quam in suspicionem criminis venerit. *Larcher.*

6. Κῦρος δὲ στρατεύει ἐπὶ [m] Δέρβικας, Ἀμοραίου βασιλεύοντος αὐτῶν· καὶ ἐξ ἐνέδρας οἱ Δέρβικες ἱστῶσιν ἐλέφαντας, καὶ τοὺς ἱππεῖς Κύρου τρέπουσι· καὶ πίπτει καὶ αὐτὸς Κῦρος ἐκ τοῦ ἵππου, καὶ Ἰνδὸς ἀνήρ· ([n]) συνεμάχοντο γὰρ καὶ Ἰνδοὶ τοῖς Δερβίκεσιν, ἐξ ὧν καὶ τοὺς ἐλέφαντας ἔφερον.) οὗτος οὖν ὁ Ἰνδὸς [o] πεπτωκότα Κῦρον βάλλει ἀκοντίῳ ὑπὸ τὸ ἰσχίον, εἰς τὸν μηρόν· ἐξ οὗ καὶ τελευτᾷ. τότε δὲ ζῶντα ἀνελόμενοι αὐτὸν οἱ οἰκεῖοι, ἐπὶ τὸ στρατόπεδον ᾔεσαν.

6. Cyrus autem adversus Derbices expeditionem suscipit, quorum rex erat Amoraeus: At Derbices ex insidiis producunt elephantes, ac Cyri equites fugant. ubi ipse Cyrus ex equo cecidit et quidam Indus, (nam Indi Derbicibus in bello opem ferebant: a quibus etiam acceptos elephantes ducebant.) hic igitur Indus, quum Cyrus iam cecidisset, eum iaculo vulneravit sub coxa in femore: ex quo vulnere postea mortuus est. tum vero ipsum adhuc vivum, quum familiares sui erexissent, ad castra profecti sunt. Occubuerunt autem in pugna illa

---

m) Derbiccae (inquit Steph. Byzant.) populus est Hircanis vicinus. Apollonius duplex cc scribit. Ctesias vero Derbios vocat, aut Terbissos. *A. S.* [v. infr. fragmm.] cf. Ptolem. Geogr. 6, 10. p. 183. Strab. 11. p. 782. Plin. H. N. 6, 16. p. 314. *Larcher.*

n) συνεμάχουν. *D. H.*

o) Cyri mortem alii aliter narrant. v. Herodot. 1, 214. Xenoph. Cyrop. 8, 6. et 7. cf. Simson. Chronic. ad a. 3475. P. 4. p. 6. Ctesiae narrationem cum Xenophontis maximam partem conspirantem in hac certe re, maxime probabili, praeferendam esse censent Galli *Pelloutier* (*Mém. de l'Acad. de Berlin.* T. 10. p. 476. et *Hist. des Celtes* T. 3. p. 123. ed. *Chiniac.*) et *Ste-Croix* (*Examen crit. des Hist. d'Alex.* p. 424 sq. ed. II.

ἀπέθανον δὲ ἐν τῇ μάχῃ καὶ Περσῶν πολλοὶ καὶ Δερβίκων ἴσοι. μύριοι γὰρ καὶ αὐτοί.

7. Ἀμόργης δὲ περὶ Κύρου ἀκούσας, σπουδῇ παραγίνεται, ἔχων Σακῶν δισμυρίους ἱππέας. καὶ πολέμου συῤῥαγέντος Περσῶν καὶ Δερβίκων, νικᾷ κατακράτος ὁ Περσικὸς καὶ Σακῶν στρατός. ἀναιρεῖται p) δὲ καὶ ὁ Δερβίκων βασιλεὺς q) Ἀμοραῖος, καὶ αὐτὸς καὶ οἱ δύο παῖδες αὐτοῦ. ἀπέθανον δὲ Δερβίκων μὲν τρισμύριοι, Περσῶν δὲ ἐννεακισχίλιοι. καὶ προσεχώρησεν ἡ χώρα Κύρῳ.

8. r) Κῦρος δὲ μέλλων τελευτᾷν, Καμβύσην μὲν τὸν πρῶτον υἱὸν, βασιλέα s) καθίστη. *) Τανυα-

multi Persae, et aequales numero Derbices. nam illorum quoque X. millia cecidere.

7. Amorges vero quum audivisset quod Cyro contigerat, festinanter venit, Sacarum equitum viginti millia ducens: et quum Persae ac Derbices inter se conflixissent, tam strenue Persae ac Sacae pugnarunt, ut penes eos victoria fuerit: interfecto Derbicum rege Amoraeo, cum duobus eius filiis. Occubuerunt autem Derbicum XXX. millia, Persarum IX. millia: et regio in ditionem Cyri concessit.

8. Cyrus vero sub mortis tempus Cambysem primum filium regem creavit: iuniorem

---

p) Δὲ ὁ. *D. H.*

q) Alii Ἀμοῤῥαῖος. *D. H.* in marg.

r) Ex iis quae ante mortem sua sponte et ex arbitrio Cyrus aliique reges constituerunt, (cf. c. 10. 39. *Chardin. Voyages* V. 3. p. 296.) quantum imperium exercuerint, nullo adhibito principum consilio, apparet. cf. Heeren. *Ideen* V. 1. P. 1. p. 351. ed. Vien.

s) καθίστησε. *D. H.* in marg.

*) *Smerden Cyri* perpetuo Herodotus nominat. cf. *Heeren. Ideen* V. 1. P. 1. p. 301.

ξάρχην δὲ τὸν νεώτερον, t) ἐπέστησε δεσπότην u) Βακτρίων καὶ τῆς χώρας, καὶ Χοραμνίων, καὶ Παρθίων, καὶ Καρμανίων, ἀτελεῖς ἔχειν τὰς χώρας v) διορισάμενος. τῶν δὲ Σπιταμᾶ παίδων, w) Σπιτάδην μὲν, Δερβίκων ἀπέδειξε σατράπην, Μεγαβέρνην δὲ, x) Βαρκανίων. τῇ μητρὶ δὲ πάντα πείθεσθαι προσέταττε. καὶ Ἀμόργην φίλον τούτοις, τῶν δεξιῶν ἐμβαλλομένων, ἐποιεῖτο, καὶ ἀλλήλοις· καὶ τοῖς μὲν ἐμμένουσι ταῖς πρὸς ἀλλήλους εὐνοίαις ἀγαθὰ ηὔχετο, ἐπηρᾶτο δὲ τοῖς y) χειρῶν ἄρξουσιν ἀδίκων. ταῦτα εἰπὼν, ἐτελεύ-

vero nomine Tanyoxarcem, dominum Bactriorum et ipsius regionis, necnon Choramniorum, Parthiorumque et Carmaniorum: et ut suas regiones a tributo solvendo liberas haberet, statuit. Ex Spitamae autem liberis Spitadem quidem Derbicibus praefecit, Megabernem autem Barcaniis: eosque matri in omnibus obtemperare iussit. Quin etiam illos et mutuo et cum Amorge dexteras in amicitiae testimonium iungere voluit: et illis quidem qui in mutua benevolentia permanerent, omnia fausta precabatur: at illos qui priores iniuriam illaturi essent, devovebat. His dictis diem suum obiit, tertio

t) ἐπέστη. *D. H.*

u) Videndus de his Stephan. et Strabo. *A. S.* Chorasmiorum populum intellig. esse censet Larcher. p. 261. cf. de Bactriorum regione *Rennell.* l. supra l. p. 297.

v) cf. §. 10. unde apparet, Tanyoxarcem fratri tamen subiectum fuisse.

w) *Spitacen* supra. §. 2. et sic h. l. scrib.

x) Βαρκανίων. *D. H.* in marg.

y) Loquendi hoc genus illustravit Larcher. coll. Demosth. advers. Aristocr. p. 410.: ἄν τις τύπτῃ τινά, φησιν, ἄρχων χειρῶν ἀδίκων. Interdum χειρῶν omittitur. cf. Leopard. Emendd. 10, 12.

τησε· τρίτη ὕστερον ἀπὸ τοῦ τραύματος ἡμέρᾳ, βασιλεύσας ἔτη [z] λ'. ἐν οἷς ὁ ια' Κτησίου λόγος τοῦ Κνιδίου.

9. Ἄρχεται δὲ ὁ ιβ' ἀπὸ τῆς Καμβύσου βασιλείας. Οὗτος βασιλεύσας ἀπέστειλε τὸν τοῦ [a] πατρὸς διὰ Βαγαπάτου τοῦ ἡμιάῤῥενος εἰς [b] Πέρσας ταφῆναι νεκρόν· καὶ τἄλλα ὡς ὁ πατὴρ ὡρίσατο, διῳκήσατο. μέγιστον δὲ παρ' αὐτῷ ἠδύνατο Ἀρτασύρας Ὑρκάνιος· τῶν δὲ ἡμιαῤῥένων [c] Ἰξαβάτης τε καὶ [d] Ἀσπαδάτης καὶ Βαγαπάτης, ὃς καὶ παρὰ τῷ πατρὶ [e] μέγιστος. καὶ μετὰ τὸν Πετισάκα θάνατον, οὗτος

a vulnere accepto die, quum annos XXX. regnavisset. Atque hic finem habet XI. Ctesiae Cnidii liber.

9. Duodecimus vero a regno Cambysis incipit. Hic regnum adeptus patris mox corpus per Bagapatem eunuchum in Persiam sepeliendum misit, et alia quemadmodum a patre constituta erant, administravit. Plurimum vero apud ipsum auctoritate valebat Artasyras Hyrcanius: ex eunuchis Ixabates et Aspadates et Bagapates, qui etiam apud patrem maximus fuerat. Post Petisacae enim mortem, hic

---

z) *Viginti novem* Herodot.

a) π. νεκρὸν δ. Β. τ. ἡ. ε. Π. ταφῆναι [νεκρόν.] καὶ τ. *D. H.*

b) Hinc fere patet Persarum reges in Persia tantum sepeliri solitos esse. cf. c. 13. 15. 44. 45. Aelian. V. H. 6, 8. Arrian. Anab. 3, 22. Iustin. 11, 15. quos locos dedit Heeren. *Ideen* V. 1. P. 1. p. 170 sq.

c) Ἰζαβάτης: *D. H.* Max. Marg. Ἰξαλβάτης.

d) Ἀσπάδαν ex Ctesia praebet Diodor. 2, 34. v. ad Xenoph. Anab. 7, 8, 9.

e) μεγ. ἦν. *D. H.*

στρατεύει ἐπ' f) Αἴγυπτον, καὶ g) τὸν Αἰγυπτίων βασιλέα h) Ἀμυρταῖον, Κομβαφέως τοῦ ἡμιάῤῥενος, ὃς ἦν μέγα δυνάμενος παρὰ τῷ Αἰγυπτίων βασιλεῖ, καταπροδόντος τάς τε γεφύρας καὶ τἄλλα τῶν Αἰγυπτίων πράγματα, ἐφ' ᾧ γενέσθαι i) ὕπαρχος Αἰγύπτου. καὶ γέγονε. ταῦτα γὰρ αὐτῷ Καμβύσης διὰ k) Ἰξαβάτου τοῦ Κομβαφέως ἀνεψιοῦ συνέθετο, καὶ αὐτὸς οἰκειοφώνως ὕστερον. l) ζωγρίαν δὲ λαβὼν τὸν Ἀμυρταῖον, οὐδὲν ἄλλο κακὸν εἰργάσατο ἢ ὅτι εἰς

adversus Aegyptum et Amyrtaeum Aegyptiorum regem exercitum ducit, quum Combapheus eunuchus, qui plurimum apud Aegyptiorum regem poterat, pontes et alias Aegyptiorum res prodidisset, ut ipse Aegypti praefecturam consequeretur. id quod factum est. ita enim cum eo Cambyses pactus fuerat, primum per Ixabaten Combaphei patruelem, et suis ipse verbis postea. Quum autem Amyrtaeum vivum cepisset, nullo alio ipsum detrimento affecit, nisi quod illum (in) Susa cum sex millibus Aegyptio-

---

f) Caussam belli exposuit ex Ctesia Athenaeus Deipnos. 13, 10. v. Fragmm.

g) τῶν Αἰγ. τὸν βασ. Ἀμυρταῖον· καὶ νικᾷ Ἀμυρταῖον. Κομβαφέως. *D. H.*

h) Is ab Herodot. *Amasis* appellatur, quod nomen ipsi ab Aegyptiis videtur inditum fuisse. Gedoyn. Contra imperitiae Ctesiam accusat ad h. l. Larcher. p. 263. coll. Herodot. 2, 140. 3, 15. Thucyd. 1, 110. et Diodor. 10, 77.

i) V. de significatione huius v. Larch. ad h. l. et ad Xen. Anab. 1, 2, 20.

k) Ἰζαβάτ. τοῦ Κομφαβ. *D. H.*

l) Id est ζῶντα. Num. 21. v. 35. Deuter. 2. v. 34. Hesych. Sed ζωγρίᾳ ἑλεῖν Zosim. *D. H.* ad pag. 41. Phot. in illa Theoph. Simocati verba ζωγρίαν ἔλαβον. *A. S.*

Σοῦσα m) ἀνάσπαστον σὺν ἑξακισχιλίοις Αἰγυπτίοις, οὓς αὐτὸς ᾑρετίσατο, ἐποιήσατο. καὶ τὴν Αἴγυπτον δὲ πᾶσαν ὑπέταξεν. ἀπέθανον δὲ ἐν τῇ μάχῃ, Αἰγυπτίων μὲν μυριάδες πέντε, Περσῶν δὲ n) δύο.

10. o) Μάγος δέ τις p) Σφενδαδάτης ὄνομα, ἁμαρτήσας καὶ μαστιγωθεὶς ὑπὸ Τανυοξάρκου, ἀφικνεῖται πρὸς Καμβύσην, ἐνδιαβάλλων τὸν ἀδελφὸν Τανυοξάρκην, ὡς ἐπιβουλεύοντα αὐτῷ· καὶ σημεῖον ἐδίδου τῆς ἀποστασίως, ὡς, εἰ κληθείη ἐλθεῖν, οὐκ ἂν ἔλθοι. δηλοῖ τοίνυν ὁ Καμβύσης ἐλθεῖν τὸν ἀδελφόν. ὁ δὲ, χρείας ἄλλης ἀπαιτούσης μένειν, ἀνεβάλετο. παῤῥησιάζεται q) ταῖς διαβολαῖς πλέον ὁ μάγος. r) Ἄμυτις δὲ ἡ μήτηρ τὰ τοῦ μάγου ὡς ἦν ὑπονοοῦσα, ἐνουθέτει Καμβύσην τὸν υἱὸν μὴ πείθεσθαι. ὁ δὲ

rum, quos ipse delegit, relegavit. Sed et universam Aegyptum subegit: obieruntque in ea pugna Aegyptiorum L. millia et Persarum XX.

10. Quidam autem magus, cui nomen erat Sphendadati, quum fuisset ob delictum verberibus a Tanyoxarce caesus, accedit ad Cambysem et apud eum fratrem Tanyoxarcem accusat, eum ipsi insidias moliri dicens: argumentum etiam rebellionis addens quod, si vocaretur, non veniret. Cambyses igitur fratrem ad se venire iubet. ille vero aliquo negotio detentus, profectionem distulit. Tunc vero magus eum audacius criminari. At mater Amytis, id quod erat de mago suspicata, Cambysem filium ne fidem haberet mago, admonebat. at rex se non credere

---

m) De transportandis e sedibus suis in oriente populis cf. Heeren. *Ideen* V. 1. P. 1. p. 296 sq.

n) ἑπτακισχίλιοι δύο. *D. H.*

o) al. μέγας. [*D. H.* in notis p. 931.]

p) Σφανδ. *D. H.* — *q*) δὲ ταῖς. *D. H.*

r) *Sic et D. H.* ut et post.

ὑπεκρίνετο μὴ πείθεσθαι, ἐπείθετο δὲ μάλιστα. διαπεμψαμένου δὲ τρίτον Καμβύσου πρὸς τὸν ἀδελφὸν, παραγίνεται. καὶ ἀσπάζεται μὲν αὐτὸν ὁ ἀδελφὸς, s) οὐδὲν δὲ ἧττον ἀνελεῖν ἐμελέτα. κρύφα δὲ Ἀμύτιος εἰς πρᾶξιν ἀγαγεῖν τὴν μελέτην ἔσπευδε. καὶ λαμβάνει πέρας ἡ πρᾶξις. ὁ γάρ τοι μάγος βουλῆς τῷ βασιλεῖ κοινωνῶν, βουλεύει τοιοῦτον. ὅμοιος ἦν αὐτὸς ὁ μάγος κάρτα τῷ Τανυοξάρκῃ. βουλεύει τοιγαροῦν αὐτὸν μὲν ἐν τῷ φανερῷ, ὡς δῆθεν ἀδελφοῦ βασιλέως κατειπόντα τὴν κεφαλὴν προστάξαι t) ἀποτμηθῆναι, ἐν δὲ τῷ κρυπτῷ ἀναιρεθῆναι Τανυοξάρκην, καὶ τὴν ἐκείνου στολὴν ἀμφιασθῆναι τὸν μάγον· ὥστε καὶ τῷ ἀμφιάσματι νομίζεσθαι Τανυοξάρκην. καὶ γίνεται ταῦτα. u) αἵματι γὰρ ταύρου, ὃ ἐξέπιεν, ἀναιρεῖται Τανυο-

fingebat: quum tamen maximopere crederet. Quum autem tertium a Cambyse frater esset accersitus, venit: ipsumque frater amplexatus est, quum nihilominus de illo interficiendo cogitaret. sed hanc cogitationem ad exitum inscia Amytide perducere conabatur. id quod perfectum est. nam magus consilium cum rege communicans, hunc dolum machinatur: Quum ipse Tanyoxarci esset simillimus, consilium regi dat ut ipsi, tanquam falso fratris regis accusatori, caput abscindi coram omnibus iubeat: clam autem Tanyoxarcem interfici imperet. quin etiam illius vestem sibi indui magus postulat, ut ex ipso vestitu Tanyoxarces esse iudicetur. atque

---

s) [ἐπεὶ] οὐδὲν δ. *D. H.* Max. Marg. ἐπεὶ οὐδὲν ἀνελῶν ἐμελέτα. — t) al. ἀνατμηθῆναι. ὥς δὲ. [*D. H.* in m.]

u) Venenosum eum esse docent medici: et non alio veneno exstincti Midas, [cf. Strab. 1, 3. V. 1. p. 97. ed. stereot.] Themistocles [v. Larcher. ad h. l.], alii. vide Ptolem. Hephaestionis excerpta lib. 3. apud Photium. Cod. 190. [p. 478. ed. Schott.] *A. S.*

ξάρκης. ἀμφιάζεται δὲ ὁ μάγος καὶ νομίζεται Τανυοξάρκης. καὶ λανθάνει πάντας ἐπὶ πολὺν χρόνον, πλὴν Ἀρτασύρα καὶ [v]) Βαγαπάτου καὶ [w]) Ἰξαβάτου. τούτοις γὰρ μόνοις Καμβύσης ἐθάῤῥησε τὴν [x]) πρᾶξιν.

11. [y]) Λάβυζον δὲ [z]) ἡμιαῤῥένων τὸν πρῶτον οἳ ἦσαν Τανυοξάρκεω, παρακαλεσάμενος ὁ Καμβύσης καὶ τοὺς ἄλλους, [a]) ὑποδείξας τὸν μάγον ὡς ἐσχημάτιστο καθεζόμενον, „Τοῦτον (ἔφη,) νομίζετε Τανυο„ξάρκην; ὁ δὲ Λάβυζος θαυμάσας, Καὶ τίνα ἄλλον, „ἔφη, νομιοῦμεν"; τοσοῦτον ἐλάνθανε τῇ ὁμοιότητι ὁ μάγος. ἐκπέμπεται οὖν εἰς Βακτρίους, καὶ πράττει πάντα ὡς Τανυοξάρκης. πέντε δὲ ἐνιαυτῶν διελθόντων, μηνύεται ἡ Ἄμυτις τὸ δρᾶμα διὰ Τιβέθεως τοῦ ἡμιαῤ-

haec fiunt. Nam hausto sanguine taurino interficitur Tanyoxarces: at magus illius veste induitur et Tanyoxarces existimatur: diuque latet omnes praeter Artasyran, Bagapatem, et Ixabatem. his enim solis rem Cambyses aperire ausus est.

11. Cambyses autem Labyzo, qui primus erat inter Tanyoxarcis eunuchos, et aliis ad se vocatis, magum illa veste indutum, ostendit sedentem, dixitque, Hunc esse Tanyoxarcem existimatis? Labyzus vero miratus, Quem alium, dixit, esse putemus? Adeo propter similitudinem magus latebat. Mittitur ergo ad Bactrios, et omnia non secus ac si Tanyoxarces esset, administrat. Post annos vero quinque res tota declaratur Amyti per Tibetheum eunuchum, quem

---

v) L. Βαγ. κ. Ἰξαβάτου. at C. Vatic. Ἰζαβάτου. *D. H.*
w) Ἰζαβ. *D. H.*
x) cf. Heeren. *Ideen* V. 1. P. 1. p. 301. Larcher. ad h. l. p. 264 sq. annot. 33.
y) Alii Λάβυξον. [*D. H.* in m.] — z) τῶν ἡμ. *D. H.*
a) καὶ ὑποδ. *D. H.*

ρενος, ὃν ὁ μάγος τυπτήσας ἐτύγχανε. καὶ αἰτεῖ τὸν b) Σφενδαδάτην παρὰ Καμβύσου. ὁ δὲ οὐ δίδωσιν. ἡ δὲ ἐπαρᾶται καὶ c) πιοῦσα φάρμακον, τελευτᾷ.

12. Θύει ὁ Καμβύσης καὶ τῶν ἱερείων σφαζομένων αἷμα οὐκ ἀποῤῥεῖ. d) καὶ ἀθυμεῖ. καὶ τίκτει αὐτῷ ἡ Ῥωξάνη παιδίον ἀκέφαλον· καὶ πλέον ἀθυμεῖ. καὶ οἱ μάγοι λέγουσιν αὐτῷ τὴν τῶν τεράτων δήλωσιν, ὅτι e) οὐ καταλείψει τῆς ἀρχῆς διάδοχον· καὶ ἐφίσταται αὐτῷ ἡ μήτηρ ἐν νυκτὶ, ἀπειλοῦσα, τῆς μιαιφονίας· καὶ πλέον ἀθυμεῖ. ἀφικόμενος δὲ εἰς Βαβυλῶνα, καὶ ξέων ξυλάριον μαχαίρᾳ, διατριβῆς χάριν, παίει τὸν μηρὸν εἰς τὸν μῦν, καὶ ἑνδεκαταῖος τελευτᾷ, βασιλεύσας f) δυοῖν δέοντα εἴκοσι.

magus verberaverat, petitque Sphendadatem a Cambyse: qui dare noluit: quamobrem illa ei diras imprecatur et hausto veneno moritur.

12. Sed contigit ut sacrificante Cambyse, quum victimae iugularentur, sanguis non flueret. qua ipsa ex re magis etiam deiecto animo erat. Sed et Roxane puerum capite carentem peperit: magique ipsi dicebant, hanc prodigiorum significationem esse, nullum regni successorem ab eo relictum iri. Mater etiam noctu illi in somnis apparens, ob caedem perpetratam minabatur: ideoque magis etiam angebatur. Quum autem Babylonem accessisset, et ibi parvum lignum cultro poliens, tempus ut falleret, femoris musculum percussisset: undecimo die mortem obiit, quum XVIII. annis regnavisset.

---

b) Σφανδ. D. H. et in not. idem l. Σφενδ. p. 936.
c) [ποιοῦσα vitiose D. H.]
d) *Qua sane ex re animo concidere coepit. ac magis etiam postea, quando ei Rox. car. cap. pu. pep. et magi renunciarunt. etc. A. S.* — e) οὐκ ἐγκαταλ. D. H.
f) Alii octo annorum regnum Cambysi tribuunt. cf.

13. Βαγαπάτης δὲ καὶ Ἀρτασύρας πρὶν ἢ Κα
βύσης g) τελευτήσει, ἐβουλεύσαντο βασιλεῦσαι h) τ
μάγον. καὶ ἐβασίλευσαν, ἐκείνου τελευτήσαντος. λ
βὼν δὲ τὸ Καμβύσου σῶμα i) Ἰξαβάτης ἦγεν εἰς Π
σας. τοῦ μάγου δὲ βασιλεύσαντος ἐπ' ὀνόματι τ
Τανυοξάρκου, ἧκεν Ἰξαβάτης ἐκ Περσίδος καὶ κατ
πὼν τῇ στρατιᾷ πάσῃ, καὶ k) θριαμβεύσας τὸν μ

13. Bagapates autem et Artasyras, ant
quam Cambyses moreretur, consilium inieru
regni mago tradendi, et post eius mortem r
gnum detulere. At Ixabates sumptum Camb
sis corpus in Persidem portavit. unde venie
dum magus sub Tanyoxarcis nomine regno p
tiretur, de eo apud universum exercitum in
cium professus est, eumque infamavit. Qu

Herodot. 3, 66. Euseb. Chronic. 1. p. 45. 52. Ch
nic. Canon. p. 147. 164. Syncell. Chronogr. p. 24
[192. ed. Venet.] *Larcher*. p. 266 sq. cf. Simson. Ch
nic. ad A. 3483. P. 4. p. 9.

g) Melius τελευτήσῃ et v. seq. pro ἐβασίλευσαν
gendum puto ἐβασίλευσεν. nimirum ὁ μάγος. nam
los duos regnasse falsum comperietur. *H. S.* Stepl
num secutus est *Larcher*.

h) Post Cambysis mortem duos magos imperio po
tos esse, docere conatur Rutgers. Varr. Lectt. III. p.
et 230. Strab. XV, 3 fin. V. 3. p. 331. ed. ster. Κα
βύσης ὑπὸ τῶν μάγων κατελύθη. Τούτους δ' ἀνελ
τες οἱ ἑπτὰ Πέρσαι, Δαρείῳ τῷ Ὑστάσπεω παρέδοσα
τὴν ἀρχήν· κ. τ. λ.

i) Ἰξαβάνης hic *D. H.* et alterum ad oram.

k) Hoc v. sumtum a triumpho Romanorum, in q
captos vel ducem ipsum opprobriis afficere militib
licuit. Ctesias igitur eo v. usus non erat, eaque sig
ficatione apud Patres tantum ecclesiasticos legit
Larcher. p. 268, 39.

γον, κατέφυγεν εἰς τὸ ἱερόν· ἐκεῖθέν τε συλληφθεὶς [l]) ἀπετμήθη.

14. Ἐντεῦθεν [m]) ἑπτὰ τῶν Περσῶν ἐπίσημοι συνέθεντο ἀλλήλοις κατὰ τοῦ μάγου, Ὀνόφας, Ἰδέρνης, [n]) Νορονδαβάτης, Μαρδόνιος, [o]) Βαρίσσης, [p]) Ἀρταφέρνης καὶ Δαρεῖος Ὑστάσπεω. τούτων ἀλλήλοις πίστεις δόντων, προσλαμβάνεται καὶ ὁ Ἀρτάσυρας, εἶτα καὶ ὁ Βαγαπάτης, ὃς τὰς κλεῖς πάσας τῶν βασιλείων εἶχε, καὶ εἰσελθόντες διὰ τοῦ Βαγαπάτου οἱ ἑπτὰ εἰς τὰ βασίλεια, εὑρίσκουσι τὸν μάγον παλλακῇ Βαβυλωνίᾳ συγκαθεύδοντα. ὡς δὲ εἶδεν, ἀνεπήδησε· καὶ μηδὲν εὑρὼν τῶν πολεμικῶν ὀργάνων, (πάντα γὰρ ὁ Βαγαπάτης λάθρα ὑπεξήγαγε) δίφρον [q]) χρύσεον

quum fecisset, in templum confugit: indeque comprehensus est, et ei caput abscissum.

14. Unde septem inter Persas illustres viri una adversus magum conspiravere, Onophas, Idernes, Norondabates, Mardonius, Barisses, Artaphernes et Darius Hystaspis filius. Hi quum inter se fidem dedissent, assumitur etiam Artasyras, praetereaque Bagapates, qui claves omnes regiarum aedium habebat. Illi igitur septem viri, Bagapatis opera in regias aedes ingressi, magum inveniunt cum pellice Babylonia dormientem. Qui quum illos vidisset, prosilit, et nullo instrumento bellico reperto, (quoniam omnia Bagapates clam subtraxerat) sedile au-

---

l) Aut addendum τὴν κεφαλὴν, aut subaudiri dicendum est. *H. S.*

m) cf. Herodot. 3, 70. qui nomina diversa habet; eaque melius hunc scire potuisse affirmat *Larcher*. p. 268. annot. 40. et 41. — *n*) Νορόδ. *D. H.*

o) Βαρίσης. *D. H.*

p) [Ἀταφέρνης. *D. H.*]

q) *Aureatum* intellig. quod *confringere* potuit. *Larch.*

συντρίψας, καὶ λαβὼν τὸν πόδα, ἐμάχετο, καὶ τέλος κατακεντηθεὶς ὑπὸ τῶν ἑπτὰ, ἀπέθανε, βασιλεύσας μῆνας ἑπτά.

15. Βασιλεύει δὲ τῶν ἑπτὰ ὁ Δαρεῖος, [r]) τοῦ ἵππου, καθὰ συνέκειτο ἀλλήλοις, [s]) πρώτου μηχανῇ τινὶ καὶ τέχνῃ, [t]) ἐπειδὴ [u]) ὁ ἥλιος πρὸς ἀνατολὰς ἐγένετο, [v]) χρεμετίσαντος. ἄγεται τοῖς Πέρσαις ἑορτὴ τῆς [w]) μαγοφονίας, καθ' ἣν [x]) Σφενδαδάτης ὁ μάγος ἀνῄρηται. Δαρεῖος προστάσσει τάφον ἑαυτῷ κατασκευασθῆναι ἐν τῷ [y]) δισσῷ ὄρει· καὶ κατασκευάζεται.

reum confregit, eiusque pede arrepto, quum pugnaret, tandem a septem illis viris vulneratus, mortem obiit, quum septem menses regnavisset.

15. Regnat vero ex septem illis viris Darius, quum eius equus (iuxta id quod inter eos convenerat) arte quadam adhibita, primus post solis ortum hinnisset. Ceterum quo die Sphendadates magus interfectus est, festum, magophonia dictum, apud Persas celebratur. Hic Darius sepulcrum sibi in bicipiti monte exstrui iubet,

r) Herodot. Thalia, et Themist. Orat. 12. ἐπανήκεις δὲ αὐτοκράτωρ, οὐχ. ἵππου χρημετίσαντος, ὥσπερ Δαρεῖος· οὐδὲ κυνῇ (sic legendum in editis, id est, περικεφαλαίᾳ, non κυνὶ) σπείσας, ὥσπερ Ψαμμίτιχος. *D. H.* — s) πρῶτον μ. *D. H.* [et in marg. πρώτου].
t) ἐπεὶ δ' ἄν. *D. H.*
u) De Solis et equorum apud Persas cultu v. Brisson. de Regn. Pers. 2, 4 sqq. p. 339 sqq. ad Xen. Anab. 4, 5, 35. — v) cf. Herodot. 3, 84 sq.
w) Herodotus 3, 79. et Agathias l. 2. p. 65.
x) Sic et *D. H.* hic.
y) Lege Persepoleos arcis descriptionem apud Diod. Sicul. lib. 17. Biblioth. [c. 71. V. 2. p. 215.] ubi βασιλικὸν ὄρος hunc locum vocat. Potentiores autem in montibus fere sepeliri solitos, multa veterum scripto-

ἐπιθυμήσας δὲ ἰδεῖν αὐτὸν, ὑπό τε τῶν [z]) Χαλδαίων καὶ τῶν γονέων κωλύεται. Οἱ δὲ γονεῖς, ἀνελθεῖν βουληθέντες, [a]) ἐπειδὴ οἱ ἱερεῖς [b]) εἶδον, οἱ ἀνέλκοντες αὐτοὺς, καὶ ἐφοβήθησαν, καὶ φοβηθέντες ἀφῆκαν τὰ σχοινία, ἔπεσον καὶ ἐτελεύτησαν. καὶ ἐλυπήθη Δαρεῖος λίαν· καὶ ἀπετμήθησαν αἱ κεφαλαὶ, τεσσαράκοντα ὄντων τῶν ἀνελκόντων.

16. Ὅτι ἐπιτάσσει Δαρεῖος [c]) Ἀριαράμνῃ τῷ

atque id exstruitur: sed quum id videre cuperet, a Chaldaeis et a parentibus prohibetur. Quum autem parentes eius adscendere voluissent, ceciderunt, atque interierunt: quum sacerdotes qui illos sursum trahebant, illud conspicati et inde timore correpti, funes laxassent. Quae res ingentem Dario moerorem attulit: et illis qui eos trahebant, numero XL., amputata capita fuerunt.

16. Darius praeterea Ariaramnem Cappa-

---

rum testimonia docent. *A. S.* Larcher. p. 270. laudat *Corneille de Bruin Voyages* P. II. p. 229. qui in monte prope Persepolin magnificas reliquias sepulcrorum conspici narrat. Heeren. *Ideen* V. 1. P. 1. p. 172. pro δισσῷ s. διττῷ, quod ambiguum est, quid hoc loco significet, ἀδύτῳ (*inaccesso in monte*) legendum esse coniecit. De re v. plura apud ipsum. l. l. et in Additament. ad V. 1. P. 1. No. V. p. 463 sq.

z) Magos atque Chaldaeos saepe permutari constat. cf. Heeren. l. l. V. 1. P. 2. p. 126 sq. Fabric. Bibl. Gr. V. 2. p. 630. ed. Harles. — *a*) ἐπεὶ. *D. H.*

b) εἶδον [ὄφεις] οἱ ἀ. *D. H.* In veteri libro inter εἶδον et οἱ insertum erat superne ὄφεις. sed locus hic neque emendari neque intelligi nisi ex aliorum historia potest. *H. S.* Larcher. vertit: *les prêtres, qui les guindoient au haut de la montagne, ayant apperçu des serpens, en furent si effrayés.*

c) Ἀριάμμῃ. *D. H.* Πριαράμνῃ est in edit. Steph. a. 1570. *Larch.* Ceterum hanc priorem contra Scythas

σατράπῃ Καππαδοκίας, ἐπὶ Σκύθας διαβῆναι, καὶ ἄνδρας καὶ γυναῖκας αἰχμαλωτίσαι. ὁ δὲ, διαβὰς πεντηκοντόροις λ', ᾐχμαλώτισε. συνέλαβε δὲ καὶ τὸν ἀδελφὸν τοῦ βασιλέως τῶν Σκυθῶν d) Μαρσαγέτην, ἐπὶ κακώσει εὑρὼν παρὰ τοῦ οἰκείου ἀδελφοῦ δεδεμένον.

17. e) Σκυθάρκης δὲ ὁ Σκυθῶν βασιλεὺς ὀργισθεὶς ἔγραψεν ὑβρίζων Δαρεῖον· καὶ ἀντεγράφη αὐτῷ ὁμοίως. στράτευμα δὲ ἀγείρας Δαρεῖος, ὀγδοήκοντα μυριάδας, καὶ ζεύξας τὸν f) Βόσπορον καὶ τὸν

dociae satrapam adversus Scythas proficisci, et viros feminasque captivos abducere iubet. Ille autem cum XXX. navibus quinquagenum remorum traiiciens, id exsequutus est. Comprehendit autem et fratrem regis Scytharum Marsagetem, quum eum a suo fratre ob mala illata in vincula coniectum invenisset.

17. At Scytharces Scytharum rex, iratus, litteras Dario scripsit contumeliosas: et similiter ipsi responsum est. Darius tandem DCCC. millium exercitu coacto, et Bosporo Istroque

---

expeditionem nunquam locum habuisse ponit idem p. 270. 48. propter paucitatem militum, quos Ariaramnes secum duxerit, et propterea, quod Darius alteram non suscepisset, si in priore dux ipsius Scythas vicisset; p. 272, 51. De iis, quae ad Indiam cognoscendam contulerit Darius, v. *Robertson*, *historical Disquisition concerning ancient India* p. 10 sqq.

d) Μασαγ. *D. H.*

e) Alii Σκυτάρβης, et Σκυτάρης. *D. H.* Σκυθάρχης et in marg. Σκυθάρβης Max. Marg. De re cf. Herod. 4, 126 sq. *Iancyrum* nominat Iustin. lib. 2. c. 5. ubi alii *Indatyrus* legunt. *Larcherus Indathyrsus* ex Herodoto restituendum Iustino censet. *Indathyrsin* Scytham memorat Arrian. Indic. c. 5. §. 6. p. 558. ed. Raphel. Idanthyrsum Scytham Strab. XV, 1. V. 3. p. 251. ed. ster.

f) cf. Brisson. de regno Persar. III, XCVII. p. 783.

Ἴστρον, διέβη ἐπὶ Σκύθας, ὁδὸν ἐλάσας ἡμερῶν [g]ιέ. καὶ [h]ἀντέπεμπον ἀλλήλοις τόξα· [i]ἐπικρατέστερα δ' ἦν τὰ τῶν Σκυθῶν. διὸ καὶ φεύγων Δαρεῖος διέβη τὰς γεφυρώσεις· καὶ ἔλυσε σπεύδων πρὶν ἢ τὸ ὅλον διαβῆναι στράτευμα· καὶ ἀπέθανον ὑπὸ [k]Σκυθάρκου οἱ καταλειφθέντες ἐν τῇ Εὐρώπῃ, μυριάδες ὀκτώ. Δαρεῖος δὲ τὴν γέφυραν διαβὰς, [l]Χαλκηδονίων οἰκίας καὶ ἱερὰ ἐνέπρησεν, ἐπεὶ τὰς πρὸς αὐτοῖς γεφύρας ἐμελέτησαν λῦσαι· καὶ ὅτι τὸν βωμὸν, ὃν [m]πεϱῶν Δαρεῖος κατέθετο ἐπ' ὀνόματι [n] διαβατηρίου Διὸς, ἠφάνισαν.

ponte iunctis, adversus Scythas profectus est, quindecim dierum itinere progressus: sibique mutuo arcus miserunt. Sed quum Scythici validiores essent, Darius fugiens pontes transivit, atque festinanter dissolvit antequam totus transiret exercitus: quare Scytharces LXXX. illa hominum millia, in Europa relicta, interfecit. Darius vero, quum pontem pertransisset, domus templaque Chalcedonensium combussit: quoniam pontes qui apud ipsos erant, dissolvere tentaverant, et aram, quam Darius transiens, in honorem Iovis diabaterii statuerat, everterant.

---

sqq. ubi plures scriptorum loci laudantur, ad eandem rem pertinentes. v. Indic. sub n. Ister.

g) Herodotum narrationem de expeditione contra Scythas exaggerasse censet Mannert. Geograph. V. 4. p. 121. ed. II.

h) De arcu ab Aethiopum rege sic ad Cambysen misso lege Herodot. lib. 3, 21. 22. Add. lib. 4. c. 131 sq. cf. Heeren. *Ideen* V. 1. P. 1. p. 174 sq.

i) ἐπικρατέστερον δ' ἦν τὸ τῶν Σ. *D. H.*

k) Σκυθάρων. *D. H.* et in ora: al. Σκυθαρβέων. al. Σκυθῶν. — l) Καρχηδ. *D. H.* v. Indic.

m) [περσῶν. *D. H.*]

n) Solenne quippe gentibus fuit, transitus caussa diis

18. Δάτις δὲ ἐπανιὼν ἐκ Πόντου καὶ τοῦ [o] Μηδικοῦ στόλου ἡγούμενος, ἐπόρθει νήσους καὶ τὴν Ἑλλάδα. ἐν [p] Μαραθῶνι δὲ Μιλτιάδης ὑπαντιάζει, καὶ νικᾷ τοὺς βαρβάρους, καὶ πίπτει καὶ αὐτὸς [q] Δάτις. καὶ οὐδὲ τὸ σῶμα Πέρσαις αἰτησαμένοις ἐδόθη.

19. Δαρεῖος δὲ ἐπανελθὼν εἰς [r] Πέρσας, καὶ θύσας, καὶ ἡμέρας νοσήσας λ', τελευτᾷ. ζήσας μὲν ἔτη [s] ιβ' πρὸ τῆς βασιλείας, βασιλεύσας δὲ ἔτη λα'.

18. Datis autem ex Ponto rediens et Medicum [Persicum] exercitum ducens, insulas Graeciamque populabatur: cui apud Marathonem Miltiades occurrit, vicitque barbaros: et ipse quoque Datis occubuit, eiusque cadaver petentibus Persis denegatum est.

19. Darius autem ad Persas reversus est, ubi celebratis sacrificiis, quum XXX. dies morbo laborasset, mortuus est; quum annos XII. ante regnum vixisset, et annos XXXI. regnavis-

sacrificare. Sic Lucull. apud Plut. Euphrati taurum fecit. *A. S.* Sed Herodot. 4, 137. silentio eam rem praeteriit. Ceterum vocabulum non aliter legitur in scriptoribus, nisi numero plurali atque neutro genere: τὰ διαβατήρια. *Larcher.*

o) Ποντικοῦ. *D. H.*

p) Marathonia pugna nihil unquam celebratum magis, CCC. ad eam describendam occupatis doctorum ingeniis, Plut. teste. *A. S.*

q) Non periit, teste Herodot. 6, 119.

r) De itineribus, quae reges Persarum ad Persiam ipsam videndam instituebant, v. Heeren. *Ideen* V. 1. P. 1. p. 189 sq.

s) In altero exemplari, non sine magno errore, scriptus est inusitato modo numerus οώ. pro quo hic ιβ'. ubi etiam mendum esse quis suspicari possit. *H. S.* Herodot. aliique (v. Canon. Ptolem.) XXXVI. annos Darium regnasse tradunt. cf. *Dissertat. sur l' époque de la mort de Darius, fils d' Hystaspes* etc. *par Guibert.*

ἀπέθανε δὲ καὶ Ἀρτασύρας, καὶ ὁ Βαγαπάτης δὲ τὸ σῆμα Δαρείου παρακαθίσας ἔτη ζ´, [t] ἐτελεύτησε.

20. *Βασιλεύει Ξέρξης ὁ υἱὸς αὐτοῦ, καὶ [u] Ἀρτάπανος ὁ Ἀρτασύρα παῖς γίνεται δυνατὸς παρ' αὐτῷ, ὡς ὁ πατὴρ, παρὰ τῷ πατρὶ, καὶ Μαρδόνιος [v] ὁ παλαιός. ἡμιαῤῥένων δὲ μέγιστον ἠδύνατο [w] Νατάκας. γαμεῖ δὲ [x] Ξέρξης Ὀνόφα θυγατέρα [y] Ἄμιστριν καὶ γίνεται αὐτῷ παῖς Δαρειαῖος· καὶ ἕτερος μετὰ δύο ἔτη, Ὑστάσπης, καὶ ἔτι Ἀρταξέρξης· καὶ θυγατέρες*

set. Obiit etiam diem suum Artasyras. Bagapates autem, quum VII. annos sepulcro Darii assedisset, mortuus est.

20. Regnat Xerxes filius eius, apud quem Artapanus Artasyrae filius maximam obtinet auctoritatem, quemadmodum eius pater apud patrem regis obtinuerat, itemque Mardonius antiquus. Ex eunuchis autem plurimum apud eum poterat Natacas. Xerxes uxorem ducit Onophae filiam Amistrin, ex qua filium suscipit Dariaeum: et post biennium, alterum, Hystaspen nomine: et praeterea Artaxerxem: duas-

---

in: *Histoire de l'Acad. des Inscr.* V. 23. *Mémoires* p. 33 sqq. inprimis p. 45. 53. cf. Herodot. 1, 209. 7, 4. ibique Larcher. annot. 8.

t) Nobilissimi scilicet Persae regis funus sequi et custodire solebant. cf. c. 46. Heeren. *Ideen* V. 1. P. 1. p. 182.

u) Ἀρταπάνός. *D. H.* Artabanum Hystaspis filium et Darii fratrem nominat Herodot.

v) *Ille priscus.* ὁ παλαιός, quem *Maiorem* etiam dixeris [filium Gobryae et sororis Darii.] *A. S.*

w) Ἀτακᾶς et Νατακᾶς. *D. H.* in marg.

x) Xerxem et Amistrin Scaliger Assuerum et Estherem interpretatur, quod Nic. Serarius confutat. *A. S.* cf. Herodot. 7, 61. 114.

y) Ἄμαστριν et Ἄμηστριν. *D. H.* in marg.

δύο, ὧν ἡ μὲν, Ἄμυτις, κατὰ τὴν ὀνομασίαν τῆς z)μάμμης· ἡ δὲ, a)Ῥοδογούνη.

21. Ὁ δὲ δὴ Ξέρξης στρατεύει ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας, ὅτι τε b)Χαλκηδόνιοι λῦσαι τὴν γέφυραν (ὡς ἤδη c)εἴρηταί) ἐπειράθησαν· καὶ ὅτι τὸν βωμὸν ὃν ἔστησε Δαρεῖος, καθεῖλον· καὶ ὅτι Δᾶτιν Ἀθηναῖοι ἀνεῖλον, καὶ οὐδὲ τὸν νεκρὸν ἔδοσαν. πρότερον δὲ εἰς Βαβυλῶνα ἀφίκετο, καὶ ἰδεῖν ἐπεθύμησε τὸν d)Βελιτανᾶ τάφον, καὶ εἶδε διὰ Μαρδονίου· καὶ τὴν πύε-

que filias, quarum una Amytis, nomine aviae, vocatur: altera, Rhodogune.

21. Xerxes adversus Graecos expeditionem suscepit, quod Chalcedonenses pontem solvere conati essent, (quemadmodum iam dictum est.) et aram a Dario erectam diruissent: quodque Datin Athenienses interfecissent, neque cadaver eius dare voluissent. Primum [Antea vero] igitur Babylonem profectus est: et Belitanae videre sepulcrum exoptavit: viditque opera Mar-

---

z) Amytis uxor Cyri et mater Cambysis erat, v. supr. §. 2 et 10. Xerxis igitur avia esse non potuit; Hystaspis enim Darii patri nupta esse debebat. cf. Herodot. 7, 11. *Larcher.* p. 275, 61.

a) Rhodogunes cujusdam Persicae imaginem habes apud Philostratum lib. 2. Icon. 5. [p. 815. 816. ed. Olear.] *A. S.* Add. Suid. sub h. n. quem ita corrigit Larcher.: γυνὴ μὲν Ὑστάσπου, Δαρείου δὲ μήτηρ, καὶ Ξέρξου μάμμη.

b) Καρχηδ. *D. H.* [in marg. χαλκηδ.]

c) V. §. 17.

d) Aelian. l. 13. ποικίλης cap. 3. legend. *A. S.* *Le tombeau de Bélus* vertit Gedoyn. p. 260. Persas Belitanam, omnem regionem, in qua Beli sepulchrum fuerit, vocasse videri. cf. Strab. 16, 1. V. 3. p. 335 sq. ed. stereot. Larcher. 276, 65. *Jackson, Chronolog. Antiquities,* V. 1. p. 138 sqq. doctissime de Belo disseruit.

λον ἐλαίου οὐκ ἴσχυσεν, ὥσπερ καὶ ἐγέγραπτο, πληρῶσαι.

22. Ἐξελαύνει Ξέρξης εἰς Ἐκβάτανα, καὶ ἀγγέλλεται αὐτῷ ἀπόστασις e) Βαβυλωνίων, καὶ Ζωπύρου τοῦ στρατηγοῦ αὐτῶν ὑπὸ σφῶν ἀναίρεσις. f) οὕτως καὶ περὶ τούτων φησὶ Κτησίας, καὶ οὐχ ὡς Ἡρόδοτος· ἃ δὲ περὶ Ζωπύρου ἐκεῖνος λέγει, πλὴν ὅτι g) ἡμίονος αὐτῷ ἔτεκεν. ἐπεὶ τά γε ἄλλα Μεγάβυζον οὗτος λέγει διαπράξασθαι, ὃς ἦν γαμβρὸς ἐπὶ τῇ θυγατρὶ Ἄμυτι, τοῦ Ξέρξου. h) οὕτως μὲν ἥλω διὰ τοῦ Μεγαβύζου Βαβυλών. δίδωσι δὲ αὐτῷ Ξέρξης ἄλλα τε πολλὰ, καὶ μύλην χρυσῆν, ἓξ ἕλκουσαν τάλαντα·

donii adiutus: et urnam olei non potuit, quemadmodum scriptum erat, implere.

22. Inde Ecbatana profecto, defecisse Babylonios, et Zopyrum suum ducem interfecisse, nunciatur. In hunc modum de his loquitur Ctesias, non quemadmodum Herodotus. nam quaecunque hic de Zopyro, (nisi quod mula ipsi peperit) ille a Megabyzo facta scribit, qui Xerxis gener erat, quum filiam eius Amytin uxorem duxisset. Ita Babylon capta est per Megabyzum: cui Xerxes, praeter alia multa, molam

e) De satrapis novas res in regno Persarum molientibus v. Heeren. *Ideen* V. 1. P. 1. p. 310 sq. Ceterum Dario potius regnante defecerunt Babylonii. Herodot. 3, 159. ibiq. Larcher. Plutarch. in Apophtegmm. regg. et imperatt. sub Dario et Xerxe modo Ctesiam, modo Herodot. sequi videtur. *Larcher.*

f) οὕτω. *D. H.* v. Indic.

g) V. Aristotel. Hist. Anim. 6, 24. Plin. H. N. 8, 44. [69. ed. Bip.]: Est in Annalibus nostris, (mulas) peperisse saepe, verum prodigii loco habitum. *Larcher.* p. 278, 67.

h) οὕτω. *D. H.*

ὃ τιμιώτατον τῶν βασιλικῶν δώρων παρὰ Πέρσαις ἐστί [i]).

23. Ξέρξης δὲ συναγείρας [k]) στρατιὰν Περσικὴν, ἄνευ τῶν ἁρμάτων, ὀγδοήκοντα μυριάδας, καὶ τριήρεις χιλίας, ἤλαυνεν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ζευγνὺς τὴν Ἄβυδον. [l]) Δημάρατος δὲ ὁ Λακεδαιμόνιος παρεγένετο ἤδη πρῶτον, καὶ συνῆν αὐτῷ ἐν τῇ διαβάσει, καὶ ἀπεῖργε τῆς εἰς Λακεδαίμονα ἐφόδου. Ξέρξης δὲ προσβάλλει ἐν Θερμοπύλαις Λεωνίδᾳ τῷ στρατηγῷ τῶν Λακεδαιμονίων, δι' Ἀρταπάνου, ἔχοντος [m]) μυρι-

auream sex talentorum pondo donavit, quod apud Persas omnium regiorum munerum est pretiosissimum.

23. Xerxes autem, Persico exercitu coacto, qui ex millibus octingentis constabat, praeter currus, instructis etiam mille triremibus, in Graeciam copias duxit, quum Abydum ponte iunxisset. Ad eum Demaratus Lacedaemonius tum primum accessit, et cum illo traiecit, eumque ab invadenda Lacedaemone prohibuit. Xerxes porro per Artapanum, X. millia ducentem, apud Thermopylas cum Leonida Lacedaemonio-

---

i) Fabulosam hanc de dono Megabyzo tributo narrationem dicit *Morgenstern.* in: *Doerptsche Beyträge.* 1813. p. 292 sq. annot.* cum Larchero p. 278, 68. cf. Brisson. de regn. Pers. I, 154. p. 219.

k) στρατείαν. *D. H.* [in marg. στρατιάν.]

l) cf. Herodot. 6, 70. 7, 101-103. Larcher.: *Si Xerxès n' attaqua pas Lacédémone, ce ne fut pas à la persuasion de Démarate, mais parceque cela n' entroit pas dans son plan. Il vouloit auparavant se venger des Athéniens, — et terminer la guerre en subjuguant les Lacédémoniens.* De Demarato regno privato v. Pausan. 3, 4.

m) Herodot. 7, 83. Hydarnem decem millium Immortalium ducem nominat.

ους. καὶ [n]) κατέκοπη τὸ Περσικὸν πλῆθος, τῶν Λακεδαιμονίων [o]) δύο ἢ τριῶν ἀναιρεθέντων. εἶτα προσβαλεῖν κελεύει μετὰ δισμυρίων· καὶ ἧττα γίνεται κἀκείνων. εἶτα μαστιγοῦνται ἐπὶ [p]) τὸ πολεμεῖν· καὶ [q]) μαστιγούμενοι, ἔτι ἡττῶντο. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ κελεύει μάχεσθαι, μετὰ πεντακισμυρίων· καὶ ἐπεὶ οὐδὲν ἤνυεν, ἔλυσε τότε τὸν πόλεμον.

24. [r]) Θώραξ δὲ ὁ [s]) Θεσσαλὸς, καὶ Τραχινίων οἱ δυνατοὶ Καλλιάδης καὶ Τιμαφέρνης, παρῆσαν [t]) στρατιὰν ἔχοντες. καλέσας δὲ Ξέρξης τούτους τε

rum duce proelium iniit, in quo magna Persae caesa est multitudo, ex Lacedaemoniis tantummodo duobus aut tribus interfectis. Postea viginti millia in aciem educi iubet: qui et ipsi superantur. Quum autem verberibus etiam caesi, ut acriores ad pugnam redderentur, nihilominus victi fuissent, L. millia postridie iubet educi: et quum nihil proficeret, bellandi finem fecit.

24. Sed Thorax Thessalus et Trachiniensium principes Calliades et Timaphernes cum exercitu aderant: quos Xerxes quum vocasset, unaque Demaratum et Hegiam Ephesium, La-

---

n) [κατεκόπει. *D. H.*]

o) cf. Herodot. 7, 211.

p) Ita *D. H.* et A. Schott. Apud Wesseling. editum est ἐπὶ τῷ π. operarum fortasse vitio.

q) cf. ad Xenoph. Anab. 3, 4, 16. Herodot. 7, 56. 103. 223. Larcher.: *Telle étoit la discipline militaire des Perses, plus propre à décourager le soldat, qu'à le rendre sensible à l'honneur.*

r) Max. Marg. Θάραξ. cf. Herodot. 9, 57. *Larcher.* p. 281, 74.

s) Θέσσαλος καὶ Τραχηνίων, οἱ δ. *D. H.*

t) στρατείαν. *D. H.* [in marg. στρατιάν.]

καὶ τὸν Δημάρατον καὶ τὸν [u] Ἡγίαν τὸν Ἐφέσιον, ἔμαθεν ὡς οὐκ ἂν ἡττηθεῖεν Λακεδαιμόνιοι, εἰ μὴ κυκλωθείησαν. ἡγουμένων δὲ τῶν δύο [v] Τραχινίων διὰ δυσβάτου στρατὸς Περσικὸς διελήλυθε, μυριάδες τέσσαρες· καὶ κατὰ νώτου γίνονται τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ κυκλωθέντες ἀπέθανον μαχόμενοι ἀνδρείως ἅπαντες.

25. Ξέρξης δὲ πάλιν στράτευμα πέμπει κατὰ Πλαταιέων, μυριάδας ιβ', ἡγούμενον [w] αὐτοῖς Μαρδόνιον ἐπιστήσας. Θηβαῖοι δ' ἦσαν οἱ κατὰ Πλαταιέων τὸν Ξέρξην κινοῦντες. ἀντιστρατεύει δὲ [x] Παυσανίας ὁ Λακεδαιμόνιος, [y] τριακοσίους μὲν ἔχων Σπαρτιήτας [z] χιλίους δὲ τῶν περιοίκων, ἐκ δὲ τῶν

cedaemonios nulla ratione vinci posse, nisi circumdarentur, intellexit. Persarum itaque XL. millia, duobus illis Trachiniensium [Trachiniensibus] ducibus per invia transgressis, Lacedaemonios a tergo adoriuntur: qui circumdati, omnes ad unum fortiter pugnantes occubuerunt.

25. Rursus Xerxes adversus Plataeenses exercitum CXX. millium mittit, et Mardonium eius ducem constituit. Qui autem Xerxem in Plataeenses concitabant, erant Thebani. Mardonio occurrit Pausanias Lacedaemonius CCC. Spartanos et mille accolas, ex aliisque urbibus sex millia secum ducens. Ibi superato exerci-

---

u) Max. Marg. Ὀγίαν. *Hegian* Eleensem nominat Herodot. 9, 32.

v) Τραχηνίων, διὰ δ. *D. H.*

w) [δὲ] αὐτ. *D. H.*

x) Rerum gestarum ordinem prorsus invertit Ctesias. [sive potius Photius.] Pugna Plataeensis post pugnam Salaminensem et captas Athenas commissa est. *Larcher.*

y) cf. Herodot. 9, 28. 29. 31.

z) Larcher.: *mille Lacédémoniens des villes voisines de Sparte.* De Perioecis satis constat.

ἄλλων πόλεων χιλιάδας ἕξ. καὶ νικᾶται κατάκρατος ἡ Περσικὴ [a]) στρατιὰ, καὶ φεύγει τραυματισθεὶς καὶ [b]) Μαρδόνιος. οὗτος ὁ Μαρδόνιος πέμπεται [c]) συλῆσαι τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος ἱερὸν παρὰ Ξέρξου· κἀκεῖ, φησὶ, θνήσκει, χαλάζης ἐπιπεσούσης παχείας· ἐφ' ᾧ λίαν Ξέρξης ἐλυπήθη.

26. Ξέρξης δὲ ἐπ' αὐτὰς Ἀθήνας ἐλαύνει. καὶ Ἀθηναῖοι πληρώσαντες [d]) ἑκατὸν δέκα τριήρεις, φεύγουσιν εἰς Σαλαμῖνα. καὶ Ξέρξης τὴν πόλιν κενὴν [e]) αἱρεῖ, καὶ [f]) ἐμπίμπρησι, πλὴν τῆς ἀκροπόλεως. ἐν αὐτῇ γὰρ ἔτι τινὲς ὑπολειφθέντες ἐμάχοντο. τέλος κἀκείνων νυκτὶ [g]) φυγόντων, κἀκείνην [h]) συνέφλεξαν. ὁ δὲ Ξέρξης αὐτόθεν ἐλθὼν ἐπὶ [i]) στενότατον τῆς

tu Persarum, Mardonius vulneratus aufugit. Hic Mardonius quum a Xerxe ad diripiendam Apollinis aedem missus esset, ingruente ingenti grandine oppressus moritur: quae res Xerxi maximum moerorem attulit.

26. Xerxes cum suis copiis Athenas proficiscitur: sed quum Athenienses armatis CX. triremibus ad Salaminem fugissent, urbem vacuam capit, quam incendit, praeter arcem. in ea enim etiam aliqui relicti pugnabant: tandemque quum et illi noctu fugissent, illam etiam exusserunt. Xerxes autem quum inde ad

a) στρατεία. *D. H.* [in marg. στρατιά.]
b) Is potius cecidit in pugna. v. quos laudavit ad h. l. *Larcher*. p. 283, 80.
c) cf. Herodot. 8, 37 sqq. Iustin. 2, 12.
d) v. Herodot. 8, 61.
e) ἀναιρεῖ. *D. H.* [in marg.] Cf. Herodot. 8, 51.
f) Max. Marg. ἐμπίπρησι. v. ad Xenoph. Anab. 1, 7, 8.
g) Aliter rem Herodot. narrat 8, 53.
h) συνέφλεξεν. *D. H.*
i) στενώτ. *D. H.* Codex Bavaricus et Max. Margunii etiam στενότατον. v. ad Xenoph. Anab. 3, 4, 19.

Ἀττικῆς, ὃ k)Ἡράκλειον καλεῖται, ἐχώννυ l) χῶμα ἐπὶ Σαλαμῖνα, πεζῇ ἐπ' αὐτὴν διαβῆναι διανοούμενος. βουλῇ δὲ Θεμιστοκλέους Ἀθηναίου καὶ Ἀριστείδου, m) τοξόται μὲν ἀπὸ Κρήτης προσκαλοῦνται καὶ παραγίνονται· εἶτα ναυμαχία Περσῶν καὶ Ἑλλήνων γίνεται· Περσῶν μὲν ναῦς ἐχόντων ὑπὲρ τὰς n) χιλίας, στρατηγοῦντος αὐτοῖς Ὀνόφα· Ἑλλήνων δὲ ἑπτακοσίας. καὶ νικῶσιν o) Ἕλληνες, καὶ διαφθείρονται Περσικαὶ πεντακόσιαι νῆες. καὶ φεύγει Ξέρξης, βουλῇ πάλιν καὶ τέχνῃ Ἀριστείδου καὶ Θεμιστοκλέους. ἐν δὲ ταῖς λοιπαῖς ἁπάσαις μάχαις ἀπέθανον Περσῶν δώδεκα μυριάδες.

angustissimum Atticae locum, Heracleum appellatum, venisset, aggerem Salaminem versus ducere coepit, pedestri itinere ad eam transire cogitans. Sed consilio Themistoclis Atheniensis et Aristidis, sagittarii ex Creta accersuntur, ac veniunt: Deinde bellum navale Persarum et Graecorum geritur. Persae naves habebant plusquam mille, ducemque Onophan: Graeci DCC. Graeci tamen victores evadunt: et D. naves Persarum profligantur: et fugit Xerxes consilio rursus et arte Aristidis atque Themistoclis. In reliquis vero omnibus proeliis ceciderunt Persarum CXX. millia.

---

k) cf. Plutarch. Themistocl. p. 118, F.

l) Herodot. 8, 97.

m) Larcher. p. 285. annot. 86.: *On peut dire hardiment, et sans craindre de se tromper, qu' ils servirent à écarter ceux qui travailloient à la chaussée.* Ceterum post pugnam navalem hoc consilium cepit Xerxes, ut fuga Graecos lateret. *Larcher.* De sagittariis Cretensibus v. eundem. Comparat Pausan. 4, 8. 1, 23. Add. Annott. ad Xenoph. Anab. 3, 3, 7.

n) Herodot. 7, 184. 8, 182. — *o*) Diodor. 11, 19.

27. Ξέρξης δὲ περάσας εἰς τὴν Ἀσίαν, καὶ ἀπελαύνων εἰς Σάρδεις, ἔπεμπε Μεγάβυζον τὸ ἐν Δελφοῖς ἱερὸν p) συλῆσαι. ἐπεὶ δὲ ἐκεῖνος παρῃτεῖτο, ἀποστέλλεται q) Ματακᾶς ὁ εὐνοῦχος, ὕβρεις τε φέρων τῷ Ἀπόλλωνι, καὶ πάντα συλήσων. καὶ δὴ r) οὕτως ποιήσας, πρὸς Ξέρξην ὑπέστρεψε.

28. Ξέρξης δὲ ἀπὸ Βαβυλῶνος εἰς Πέρσας παραγίνεται, καὶ Μεγάβυζος κατὰ τῆς γυναικὸς τῆς ἰδίας s) Ἀμύτιος, (ἡ θυγάτηρ, ὡς t) προείρηται, Ξέρξου

27. At Xerxes, quum in Asiam traiecisset, et Sardes proficisceretur, misit Megabyzum ut templum Delphicum diriperet: illoque id suscipere recusante, Matacas eunuchus iniuriam Apollini illaturus, omniaque direpturus mittitur. Is confectis ita rebus ad Xerxem reversus est.

28. Xerxes ex Babylone ad Persas proficiscitur. At Megabyzus suam uxorem Amytin (quae filia Xerxis erat, quemadmodum iam di-

p) Nemo praeter Ctesiam huius alterius expeditionis mentionem iniicit. V. *Larcher.* p. 286, 90.

q) Μάτακας. [*D. H.* in marg.]

r) οὕτω. *D. H.*

s) *Dinon* apud Athenaeum, Deipnos. 13. c. 9. p. 609. A. ed. Casaub. (c. 89. p. 205. V. 5. ed. Schweigh.) tradit: ὅτι ἡ Βαγάζου γυνή, ἥτις ἦν ὁμοπάτριος Ξέρξου ἀδελφή, ὄνομα Ἀνοῦτις, καλλίστη ἦν τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ γυναικῶν, καὶ ἀκολαστοτάτη. Ad haec Casaub. (v. Animadvv. p. 304. V. 7. ed. Schweigh.): Si Ctesiae fidem habemus, omnia nomina in istis sunt corrupta. Nam illa mulier impudicissima, de qua loquitur, non *Anutis*, sed *Amytis* vocabatur: neque *Xerxis* fuit soror, sed *Xerxis* quidem filia, *Artaxerxis* vero soror. Postremo eius maritus non *Bagazus*, sed *Megabyzus* Ctesiae multis locis nominatur. De impudicitia mulieris multa idem Ctesias." cf. Hemsterh. ad Lucian. Tim. c. 22.

t) V. §. 22.

ἐτύγχανεν) ὡς μεμοιχευμένης, λόγους ἐκίνει. καὶ ἐπιτιμᾶται Ἄμυτις λόγοις ὑπὸ τοῦ πατρὸς, καὶ ὑπισχνεῖται σωφρονεῖν.

29. u) Ἀρτάπανος δὲ, μέγα παρὰ Ξέρξῃ δυνάμενος, μετὰ *) Σπαμίτρου τοῦ ἡμιάῤῥενος, καὶ αὐτοῦ μεγὰ δυναμένου, βουλεύονται ἀνελεῖν Ξέρξην. καὶ ἀναιροῦσι. καὶ πείθουσιν v) Ἀρτοξέρξην τὸν υἱὸν, ὡς Δαρειαῖος αὐτὸν ὁ ἕτερος παῖς ἀνεῖλε. καὶ παραγίνεται w) Δαρειαῖος ἀγόμενος ὑπὸ x) Ἀρταπάνου εἰς τὴν οἰκίαν y) Ἀρτοξέρξου, πολλὰ βοῶν καὶ z) ἀπαρνούμενος ὡς οὐκ εἴη φονεὺς τοῦ πατρός· καὶ ἀποθνήσκει.

30. Καὶ βασιλεύει a) Ἀρτοξέρξης, σπουδῇ *Ἀρ-

ctum est) adulterii insimulat. quam ob rem Amytis a patre acriter reprehenditur: at illa spondet se castam esse.

29. Verum Artapanus, qui plurimum apud Xerxem auctoritate valebat, cum Spamitre eunucho (qui et ipse plurimum apud eum poterat) de Xerxe interficiendo consilium agitat: idque perpetrant, et Artoxerxi filio persuadent, ab altero filio Dariaeo patrem suum necatum esse: adduciturque Dariaeus ab Artapano domum Artoxerxis, cum ingenti clamore se parricidam esse negans. is tamen capite plectitur.

30. Artoxerxis igitur Artapani opera re-

---

u) Ἀρτάβας. *D. H.* Max. Marg. Ἀρτάβανος. Et sic Diodor. vocat 11, 69. In Aristotel. Politic. 5, 10. Ἀρταπάνης legitur in edit. Dan. Heinsii.

*) Leg. Ἀσπαμ. v. §. 30. — v) Ἀρταξ. *D. H.*

w) Ἀρταξέρξης. *D. H.*

x) Sic tamen hic et *D. H.* ut et post.

y) Δαρειαίου. *D. H.* Max. Marg. Δαριαίου. cf. Diod. l. l. et Iustin. 3, 1.

z) παραινούμενος. *D. H.*

a) Ἀρταξ. et sic semper per α in antepen. *D. H.*

τάπανον· καὶ ἐπιβουλεύεται πάλιν ὑπ' αὐτοῦ, καὶ λαμβάνει κοινωνὸν τῆς βουλῆς Ἀρτάπανος [b]) Μεγάβυζον, ἤδη λελυπημένον ἐπὶ τῇ ἰδίᾳ γυναικὶ Ἄμυτι, διὰ τὴν τῆς μοιχείας [c]) ὑπόληψιν· καὶ ὅρκοις ἀλλήλους ἀσφαλίζονται. ἀλλὰ μηνύει πάντα Μεγάβυζος, καὶ [d]) ἀναιρεῖται Ἀρτάπανος ᾧ τρόπῳ ἔμελλεν ἀναιρεῖν Ἀρτοξέρξην· καὶ γίνεται πάντα δῆλα τὰ εἰργασμένα ἐπὶ Ξέρξῃ καὶ [e]) Δαρειαίῳ. καὶ ἀπόλλυται πικρῷ καὶ κακίστῳ [f]) θανάτῳ [g]) Ἀσπαμίτρης, ὃς ἦν κοινωνὸς ἐπὶ τοῖς φόνοις Ξέρξου καὶ Δαρειαίου· σκαφεύεται γάρ, καὶ οὕτως ἀναιρεῖται. μάχη δὲ γίνεται μετὰ τὸν θάνατον Ἀρταπάνου τῶν τε συνωμοτῶν αὐτοῦ, καὶ τῶν

gno potitur. sed idem Artapanus eius vitae insidians, consilium suum cum Megabyzo (qui iam ob suspectam adulterii uxorem suam moerore affectus erat) communicat, fidemque mutuo datam iureiurando firmant. Sed re tota Megabyzi indicio prodita, Artapanus ea morte, qua Artoxerxes erat afficiendus, afficitur: atque adeo quaecumque in Xerxem Dariaeumque perpetrata fuerant, patefiunt. Aspamitres quoque, qui caedis Xerxis ac Dariaei conscius fuerat, acerbissimo genere mortis, adhibitis videlicet per scapham tormentis, plectitur. At post Artapani mortem, eorum qui cum illo coniura-

---

Ceterum intelligendus Artaxerxes qui *Longimani* cognomen gerebat.

b) Iustin. l. l. Bacabasum nominat, quod nomen corrigendum esse ex h. l. existimat *Larcher*.

c) V. supra §. 28.

d) cf. Iustin. l. l. et Diod. l. l.

e) Max. Marg. Δαριαίῳ.

f) *acerbo in primis ac duro.* Habes id a Plut. descriptum in vita Artax., mox a principio. [p. 1019.] *A. S.*

g) Paulo ante §. 29. *Spamitres* dictus.

ἄλλων h) Περσῶν, καὶ πίπτουσιν ἐν τῇ μάχῃ οἱ τρεῖς τοῦ Ἀρταπάνου υἱοί, τραυματίζεται δὲ καὶ Μεγάβυζος ἰσχυρῶς· καὶ θρηνεῖ Ἀρτοξέρξης καὶ ἡ Ἄμυτις καὶ ἡ Ῥοδογούνη, καὶ ἡ μήτηρ αὐτῶν i) Ἄμιστρις· καὶ μόλις πολλῇ ἐπιμελείᾳ περισώζεται. k) Ἀπολλωνίδου ἰατροῦ τοῦ Κώου.

31. Ἀφίσταται Ἀρτοξέρξου Βάκτρα, καὶ ὁ σατράπης ἄλλος l) Ἀρτάπανος· καὶ γίνεται ἡ μάχη ἰσοπαλής· καὶ γίνεται πάλιν ἐκ δευτέρου· καὶ ἀνέμου κατὰ πρόσωπον Βακτρίων πνεύσαντος, νικᾷ Ἀρτοξέρξης καὶ προσχωρεῖ αὐτῷ πᾶσα Βακτρία.

32. Ἀφίσταται Αἴγυπτος, Ἰνάρου m) Λυδίου

raint, et Persarum aliorum [deterorum] pugna oritur, in qua cadunt tres Artapani filii, et graviter Megabyzus vulneratur. Quem casum Artoxerxes itemque Amytis et Rhodogune ac ipsorum mater Amistris ingenti luctu prosequuti sunt: tandem tamen, etsi aegre admodum, Apollonidae medici Coi insigni diligentia servatus est.

31. Desciscunt ab Artoxerxe Bactra, aliusque item praefectus Artapanus: et aequo Marte pugnatur. Quum commissa iterum pugna, ventus in faciem Bactrianorum spiraret, vincit Artoxerxes et in eius ditionem universa Bactria concedit.

32. Deficit etiam Aegyptus, Inaro Lydio

---

h) Qui regi fidi erant.

i) Max. Marg. Ἄμυστρις.

k) Ἀπολλωνίου. *D. H.* In utroque exemplari legitur hic Ἀπολλωνίου. at contra in iis locis qui sunt cap. 41. utrumque Ἀπολλωνίδης et Ἀπολλωνίδην scriptum habet. *H. S.*

l) Ἀρτάβανος. *D. H.* et sic etiam editio H. Stephani prima.

m) Ex Herodot. 3, 12. fortasse legend. Λίβυος. *Ge-*

ἀνδρὸς καὶ ἑτέρου Αἰγυπτίου τὴν ἀπόστασιν μελετήσαντος. καὶ εὐτρεπίζεται τὰ πρὸς πόλεμον. πέμπουσι καὶ Ἀθηναῖοι, αἰτησαμένου αὐτοῦ, [n]) τεσσαράκοντα νῆας. [o]) καὶ μελετᾷ αὐτὸς Ἀρτοξέρξης ἐκστρατεῦσαι. καὶ τῶν φίλων οὐ συμβουλευόντων, πέμπει [p]) Ἀχαιμενίδην τὸν ἀδελφὸν, τεσσαράκοντα μὲν μυριάδας ἐπαγόμενον στράτευμα πεζικὸν, νῆας δὲ π'. συμβάλλει πόλεμον Ἴναρος πρὸς Ἀχαιμενίδην· καὶ νικῶσιν Αἰγύπτιοι, καὶ βάλλεται Ἀχαιμενίδης ὑπὸ Ἰνάρου, καὶ θνήσκει· καὶ ἀποπέμπεται ὁ νεκρὸς αὐτοῦ εἰς Ἀρτοξέρξην. ἐνίκησεν Ἴναρος καὶ [q]) κατὰ θάλασσαν, [r]) Χαρι-

et altero Aegyptio quodam defectionis autoribus: omniaque ad bellum pertinentia parantur. Athenienses quoque Inaro petenti XL. naves mittunt: et ipsemet Artoxerxes exercitum educere cogitat:, sed, non ita consulentibus amicis, mittit Achaemenidem fratrem cum CCCC. millibus peditum, et LXXX. navibus. Confligit Inarus cum Achaemenide, Aegyptiique vincunt: atque Achaemenides quum ab Inaro vulnus accepisset, moritur, eiusque cadaver ad Artoxerxem mittitur. Idem Inarus mari victor evadit,

---

doyn. Hanc emendationem iure probavit Larcher. qui vertit: *Roi de Libye.* V. intpp. ad Thucyd. 1, 104.)

n) Numerus ex Thucyd. l. l. corrigendus. Diodor. etiam uno loco 11, 74. p. 460. *ducentas* triremes numeravit; contra *trecentas* libr. 11, 71. p. 458. et 13, 25. p. 561. *Larcher.*

o) [καὶ] μελ. *D. H.*

p) Herodot. 3, 12. *Achaemenen* vocat, quod nomen praefert Larcher., propterea quod Ctesianum patronymicum est. cf. Herodot. 7, 7. Diodor. 11, 74. τὸν Δαρείου μὲν υἱὸν, ἑαυτοῦ (Artaxerxis) δὲ θεῖον, non: *fratrem* eum dicit.

q) Diodor. tantum de pugna terrestri narrat.

r) Χαριτομίδου. Max. Marg.

ιμίδου εὐδοκιμήσαντος, ὅς τῶν ἐξ Ἀθηνῶν τεσσαράκοντα νηῶν s) ἐχρημάτιζε ναύαρχος· καὶ ν' Περσῶν νῆες, αἱ μὲν εἴκοσιν αὐτοῖς ἀνδράσιν ἐλήφθησαν, αἱ δὲ λ' διεφθάρησαν.

33. Εἶτα πέμπεται κατὰ Ἰνάρου t) Μεγάβυζος, ἐπαγόμενος ἄλλο στράτευμα πρὸς τῷ ὑπολειφθέντι, μυριάδας εἴκοσι, καὶ νῆας τ'· καὶ ἐπιστάτην αὐτοῖς u) Ὀρίσκον. ὡς εἶναι χωρὶς τῶν νεῶν, τὸ ἄλλο πλῆθος, ν' μυριάδας. Ἀχαιμενίδης γὰρ ὅτε ἔπεσε, ι' μυριάδες αὐτῷ, ἐξ ὧν ἦγε μ', συνδιεφθάρησαν. γίνεται οὖν μάχη κρατερὰ καὶ πίπτουσιν ἀμφοτέρωθεν πολλοὶ, πλείους δὲ Αἰγύπτιοι. καὶ βάλλει Μεγάβυζος εἰς τὸν μηρὸν Ἴναρον, καὶ τρέπεται· καὶ νικῶσι Πέρ-

Charitimide magnum inde nomen consequuto, qui XL. navium Athenis missarum navarchus erat. Ex L. Persarum navibus, XX. cum ipsis hominibus captae, XXX. perierunt.

33. Deinde adversus Inarum mittitur Megabyzus, praeter exercitum, qui reliquus fuerat, alium ducens qui ex CC. hominum millibus constabat, navibus autem CCC. quibus Oriscus praeerat: adeo ut praeter naves reliqua multitudo D. hominum millium esset. nam quum cecidit Achaemenides, C. hominum millia ex CCCC. quae duxerat millibus, una caesa fuerunt. Pugnatur acriter, et utrinque multi, sed plures ex Aegyptiis, cadunt. Tandem Megabyzus Inarum in femore vulnerat, fugatque: et viribus fortiores facti Persae vincunt. Inarus

s) ἐχρημάτισε. D. H.

t) Thucyd. 1, 109. 110. Diodor. 11, 77. Artabazum etiam ducem nominat.

u) Ὠρίσκ. D. H.

σαι κατακράτος· φεύγει δὲ v) πρὸς τὴν w) Βύβλον Ἴναρος, (πόλις x) ἰσχυρὰ ἐν Αἰγύπτῳ αὕτη) καὶ οἱ Ἕλληνες δὲ μετ' αὐτοῦ, ὅσοι μὴ ἐν τῇ μάχῃ καὶ μετὰ Χαριτιμίδου ἀπέθανον.

34. Προσχωρεῖ δὲ Αἴγυπτος πλὴν Βύβλου πρὸς Μεγάβυζον. ἐπεὶ δὲ ἐκείνη ἀνάλωτος ἐδόκει, σπένδεται πρὸς Ἴναρον καὶ τοὺς Ἕλληνας ἑξακισχιλίους ὄντας, καὶ ἔτι πρὸς, ὁ Μεγάβυζος, ἐφ' ᾧ μηδὲν κακὸν παρὰ βασιλέως λαβεῖν, καὶ y) τοὺς Ἕλληνας, ὅτε βούλοιντο, πρὸς τὰ οἰκεῖα ἐπανελθεῖν.

35. Καθίστησι δὲ τῆς Αἰγύπτου σατράπην z) Σαρσάμαν, καὶ λαβὼν Ἴναρον καὶ τοὺς Ἕλληνας, παραγίνεται πρὸς a) Ξέρξην· καὶ εὑρίσκει λίαν κατὰ

vero fugiens Byblum se recipit, (haec est munita urbs in Aegypto) et cum eo Graeci quicunque in proelio et cum Charitimide caesi non fuerant.

34. Aegyptus praeter Byblum partes Megabyzi sequitur: et quoniam Byblus expugnari non posse videbatur, Megabyzus cum Inaro et Graecis, quorum erant sex millia et amplius, fide data paciscitur, nullam eos a rege iniuriam accepturos, et Graecos domum quum liberet reversuros.

35. Quum igitur Sarsamen Aegypti praefectum constituisset, una cum Inaro et Graecis ad Artoxerxem proficiscitur: eumque invenit

v) εἰς. [D. H. in marg.]

w) Urbs est insulae Prosopitidos in Nilo. v. Steph. Byz. sub h. nom. — x) δὲ ἰσχ. D. H.

y) Aliter et probabilius rem exponunt Thucyd. et Diodor. ll. ll.

z) Σαρτάμαν. D. H. [Σαρσ. idem in marg.]

a) Legend. Ἀρτοξέρξην, ut in translatione expressit iam Steph.

Ἰνάρου τεθυμωμένον, ὅτι τὸν ἀδελφὸν Ἀχαιμενίδην ἀπεκτονὼς εἴη. διηγεῖται τὰ γεγονότα πάντα Μεγάβυζος, καὶ ὡς πίστεις δοὺς Ἰνάρῳ καὶ τοῖς Ἕλλησι, Βύβλον εἴληφε. καὶ ἐξαιτεῖται λιπαρῶς βασιλέα περὶ τῆς b) αὐτῶν σωτηρίας· καὶ λαμβάνει. καὶ ἐξάγεται τέλος τῇ c) στρατιᾷ ὡς Ἴναρος καὶ οἱ Ἕλληνες οὐδὲν κακὸν πείσονται.

36. d) Ἄμυτις δὲ ὑπὲρ τοῦ παιδὸς Ἀχαιμενίδου δεινὰ ἐποιεῖτο, εἰ μὴ e) τιμωρήσαιτο Ἴναρον καὶ τοὺς Ἕλληνας· καὶ αἰτεῖται ταῦτα f) βασιλέα, ὁ δὲ οὐκ g) ἐνδίδωσιν· εἶτα Μεγάβυζον, ὁ δὲ ἀποπέμπεται· εἶτα, ἐπεὶ διώχλει τὸν υἱὸν, κατειργάσατο· καὶ πέντε

iratum Inaro vehementer, quoniam is fratrem Achaemenidem interfecerat. Megabyzus omnia quae gesta fuerant narrat, et quomodo fide Inaro Graecisque data Byblum ceperit: atque poenam illorum pertinaciter deprecatur, efficitur voti compos. tandemque ad exercitum defertur, Inarum et Graecos nihil detrimenti passuros.

36. Verum enim vero Amytis vicem interempti filii Achaemenidis dolens, indignam rem fore arbitrabatur, nisi Inarus et Graeci poenas sibi darent, atque adeo illos a rege exposcit: sed is tradere recusat. Deinde Megabyzum ab eo exposcens, repulsam itidem patitur. Tandem tamen illa quum instando mo-

b) αὐτοῦ. D. H. [αὐτῶν in marg.]

c) στρατείᾳ. D. H. [στρατιᾷ in marg.] v. supr. §. 23. Xenoph. Anab. 3, 1, 9.

d) V. supr. c. 29.

e) τιμωρήσαι τὸν Ἴ. D. H. Vulgat. idem in ora.

f) βασιλεῖ. D. H.

g) Pro ἐνδίδωσιν reponendum puto ἐκδίδωσιν. H. S.

παρελθόντων ἐτῶν, λαμβάνει τὸν Ἴναρον παρὰ βασιλέως καὶ τοὺς Ἕλληνας. καὶ [h]) ἀνεσταύρωσε μὲν [i]) ἐπὶ τρισὶ [k]) σταυροῖς· πεντήκοντα δὲ Ἑλλήνων, ὅσους λαβεῖν ἴσχυσε, τούτων ἔτεμε τὰς κεφαλάς.

37. Καὶ ἐλυπήθη λύπην σφοδρὰν Μεγάβυζος καὶ ἐπένθησε· καὶ ᾐτήσατο ἐπὶ Συρίαν τὴν ἑαυτοῦ χώραν ἀπιέναι. ἐνταῦθα λάθρα καὶ τοὺς ἄλλους τῶν Ἑλλήνων προέπεμπε, καὶ ἀπῄει· καὶ ἀπέστη βασιλέως· καὶ ἀθροίζει μεγάλην δύναμιν, ἄχρι πεντεκαίδεκα μυριάδων, χωρὶς τῶν ἱππέων καὶ τῶν πεζῶν. καὶ πέμπεται [l]) Οὔσιρις κατ' αὐτοῦ σὺν εἴκοσι μυριάσι. καὶ συνάπτεται πόλεμος, καὶ βάλλουσιν ἀλλήλους Μεγάβυξος καὶ Οὔσιρις· ὁ μὲν, ἀκοντίῳ, καὶ τυγχάνει Μεγαβύζου,

lesta esset, impetravit: et quinque post annis, Inarum pariter et Graecos a rege accepit. Atque hunc quidem tribus crucibus suffixit, de Graecis autem L. (nam tot capere potuit) capita amputari curavit.

37. At Megabyzus magno dolore et luctu affectus est, petiitque ut sibi in Syriam regionem suam proficisci liceret. Huc etiam clam praemisit Graecos alios, et profectus est, atque a rege descivit: maximasque copias coëgit ad CL. millia seorsum equitum peditumque. Adversus eum Osiris mittitur cum CC. millibus: pugna conseritur, seque mutuo vulnerant Megabyzus et Osiris, hic quidem iaculo Megaby-

---

h) ἀνεσταύρισε. M. Marg.

i) *A. S.* sic legit: ἐπὶ γ' σταυροῖς πεντήκοντα· τῶν δ' Ἑλλήνων, ὅσους.

k) Ita Plut. in Artoxerxe [p. 1019. *E. F.*] refert Mesabatae corpus transversum tribus fuisse suffixum crucibus. *A. S.* cf. Thucyd. 1, 110.

l) Ὄσιρις. *D.* H. et sic semper post sine ν.

ὑπὸ Μεγαβύζου· εἶτα εἰς τὴν κεφαλὴν τοξεύεται οὐ καιρίαν. φεύγει δὲ ὅμως αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, καὶ νίκη λαμπρὰ γίνεται Μεγαβύζῳ.

39. Ἀρτάριος δὲ πέμπει πρὸς Μεγάβυζον, καὶ παραινεῖ σπείσασθαι βασιλεῖ. ὁ δὲ δηλοῖ σπείσασθαι μὲν βούλεσθαι καὶ q) αὐτὸν, οὐ μέντοι παραγενέσθαι πρὸς βασιλέα, ἀλλ' ἐφ' ᾧ μένειν ἐν τῇ r) ἑαυτοῦ. ἀπαγγέλλεται ταῦτα βασιλεῖ. καὶ συμβουλεύουσιν s) Ἀρτοξάρης τε ὁ Παφλαγὼν t) εὐνοῦχος, ἀλλὰ καὶ ἡ Ἄμιστρις, σπουδῇ σπείσασθαι· πέμπεται οὖν Ἀρτάριός τε αὐτὸς καὶ Ἄμυτις ἡ γυνὴ, καὶ Ἀρτοξάρης, ἐτῶν ἤδη ὢν εἴκοσι, καὶ Πετίσας ὁ u) Οὐσίριος καὶ Σπιταμᾶ πατήρ. πολλοῖς οὖν v) λόγοις καὶ ὅρκοις

zo percutitur: praeterea in capite sagitta, sed non letali vulnere, feritur, una tamen cum omnibus suis fugam capit, et Megabyzus splendida potitur victoria.

39. Artarius Megabyzum per legatos monet ut cum rege paciscatur. Ille se pacisci quidem cum rege, non tamen ad eum proficisci, sed in sua regione manere velle indicat. Haec regi nunciantur, cui Artoxares Paphlagon eunuchus et Amistris studiose consilium dant ut paciscatur. Itaque ipse Artarius et Amytis uxor, et Artoxares, iam XX. annos natus, et Petisas Osirios filius et Spitamae pater, mittuntur. Multis igitur sermonibus et iuramentis ad fidem

---

versu abhinc quarto Μενοστάτης. nam duplex est scriptura. *H. S.*

q) αὐτὸν. *D. H.*

r) αὐτοῦ. *D. H.*

s) Ἀρταξάρης. [*D. H.* in marg.]

t) [εὐνοῦχος.] *D. H.*

u) Ὀσίρ. *D. H.*

v) ὅρκ. καὶ λόγ. *D. H.*

πληροφορήσαντες Μεγάβυζον, μόλις ὅμως πείθουσι πρὸς βασιλέα παραγενέσθαι. καὶ βασιλεὺς τέλος ἔπεμπε παραγενομένῳ συγγνώμην ἔχειν τῶν w) ἡμαρτημένων.

40. Ἐξέρχεται βασιλεὺς ἐπὶ θήραν, καὶ λέων ἐπέρχεται αὐτῷ· μετεώρου δὲ φερομένου τοῦ θηρίου, βάλλει ἀκοντίῳ Μεγάβυζος, καὶ ἀναιρεῖ· καὶ ὀργίζεται Ἀρτοξέρξης ὅτι, πρὶν ἢ αὐτὸς τύχῃ, Μεγάβυζος ἔβαλε· καὶ x) προστάσσει τὴν κεφαλὴν τὸν Μεγάβυζον ἀποτμηθῆναι. y) Ἀμίστριος δὲ καὶ Ἀμύτιος καὶ τῶν ἄλλων τῇ παραιτήσει, τοῦ μὲν θανάτου ῥύεται, ἀνάσπαστος δὲ γίνεται εἰς τὴν *) ἐρυθρὰν, ἔν τινι πόλει ὀνόματι z) Κύρται. ἐξορίζεται δὲ καὶ Ἀρτοξάρης a) ὁ

faciendam adhibitis, vix tamen Megabyzo ut ad regem proficiscatur persuadent. Cui tandem reverso rex per nuncios veniam se illi eorum quae admisisset, dare significavit.

40. Sed quum egresso ad venationem rege et eum adorto leone, Megabyzus belluam hanc in pedes se erigentem iaculo percutiens interfecisset, succensens ei rex, quod eam percussisset, antequam ipse eam ullo ictu attigisset, caput abscindi imperavit. Sed Amistris et Amytis aliorumque precibus remissa ei mortis poena, ad urbem quandam nomine Cyrtae circa mare rubrum relegatur. Artoxares quoque eunuchus

---

w) ἡμαρτηκότων. [*D. H.* in marg.]

x) Postea lenior factus videtur rex. cf. Plutarch. Apophthegmm. p. 173, D.

y) Ἀμύστρ. *D. H.* Ἀμίστρ. etiam Max. Marg. ut et mox. — *) V. ad Fragm. J. XLII.

z) V. infra Steph. Byz. (Fragm. P. X.) unde fortasse h. l. legend. Κυρταῖα.

a) [ὁ εὐνοῦχος.] *D. H.*

εὐνοῦχος εἰς Ἀρμενίαν, ὅτι πολλάκις ὑπὲρ Μεγαβύζου βασιλεῖ ἐπαῤῥησιάσατο.

41. Ὁ δὲ Μεγάβυζος πέντε διατρίψας [b]) ἐν τῇ ἐξορίᾳ ἔτη, ἀποδιδράσκει, ὑποκριθεὶς [c]) τὸν πισάγαν. ([d]) πισάγας δὲ λέγεται παρὰ Πέρσαις ὁ λεπρὸς, καὶ ἔστι πᾶσιν ἀπρόσιτος.) ἀποδρὰς οὖν παραγίνεται πρὸς Ἄμυτιν καὶ τὸν οἶκον, καὶ μόλις ἐπιγινώσκεται· καὶ δι' [e])Ἀμίστριος καὶ δι' Ἀμύτιος καταλλάσσεται ὁ βασιλεὺς, καὶ ποιεῖ αὐτὸν, ὡς τὸ πρόσθεν, ὁμοτράπεζον. ζήσας δὲ ἓξ καὶ ἑβδομήκοντα ἔτη, ἀπέθανε· καὶ κάρτα ἠχθέσθη βασιλεύς.

42. Τελευτήσαντος δὲ Μεγαβύζου κάρτα ἦν [f])Ἄμυτις ἀνδράσιν ὁμιλοῦσα, καὶ πρό γε ταύτης καὶ

in Armeniam relegatur, quod saepe pro Megabyzo liberius apud regem loquutus esset.

41. Sed Megabyzus quum in exilio quinque annos esset commoratus, aufugit, se pisagan esse simulando. (Pisagas autem a Persis dicitur leprosus, ad quem nemini accedere licet.) et ad Amytin domumque proficiscitur, et vix agnitus per Amistrin et Amytin cum rege reconciliatur: qui eum, quemadmodum antea, suae mensae participem fecit, et quum LXXVI. vixisset annos, mortuus est: propter quod magno rex est moerore affectus.

42. Mortuo Megabyzo Amytis cum multis consuetudinem habebat, et ante hanc simi-

---

b) [ἐν.] D. H.

c) [εἰς] τὸν πισ. D. H. et in ora: πισαγᾶν.

d) cf. Brisson. de regn. Pers. II. 180. p. 523 sq. et ind.

e) Ἀμέστρ. καὶ [δι'] Ἀμ. D. H.

f) Quam vim in Persarum imperio reginae omninoque uxores regum habuerint, bene hinc atque ex aliis Ctesiae narrationibus satis superque apparet. cf. Hero-

ἡ μήτηρ g) Ἄμιστρις ὁμοίως. ὁ δὲ Ἀπολλωνίδης ὁ ἰατρὸς ὁ Κῶος, ἐπεὶ ἀσθενῶς εἶχεν Ἄμυτις, εἰ καὶ h) βληχρῶς καὶ οὐκ ἰσχυρῶς, ἐκεῖνος δὲ ἠράσθη αὐτῆς, ἔφη εἰς τὴν ὑγείαν αὐτὴν ἐπανελθεῖν, ἐὰν ἀνδράσιν ὁμιλήσῃ. τῆς γὰρ ὑστέρης εἶναι τὸ νόσημα. ἐπεὶ δὲ αὐτῷ ἐξεγένετο τὸ ἐπιτήδευμα, καὶ ὡμίλει αὐτῇ, ἡ δὲ ἄνθρωπος ἐμαραίνετο, ἀπέστη τῆς συνουσίας. τελευτῶσα δὴ οὖν ἐπήγγειλε τῇ μητρὶ, ἀμύνασθαι Ἀπολλωνίδην. ἡ δὲ ἀπήγγειλε πάντα Ἀρτοξέρξῃ τῷ βασιλεῖ, ὅπως τε ὡμίλει, καὶ ὅπως ἀπέστη ὑβρίσας· καὶ ὅπως ἡ θυγάτηρ ἐπήγγειλεν Ἀπολλωνίδην ἀμύνασθαι. ἐκεῖνος δὲ τῇ μητρὶ τὸ παριστάμενον αὐτῇ πράττειν ἐπιτρέπει. ἡ δὲ, λαβοῦσα ἔδησε τὸν Ἀπολ-

liter mater Amistris: Apollonides vero Cous medicus, quum Amytis leviter aegrotaret, et ipse eius amore captus esset, fore dixit, ut ea in pristinam valetudinem restitueretur, si cum viris rem haberet. vulvae enim esse morbum. Sed quum hac arte voti compos factus cum ea concumberet, illa autem tabe laborare coepisset, a concubitu abstinuit. Tandem igitur illa morti vicina, matri in mandatis dedit, ut Apollonidem ulcisceretur. Haec ipsi regi Artoxerxi rem totam exposuit, et quomodo cum illa concumbere solitus, non prius desiisset quam ei illius mali autor fuisset: et quomodo supplicium de Apollonide sumi illa sibi mandasset. Ille matri quicquid ipsi visum fuerit agendi potestatem facit. Haec, quum vinctum Apollonidem bimestri

---

dot. 9, 109. 113. quem in hanc rem cum Ctesia comparari iubet Heeren. *Ideen* V. 1. P. 1. p. 311.

g) Ἀμύστρ. *D. H.*

h) ἀβληοχρῶς. *D. H.* [βληχρῶς in marg.]

λωνίδην, δυσὶ μησὶ κολάζουσα. ἔπειτα *) ζῶντα κατώρυξεν, ὅτε καὶ Ἄμυτις ἀπέθανε.

43. i) Ζώπυρος δὲ ὁ Μεγαβύζου καὶ Ἀμύτιος παῖς, ἐπεὶ αὐτῷ ὅ τε πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ ἐτελεύτησεν, ἀπέστη βασιλέως· καὶ εἰς Ἀθήνας ἀφίκετο, κατὰ τὴν τῆς μητρὸς εἰς αὐτοὺς εὐεργεσίαν. εἰς Καῦνον δὲ ἅμα τοῖς ἑπομένοις εἰσέπλευσε, καὶ ἐκέλευσε παραδιδόναι τὴν πόλιν. Καύνιοι δὲ αὐτῷ μὲν παραδιδόναι τὴν πόλιν ἔφασκον, Ἀθηναίοις δὲ τοῖς συνεπομένοις, k) οὐκέτι. εἰσιόντι δὲ Ζωπύρῳ εἰς τὸ τεῖχος, λίθον Ἀλκίδης Καύνιος ἐμβάλλει εἰς τὴν κεφαλήν· καὶ l) οὕτως Ζώπυρος ἀποθνήσκει. Ἄμιστρις δὲ ἡ μάμμη τὸν Καύνιον ἀνεσταύρωσεν. ἀποθνήσκει δὲ καὶ

spatio cruciatibus affecisset, vivum postea defodit, quo nimirum tempore Amytis diem suum obiit.

43. Sed Zopyrus Megabyzi et Amytis filius, ubi iam patrem et matrem amisit, a rege descivit, atque Athenas profectus est, propterea quod Athenienses mater eius beneficiis affecerat. Caunum una cum asseclis navibus delatus, Caunios civitatem tradere iussit: at illi urbem ipsi quidemradituros se respondebant, Atheniensibus vero qui eum sequebantur, nequaquam. In Zopyri igitur murum subeuntis caput saxum iecit Alcides Caunius, ex quo ictu Zopyrus mortem obiit. Amistris vero avia Caunium illum cruci affixit. Postea autem et ipsa

*) Huius supplicii formam alta oblivione suppressam, monet Brisson. de regn. Pers. II. CCXVIII. p. 582. credibile tamen esse, scrobem defossam et capite demisso pronos obrutos. cf. ad §. 55.

i) cf. Herodot. 3. sub fin.

k) οὐκ ἔτι. *D. H.*

l) οὕτω. *D. H.*

m) ἡ Ἄμιστρις, κάρτα γραῦς γενομένη. καὶ Ἀρτοξέρξης δὲ ἀποθνήσκει, n) μ' καὶ β' ἔτεα βασιλεύσας. [o) τέλος τῆς ιζ' ἱστορίας, ἀρχὴ δὲ τῆς ιη'.]

44. Ἀρτοξέρξου δὲ τελευτήσαντος, Ξέρξης ὁ υἱὸς βασιλεύει, ὃς μόνος ἦν γνήσιος ἐκ Δαμασπίας· ἡ ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἐν ᾗ καὶ Ξέρξης ἐτελεύτησεν, ἀπεβίω. Βαγόραζος δὲ τὸν νεκρὸν τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς ἀπήγαγεν εἰς Πέρσας. ἑπτακαίδεκα δὲ νόθους υἱοὺς ἔσχεν ὁ Ἀρτοξέρξης, ἐξ ὧν ἐστὶ καὶ p) Σεκυνδιανὸς, ὁ ἐξ Ἀλογούνης τῆς Βαβυλωνίας, καὶ Ὦχος, καὶ Ἀρσίτης, ὁ ἐκ q) Κοσμαρτιδήνης, καὶ αὐτῆς Βαβυλωνίας. Ὁ δὲ Ὦχος ὕστερον καὶ r) βασι-

moritur, iam aetate valde confecta. Artoxerxes item obit, quum XLII. regnasset annos. [Atque hic finis septimi decimi historiarum libri inchoaturque octavus decimus.]

44. Artoxerxe mortuo regnat Xerxes eius filius, qui solus erat legitimus ex Damaspia susceptus, quae eodem ipso die quo Xerxes mortuus est, e vita discessit; Bagorazus vero cadaver patris et matris in Persiam tulit. Fuerunt autem Artoxerxi XVII. filii spurii, in quibus fuit Secyndianus ex Alogune Babylonia susceptus, et Ochus, et Arsites, ex Cosmartidene, quae etiam erat Babylonia. Ochus autem postea regnat, et praeter hos dictos liberi eius fuerunt,

m) [ἡ.] *D. H.*

n) V. Larcher. ad h. l. p. 296, 117.

o) ex edit. *D. H.*

p) Alii *Sogdianum* appellant. cf. Diodor. 12, 71. Euseb. et Syncell. *Larcher.*

q) γυναικὸς Μαρτιδηνῆς. *D. H.*

r) βασιλεύει. ἔτι. *D. H.*

λεύει· [s]) ἔτι δὲ παῖδες αὐτοῦ, πρὸς τοῖς εἰρημένοις, καὶ Βαγαπαῖος καὶ Παρυσάτις, ἐξ Ἀνδίας, καὶ αὐτῆς Βαβυλωνίας. αὕτη ἡ Παρύσατις Ἀρτοξέρξου καὶ Κύρου μήτηρ ἐγένετο. τὸν δὲ Ὦχον ζῶν ὁ πατὴρ Ὑρκανίων σατράπην ἐποίησε, δοὺς αὐτῷ καὶ γυναῖκα Παρύσατιν ὄνομα. ἥτις ἦν [t]) Ξέρξου μὲν θυγάτηρ, ἀδελφὴ δὲ οἰκεία.

45. Ὁ δὲ Σεκυνδιανὸς προσποιησάμενος [u]) Φαρνακύαν [v]) τὸν εὐνοῦχον, ὃς ἦν μετὰ Βαγόραζον καὶ [w]) Μενοστάνη καὶ ἑτέρους τινας, μεθύοντος ἐν ἑορτῇ τινι τοῦ Ξέρξου καὶ καθεύδοντος ἐν τοῖς βασιλείοις, εἰσελθόντες ἀποκτείνουσιν αὐτὸν, [x]) τεσσαρακοστῆς καὶ πέμπτης ἡμέρας διαγενομένης ἀπὸ τῆς τοῦ πα-

et Bagapaeus et Parysatis, ex Andia, quae etiam erat Babylonia. Haec Parysatis, Artoxerxis et Cyri mater fuit. et Ochum pater vivens Hyrcaniorum praefectum constituerat, eique in uxorem dederat mulierem quae Parysatis appellabatur, Xerxis filiam, et ipsius regis sororem.

45. Secyndianus autem, postquam sibi Pharnacyam eunuchum conciliavit, (qui auctoritate Bagorazo, et Menostane, et quibusdam aliis inferior erat,) quum Xerxes in quodam festo ebrius esset, atque in regia sua dormiret, ingressi eum interficiunt, die a patris morte

---

s) Licet spurius filius esset; de qua re cf. Heeren. *Ideen* V. 1. P. 1. p. 350. v. infr. 48. 49.

t) Legend. Ἀρταξέρξου. Xerxis enim filia Ochi soror esse non potuit. *Gedoyn.* At duo sunt Xerxes, quorum prior, Darii filius, pater erat Parysatidos; alter Artaxerxis filius, 45 dies regnavit. *Larcher.*

u) Max. Marg. Φαρνακίαν.

v) [τὸν εὐν.] *D. H.*

w) Supra §. 38. *Menostates,* nec non *Menostanes.*

x) cf. Diodor. 12, 64. p. 522. 71. p. 527.

τρὸς τελευτῆς. συνέβη οὖν ἀμφοτέρους ἅμα εἰς Πέρσας ἀποκομισθῆναι. αἱ γὰρ ἄγουσαι τὴν ἁρμάμαξαν ἡμίονοι, ὥσπερ ἀναμένουσαι καὶ τὸν τοῦ παιδὸς νεκρὸν, οὐκ ἤθελον πορεύεσθαι. ὅτε δὲ κατέλαβε, σὺν προθυμίῃ ἀπῄεσαν.

46. Βασιλεύει δὲ Σεκυνδιανὸς, καὶ γίνεται y)Ἀζαβαρίτης αὐτῷ Μενοστάνης. ἀπιὼν δὲ Βαγόραζος, καὶ ὑποστρέψας πρὸς Σεκυνδιανὸν, ἐπεὶ παλαιὰ αὐτοῖς ἔχθρα ὑπετύφετο, ὡς δῆθεν ἄνευ τῆς ἑαυτοῦ γνώμης, τοῦ πατρὸς λιπὼν τὸν νεκρὸν αὐτοῦ, προστάξει βασιλέως λιθόλευστος ἐγεγόνει. ἐφ' z) ᾧ ἡ στρα-

XLV. Evenit ergo ut amborum simul ad Persas corpora ferrentur. nam mulae quae currum trahebant, tanquam filii etiam cadaver expectantes, progredi nolebant: sed posteaquam advenit, magna cum alacritate iter fecerunt.

46. Regno autem potitur Secyndianus, qui Azabariten Menostanem sibi creat. At Bagorazo ad Secyndianum reverso, Secyndianus iampridem cum eo simultatem exercens, eum criminatus, quod absque eius consilio cadaver patris ibi reliquisset, lapidibus obrui imperavit.

---

y) Hesych. V. I. p. 116. ed. Albert.: Ἀζαραπατεῖς· οἱ εἰσαγγελεῖς (Internuntii, *les Introducteurs*) παρὰ Πέρσαις. cf. Herodot. 1, 114.: τὰς ἀγγελίας φέρειν γέρας. 120.: ἀγγελιηφόροι. 3, 34. 118. 4, 71. Cornel. Nep. Conon. 3. Aelian. V. H. 1, 21. Brisson. de Regn. Pers. I, 212. p. 287 sqq. *Larcher*. Hemsterhus. ad Hesych. l. l.: Nemo quin eadem sint Ἀζαραπάτης et Ἀζαβαρίτης in dubium vocabit. Eminentissimus fuit gradus dignitatis et regi proximus. (ut ex Cornel. Nep. coll. cum Aelian. ll. cc. apparet.) *Idem*: Erit forsan qui Azarapatas opinetur et Satrapas non nisi inverso literarum ordine discrepare. v. etiam quae ad Hesych. monuit Albert.

z) ᾧ στρ. *D. H.*

τιὰ εἰς λύπην κατηνέχθη. ὁ δὲ δῶρα αὐτῇ ἐδίδου. οἱ δὲ ἐμίσουν αὐτὸν, ὅτι τε τὸν ἀδελφὸν Ξέρξην ἀπεκτόνει, καὶ ὅτι Βαγόραζον.

47. Διαπέμπεται Σεκυνδιανὸς προσκαλούμενος Ὦχον· ὁ δὲ ὑπισχνεῖται μὲν, οὐ παραγίνεται δέ. καὶ γίνεται τοῦτο πολλάκις. τέλος περιβάλλεται Ὦχος πολλὴν στρατιὰν, καὶ ἐπίδοξος ἦν βασιλεύειν. ἀφίσταται Ἀρβάριος ὁ τῶν ἱππέων Σεκυνδιανοῦ ἄρχων πρὸς Ὦχον· εἶτα Ἀρξάνης ὁ Αἰγύπτου σατράπης· καὶ Ἀρτοξάρης δὲ ἐξ Ἀρμενίας ἧκε πρὸς Ὦχον. καὶ ἐπέθεντο αὐτῷ τὴν [a] κίταριν, οὔτι ἑκόντι.

48. Βασιλεύει Ὦχος, καὶ μετονομάζεται [b] Δαρειαῖος. καὶ μετέρχεται ἀπάτῃ καὶ ὅρκοις, ὑποθήκῃ Παρυσάτιδος, τὸν Σεκυνδιανόν· πολλὰ [c] Μενοστά-

Quod factum aegerrime exercitus tulit: qui quamvis ab eo muneribus donaretur, eum nihilominus ob Bagorazi et fratris Xerxis caedem odio persequebatur.

47. Postea autem Ochus a Secyndiano accersitus, venturum se promittit: sed minime venit: et hoc ab eo saepius fit. tandem Ochus multo se munit exercitu, et regnum occupaturus speratur. Arbarius equitum Secyndiani praefectus ab eo ad Ochum deficit: deinde Arxanes Aegypti satrapa: quin etiam Artoxares ex Armenia venit ad Ochum: et ipsi citarin invito imposuerunt.

48. Regnat Ochus, et nomine mutato Dariaeus appellatur, qui dolis iuramentisque, monitu Parysatidis, Secyndianum tentat. at Meno-

---

a) De *citari* seu *cidari* lege Brissonium de regno Pers. I, [50. p. 64 sqq. II, 184. p. 541.] *A. S.*

b) Aliis *Darius Nothus* dictus.

c) μὲν Ὀστάνους. *D. H.*

νους παραινοῦντος Σεκυνδιανὸν μὴ πιστεύειν τοῖς ὅρκοις, μηδὲ σπένδεσθαι τοῖς ἐξαπατῶσι. πείθεται δ' οὖν ὅμως, καὶ ἁλίσκεται, καὶ εἰς τὴν σποδὸν ἐμβάλλεται καὶ d) ἀπόλλυται, e) βασιλεύσας *) μῆνας ἕξ, ἡμέρας πεντεκαίδεκα.

49. Βασιλεύει οὖν μόνος Ὦχος, ὁ καὶ Δαρειαῖος· εὐνοῦχοι δὲ τρεῖς ἠδύναντο παρ' αὐτῷ, μέγιστον μὲν f) Ἀρτοξάρης, δεύτερος δὲ g) Ἀρτιβαρξάνης, καὶ τρίτος, Ἀθῶος. ἐχρῆτο δὲ μάλιστα τῇ γυναικὶ συμβούλῳ. ἐξ ἧς πρὸ τῆς βασιλείας δύο ἔσχε τέκνα, Ἄμιστριν θυγατέρα καὶ Ἀρσάκαν υἱόν· ὃς ὕστερον μετωνομάσθη h) Ἀρτοξέρξης. τίκτει δὲ ἑτε-

stanes Secyndianum diligenter hortabatur, ne crederet eius iuramentis, neque cum fallacibus hominibus pacisceretur: sed nihilominus Secyndianus persuadetur et capitur, et in cinerem coniectus moritur, quum VI. menses et dies XV. regnavisset.

49. Regnat igitur solus Ochus, qui etiam Dariaeus nominabatur: apud eum autem auctoritate valebant tres eunuchi, maxime quidem Artoxares, tum Artibarxanes et Athous. Uxorem autem potissimum in consilium adhibebat, ex qua, antequam regnum adipisceretur, duos susceperat liberos, Amistrin feminam, et Arsacan marem, qui postea mutato nomine dictus est

---

d) *A. S.* ad oram: Sequor versionem editam, quae locum hunc ex historiae ratione restituit.

e) [Verba βασιλεύσας - πεντεκ. omisit *D. H.*]

*) V. Larcher. ad h. l. p. 301, 129.

f) Ἀρτοξάνης. *D. H.*

g) Ἀρτιβαζάνης. *D. H.*

h) Cognomento Μνήμων.

ρον υἱὸν βασιλεύουσα, καὶ τίθεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἡλίου [i] Κῦρον. εἶτα [k] τίκτει Ἀρτόστην, καὶ ἐφεξῆς μέχρι παίδων δεκατριῶν. καί φησιν [l] ὁ συγγραφεὺς, αὐτὸς παρ' αὐτῆς ἐκείνης τῆς Παρυσάτιδος ταῦτα ἀκοῦσαι. ἀλλὰ τὰ μὲν ἄλλα τῶν τέκνων ταχὺ ἀπεβίω. οἱ δὲ περιγεγονότες, οἵ τε προῤῥηθέντες τυγχάνουσι, καὶ ἔτι τέταρτος υἱὸς [m] Ὀξένδρας ὠνομασμένος.'

Artoxerxes. Ex eadem autem etiam regnante alterum suscepit marem, et ei nomen Cyri a sole est impositum: deinde Artosten: aliosque deinceps usque ad XIII. Atque ista historicus ex illa ipsa Parysatide se audisse tradit. Sed reliqui filii celeriter e vita migraverunt: superfueruntque illi, quorum fecimus mentionem, et quartus filius, qui Oxendras est appellatus.

---

i) Cyrus hic minor est. De nomine, quod *solem* significat cf. Brisson. de regn. Pers. II, 248. p. 615. Hesych. sub v. Κῦρος .... ἀπὸ τοῦ ἡλίου· τὸν γὰρ ἥλιον οἱ Πέρσαι Κῦρον λέγουσιν. Plethon. Scholia ad Oracula Mag. Zoroastr. p. 88. v. 3, a fine. Constat autem Persas Mithren s. Mithran solem vocasse. Gataker. Adversaria miscell. posth. c. 21. p. 659. *Larcher.* v. fragmm. P. LI. Reland. Dissertt. Misc. P. II. p. 166 sqq. — *k*) [τίκτει.] *D. H.*

l) Larcher.: *Les fiers despotes de l' Orient ne s' entretenoient pas familièrement avec leurs médecins, qu'ils ne regardoient, à proprement parler, que comme des esclaves. Ctésias est un homme plein de vanité, qui a voulu faire accroire à ses compatriotes, qu' il jouissoit de la plus haute faveur auprès du roi. Quant à ces petites particularités sur le nombre des enfans de Darius et sur leurs noms, il étoit facile d'en être instruit, et l'on n'avoit pas besoin, pour se faire croire sur ce sujet, de récourir au témoignage de la reine.*

m) cf. Plutarch. Artax. p. 1012, A. c. 1.

50. Ἀφίστανται βασιλέως, n) Ἀρσίτης o) οἰκεῖος ἀδελφὸς ὁμοπάτριος καὶ ὁμομήτριος, καὶ Ἀρτύφιος ὁ Μεγαβύζου. Πέμπεται Ἀρτασύρας κατ' αὐτῶν, καὶ πολεμεῖ Ἀρτύφιον. καὶ δυσὶ μάχαις Ἀρτασύρας ἡττᾶται, εἶτα πάλιν συμβαλὼν, νικᾷ Ἀρτύφιον· καὶ ὑπάγεται τοὺς σὺν αὐτῷ Ἕλληνας δώροις, καὶ καταλιμπάνονται αὐτῷ Μιλήσιοι μόνοι τρεῖς. τέλος ὅρκους καὶ πίστεις λαβὼν παρὰ Ἀρτασύρα, ἐπεὶ ὁ Ἀρσίτης οὐκ ἐφαίνετο, προσεχώρησε βασιλεῖ.

51. Παρύσατις δὲ βουλεύεται βασιλεῖ ὁρμῶντι πρὸς τὸν p) Ἀρτυφίου θάνατον, μὴ ἀνελεῖν τέως, (ἔσεσθαι γὰρ τοῦτο ἀπάτην, καὶ εἰς τὴν προσχώρησιν τοῦ Ἀρσίτου) ἐπειδὰν δὲ κἀκεῖνος ἀπατηθεὶς ἁλῷ, δεῖν τότε ἄμφω διαχρήσασθαι. καὶ γέγονεν οὕτως,

50. Desciscunt a rege, Arsites frater eius germanus, ex eadem matre eodemque patre genitus: et Artyphius Megabyzi filius. In eos mittitur Artasyras, et Artyphium bello invadit: atque in duabus pugnis Artasyras vincitur: deinde rursus congressus Artyphium superat, et eos qui cum illo erant Graecos muneribus ad se allicit, adeo ut ille cum tribus tantummodo Milesiis relictus fuerit. tandem quum iusiurandum fidemque ab Artasyra accepisset, quoniam Arsites non comparebat, regi se dedidit.

51. Parysatis vero regi ad Artyphium interficiendum animato, consilium dedit ut ne tunc temporis illum interficeret: (hoc enim modo Arsitem deceptum ei se dediturum) sed postquam ille deceptus captusque esset, tunc utrumque necaret. id quod ita factum est,

n) cf. Larcher. ad h. l. p. 303, 135.
o) ὁ οἰκ. *D. H.*
p) Ἀρτυβίου. *D. H.*

εὐοδωθείσης τῆς συμβουλῆς. καὶ ἐμβάλλεται q) εἰς τὴν σποδὸν r) Ἀρτύφιος καὶ Ἀρσίτης. καί τοι Ἀρσίτην ὁ βασιλεὺς οὐκ ἐβούλετο s) ἀπολέσαι; ἀλλ' ἡ Παρύσατις, τὰ μὲν πείθουσα, τὰ δὲ βιαζομένη, ἀπώλεσε. κατελεύσθη δὲ καὶ t) Φαρνακύας, ὁ συνανελὼν Σεκυν-

consilio exitum consequuto. Artyphius enim et Arsites in cinerem coniiciuntur. Arsitem tamen rex morte mulctare nolebat, sed Parysatis partim precibus, partim vi id effecit. Pharnacyas item, qui una cum Secyndiano Xerxem occiderat, lapidibus est obrutus: et Menostanes

q) Eodem hoc mortis genere sublatus quoque Secyndianus (supra) et (infra) Pisuthnes. Brisson. in Persic. [II, 216. p. 577.] vivos exustos censet. Lycophronis Scholiastes φλέγουσαν σποδὸν exponit πυρκαϊὰν, καὶ καῦσιν. Sed numquid vivos flammis tradere licebat, saltem noxios, apud quos mortuum quid, aut coenum in ignem coniiciens, morte puniebatur, ut refert Strabo lib. XV. extr. An forte in Pyraetheiorum copioso cinere, ibid. descripto, exstinctos istos suspicari liceat? — Praeter mentem meam accidit, ut haesitatio nostra prima de cinerum supplicio hoc loco expressa sit. Nam ecce tibi clarissime descripsit Valer. Maximus [Ctesiam fortasse secutus] lib. 9. cap. 2. Externorum historia sexta, quo supplicii genere perierint, qui hic ἐμβάλλεσθαι εἰς τὴν σποδὸν dicuntur, quod etiam Ovid. in Ibin his versiculis 317. indicat: *Utque necatorum Darii fraude secundi, sic tua succensus devoret ossa cinis.* Dixeris et B. Hieronymum olim hanc ipsam phrasin, alterius Machabaeorum libri cap. 13. num. 6. legisse, quum de sacrilego illo Menelao, eodem hoc supplicii genere necato, vulgata eius versio refert, *Inde in cinerem deiici iussit sacrilegum. A. S.*

r) Ἀρτύβιος. *D. H.*

s) ἀπολέσθαι. *D. H.*

t) Max. Marg. Φαρνακίας.

διανῷ Ξέρξην. ἀνῃρέθη δὲ καὶ Μενοστάνης ὑφ᾽ ἑαυτοῦ ἤδη πρὸς θάνατον συλλαμβανόμενος.

52. Ἀφίσταται [u]) Πισούθνης· καὶ ἀποστέλλεται κατ᾽ αὐτοῦ [v]) Τισσαφέρνης, καὶ [w]) Σπιθραδάτης, καὶ Παρμίσης. ἀντεπεξῄει δὲ Πισούθνης, ἔχων καὶ Λύκωνα τὸν Ἀθηναῖον ἅμα Ἕλλησιν ὧν ἐκεῖνος ἦρχε. λαμβάνουσι δὲ οἱ τοῦ βασιλέως στρατηγοὶ [x]) χρήμασι Λύκωνα καὶ τοὺς Ἕλληνας, καὶ ἀφιστῶσι Πισούθνου. εἶτα δόντες αὐτῷ πίστεις καὶ λαβόντες, ἄγουσι παρὰ βασιλέα. ὁ δὲ εἰς τὴν σποδὸν ἐνέβαλεν, [y]) Τισσαφέρνῃ δοὺς τὴν Πισούθνου σατραπείαν. ἔλαβε δὲ Λύκων καὶ πόλεις καὶ χώρας ὑπὲρ τῆς προδοσίας.

53. Ἀρτοξάρης δὲ, ὃς μέγα ἠδύνατο παρὰ βασιλεῖ, ἐπιβουλεύει βασιλέα, θέλων αὐτὸς βασιλεῦσαι,

sibi ipse mortem conscivit, quum iam ad poenam subeundam comprehenderetur.

52. Desciscit Pisuthnes, et in eum Tissaphernes mittitur, atque Spithradates, et Parmises. Pisuthnes vero adversus eos tendit, secum habens Lyconem Atheniensem, cum Graecis quorum ille dux erat. Sed regis duces pecuniis Lyconen Graecosque captant, et ut a Pisuthne desciscant persuadent. Deinde Pisuthni fide data, et ab eo accepta, eum ad regem ducunt, qui eum in cinerem coniicit, eiusque satrapiam Tissapherni tradit. Lycon vero et urbes et regiones mercedem proditionis accipit.

53. Artoxares autem, qui plurimum apud regem poterat, ei molitur insidias, de regno in-

---

u) cf. Thucyd. 1, 115. 3, 31.

v) Τισαφ. *D. H.* v. ad Xenoph. Anab. I, 1. et in Indic. Nomin. sub h. v.

w) Σπιθαραδ. *D. H.*

x) χρήματα. *D. H.*

y) Τισσαφερνίδης τὴν Π. *D. H.*

ἐκτομίας ὑπάρχων. πώγωνα γὰρ καὶ ὑπόῤῥινα προσέταξεν [z]αὐτῷ γυναικὶ κατασκευάσαι, ἵνα ὡς ἀνὴρ φαίνοιτο. δι' ἧς καὶ καταμηνύεται, καὶ συλλαμβάνεται· καὶ παραδίδοται Παρυσάτιδι, καὶ ἀναιρεῖται. [a])Ἀρσάκης δὲ ὁ τοῦ βασιλέως παῖς, ὁ καὶ ὕστερον μετονομασθεὶς Ἀρτοξέρξης, γαμεῖ τὴν [b])Ἰδέρνεω θυγατέρα [c])Στάτειραν· τὴν δὲ τοῦ βασιλέως θυγατέρα, ὁ τοῦ Ἰδέρνεω υἱός. Ἄμιστρις ἦν ἡ θυγάτηρ, τῷ δὲ ταύτης νυμφίῳ [d])ὄνομα Τεριτούχμης· ὃς καὶ τοῦ πατρὸς τελευτήσαντος, ἀντ' αὐτοῦ σατράπης κατέστη.

54. Ἦν δὲ ὁμοπατρία αὐτῷ ἀδελφὴ Ῥωξάνη, καλὴ τῷ εἴδει, καὶ τοξεύειν καὶ ἀκοντίζειν ἐμπειροτά-

vadendo cogitans. nam, quum esset eunuchus, imperavit uxori suae ut sibi barbam et mystacas conficeret, idque ut vir esse existimaretur. Sed per eam patefacto hoc dolo, comprehenditur, et Parysatidis in potestatem traditur, a qua interficitur. Arsaces autem regis filius, qui postea est nominatus Artoxerxes, uxorem ducit Idernis filiam Statiram: atque regis filiam similiter uxorem ducit filius Idernis. Amistris autem erat filia, cuius sponso nomen erat Terituchmes: qui patre suo mortuo, pro ipso satrapa constitutus est.

54. Habebat autem sororem ex eodem patre natam, quae Roxane vocabatur: quae cum formosa erat, tum vero sagittandi iaculandique

z) [αὐτῷ. *D. H.*]

a) Supra §. 49. Arsacas. v. ad Fragm. P. LI.

b) Apud Herodot. Ὑδάρνης vocatur. cf. Simson. Chronic. ad a. 3581. P. 4. p. 51.

c) Στατίρᾳ τῇ βασιλέως γυναικὶ habet Phylarch. apud Athenaeum l. supra c. 28. l.

d) [ὄνομα] Τερ. *D. H.* et ad oram: alii Περιτούχμης.

τη. ἐρῶν δὲ ταύτης ὁ Τεριτούχμης καὶ συγγινόμενος, ἐμίσει Ἄμιστριν· καὶ τέλος ἐμβαλεῖν αὐτὴν εἰς σάκκον καὶ κατακεντηθῆναι ὑπὸ τριακοσίων ἀνδρῶν, μεθ᾽ ὧν καὶ τὴν ἀπόστασιν e) ἐμελέτησεν, ἐβουλεύσατο. ἀλλά τις f) Οὐδιάστης ὄνομα, ἰσχὺν ἔχων παρὰ Τεριτούχμῃ, καὶ γράμματα παρὰ βασιλέως, πολλὰς ὑποσχέσεις ἔχοντα, εἰ περισωθείη αὐτῷ ἡ θυγάτηρ, δεξάμενος, ἐπιτίθεται καὶ ἀναιρεῖ Τεριτούχμην, γενναίως ἐν τῇ ἐπαναστάσει ἀνδρισάμενον, καὶ πολλοὺς g) ἀποκτείναντα. μέχρι γὰρ λ´ καὶ ζ´ φασὶν αὐτὸν ἀποκτεῖναι.

55. Ὁ δὲ υἱὸς τοῦ Οὐδιάστου h) Μιτραδάτης, ὑπασπίστης ὢν i) Τεριτούχμου, καὶ μὴ παρών, ἐπεὶ

peritissima. Huius amore captus Terituchmes, et cum ea rem habens, oderat Amistrin: tandemque eam in saccum coniicere statuit, ut a trecentis viris, cum quibus defectionem molitus est, confoderetur. Sed quidam cui nomen erat Udiastes, qui auctoritate apud Terituchmen valebat, et litteras a rege acceperat, quibus multa ei pollicebatur, si sua filia ab illo periculo liberaretur, Terituchmem aggressus interfecit: quum ipse Terituchmes adversus eos, qui in ipsum insurgebant, strenue pugnando, multos interfecisset. nam ab eo XXXVII. homines occisos fuisse tradunt.

55. Sed filius Udiastis Mitradates nomine, qui Terituchmis armiger erat, nec adfuerat,

---

e) μελετήσασα. *D. H.*

f) Οὐδιαστὴς. *D. H.*

g) ἀποκτείνοντα. *D. H.*

h) Μιθριδάτης. *D. H.* cf. c. 57.

i) Sic in utroque exemplari et in utroque rursus statim post Τεριτούχμεω. Illud linguae communis, hoc Ionicae terminationem habet. *H. S.*

ἔμαθε, πολλὰ τῷ πατρὶ κατηράσατο, καὶ πόλιν [k]) Ζάριν καταλαβὼν, ἐφύλασσε ταύτην τῷ παιδὶ τοῦ Τεριτούχμεω. ἡ δὲ Παρύσατις τήν τε μητέρα τοῦ Τεριτούχμεω, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς Μητρώστην καὶ Ἥλικον, καὶ τὰς ἀδελφὰς δύο οὔσας, χωρὶς τῆς Στατείρας, [l]) ζώσας ἐκέλευσε καταχῶσαι· τὴν δὲ Ῥωξάνην, [m]) ζῶσαν κατατεμεῖν. καὶ ἐγένετο.

56. Ὁ δὲ βασιλεὺς εἶπε τῇ γυναικὶ Παρυσάτιδι, ποιῆσαι ὁμοίως καὶ Στάτειραν τὴν Ἀρσάκου γυναῖκα τοῦ παιδός. ἀλλ' ὅ γε Ἀρσάκης [n]) πολλὰ τὴν μητέρα καὶ τὸν πατέρα δάκρυσι καὶ κοπετοῖς [o]) ἐξι-

postquam rem didicit, patri diras imprecatus est: et quum urbem Zarin occupasset, eam filio Terituchmis conservavit. At Parysatis matrem Terituchmis, fratresque Metrostem et Helicum, et sorores, quae praeter Statiram duae erant, vivas terra obrui, Roxanem autem vivam secari iussit. Id quod factum est.

56. Rex vero uxori suae, ut simili poena Statiram afficeret Arsacis filii ipsius uxorem, imperavit. Sed quum matrem et patrem multis fletibus et planctibus placasset, et Parysati-

---

k) Nulla alibi huius urbis mentio facta est; nec situs eius qui fuerit ex h. l. constat.

l) Usitato apud Persas supplicio, ut ex Herod. non uno loco discimus. *A. S.* v. ad Anab. Xen. 1, 6, fin. Herodot. 7, 114. Plutarch. de Superstit. p. 171, D. Brisson. l. supra §. 42. l. Valer. M. l. l. histor. 7.

m) Quod genus supplicii multis etiam post saeculis apud eam gentem usurpatum, ut quando Hormisdae regis uxor τετεμαχῖσθαι dicitur in excerptis Photii cod. 65. ex Theophylacti Simoc. historiarum libro IV. [p. 87. ed. Schott.] *A. S.*

n) Max. Marg. πολλὰ τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα.

o) ἐξιλεούμενος. *D. H.*

λεωσάμενος, ἐπεὶ p) ἡ Παρύσατις ἐπεκάμφθη, συνεχώρησε· καὶ Ὦχος ὁ Δαρειαῖος, εἰπὼν Παρυσάτιδι, πολλὰ μεταμελήσειν q) αὐτήν. [τέλος τῆς ιη' ἱστορίας.] Ἐν δὲ τῇ ιθ' ἱστορίᾳ διαλαμβάνει ὡς Ὦχος ὁ Δαρειαῖος ἀπέθανεν, ἀσθενήσας ἐν Βαβυλῶνι, r) ἔτη βασιλεύσας λε'.

57. s) Βασιλεύει δὲ Ἀρσάκης, ὁ μετονομασθεὶς t) Ἀρτοξέρξης· καὶ ἐκτέμνεται ὁ u) Οὐδιάστης τὴν γλῶτταν, καὶ v) ἐξελκύεται ταύτην ἐξόπισθεν, καὶ

dis animus flexus esset, poenam remisit. Sed et ipse Ochus Dariaeus Parysatidi dixit fore ut valde ipsam aliquando poeniteret. Finis lib. XVIII. At in libro decimo nono narrat quomodo Ochus Dariaeus mortuus sit, quum Babylone aegrotasset, et annos XXXV. regnavisset.

57. Regno igitur Arsaces potitur, qui et Artoxerxes mutato nomine dictus est. hoc regnum adepto, Udiasti lingua exsecatur, atque

---

p) [δὲ] ἡ. *D. H.*

q) *Ex edit. D. H.*; rectius dicetur αὐτῇ. *H. S.*

r) Rectius Diodor. 12, 71. p. 527. XIX. annos tradit. *Gedoyn.*

s) βασιλεύει δὲ καὶ Ἀρσάκης. *D. H.* in annot.

t) *Mnemon* cognominatus, cuius vitam accurate descriptam habemus apud Plut. *A. S.*

u) Οὐδιαστὴς. *D. H.*

v) Larcher. vertit: *On coupa la langue à O., en la lui tirant, non pas en devant, mais en arrière.* Idem in annot. p. 307, 145.: *Il me semble que cela signifie, qu'après lui avoir fait d'abord sortir la langue de la bouche, on la lui tira ensuite en arrière, afin de la couper jusqu'à la racine.* Comparat Hom. Il. 1, 459. Pindar. Ol. 13, 113. *Si ce n'est pas le sens, il faut qu'on lui ait fait une ouverture derrière le cou, afin de pouvoir tirer la langue; ce que je ne puis croire.*

θνήσκει. ὁ δὲ παῖς αὐτοῦ w) Μιτραδάτης ἀντὶ τοῦ πατρὸς καθίσταται σατράπης. ἐπράχθη δὲ ταῦτα σπουδῇ Στατείρας. καὶ ἠνιᾶτο Παρύσατις. διαβάλλεται Κῦρος ὑπὸ x) Τισσαφέρνους πρὸς Ἀρτοξέρξην τὸν ἀδελφόν, καὶ καταφεύγει Παρυσάτιδι τῇ μητρί, καὶ ἀπολύεται y) τῆς διαβολῆς. ἀπελαύνει Κῦρος ἠτιμωμένος παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ πρὸς τὴν οἰκείαν σατραπείαν, καὶ μελετᾷ ἐπανάστασιν. διαβάλλει Σατιβαρζάνης z) Ὀρόντην, ὡς Παρυσάτιδι μίγνυται, καίτοι λίαν αὐτῆς σωφρονούσης· καὶ ἀναιρεῖται Ὀρόντης. καὶ ὀργίζεται ἡ μήτηρ τῷ βασιλεῖ, a) ὅτι Παρύσατις φαρμάκῳ διαφθείρει τὸν Τεριτούχμεω b) υἱόν. καὶ

extracta retro avellitur; atque ita tandem ille moritur, et filius eius Mitradates pro patre satrapa constituitur. Facta autem haec fuere impulsu Statirae: unde Parysatis dolore afficiebatur. Criminatur Tissaphernes Cyrum apud Artoxerxem fratrem: is ad matrem Parysatidem confugit, et a crimine obiecto absolvitur. Revertitur Cyrus ad suam satrapiam, ignominia a fratre affectus, ideoque de defectione cogitat. Satibarzanes Orontem criminatur, cum Parysatide consuetudinem eum habere dicens, quum alioqui caste illa viveret. Morte igitur mulctatur Orontes: et mater irascitur ipsi regi, quod Parysatis veneno Terituchmis filium necaverit.

w) Sic et *D. H.* et ad oram Μιθριδάτης.

x) Τισαφ. *D. H.*

y) v. Xen. Hellen. 2. Anab. 1, 1. Plutarch. Artax. p. 1012, C. D.

z) Ὀρόνδην *D. H.* et mox Ὀρόνδης.

a) Legend. διότι, *quamobrem.* Gedoyn.

b) Is fortasse Satibarzanes erat, qui Orontem denunciaverat. *Larcher.*

περὶ τοῦ θάψαντος τὸν πατέρα διὰ τοῦ c) *πυρὸς, παρὰ τὸν νόμον. ἐξ οὗ καὶ ἔλεγχος Ἑλλανίκου καὶ Ἡροδότου, ὡς ψεύδονται.*

58. *Ἀπόστασις* d) *Κύρου ἀπὸ τοῦ ἀδελφοῦ, καὶ συναγωγὴ Ἑλληνικοῦ στρατεύματος καὶ βαρβαρικοῦ, καὶ στρατηγῶν Κλέαρχος Ἑλλήνων. ὅπως τε* e) *Συέννεσις ὁ Κιλίκων βασιλεὺς ἄμφω συνεμάχει Κύρῳ τε καὶ Ἀρτοξέρξῃ. ὅπως τε Κῦρος τῇ ἰδίᾳ* f) *στρατιᾷ καὶ Ἀρτοξέρξης πάλιν τῇ οἰκείᾳ παρῄνεσαν. Κλέαρχος δὲ ὁ Λακεδαιμόνιος, ὃς ἦρχε τῶν Ἑλλήνων, καὶ Μένων ὁ Θετταλὸς, οἳ μετὰ Κύρου ἦσαν, ἀεὶ διάφο-*

Et de eo qui patrem per ignem contra legem sepelivit, fit mentio. unde Hellanicus et Herodotus mendacii arguuntur.

58. Refertur etiam Cyri a fratre defectio: et quomodo Graecum pariter et barbaricum exercitum coëgerit, et Clearchus Graecorum dux fuerit. Commemoratur deinde quo pacto Syennesis Cilicum rex ambo, Cyrum videlicet et Artoxerxem, in bello gerendo adiuverit, et quomodo Cyrus suum exercitum, et Artoxerxes vicissim suum exhortatus fuerit. Sed Clearchus Lacedaemonius, Graecorum dux, et Menon Thessalus, ambo Cyrum sequentes, semper

---

c) cf. Herodot. 3, 16. et Strabo lib. 15., quos scriptores cum aliis de humandis, et non cremandis apud Persas cadaveribus contulit Brisson. de regn. Pers. II, 241. p. 619 sqq.

d) Cyri hanc adversus fratrem rebellionem persecutus est diligentissime Xenophon, lib. I. et II. *ἀναβάσεως*. *A. S.*

e) *Συνέννεσις*. *D. H.* *Συέννεσις* etiam Vatic. et Max. Margunii. Nomen regum Ciliciae fere proprium. v. ad Anab. Xenoph. 1, 2, 12.

f) *στρατείᾳ*. *D. H.* [*στρατιᾷ* in marg.]

ροι ἀλλήλοις ἐτύγχανον· διότι τῷ μὲν Κλεάρχῳ ἅπαντα ὁ Κῦρος συνεβούλευε, τοῦ δὲ Μένωνος λόγος οὐδεὶς ἦν. ηὐτομόλουν δὲ ἀπὸ μὲν Ἀρτοξέρξου πρὸς Κῦρον πολλοί, πρὸς δὲ Ἀρτοξέρξην ἀπὸ Κύρου g) οὐδείς. διὸ καὶ h) ὁ βάρβαρος προσχωρῆσαι Κύρῳ μελετήσας, καὶ διαβληθεὶς, εἰς τὴν σποδὸν ἀνεβλήθη. προσβολὴ Κύρου πρὸς τὴν βασιλέως στρατιὰν, καὶ νίκη Κύρου. ἀλλὰ καὶ θάνατος Κύρου, ἀπειθοῦντος Κλεάρχῳ· καὶ i) αἰκισμοὶ τοῦ σώματος Κύρου ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ Ἀρτοξέρξου. τήν τε γὰρ κεφαλὴν καὶ τὴν χεῖρα, μεθ' ἧς τὸν Ἀρτοξέρξην ἔβαλεν, k) αὐτὸς ἀπέτεμε καὶ ἐθριάμβευσεν. ἀναχώρησις Κλεάρχου τοῦ Λακεδαιμονίου, ἅμα τοῖς σὺν αὐτῷ Ἕλλησι, τῆς

inter se dissidebant, quod Cyrus Clearchi consilio in omnibus uteretur, Menon autem in nullo apud eum esset loco. Et ad Cyrum quidem ab Artoxerxe multi transfugiebant, sed nullus a Cyro ad Artoxerxem. quam ob caussam etiam barbarus quum ad Cyrum desciscere tentasset, et accusatus ea de re fuisset, in cinerem est coniectus. Narratur etiam ut Cyrus in regis exercitum impressionem fecerit, et victoria potitus sit: deinde ut occubuerit, dum Clearcho morem non gerit. Ut Artoxerxes contumeliosis modis in fratris cadaver saevierit: quippe qui non solum caput, sed et manum qua percussus ab eo fuerat, absciderit, et velut de ea triumphans, circumtulerit. Scribit et, ut Clearchus Lacedaemonius cum suis Graecis no-

g) Ab Oronta si discesseris, de quo v. Anab. Xen. 1, 6, 3 sqq.

h) Ἀρταβάριος. *D. H.* alii Ἀρβάριος.

i) αἰκισμὸς. *D. H.*

k) Mox §. 59. a Bagapate caput abscissum narratur.

νυκτός; καὶ τῶν τῆς Παρυσάτιδος l) πόλεων μιᾶς κατάληψις. εἶτα σπονδαὶ βασιλέως πρὸς τοὺς Ἕλληνας.

59. Ὡς Παρύσατις εἰς Βαβυλῶνα ἀφίκετο, πενθοῦσα Κῦρον, καὶ μόλις ἐκομίσατο τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ τὴν χεῖρα, καὶ ἔθαψεν, καὶ ἀπέστειλεν εἰς Σοῦσα. τὰ περὶ Βαγαπάτου τοῦ ἀποτεμόντος, προστάξει βασιλέως, m) τὴν κεφαλὴν ἀπὸ τοῦ σώματος Κύρου. ὅπως ἡ μήτηρ μετὰ βασιλέως κύβοις n) ἐπὶ συνθήκαις παίξασα, καὶ νικήσασα, ἔλαβε o) Βαγαπάτην. καὶ ὃν τρόπον τὸ p) δέρμα περιαιρεθεὶς q) ἀνε-

ctu recesserit. et unam ex Parysatidis urbibus occupaverit: et ut rex cum Graecis foedus inierit.

59. Ut Parysatis Babylonem profecta sit, Cyrum lugens, et vix tandem caput eius manumque recuperaverit, quae Susa miserit, ibique sepeliverit. De Bagapate qui iussu regis caput a cadavere Cyri avulsit: et quomodo regis mater, ubi in talorum lusu eum vicit, ex pacto Bagapatem obtinuit. et quomodo ipsi pellis detracta fuerit a Parysatide et cruci deinde

l) Alii sunt vici, quos commemorat Xenoph. in Anab. 1, 4, 9. et 2, 4, 27. Quamnam Ctesias urbem intellexerit, non patet. *Larcher*. p. 314, 156.

m) cf. Xenoph. Anab. 1, 10, 1. 3, 1, 17. Suid. sub v. Ξενοφῶν. Plutarch.

n) *à de certaines conditions. Larcher.*

o) Plutarch. in Artoxer. p. 1019, C. D. vocat *Mesabaten*. Rectius. Bagapates enim iam mortuus erat. Gedoyn.

p) Pari supplicio affectus sup. Petisacas c. 5. v. Brisson. l. l. p. 575 sq.

q) ἀνεσταυρώθη. *D. H.* ἀνεσταυρίσθη etiam Max. *Marg.* et cod. Bavaricus.

σταυρίσθη ὑπὸ Παρυσάτιδος· ὅτε καὶ τὸ πολὺ ἐπὶ Κύρῳ πένθος r) αὐτῇ ἐπαύσατο, διὰ τὴν πολλὴν τοῦ Ἀρτοξέρξου δέησιν. ὡς Ἀρτοξέρξης δῶρα ἔδωκε τῷ ἐνέγκαντι τὸν Κύρου πῖλον, καὶ s) ὡς τὸν t) Κᾶρα, τὸν δοκέοντα u) Κῦρον βαλεῖν, Ἀρτοξέρξης ἐτίμησε: καὶ ὡς Παρύσατις τὸν τιμηθέντα v) Κᾶρα αἰκισαμένη, ἀπέκτεινεν. ὡς Ἀρτοξέρξης παρέδωκεν αἰτησαμένῃ w) Μιτραδάτην Παρυσάτιδι, ἐπὶ τραπέζης μεγαλαυχήσαντα ἀποκτεῖναι x) τὸν Κῦρον. κἀκείνη λαβοῦσα, πικρῶς y) ἀνεῖλε. ταῦτα καὶ ἡ ιθ' καὶ ἡ κ' ἱστορία.

60. Ἐν δὲ τῇ κα' καὶ β' καὶ γ', ἥτις καὶ τῆς ὅλης πέρας ἐστὶν ἱστορίας, τάδε z) περιείληπται· ὡς

fuerit affixus ab eadem. quo tempore ipsa propter multam Artoxerxis obsecrationem flere Cyrum cessavit. Quomodo Artoxerxes dona cuidam dederit, qui Cyri tiaram attulit, et Carem qui Cyrum a se vulneratum arbitrabatur, honorifice exceperit: Parysatis autem illum qui honorifice exceptus fuerat, cruciatibus adhibitis interfecerit. Ut Artoxerxes petenti Parysatidi Mitradatem tradiderit, quippe qui in mensa se Cyrum interfecisse gloriatus esset: et ut sibi traditum acerba morte mulctaverit. Haec in libris XIX. et XX. continentur.

60. In libris autem XXI. et XXII. et XXIII. (quo tota haec finitur historia;) haec continen-

---

r) αὔτη. *D. H.* ταύτῃ cod. Vaticanus.
s) ὡς τὸν δοκέοντα βαλεῖν κάρα Κῦρον. Max. Marg.
t) Κάρα. *D. H.*
u) βαλεῖν Κῦρον Ἀρ. *D. H.*
v) Κάρα. *D. H.*
w) Μιθριδ. *D. H.* Max. Marg. etiam Μιτραδάτην, cf. Plutarch. Artax. p. 1018, D.
x) [τὸν.] *D. H.* — y) [ἂν] ἀνεῖλε. *D. H.*
z) διείληπται. *D. H.* et ad oram: δὴ περιείληπται.

[a]) Τισσαφέρνης ἐπιβουλεύει τοῖς Ἕλλησι, καὶ προσεταιρισάμενος [b]) Μένωνα τὸν Θεσσαλὸν, δι᾽ αὐτοῦ Κλέαρχον καὶ τοὺς ἄλλους στρατηγοὺς ἀπάτῃ καὶ ὅρκοις ἐχειρώσατο, τοῦ Κλεάρχου καὶ προειδομένου καὶ ἀποκρουομένου τὴν ἐπιβουλήν. ἀλλὰ τό τε πλῆθος διὰ Μένωνος ἀπατηθὲν, κατηνάγκασε καὶ ἄκοντα Κλέαρχον πρὸς [c]) Τισσαφέρνην παραγενέσθαι, καὶ Πρόξενος ὁ Βοιώτιος, αὐτὸς ἤδη προαλοὺς ἀπάτῃ, συμπαρῄνει. ὡς εἰς Βαβυλῶνα πρὸς Ἀρτοξέρξην Κλέαρχον καὶ τοὺς ἄλλους ἀπέστειλεν ἐν πέδαις· καὶ ὡς ἐπὶ θέαν Κλεάρχου ἅπαντες συνεῤῥύησαν· ὡς [d]) Κτησίας αὐτὸς, ἰατρὸς ὢν Παρυσάτιδος, πολλὰ Κλεάρχῳ

tur: Quo pacto Tissaphernes Graecis insidias molitus sit, quum socium sibi adiunxisset Menonem Thessalum: et per eum dolo iuramentisque Clearchum ducesque caeteros in potestatem suam redegerit, quamvis Clearchus praevideret, insidiasque amoliretur. Sed tum multitudo per Menonem decepta, Clearchum etiam invitum ad Tissaphernem coëgit accedere, tum etiam Proxenus Boeotius ante dolo circumventus, ut id faceret hortabatur. Quomodo Clearchum et caeteros compedibus vinctos Babylonem ad Artoxerxem miserit: et quomodo ad conspiciendum Clearchum omnes confluxerint: et quomodo Ctesias ipse, quum medicus esset Parysatidis, Clearcho, dum in carcere esset,

---

a) Τισαφ. *D. H.*

b) Diogen. Laert. 2, 1. Thucyd. 2, 22. Xenoph. Anab. 1, 7, 1. 2, 6, 21 sqq. Diodor. 14, 26. Athenaeus 11, 10. p. 505.

c) Τισαφ. *D. H.*

d) Plutarch. Artax. p. 1020.

ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ ὄντι πρὸς ἡδονὴν καὶ θεραπείαν δι' αὐτῆς ἔπραξε· καὶ τῶν δεσμῶν ἂν Παρύσατις [e]) ἔλυσε καὶ ἀφῆκεν, εἰ μὴ Στάτειρα τὸν ἄνδρα Ἀρτοξέρξην ἀνέπεισε τοῦτον ἀναιρεθῆναι. καὶ ἀνῃρέθη Κλέαρχος· καὶ τέρας ἐπὶ τῷ σώματι συνέστη. [f]) αὐτόματος γὰρ ἐπ' αὐτῷ τάφος, μεγίστου πνεύσαντος ἀνέμου, ἐπὶ μέγα ἠρμένος, ἐπισυνέστη. ἀνῃρέθησαν δὲ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἀναπεμφθέντες Ἕλληνες, πλὴν Μένωνος.

61. Λοιδορία Παρυσάτιδος πρὸς Στάτειραν, καὶ ἀναίρεσις διὰ φαρμάκου, τούτου διασκευασθέντος τὸν τρόπον· (ἐφυλάττετο γὰρ Στάτειρα λίαν μὴ παθεῖν ὃ πέπονθε.) *) μαχαιρίου τὸ ἓν μέρος ἐπαλείφεται τῷ

multa humanitatis officia per eam praestiterit. Et ut illum Parysatis a vinculis liberasset et dimisisset, nisi Statira virum Artoxerxem ad eum interficiendum hortando compulisset. Ita Clearchus morte mulctatus est: et circa eius cadaver ostentum hoc extitit, quod flante vento vehementissimo, sepulcralis agger magnae altitudinis sponte sua id contexerit. Interfecti etiam fuerunt Graeci cum eo missi, praeter Menonem.

61. Narrantur deinceps Parysatidis in Statiram convicia, et quomodo Statira fuerit veneno necata. quod hunc in modum paratum erat: (cavebat enim sibi Statira diligenter ab hoc malo, quod ei tamen contigit.) Una pars

---

e) Alii ἔλασε. Cod. Bav. et Max. Marg. ἔλαβε.

f) αὐτομάτως. *D. H.*

*) *Cultelli alterum latus veneno illinitur.* Hoc ipso circumventum fuisse dolo a consanguineo suo L. Verum imp. finxerunt quidam, ut refert Aurel. Victor. in histor. Augusta, in Anton. Philosopho. *A. S.* cf. Plutarch. Artax. p. 1020. E.

φαρμάκῳ· τὸ δὲ λοιπὸν οὐ μετεῖχε. τούτῳ τέμνεται ὀρνίθιον μικρὸν g) μέγεθος h) ὅσον ᾠοῦ· (ῥυνδάκην Πέρσαι τὸ ὀρνίθιον καλοῦσι) τέμνεται δὲ δίχα, καὶ τὸ μὲν καθαρεῦον τοῦ ἰοῦ ἥμισυ i) αὐτὴ λαβοῦσα Παρύσατις ἐσθίει, τὸ δὲ προσομιλῆσαν τῷ φαρμάκῳ, ὀρέγει Στατείρᾳ. ἡ δὲ, ἐπεὶ ἐσθίουσαν τὴν ἐπιδοῦσαν ἑώρα τὰ ἥμισυ, μηδὲν συνιδεῖν δυνηθεῖσα καὶ αὐτὴ συνεσθίει τοῦ θανάτου τὸ φάρμακον. ὀργὴ διὰ ταῦ-

cultelli veneno superillinitur, cuius reliqua intacta remansit: hoc secatur avicula parva, ovi habens magnitudinem, (aviculam hanc Persae ryndacen appellant) dividiturque in duas partes, et Parysatis dimidiam partem, quae veneno carebat, accepit, comeditque: at partem veneno tinctam porrexit Statirae. Illa quum eam quae porrexerat edere dimidiam partem vidisset, nec quidquam fraudis animadvertere potuisset, ipsa quoque una mortiferum comedit venenum. Hinc matri rex irascitur, et eius eunuchi com-

g) „Mutilatus videtur locus, quod avis et ovi parum apta sit comparatio; ita fortasse interpolandus: μέγεθος ὅσον περιστερᾶς. περιττώματος δ᾽ οὐδέν ἐστιν· ἀλλὰ πᾶν τὸ ἐντὸς, πιμελῆς πλέων, μέγεθος ὅσον ᾠοῦ. Hesychio sane aviculae hoc genus est ἡλίκον περιστερᾶς, et quae de interaneis adieci, Plutarchi sunt. In eodem Plutarchi loco τὰ ἐντὸς, dictum ellipsi praepositionis κατά. Scribitur autem ῥυνδάκη per δ etiam apud Hesychium; per τ, et masculina terminatione, etiam in Florentina Plutarchi editione, 166. b.“ *Sylburg.* ad Brisson. de regn. Pers. II, 183. p. 527. annot. 56. cf. Schneid. Lex. Gr. sub v. ῥυνδάκη. Persis *Rund* nomen avis est; hinc addita Graeca terminatione hoc vocab. ortum trahere videbatur Reland. de vet. ling. Pers. in Dissertt. Miscell. P. II. p. 221.

h) Alii ἴσον. [*D. H.* in marg.]

i) αὕτη. *D. H.*

τα τοῦ βασιλέως πρὸς τὴν μητέρα, καὶ σύλληψις τῶν k) εὐνούχων αὐτῆς, καὶ αἰκισμὸς καὶ l) ἀναίρεσις. καὶ ἔτι σύλληψις Γίγγης ἣ ᾠκείωτο Παρυσάτιδι. καὶ m) κρίσις ἐπ᾽ αὐτῇ· καὶ ἀθώωσις μὲν παρὰ τῶν κριτῶν, καταδίκη δὲ παρὰ βασιλέως· καὶ αἰκισμὸς Γίγγης, καὶ ἀναίρεσις· καὶ ὀργὴ διὰ τοῦτο Παρυσάτιδος πρὸς τὸν υἱὸν, κἀκείνου πρὸς τὴν μητέρα.

62. Καὶ τὸ χῶμα δὲ τοῦ Κλεάρχου δι᾽ ἐτῶν ὀκτὼ μεστὸν ἐφάνη φοινίκων, n) οὓς ἦν κρύφα Παρύσατις, καθ᾽ ὃν καιρὸν ἐκεῖνος ἐτελεύτησε, διὰ o) τῶν εὐνούχων καταχώσασα.

63. Αἰτίαι δι᾽ ἃς p) Εὐαγόρᾳ βασιλεῖ Σαλαμι-

prehensi torquentur et morte mulctantur. Praetereaque Ginge comprehenditur, quae Parysatidi familiaris erat, atque de ipsa iudicium exercetur: a iudicibus quidem absolvitur, a rege autem condemnatur: tandem vero cruciatibus afficitur et necatur: eoque nomine Parysatis filio, hic vicissim matri succenset.

62. De Clearchi tumulo qui octo post annis palmarum plenus apparuit: quas Parysatis clam per eunuchos, quo tempore ille mortuus est, aggesta terra obruerat.

63. Caussae propter quas rex Artoxerxes

---

k) ὑπηρετούντων εὐν. αὐτῇ. *D. H.*

l) Plutarch. Art. p. 1021, A.

m) κρίσεις. *D. H.*

n) Larcher. emendat: ὃ, quod referend. ad χῶμα, ita ut *palmae* sua sponte prodirent, non plantatae, quod in vulgata lectione intelligendum foret, in qua etiam verb. καταχώσασα, cum οὓς (φοίνικας) coniunctum, ineptum est. cf. Plutarch. Art. p. 1020.

o) διὰ [εὐνούχων] τῶν ὑπηρετούντων αὐτῇ καταχ. *D. H.*

p) Historiam huius regis et originem persecutus est Larcher. ad h. l. p. 329, 174.

νος βασιλεὺς Ἀρτοξέρξης διηνέχθη. καὶ ἄγγελοι Εὐαγόρα πρὸς Κτησίαν ὑπὲρ τοῦ λαβεῖν παρὰ q) Ἀβουλίτου τὰς ἐπιστολάς. καὶ Κτησίου, πρὸς αὐτὸν ἐπιστολὴ, περὶ τοῦ διαλλαγῆναι αὐτὸν Ἀναξαγόρᾳ τῷ Κυπρίων βασιλεῖ. τῶν παρὰ Εὐαγόρα ἀγγελῶν εἰς Κύπρον ἄφιξις, καὶ τῶν παρὰ Κτησίου γραμμάτων ἀπόδοσις Εὐαγόρᾳ. καὶ Κόνωνος πρὸς Εὐαγόραν λόγος ὑπὲρ τοῦ πρὸς βασιλέα ἀναβῆναι, καὶ Εὐαγόρα ἐπιστολὴ περὶ ὧν ἠξιώθη ὑπ᾽ αὐτοῦ. καὶ Κόνωνος πρὸς Κτησίαν ἐπιστολή. καὶ βασιλεῖ παρὰ Εὐαγόρα φόρος. καὶ τῶν ἐπιστολῶν Κτησίᾳ ἀπόδοσις. Κτησίου λόγος πρὸς βασιλέα περὶ Κόνωνος, καὶ ἐπιστολὴ πρὸς αὐτόν. τῶν παρὰ Εὐαγόρου δώρων ἀπόδοσις Σατιβαρζάνῃ, καὶ τῶν ἀγγέλων τῶν εἰς Κύπρον ἄφιξις. καὶ Κόνωνος ἐπιστολὴ πρὸς βασιλέα, καὶ Κτησίαν. ὡς ἐτηρήθησαν οἱ παρὰ Λακεδαιμονίων ἀγγε-

et Euagoras Salaminis rex inter se dissiderent. et Euagorae nuntii ad Ctesiam ut acciperent epistolas ab Abulite: et Ctesiae ad ipsum epistola de reconciliatione cum Anaxagora Cypriorum rege. Euagorae nunciorum in Cyprum adventus, et a Ctesia datae ad Euagoram literae, ut ei fuerint redditae. Et, Cononis ad Euagoram oratio, suadentis ut ad regem ascenderet. Et, Euagorae epistola de honoribus, quibus ab eo affectus fuerat. Et, Cononis ad Ctesiam epistola. Et, tributum regi datum ab Euagora. Et, epistolae Ctesiae redditae. Et, Ctesiae ad regem oratio de Conone, et epistola ad ipsum. Munera ab Euagora missa Satibarzani traduntur, et nuncii in Cyprum perveniunt. Et Cononis epistola ad regem et Ctesiam. Quomodo adhibita custodia retenti sint

q) Ἀβουλήτου. *D. H.*

λοι πεμφθέντες πρὸς βασιλέα. βασιλέως ἐπιστολὴ πρὸς Κόνωνα καὶ πρὸς Λακεδαιμονίους, ἣν Κτησίας αὐτὸς ἐκόμισεν. ὡς ὑπὸ Φαρναβάζου ναύαρχος Κόνων ἐγένετο.

64. Κτησίου εἰς Κνίδον τὴν πατρίδα ἄφιξις, καὶ εἰς Λακεδαίμονα· καὶ κρίσις πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίων ἀγγέλους, ἐν r)Ῥόδῳ. καὶ ἄφεσις ἀπὸ Ἐφέσου μέχρι s)Βάκτρων. καὶ Ἰνδικῆς ἀριθμὸς σταθμῶν, ἡμερῶν, παρασαγγῶν. κατάλογος βασιλέων t)ἀπὸ Νίνου καὶ Σεμιράμεως μέχρι Ἀρτοξέρξου. ἐν οἷς καὶ τὸ τέλος.

(Ἔστι δὲ οὗτος ὁ συγγραφεὺς σαφής τε καὶ ἀφελὴς λίαν, διὸ καὶ ἡδονῇ αὐτῷ σύγκρατός ἐστιν ὁ

nuntii a Lacedaemoniis ad regem missi. Epistola regis ad Cononem et ad Lacedaemonios, quam ipse Ctesias tulit. Et quomodo a Pharnabazo Conon constitutus sit navarchus.

64. Ctesiaeque in Cnidum patriam suam adventus et Lacedaemonem. Et disceptatio adversus Lacedaemoniorum legatos apud Rhodum: et emissio ab Epheso usque ad Bactra. et Indicae regionis, dierum, parasangarum enumeratio. Catalogus regum a Nino et Semiramide usque ad Artoxerxem: quibus ille librum suum claudit.

(Scriptoris huius Ctesiae candidus est ac valde simplex sermo, quo etiam

---

r) λόγῳ. *D. H.*

s) *A. S.* Max. Marg. μάκρων. Illud (Βάκτρ.) Cod. Bav. 2. et *H. S.* [ac *D. H.*]

t) A Nino id et Semiramide inchoatum, ad magistratum usque Ithyclis, id est Olymp. XCV. an. 3. deduxisse Ctesiam, auctor est Diod. lib. 14. c. 46. p. 679. V. Fragmm. P. LXI.

λόγος. κέχρηται δὲ τῇ Ἰωνικῇ διαλέκτῳ, εἰ καὶ μὴ δι᾽ ὅλου, καθάπερ Ἡρόδοτος, ἀλλὰ κατ᾽ ἐνίας τινας λέξεις, οὐδὲ πρὸς ἐκτροπάς δέ τινας ἀκαίρους, ὥσπερ u) ἐκεῖνος, ἀπάγει τὸν λόγον. τῶν μέντοιγε μύθων, ἐν οἷς ἐκείνῳ λοιδορεῖται, οὐδ᾽ οὗτος ἀφίσταται, καὶ μάλιστα ἐν τοῖς ἐπιγραφομένοις αὐτῷ Ἰνδικά. ἡ δὲ ἡδονὴ τῆς ἱστορίας αὐτοῦ τὸ πλεῖστον ἐν τῇ τῶν διηγημάτων αὐτοῦ γίνεται διασκευῇ, τὸ παθητικὸν καὶ ἀπροσδόκητον ἐχούσῃ πολὺ, καὶ τὸ ἐγγὺς τοῦ μυθώδους αὐτὴν διαποικίλλειν. καὶ διαλελυμένος δέ ἐστιν πλέον τι τοῦ δέοντος αὐτῷ ὁ λόγος, ὡς καὶ εἰς ἰδιωτισμὸν ἐκπίπτειν. ὁ δὲ τοῦ Ἡροδότου λόγος ταύ-

fit, ut non iniucundus accidat. Usus vero dialecto est Ionica, etsi non per omnia, ut Herodotus, sed in quibusdam tantummodo vocibus. neque etiam in diverticula quaedam, ut ille, importune sermonem avertit, quamquam a fabulis quas illi probrose obiicere audet, ne ipse quidem abstinet, in eo praesertim libro, quem Indica inscripsit. Iucunditas vero historiae magnam illi partem in narrationum posita est apparatu, qui multum habet et vehementiae, et inexspectati. quanquam illa etiam rebus paene fabulosis magna cum varietate exornatur. Oratio illi plus aequo dissoluta, ut et in idiotismum trivialemque sermonem incidat. Herodoti autem stylus hac ipsa et simili

---

u) Defendit Herodotum Dionys. Halic. Epist. ad Cn. Pomp. V. 2. p. 208. v. 35. *Larcher.* ad h. l. Herodotum et Ctesiam optime comparavit Walther. in Commentat. supra a Fabricio s. Harlesio laud. p. 97 sqq.

τῇ τε καὶ τῇ ἄλλῃ τοῦ ἔπους δυνάμει καὶ τέχνῃ, κανών ἐστι v) Ἰωνικῆς διαλέκτου.)

orationis virtute atque artificio, Ionicae Dialecti norma est ac regula.)

---

v) [Max. Marg. ἰδιωτικῆς.]

ΕΚ ΤΩΝ ΑΥΤΩΝ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΚΤΗΣΙΟΥ ΠΕΡΣΙΚΩΝ.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΛΟΓΟΥ.

I. Παρὰ τῷ τὰ ἐθνικὰ συγγράψαντι, ἤγουν Στεφάνῳ τῷ Βυζαντίῳ, εἴ γε οὗτος ὁ γράψας.

Χαύων, χώρα τῆς Μηδίας. Κτησίας ἐν πρώτῳ Περσικῶν· „Ἡ δὲ Σεμίραμις ἐντεῦθεν ἐξελαύνει, αὐ„τή τε, καὶ ἡ στρατιὰ, καὶ ἀφικνεῖται εἰς [a]) Χαύονα „τῆς Μηδίας."

Ex iisdem eiusdem CTESIAE PERSICIS.

EX LIBRO PRIMO.

I. Apud auctorem de nominibus gentilibus vel Stephanum Byzantium, si modo is auctor.

Chauon regio in Media. Ctesias libro primo Persicorum: Inde vero progreditur Semiramis ipsa et exercitus, pervenitque in Chauonem regionem Mediae.

a) Haec Ctesiae Diodorum presse eius vestigia legisse firmant. Hic enim Biblioth. lib. 2. c. 13. p. 127.

II. Apud Arnobium.

Laudatum hunc librum invenio et apud [b])Arnobium lib. I. advers. gent. [c. 52.] Verba eruditiss. auctoris sunt: „Age nunc veniat quis „super igneam zonam magus interiore ab orbe „Zoroastres, Hermippo ut assentiamur authori. „Bactrianus et ille conveniat, cuius Ctesias res „gestas historiarum exponit in primo. Ar„menius Hosthanis nepos, et familiaris Pamphy„lus Cyri, Apollonius etc.“ ubi [c])critici tamen hodie ita interpungendum aiunt: Zoroastres (Hermippo ut assentiamur auctori) Bactrianus. Et ille conveniat, cuius etc. Sed quisnam ille? cuius nomen omisisse Arnobium vero simile non est. de quo liquido constaret, si Ctesiana exstarent. Libet interim saltem coniectare leviter, si forte ita distinguendum: Et ille conv. etc. primo, Armenius Hosthanis nepos, etc. [Gron.]

Wessel.: ἐντεῦθεν δ' ἀναζεύξασα, καὶ παραγενομένη πρὸς Χαύονα, πόλιν τῆς Μηδίας, κατενόησεν ἔν τινι μετεώρῳ πεδίῳ πέτραν τῷ τε ὕψει καὶ τῷ μεγέθει καταπληκτικήν. κ. τ. λ. Civitatem Χόανα s. Χόανα inter Mediae civitates recenset Ptolem. 6, 2.

b) V. ad hunc Orellii annott. in edit. Arnob. V. 1. p. 342 sqq. Alii ita legunt: Age nunc veniat quaeso per igneam zonam etc. Plures autem fuerunt Zoroastres. cf. Fabric. Bibl. Gr. V. I. p. 304 sqq. Antiquissimus fuit Bactrianus, quem Semiramis bello superavit. v. Theon. Progymn. cap. περὶ συγκρίσεως. cf. Iustin. 1, 1. De eo Ctesias.

c) V. Orell. ad h. l. p. 343 sq.

ΕΚ ΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΥ.

III. Παρὰ τῷ αὐτῷ Στεφάνῳ.

Τίριζα, πόλις Παφλαγονίας. τὸ ἐθνικὸν, Τίριζοι. Κτησίας Τιριζιφανοὺς αὐτούς φησιν, ἐν τῷ δευτέρῳ· „Ἐκ δὲ τῶν Ὀδρυσσῶν εἰς Τιριζιβανοὺς οἰκοῦν„τας ἐν [d]) πα.*

IV. Παρὰ τῷ Διοδόρῳ τῷ Σικελιώτῃ, ἐν τῷ β' βιβλ. ἱστορ.

Ἐπὶ τούτου (Σαρδαναπάλου) γὰρ ἡ τῶν Ἀσσυρίων ἡγεμονία [e]) μετέπεσεν εἰς Μήδους, ἔτη διαμεί-

EX LIBRO SECUNDO.

III. Apud eundem Stephanum.

Tiriza Paphlagoniae urbs. gentile nomen, Tirizi. Ctesias Tiriziphanos eos vocat, libro II. „Ex Odrysis vero ad Tirizibanos incolen„tes in Pa.*

IV. Apud Diodorum Siculum lib. II. bibl. histor. [c. 21, fin. p. 136. Wesseling.] — Interpr. L. Rhodom.

Cuius (Sardanapali) tempore Assyriorum imperium, quum annos MCCCLX. (ut Cte-

---

d) Supplendum arbitror Παφλαγονίᾳ, *in Paphlagonia.* Utrum vero in prioribus verius Τιριζιφανοὺς, an Τιριζιβανοὺς, quod in ipsis Ctesiae verbis adfert, indicare alios sinam. *Gron.*

e) Huc pertinet disputatio doctissima Galli *Anquetil Du Perron : Mémoire, dans lequel on essaie de concilier les auteurs grecs, et principalement Hérodote*

νασα πλείω τῶν χιλίων καὶ τριακοσίων, f) ἔτι δ' ἑξήκοντα, καθάπερ φησὶ Κτησίας ὁ Κνίδιος ἐν τῇ g) δευτέρᾳ βίβλῳ.

V. Παρὰ τῷ Ἀγαθίᾳ ἐν τῷ β' τόμ. περὶ τῆς Ἰουστινιανοῦ βασιλ.

Ἕως ἐς Σαρδανάπαλον, ὡς ἐκεῖνοί φασι, τῆς

sias Cnidius libro secundo tradit) duravisset, ad Medos devolutum est.

V. Apud Agathiam de imperio et rebus gestis Iustiniani lib. II. [p. 44. ed. Venet. p. 63. ed. Paris.] Interpr. B. Vulc.

Donec Sardanapalo regnante, ut illi (Bion et Alexander Polyhistor) scribunt, quum iam

---

et Ctésias, sur le commencement et la durée de l'empire Assyrien etc. V. in Histoire de l'Acad. des Inscript. a. 1773-1776. Vol. 40. p. 356-476. Nec non legenda disputatio Galli Bougainville l. supra a Fabric. laudato.

f) Has tres voces Euseb. et Syncell. p. 166. ed. Paris. p. 132. fin. ed. Venet. non habent; atque recte deesse monet Wesseling. ad h. l.; neque enim leguntur ap. Diod. II, 28. et Ctesias annis MCCC. Assyriorum imperium terminavit. Iustin. 1, 2. Tenent vero ea vv. scripti libri. cf. mox Agath. et Syncell. Chronogr. p. 359. (p. 286. ed. Venet.) ubi haec leguntur: Ἐβασίλευσαν οὖν οἱ Ἀσσύριοι ἔτη ͵ατϛ'. (in marg. ͵ατξ'. οὕτω γὰρ λέγοντι Κτησίᾳ καὶ Διόδωρος ὁ Σικελιώτης συμφθέγγεται.) De historia regni Assyrici cf. Goguet, de l'origine des loix etc. T. 3. p. 7 sqq. et T. 6. p. 217.

g) Euseb. τῇ δ'. habet, (cf. Emendd. et Annott. ad Georg. Sync. p. 42. ed. Venet. 46. ed. Paris.) quod esse δευτέρᾳ monuit Petav. XII. Doctr. Temp. 21. Wesseling.

ἀρχῆς ἀπομαρανθείσης, [h] Ἀρβάκης ὁ Μῆδος καὶ Βέλεσυς ὁ Βαβυλώνιος ἀφῄρηνται αὐτὴν τοὺς Ἀσσυρίους, καθελόντες τὸν βασιλέα καὶ ἐς τὸ Μηδικὸν μετέστησαν ἔθνος, [i] ἕξ τε καὶ τριακοσίων ἤδη πρὸς τοῖς χιλίοις καὶ ὀλίγῳ πλειόνων ἐτῶν παρῳχηκότων, ἀφ' οὗ τὰ πρῶτα ὁ Νῖνος τῶν ἐκείνῃ κατέσχε πραγμάτων. οὕτω γὰρ Κτησίᾳ τῷ Κνιδίῳ τοὺς χρόνους ἀναγραψαμένῳ καὶ Διόδωρος ξύμφησιν ὁ Σικελιώτης.

emarcuisset imperium, Arbaces Medus et Belesys Babylonius illud Assyriis eripuerunt, interfecto ipsorum rege, et ad Medos transtulerunt, sex et trecentis iam supra mille et paullo amplius annis elapsis, ex quo primum Ninus ibi summam rerum obtinuerat. Ita enim Ctesiae Cnidio tempora describenti Diodorus etiam Siculus assentitur.

---

h) Anonymus apud Suid. sub v. Κονοσκογκόλυρος: ὁ Ἑλληνιστὶ ὀνομαζόμενος Σαρδανάπαλος· ὃς τὰ γυναικεῖα φρονῶν, καὶ περὶ τρυφὰς ἀσχολούμενος, κατελύθη ὑπὸ Ἀρβάκου, τοῦ ἰδίου στρατηγοῦ ἀναγκασθεὶς ἐλθεῖν εἰς ἑκούσιον θάνατον, καὶ σὺν τοῖς βασιλείοις κατακαῦσαι ἑαυτόν· ὁ δὲ Ἀρβάκης οὗτος καὶ τὴν βασιλείαν μετέθηκεν εἰς Μήδους. cf. Euseb. Chron. A. MCLXXVIII. Syncell. Chron. p. 165. Tzetz. Chil. 3, 411 sqq. et 5, 796 sqq.

i) Non dubitavi eundem locum Agathiam respexisse, quem et Diodorus, itaque fidenter ad librum II. Persicorum, unde Diodorus sua laudat, retuli. Vide vero an non ex Diodoro sit ἑξήκοντά τε quoque pro hoc ἕξ τε apud Agathiam legendum. *Gron.* Non dubium est, quin ἕξ ex Diodori ἑξήκοντα, sed scribae peccato, sit progenitum. *Wesseling*, ad Diod. l. l.

VI. Ἐκ τῶν τοῦ Ἀθηναίου, ἐν τῷ ιδ' Δειπνοσοφ.

Βηρωσὸς δ' ἐν πρώτῳ Βαβυλωνιακῶν, k) τῷ Λώῳ φησὶ μηνὶ ἑκκαιδεκάτῃ ἄγεσθαι ἑορτὴν l) Σακέαν, προσαγορευομένην ἐν Βαβυλῶνι ἐπὶ ἡμέρας πέντε· ἐν αἷς ἔθος εἶναι ἄρχεσθαι τοὺς δεσπότας ὑπὸ τῶν οἰκετῶν· ἀφηγεῖσθαί τε τῆς οἰκίας ἕνα αὐτῶν, ἐνδεδυκότα στολὴν ὁμοίαν τῇ βασιλικῇ, ὃν καὶ καλεῖσθαι m) Ζωγάνην. μνημονεύει τῆς ἑορτῆς καὶ Κτησίας ἐν δευτέρῳ Περσικῶν.

VI. Ex Athenaeo lib. XIV. [c. 10. Casaub. s. c. 44. V. 5. p. 319 sq. Schweighaeuser.] Dipnosophist. Interpr. H. Steph.

Berosus autem Babyloniacorum lib. I. decima sexta die mensis Loi festum (Babylone) quinque dierum spatio celebrari ait, Saceam dictum: per quod tempus solere dominos famulis parere: unumque ex his domui praeesse, veste, quae regiae similitudincm referat, indutum, quem et Zoganem appellari. Meminit huius festi Ctesias quoque libro Persicorum secundo.

---

k) Mensis est Macedonicus, respondet Hecatombaeoni Atheniensium, Augusto Romanorum. V. Plutarch. vit. Alex. c. 3. et Suid. in Λῷος. *Schweigh.* Animadvv. ad l. l. p. 494. Falsum in hoc esse Plutarchum, pluribus ostendit *Ste-Croix*, *Examen crit. des Hist. d' Alex.* p. 592 sq. ed. II.

l) Σακαίαν fors. *Schweigh.* De Sacea vel Sacaeorum festo isto, eiusque origine Casaubonus ὁ πάνυ 14. Athenaicorum 10. Vide et Strabonem l. XI. *Gron.* Add. intpp. ad Hesych. sub Σακαία. Casaub. laudat Dion. Chrysost. orat. IV. de Regno; eidem verum huius festi nomen *Sesacaea* fuisse videtur a voc. *Sesac*, i. e. Babylon. cf. Reland. Dissertt. Miscell. P. II. p. 222.

m) Falsus igitur Dalechampius qui de veste capit, ita vertens: *vestem indutus regiae similem*, *quam* Zo-

ΕΚ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ.

VII. Παρὰ τῷ Ἀθηναίῳ, Δειπνοσοφ. ιβ'.

Κτησίας ἐν τρίτῃ Περσικῶν καὶ πάντας μὲν, φησὶ, τοὺς βασιλεύσαντας τῆς Ἀσίας περὶ τρυφὴν σπουδάσαι, μάλιστα δὲ Νινύαν, τὸν Νίνου καὶ Σεμιράμιδος υἱόν. n) καὶ οὗτος οὖν ἔνδον μένων, καὶ τρυφῶν, ὑπ' οὐδενὸς ἑωρᾶτο, εἰ μὴ ὑπὸ τῶν εὐνούχων καὶ τῶν ἰδίων γυναικῶν. τοιοῦτος δ' ἦν καὶ

EX LIBRO TERTIO.

VII. Apud Athenaeum Dipnosoph. l. XII. [c. 6. Casaub. c. 38. V. 4. p. 463. Schw.] Interpr. H. Steph.

Ctesias libro Persicorum III. scribit, omnes quidem quotquot in Asia regnarunt, luxui et voluptatibus deditos fuisse, sed prae ceteris Ninyam, Nini et Semiramidis filium. Ac certe hic quoque voluptatibus domi indulgebat, ita ut a nemine conspiceretur, praeterquam ab eunuchis et suis uxoribus. Talis autem erat et

---

ganam vocant. et inde adnotat forte tractum Sotanae Italorum nomen. Clariss. Casaubonus observat eodem loco quosd. mss. Ζογάνην per o scribere parvum. *Gron.* Cod. *Ep.* Schweigh. ὅς καλεῖται ζογάνης.

n) Editio Commelin. καὶ οὕτως οὖν ἔνδον κ. τ. λ. non tam recte. Monuit et Clariss. Casaub. 12. Athen. 7. his verbis: *Melius*, καὶ οὗτος. [ita etiam cod. A.] *non enim solus Ninyas: sed et alii plerique omnes reges Assyrii casarii fuerunt, et domi latuerunt.* Malim ergo vertere: *Hic itaque*, vel similiter. *Gron.*

o) Σαρδανάπαλος, ὃν οἱ μὲν p) Ἀνακινδαράξεω λέγουσιν υἱὸν, οἱ δὲ, q) Ἀναβαξάρου. ὅτε δὴ οὖν Ἀρβάκης, εἷς τῶν ὑπ᾽ αὐτὸν στρατηγῶν, Μῆδος γένος, διεπράξατο διά τινος τῶν εὐνούχων r) Παραμείζου θεάσασθαι Σαρδανάπαλον, καὶ μόλις s) αὐτὸ ἐπετράπη ἐκείνου ἐθελήσαντος· ὡς t) οὖν εἰσελθὼν εἶδεν αὐτὸν ὁ Μῆδος, u) ἐψιμμυθιωμένον καὶ κεκοσμημένον γυναικι-

Sardanapalus, quem alii Anacindaraxis, alii Anabaxaris filium fuisse memorant. Ac quum Arbaces, genere Medus, unus e ducibus qui illi suberant, egisset cum Paramize, (interpr. Iac. Dalech.) qui inter eunuchos principis erat, regis videndi potestas ut sibi fieret: hoc rex quum vix annuisset, ac permisisset, admissus Medus ut eum aspexit cerussa oblitum, mulie-

---

o) Al. hic et post Σαρδανάπαλλος. Schw. Animadvv. ad lib. 8. p. 335, f. Historiam Sardanapali ex Ctesia ductam copiosius enarravit Diodor. 2, 23. p. 136 sqq. Wesseling. Plutarch. T. 2. p. 326, F. Nicol. Damasc. Excerpt. Vales. p. 426. Add. Cicer. de Republ. p. 268. ed. Stuttgart.

p) Ἀνακυνδαράξεω. edit. Commel.

q) Ms. Ep. Ἀναβαρξάρου.

r) Al. Σπαραμ. v. Schw. Animadvv. ad h. l. p. 416. Nomen tacuit prorsus Diodor. 2, 24. p. 138.: διόπερ δοὺς τινὶ τῶν εὐνούχων χρυσῆν φιάλην, εἰς πρὸς τὸν Σ. cf. Aristotel. Polit. 5, 10. qui rem fabulae similem censet, et Ctesiam perstringere videtur his verbis: διὰ καταφρόνησιν· ὥσπερ Σαρδανάπαλον ἰδών τις ξαίνοντα μετὰ τῶν γυναικῶν, εἰ ἀληθῆ ταῦτα οἱ μυθολογοῦντες λέγουσιν, i. e. aliae coniurationes factae sunt ob contemtum, ut Sardanapalo quidam conspecto telam contexere cum mulieribus, si vera sunt, quae fabularum scriptores commemorant.

s) Codd. Schw. αὐτῷ.

t) Iidem omittunt οὖν.

u) Iidem ἐψιμυθ.

στὶ, καὶ μετὰ τῶν παλλακίδων ξαίνοντα πορφύραν, ἀναβάδην τε μετ᾽ αὐτῶν καθήμενον v) τὰς ὀφρῦς, γυναικείαν δὲ στολὴν ἔχοντα καὶ κατεξυρημένον τὸν πώγωνα καὶ καταχεκισσηρισμένον· (ἦν δὲ καὶ γάλακτος λευκότερος, καὶ ὑπεγέγραπτο τοὺς ὀφθαλμούς· ἐπεὶ δὲ καὶ προσεῖδε τὸν Ἀρβάκην, τὰ λευκὰ w) ἐπαναλα-

briter vestitum, cum pellicibus carminantem purpuram ac cum illis sedentem pedibus porrectis in altumque sublatis, tinctis fuco superciliis, muliebri stola indutum, rasa barba, levigata pumicis attritu facie, colore quam lactis candidiore, picturatis oculis, multi, et inter eos

---

v) Casaub. dicto loco ita: *non est obscurum deesse participium cum illis iungendum* τὰς ὀφρῦς. *nisi malumus in alium locum eas voces transferre, et scribere mox,* καὶ ὑπεγέγραπτο τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὰς ὀφρῦς, (Ignorat illa vv. h. l. ms. *Ep.*) ubi vide et de hoc more mollium veterum, pingendi supercilia et unguentis illinendi. [p. 416. Animadvv. Schweigh. V. 6. Schweigh. l. l. p. 417. coniecit: ἐγκεχρισμένον μὲν τὰς ὀφρῦς, γυν. δὲ κ. τ. λ. coll. Suid. in Σαρδανάπαλος ex Nicol. Damasc. p. 16. ed. Orell. habente: ἐγχριόμενος τὸ πρόσωπον, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑπογραφόμενος. De vi dictionis ἀναβάδην καθῆσθαι conferri iubet praesertim Schol. Aristoph. Plut. v. 1124. Hemsterh.] Continuo autem haec Athenaei iunxi, ut et in Latinis supplementum e Dalechampi versione mutuando, quod in iis Ctesianum quiddam subodoratus fui, ut statim indico. *Gron.*

w) Gratia scilicet magno Casaubono qui e membranis haec notis parentheseos inclusa descripsit, ut expressit Commelinus. Sunt enim tantum non Ctesiae verba ipsa: modo emendentur; quod non infeliciter forte nos doceat Pollux noster, cuius fragmentum statim adiecimus. inde scribe hic ἐπαναβαλών. *Gron.* Ita vulgo legitur apud Clement. Alex. Paedagog. 3. p. 294. ed. Potter. Improbat Schweigh. p. 417 sq. Idem Parentheseos initium a verbis ἦν δὲ καὶ γ. fecit.

βῶν τοῖς ὀφθαλμοῖς) οἱ μὲν πολλοὶ, ὧν ἐστι καὶ Δοῦρις, ἱστοροῦσιν ὑπὸ τούτου ἀγανακτήσαντος, εἰ τοιοῦτος αὐτῶν βασιλεύει, [x]) συγκεντηθέντα ἀποθανεῖν. Κτησίας δὲ λέγει, εἰς πόλεμον αὐτὸν καταστῆναι, καὶ ἀθροίσαντα πολλὴν στρατιὰν, καὶ καταλυθέντα ὑπὸ τοῦ Ἀρβάκου, τελευτῆσαι, ἑαυτὸν ἐμπρήσαντα ἐν τοῖς βασιλείοις, πυρὰν νήσαντα ὕψος τεσσάρων [y]) πλέθρων, ἐφ' ἧς ἐπέθηκε χρυσᾶς κλίνας ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα, καὶ ἴσας τραπέζας, καὶ ταύτας χρυσᾶς. ἐποίησε δὲ ἐν τῇ πυρᾷ καὶ οἴκημα [z]) ἑκατόμπεδον ἐκ ξύλων, κἀνταῦθα κλίνας ὑπεστόρεσε· καὶ κατεκλίθη ἐνταῦθα αὐτός τε [a]) μετὰ καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, καὶ αἱ παλλακίδες ἐν ταῖς ἄλλαις κλίναις.

Duris, scribunt, indignatum illum, quod regi tam effeminato parerent, suo se gladio confodisse, ac occidisse. (Interpr. H. Steph.) Ctesias autem narrat, ipsum ad bellum devenisse, et quum collecto numeroso exercitu ab Arbace regno eiectus esset, mortem obiisse, quum se ipsum cremasset, extructo rogo ad quatuor iugerum altitudinem: cui imposuerat lectos aureos CL., ac totidem mensas, et quidem aureas. Struxerat autem in ipsa pyra coenaculum pedum centum, ex lignis: atque hic quoque lectos straverat, in quibus cum uxore cubuit: pellices autem in aliis. Filios enim tres et duas

---

x) Regem intelligendum esse monuit Schweigh.

y) Πλέθρων; aliis stadia centum, aliis mille pedes. *Dalechamp.* ad Athenaeum.

z) Vel longitudinis, quod arbitror, vel latitudinis. *Dalechamp.* ibid. De scriptura huius vocis v. Schweigh. p. 419. Improbat eam, ut h. l. scripta est, Lobeck. in Parerg. ad Phrynich. Eclogg. p. 546. not. †. Scrib. ἑκατόμποδον.

a) μετὰ τῆς γ. edd.; καὶ ἡ γυνὴ ms. *Ep.*

τοὺς γὰρ τρεῖς υἱοὺς, καὶ δύο θυγατέρας, ὁρῶν τὰ πράγματα κακούμενα, προπεπόμφει b) εἰς Νῖνον πρὸς τὸν ἐκεῖ βασιλέα, δοὺς αὐτοῖς τρισχίλια χρυσίου τάλαντα. ἐπεστέγασε δὲ τὸ οἴκημα δοκοῖς μεγάλαις τε καὶ παχείαις· ἔπειτα ἐν κύκλῳ περιέθηκε πολλὰ ξύλα καὶ παχέα, ὥστε μὴ εἶναι ἔξοδον. ἐνταῦθα *) περιέθηκε μὲν χρυσίου μυριάδας χιλίας, ἀργυρίου δὲ μυρίας μυριάδας ταλάντων, καὶ ἱμάτια καὶ πορφύρας, καὶ στολὰς παντοδαπάς. ἔπειτα ὑφάψαι ἐκέλευε τὴν πυράν· καὶ ἐκαίετο πεντεκαίδεκα ἡμέραις. οἱ δὲ ἐθαύμαζον ὁρῶντες τὸν καπνὸν, καὶ ἐδόκουν αὐτὸν c) θυ-

filias, quum malum rerum suarum (statum) videret, antea miserat in urbem Ninum, ad eum qui ibi regnabat, dederatque illi tria talentorum auri millia. Texerat autem illud aedificium trabibus magnis et crassis: quinetiam multa ligna, et ea quidem crassa, circumposuerat, ita ut nullus pateret exitus: quinetiam talentorum auri imposuerat illi mille myriades, argenti decies mille: necnon vestes et purpuras, et omne genus eorum quae ad cultum corporis pertinent. Quae quum fecisset, accendere pyram iussit, quae per quindecim dies ardebat. At qui fumum videbant, mirabantur, ac putabant illum sacrificare: soli vero eunuchi rem

---

b) εἰς Παφλαγονίαν Diodor. 2, 26. ubi Wesseling.: „Non ambigi potest, quin voces εἰς Νῖνον alienum locum occupent. Sardanapalus ipse Nini agebat, ab hostibus undique obsessus, emiserat ex urbe liberos et quidem in Paphlagoniam, ut ex Diodoro apparet, qui cum Ctesiam in his rebus auctorem habeat, non vereor, ne Athenaeus aut eius exscriptores in illis excerpendis non peccarint."

*) ἐπέθηκε dant codd. Schweigh.

c) θυσίαις edit. Commelin. Sed Stephanus edidisse

σίας ἐπιτελεῖν. ταῦτα δὲ μόνοι ᾔδεσαν οἱ εὐνοῦχοι. ὁ μὲν οὖν Σαρδανάπαλος, ἐκτόπως ἡδυπαθήσας, ὡς ἐνῆν, γενναίως ἐτελεύτησε.

VIII. Παρὰ τῷ Πολυδεύκει ἐν τῷ β' ὀνομαστ.

Κτησίας δέ φησιν [d]) ἀναβάλλειν τὰ λευκὰ τῶν ὀφθαλμῶν τὸν Σαρδανάπαλον.

IX. Ἐν τῷ Ἁρποκρατίωνος λεξικῷ.

Ὑποκύδης ἐστὶν ὁ δίυγρος, ὡς ἐκ τῆς τρίτης Κτησίου φανερόν [e]).

noverant. Sardanapalus igitur, qui prodigiose voluptatibus deditus fuerat, quam potuit generosissime vitam finiit.

VIII. Apud Pollucem lib. II. Onomast. [c. 4. s. 60. p. 182. ed. Hemsterh.] Interpr. I. Cam.

Ctesias vero dicit Sardanapalum obvertere album oculorum.

IX. In Lexico Harpocrationis [sub v. ὑποκύδεις.]

Hypocydes significat aquosum (locum,) ut ex libro tertio Ctesiae manifestum est.

---

videtur rectius. Alia de veterum exemplis, qui vivicomburium omnibus mortis generibus praetulerunt, accurate anquirit Casaub. 12. Athen. 7. [p. 418 sq. Schw.] *Gron.*

d) Ad lib. III. Ctesiae haec pertinere patet ex praecedenti fragmento apud Athen. ubi hinc emendandum dixi ἐπαναβαλών. Subiicit autem Pollux ista statim his quae protulit de oculis patrantibus et distortis quales effeminatorum sunt et cinaedorum, βλέμμα, ait, ὑγρὸν, θηλυπρεπὲς, γυναικεῖον, ἀχρεῖον, ἀναπετραμμένον, καὶ τὰ ὅμοια. Κτησίας κ. τ. λ. *Gron.* ἀναβάλλειν Kühn. ad Poll. interpretatur: Obvertere oculorum albuginem inter videndum.

X. Παρὰ τῷ Στεφάνῳ ἐν ἐθνικοῖς.

Κυρταῖα, *) πόλις ἐν τῇ Ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ εἰς ἣν ὑπερώρισεν Ἀρταξέρξης Μεγάβαζον: Κτησίας τρίτῳ Περσικῶν.

ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ἙΞ
ΒΙΒΛΙΩΝ ΤΩΝ ΠΕΡΣΙΚΩΝ,

ἐν οἷς τὰ Ἀσσύρια διέλαβε ὁ Κτησίας, ἄλλα τινα, ἃ οὐ σαφῶς οἴδαμεν ἐκ πόστου βιβλίου.

X. Apud Stephanum in Ethnicis.

Cyrtaea, urbs circa mare rubrum, quo relegavit Artaxerxes Megabazum. Ctesias libro tertio Persicorum.

ALIA QUAEDAM EX
PRIMIS SEX LIBRIS PERSICORUM,

quae Assyria continebant, ubi non certo scimus quae ex quoto libro depromantur.

e) Sequitur in Harpocr. ἐφορίων: οἷόν τ' εἱαμένης ὑποχυδέες. ubi forte non tam corruptum auctoris alicuius nomen latet, quam Ctesiae verba mendosa. Apud Hesychium vero ubi ὑποχυδὲς, ὑποφρύδιον, forte legendum ὑποβρύχιον. *Gron.*

*) Exstant haec apud nostrum Ctesiam excerptum supra in Persicis cap. 39. ubi tamen urbis nomen Κύρται, et viri semper Μεγάβυζος. Inde etiam facilius colligas ex libro XIII. Persicorum haec depromta, quam ex tertio. Sed ex quoto libro, ego non coniectem hercle: ex III. tamen, qui Assyriaca inter alios sex priores continet, non fuisse credam. *Gron. Megabyzum* et *Megabazum* scribi etiam in Herodoto et utramque formam retinendam esse censuit Hemsterh. l. l. ad Persic. c. 28. coll. Duker. ad Thucyd. 1, 109.

XI. [Παρὰ τῷ Κεφαλίωνι χρονικῷ.

Ἄρχομαι γράφειν, ἀφ' ὧν ἄλλοι τε ἐμνημόνευσαν, καὶ τὰ πρῶτα Ἑλλανικός τε ὁ Λέσβιος, καὶ Κτησίας ὁ Κνίδιος, ἔπειτα Ἡρόδοτος ὁ Ἁλικαρνασσεύς. τὸ παλαιὸν τῆς Ἀσίας ἐβασίλευσαν οἱ Ἀσσύριοι, τῶν δὲ ὁ Βήλου Νῖνος. (εἶτα ἐπάγει γένεσιν Σεμιράμεως καὶ Ζωροάστρου μάγου, ἔτη τε νβ'. τῆς Νίνου βασιλείας. μεθ' ὧν, Βαβυλῶνα, φησὶν, ἡ Σεμίραμις ἐτείχισε τρόπον, ὡς πολλοῖσι λέλεκται, Κτησίᾳ, Ζήνωνι, Ἡροδότῳ, καὶ τοῖς μετ' αὐτοὺς, στρατείαν τε αὐτῆς κατὰ τῶν Ἰνδῶν, καὶ ἧτταν, καὶ ὅτι τοὺς ἰδίους ἀνεῖλεν υἱοὺς, καὶ ὑπὸ Νίνου τῶν παίδων ἑνὸς ἀνῃρέθη τοῦ διαδεξαμένου τὴν ἀρχήν. καὶ μεθ' ἕτερα·) καὶ τῶν λοιπῶν εἰς ,α'. ἐτῶν ἀριθμὸν ἦρχον, παῖς παρὰ πα-

XI. [Apud Cephalionem Chronologum. (In Syncelli Chronogr. p. 167. ed. Paris.) (133. ed. Venet.)

Res illas, de quibus memoriam egerunt alii, atque in primis Hellanicus Lesbius, et Ctesias Cnidius, ac deinde Herodotus ex Halicarnasso, scribere aggredior. Olim quidem in Asia regnaverunt Assyrii: his Ninus Beli filius imperavit. (Tum Semiramidis et Zoroastris natalia subiungit, et Nini regnantis annos LII. percenset. Mox quibus artibus Babylonem Semiramis moenibus instauravit, quod a plerisque, Ctesia maxime, Zenone, Herodoto, nec non aliis eorumdem in scribendo posteris enarratum est, deinde susceptam adversus Indos expeditionem, et ab eis cladem acceptam, propriorum quoque eius filiorum caedem, et ut tandem ab illorum quopiam neci tradita est, fusius explanat. Et nonnullis interpositis:) Reliqui cuncti ad annorum usque mille spatium tenuerunt imperium, singulis videlicet filiis haeredum iure

τρὸς ἐκδεχόμενος τὴν ἀρχὴν, καὶ ἔχων ἧττον αὐτῶν, οὐδὲ εἷς ἐτελεύτησεν ἐτῶν κ΄. τὸ γὰρ ἀπόλεμόν τε καὶ ἀφιλοκίνδυνον γυναικῶδες, ἦν αὐτοῖς ἀσφαλές. ἔνδον γὰρ ἔμενον, οὐδέ τι αὐτοῖς ἦν ἔργον ὃ ἐπρήσσετο, οὐδὲ ἑώρα τις αὐτοὺς, πλὴν αἵ τε παλλακίδες, καὶ τῶν ἀνδρῶν οἱ γυναικώδεις. τοὺς δὲ βασιλεῖς τούσδε, εἴ τις εἰδῆσαι βούλεται, Κτησίας ἐστὶν ὁ λέγων ὀνόματα αὐτῶν κ΄. οἶμαι καὶ γ΄.]

XII. [Παρὰ τῷ Ἀνωνύμῳ ἐν βιβλ. Γυναῖκες ἐν πολεμικοῖς συνεταὶ καὶ ἀνδρεῖαι.

Σεμίραμις. Θυγατὴρ μὲν ὥς φησι Κτησίας f) Δερκετοῦς τῆς Συρίας θεοῦ, καὶ Σύρου τινος, ἥτις

paternum solium adeuntibus, et ab avita nobilitate successive deficientibus, adeo ut vicennalis obiret nullus. A belli siquidem tumultu quies, a periculis immunitas, muliebrisque, qua foedabantur, indoles asylus erat illis tutissimus. Ad haec in aedium secretiore penetrali versari solitis laude dignum opus nullum gerebatur, nec ulli, nisi pellicibus, aut eviratis eunuchis videndi se copiam faciebant. Reges porro huiusmodi recenseri sibi desideranti, Ctesias, reor, singulorum XXIII. nomina enumerabit.]

XII. [Apud Anonymum in Tractat. De mulieribus, quae bello inclaruerunt. (v. Heeren, *Bibliothek der alten Lit. und Kunst St.* 6. p. 9 sq.)

Semiramis. Filia quidem erat, ut Ctesias refert, Dercetus, Syriacae deae, et Syri cuius-

---

f) Petita haec sunt ex *primo Ctesiae libro* de rebus Persicis. *Heeren.* coll. Steph. Byz. sub χαύων et Diod. Sic. II.

ἐτράφη ὑπὸ g) Σιμόεντος, ὑπηρέτου τοῦ βασιλέως Νίνου. Γαμηθεῖσα δὲ h) Ὀννέῳ, ὑπάρχῳ τινὶ βασιλικῷ, εἶχεν i) υἱούς. Ἑλοῦσα δὲ Βάκτρα μετὰ τοῦ ἀνδρὸς, ἐπιγνοὺς Νῖνος, ἤδη γηραιὸς ὢν k) ἐγάμησεν. Ἡ δὲ ἐτέκνωσεν ἐξ αὐτοῦ Νίνυαν παῖδα. Μετὰ δὲ τὸν Νίνου θάνατον ἐτείχισε τὴν Βαβυλῶνα ὀπτῇ πλίνθῳ καὶ ἀσφάλτῳ, καὶ τὸ τοῦ Βήλου ἱερὸν κατεσκεύασεν. Ἐπιβουλευθεῖσα δὲ ὑπὸ τοῦ υἱοῦ l) Νι-

dam, nutrita est a Simoente administro Nini regis. Nupta Onneo, duci regis, filios peperit. Quum Bactra cepisset cum marito, Ninus cognoscens, quum iam senex esset, eam in matrimonium duxit. Ipsa Ninyan puerum ex eo peperit. Post Nini mortem Babylonem exstruxit coctis lateribus et bitumine, et Beli templum aedificavit. Quum Ninyas filius insidias

g) Genus Semiramidis eodem modo ex Ctesia refert Diodor.; sed nomen nutritoris variat. Nam apud Diod. exstat Σίμμα. Recte! Quis enim formam nominis plane graecam inter Syrorum nomina admittet? Diodori itaque auctoritate freti, apud nostrum legimus: Σίμμα, ὄντος ὑπερέτου κ. τ. λ. *Heeren.*

h) Mutuam sibi operam praestant Diod. et noster, alter enim ex altero emendandus. Nomen Μενόνης, (apud Diod.) quod nimis graecum sapit, aliis iam suspicionem praebuit; ex nostro patet rescribendum esse μὲν Ὄννης [cf. Heyne de fontib. et auctorit. historiar. Diod. in Commentatt. Societ. Gotting. V. 7. p. 78.] (ut quoque apud nostrum legere mallem Ὄννῃ). *Heeren.*

i) Post υἱοὺς excidit forte δύο, Ὑαπάτην et Ὑδάσπην. cf. Diod. qui, reginae historiam fusius ex Ctesia exponens, in ceteris cum nostro consentit. *Heeren.*

k) Cod. Escur. male ἐγαμήθη. *Heeren.*

l) Sic rescribendum esse pro Νίνου, quod habent codd., non Diodor. tantum, sed ipse noster docet. *Heeren.*

νύου ἐτελεύτησεν, ἔτη βιώσασα ξ', βασιλεύσασα ἔτη μβ'.]

XIII. Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς ἐν τῷ α' στρωμάτ.

Εἰ δὲ τὰ Ἀσσυρίων πολλοῖς ἔτεσι πρεσβύτερα τῶν Ἑλληνικῶν ἀφ' ὧν Κτησίας λέγει, φανήσεται m) *κ. τ. λ.*

XIV. Παρ' Ἰωάννῃ τῷ Τζέτζῃ χιλ. γ', στίχ. ϛγ'.

Ὁ Ἀσσυρίων βασιλεὺς ὁ n)*Σέσωστρις ἐκεῖνος,*
Κατὰ δὲ τὸν o)*Διόδωρον Σεσόωσις τὴν κλῆσιν,*

ei struxisset, mortua est, aetatis anno LX. et imperii XLII.]

XIII. Clemens Alexandrinus lib. I. Stromat. [p. 320, d.]

Si vero res Assyriorum multis annis antiquiores sunt Graecorum rebus, quot ait Ctesias.

XIV. Apud Ioannem Tzetzem chil. III. v. 83. — Interpr. P. Lacisio.

Assyriorum rex, Sesostris ille,
Iuxta Diodorum vero Sesoosis nomine,

---

m) **Euseb. lib. X. praepar. Evang. [p. 292. ed. Steph.] contractius:** πρεσβύτερα τῶν Ἑλληνικῶν Κτησίας λέγει. **mox idem sat magnum defectum ita supplet,** φανήσεται τῷ δευτέρῳ καὶ τετρακοσιοστῷ ἔτει τῆς Ἀσσυρίων ἀρχῆς, τῆς δὲ Βυλούχου **(Belochum vocat Eusebii Chronicon)** τοῦ ὀγδόου δυναστείας τῷ δευτέρῳ καὶ τριακοστῷ. **Haec ex Fr. Sylb. Annotat. ad Clem. Alex.; mihi Eusebius non ad manus: alias illa ipsis fragmentis interposuissem.** *Gron.* **Euseb. l. l. habet totum locum excerptum ex Clemente Alex. ut supra legitur, non contractius, inde a vv.** εἰ δὲ τὰ **usque ad** τριακοστῷ. — n) **De Sesostre plura si volupe est leges apud Robertsonum,** *historic. Disquisit. on India,* **p. 179** *sqq.* — o) **Lib. I.**

Τῶν Ἀσσυρίων μοναρχῶν, ἦρχε τῆς γῆς ἁπάσης,
Ζευγνύων ἐν τῷ ἅρματι τούτου τοὺς βασιλέας,
Καὶ ὑπ' αὐτῶν συρόμενος, ὥσπερ ὑφ' ἵππων ἄλλοι,
Καὶ κοσμοκράτωρ καὶ θεὸς ἐκέκλητο τοῖς τότε.
Τούτου ποτέ τις βασιλεὺς κατέστειλε τὸν τῦφον,
Τῆς τύχης τὸ ἀσύστατον δι' αἰνιγμῶν προδείξας.
Ἕλκων τὸ ἅρμα γὰρ αὐτὸς, τὰς τροχιὰς ἑώρα.
Βραδεῖαν δὲ τὴν βάδισιν, οὕτως ὁρῶν, ἐποίει.
Ὡς δὲ πρὸς τοῦτον ἔλεξεν ὁ Σέσωστρις ἐκεῖνος,
Τί καταργεῖς πρὸς τὴν ὁδὸν ἄνθρωπε; τάχει λέγε.
p) *Ὁ δὲ, τροχῶν τὰς συστροφὰς βλέπων, φησὶν, οὐ τρέχω.*
Γνοὺς τοιγαροῦν ὁ Σέσωστρις, ὅπερ αὐτὸς ἐδήλου,

Assyriorum monarcha, dominatus est terrae omni;
Iungens in curru huius reges,
Et ab ipsis tractus, quemadmodum ab equis alii:
Et mundi imperator et deus vocabatur suae aetatis hominibus.
Huius aliquando quidam rex compressit superbiam.
Fortunae inconstantiam per aenigmata quum ostendisset,
Trahens enim currum ipse, rotas contemplabatur:
Tardam autem vectionem, sic contemplans faciebat.
Ut autem ad hunc dixit Sesostris ille,
Cur ociaris ad viam homo? Actutum dic.
Ille autem, Rotarum versiones videns, inquit, non curro.
Cognoscens igitur Sesostris id quod ipse declarabat,

---

p) Interpres non distincte cepit: nos interpunctiuncula utrimque adiuvavimus sensum. *Gron.*

Συστέλλει τὸ ἀγέρωχον, ἀποζευγνύει τούτους.
Καὶ τοῦ λοιποῦ τοῖς σύμπασιν ἦν πρᾶός τε καὶ σώφρων.
Κτησίας, καὶ Ἡρόδοτος, Διόδωρος, καὶ Δίων,
Καὶ Καλλισθένης σὺν αὐτοῖς, Σιμόκατος, q) καὶ ἄλλοι,
Τῆς ἱστορίας μέμνηνται στενῶς, οἱ δὲ πλατέως.

XV. Παρὰ τῷ Διοδώρῳ ἐν τῷ β'.

r) Καὶ τὰς μὲν s) καθ' ἕκαστα μάχας, ἢ τὸν ἀριθμὸν ἁπάντων τῶν καταπολεμηθέντων [τῷ Νίνῳ] οὐδεὶς τῶν συγγραφέων ἀνέγραψε· τὰ δ' ἐπισημότατα τῶν ἐθνῶν ἀκολούθως Κτησίᾳ τῷ Κνιδίῳ πειράσόμεθα συντόμως ἐπιδραμεῖν. κατεστρέψατο μὲν γὰρ τῆς παραθαλαττίου καὶ τῆς συνεχοῦς χώρας τήν τε t) Αἴγυπτον καὶ Φοινίκην, ἔτι καὶ κοίλην Συρίαν,

Contraxit fastum, disiunxitque hos.
Et deinceps universis erat mitis, et modeste sapiens.
Ctesias, et Herodotus, Diodorus, atque Dion,
Et Callisthenes cum ipsis, Simocatus, et alii
Historiae meminerunt paucis: illi autem late.

XV. Apud Diodorum lib. II. [c. 2. p. 114 sq. Wessel.] Interpr. L. Rhodom. ut et alia e Diod.

Singulas autem pugnas, omniumque ab ipso (Nino) devictorum numerum nullus scriptorum recensuit. Ideo nobilissimas tantum gentes, Ctesiam Cnidium secuti, breviter percurremus. De terris maritimis et reliqua deinceps continente, Aegyptum et Phoeniciam, ca-

---

q) Exstat in hist. Theophylacti illius lib. 6. cap. 11. [p. 320 sq. ed. Pontan.] *Gron.*

r) Τὰς μὲν οὖν ex codd. edidit Wesseling.

s) καθ' ἑκάστους hab. Gemist.

t) Αἴγυπτον πᾶσαν M. Coisl. A Gemistio utrumque abest.

καὶ Κιλικίαν, καὶ Παμφυλίαν καὶ Λυκίαν· πρὸς δὲ ταύταις, τήν τε Καρίαν καὶ Φρυγίαν καὶ Μυσίαν καὶ Λυδίαν. προσηγάγετο δὲ τήν τε Τρωάδα καὶ τὴν ἐφ' Ἑλλησπόντῳ Φρυγίαν, καὶ Προποντίδα καὶ Βιθυνίαν καὶ Καππαδοκίαν, καὶ τὰ κατὰ τὸν Πόντον ἔθνη βάρβαρα κατοικοῦντα μέχρι Τανάϊδος. ἐκύριευσε δὲ τῆς τε u) Καδουσίων χώρας καὶ Ταπύρων, ἔτι δ' Ὑρκανίων καὶ v) Δράγκων· πρὸς δὲ τούτοις Δερβίκων, καὶ Καρμανίων, w) Χωρομναίων· ἔτι δὲ Βορκανίων καὶ Παρθυαίων. ἐπῆλθε δὲ τὴν Περσίδα, καὶ Σουσιανὴν, καὶ τὴν καλουμένην Κασπιανὴν· εἰς ἣν εἰσὶν

vamque Syriam cum Cilicia, Pamphylia, Lycia; et praeter has Cariam, Phrygiam, Mysiam et Lydiam, subegit. Troadem quoque et Phrygiam ad Hellespontum, cum Propontide, Bithynia, Cappadocia, et barbaris ad Pontum gentibus usque ad Tanaim adiunxit. Cadusiorum etiam terra et Tapyrorum, nec non Hyrcanis, Drangis, Derbicibus, Carmaniis, Choromnaeis, Borcaniis et Parthis, est potitus. Ad haec Persiam et Susianam; et quae Caspiana nominatur,

u) Alii Καδδουσίων. Populi nomen non prorsus explicatum est. Secundum Strabon. 11. c. 7. p. 457. ed. Tzsch. aliosque scriptores latiori sensu incolae provinciarum *Turan* et *Khordsmia* fuisse videntur. V. Ritter. *Erdkunde* V. 2. p. 902.

v) Δράγγαι. Gens Persidis Straboni et Stephano, Δραγγῶν itaque scribendum, L. Rhod. cuius annotationes ad hunc locum vide: ubi et de Dacis, eos e Persia in Europam transiisse. Δραγγῶν edidit Wesseling. Δακῶν *Steph.* marg. et *Clarom.* Pro Carmaniis Καρνανίων Vat.

w) Χωρομναίων. Wesseling. ex codd. Χωράσμων Gemist. Vulg. Ῥόμνων. Al. Χορωναίων. Ipsos veteres in scriptura gentis discordare admonuit Wesseling.

εἰσβολαὶ στεναὶ παντελῶς, διὸ καὶ προσαγορεύονται x) Κασπίαι πύλαι. Πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα τῶν ἐλαττόνων ἐθνῶν προσηγάγετο, περὶ ὧν μακρὸν ἂν εἴη λέγειν.

XVI. Παρὰ τῷ αὐτῷ ἐν τῷ αὐτῷ βιβλίῳ.

Συναχθείσης δὲ τῆς στρατιᾶς πανταχόθεν, ἠριθμήθησαν, ὡς Κτησίας ἐν ταῖς ἱστορίαις ἀναγέγραφε, y) πεζῶν μὲν ἑκατὸν ἑβδομήκοντα μυριάδες, ἱππέων δὲ μιᾷ πλείους τῶν εἴκοσι μυριάδων, z) ἅρματα

in quam faucibus perangustis, quas Caspias hinc portas vocant, iter patet. Multas insuper alias, sed minores gentes subiugavit, de quibus dicere longa mora esset.

XVI. Apud eundem in eodem libro, [c. 5. p. 117.]

Coacto igitur undique exercitu, recensita decies septies centena peditum, et CCX. equitum, decemque curruum falcatorum millia, cum

x) Duae erant Caspiae gentes, altera occidentalior, nec longe a cognomine mari, altera Parthis vicina, cuius Κασπίαι πύλαι, teste Dionys. Perieg. 1039. Strab. XI, p. 796. et Epitom. p. 1276. c. *Wessel.* De Pylis Caspiis v. inprimis Plin. H. N. 6. 17. T. 1. p. 370. ed. Bip. *Ste-Croix, Exam. des Hist. d'Alex.* p. 688 sq. et 862. ed. II.

y) Haec fabularum quam veri similiora videntur, tametsi Nini et imperii ab eo conditi initia ad seriora temporum, quam quidem vulgo fit, intervalla demittas. Dionys. Petavius IX. Doctr. Temp. 14. Ctesiae et Diodori qualecunque patrocinium professus quid fieri potuerit, non quid reapse factum sit, docuit. *Wessel.*

z) Hunc locum, curruum falcatorum inventum, quod Cyro Xenophon adstruere videatur, Assyriis regibus vindicare, ait Brisson. l. 3. de reg. Pers. 40. p. 691.

δὲ δρεπανηφόρα μικρὸν ἀπολείποντα τῶν μυρίων ἑξακοσίων.

XVII. Ἐν τῷ αὐτῷ.

Τὸν δὲ Νῖνον ἡ Σεμίραμις ἔθαψεν ἐν τοῖς βασιλείοις, καὶ κατεσκεύασεν ἐπ' αὐτῷ χῶμα παμμέγεθες, οὗ τὸ μὲν ὕψος ἐννέα ἦν σταδίων, a) τὸ δ' εὖρος, ὥς φησι Κτησίας, δέκα. διὸ καὶ τῆς πόλεως παρὰ b) τῷ Εὐφράτῃ ἐν πεδίῳ κειμένης, ἀπὸ πολλῶν σταδίων ἐφαίνετο τὸ χῶμα καθαπερεί τις ἀκρόπολις.

XVIII. Παρὰ τῷ αὐτῷ ἐν τῷ α'.

Οὐκ ἀγνοῶ δ' ὅτι περὶ τῶν εἰρημένων πόλεων (Βαβυλῶνος, καὶ Τροίης τῶν παρὰ τὸν Νεῖλον) c) Κτησίας ὁ Κνίδιος διαφόρως ἱστόρησε, φήσας

paullo minus sexcentis, Ctesias in historiis tradit. [de Nini in Bactrianos expeditione.]

XVII. Eodem libro, [c. 7. p. 120.]

Huic [Nino] Semiramis in regia sepulto, ingentem terrae aggerem altitudine IX., et latitudine X. stadiorum, ut Ctesias auctor est, construxit. Cumque urbs [Ninus] iuxta Euphratem in planitie iaceat, moles illa arcis se per multa inde stadia conspiciendam offerebat.

XVIII. Apud eundem lib. I. [c. 56. p. 66.]

Nec me fugit, diversa de urbibus istis (Babylone et Troia in Aegypto conditis) a Ctesia Cnidio referri, dum ait, quosdam ex illorum

---

a) τὸ δὲ πλάτος. Steph. marg. ex Reg.
b) τὸν Εὐφράτην ex codd. quibusdam Wessel.
c) Κτισίας Coisl.

τῶν μετὰ Σεμιράμιδος d) παραβαλόντων εἰς Αἴγυπτον τινὰς e) ἐκτικέναι ταύτας, ἀπὸ τῶν ἰδίων πατρίδων f) θεμένους τὴν προσηγορίαν.

XIX. Παρὰ τῷ αὐτῷ Διοδώρῳ ἐν τῷ β'.

Ἀπολαβοῦσα (Σεμίραμις) δὲ τὸν Εὐφράτην ποταμὸν εἰς μέσον, περιεβάλετο τεῖχος g) τῇ πόλει (h) Βαβυλῶνι) σταδίων τριακοσίων ἑξήκοντα, διειλημ-

numero, qui cum Semiramide quondam in Aegyptum transierunt, urbes a se conditas patriis nominibus indigitasse.

XIX. Apud eundem Diodorum lib. II. [c. 7. p. 120.]

Tum CCCLX. stadiorum muro, crebris intercepto turribus, urbem (Babylonem) ita circumdedit (Semiramis,) ut mediam amnis inter-

---

d) In omnibus nostris codd. legitur παραλαβόντων, quum perspicuum sit, legi debere παραβαλόντων. *Steph.* Sine controversia verum hoc et Diodoro frequentatum. *Wessel.*

e) ἐκτετικέναι Clar. 2.

f) ἐκθεμένους Mut. ἐκτεθειμένους Coisl. Reg.

g) De isto dissensu auctorum in muris Babylonis dimetiendis v. doctiss. Brisson. lib. I. de reg. Pers. [81. p. 107 sqq.] v. et eruditiss. I. Capellum in accuratiss. tractatu de mensuris lib. I. non longe ab initio ubi de pede Babylonio; examinat enim ibi praesertim Diodori vel Ctesiae haec, et emendat, ut iudico. *Gron.* Add. Olear. ad Philostr. V. A. 1, 25. Herodot. 1, 178. Tzetz. Chil. 9, 570. *Wessel.*

h) Urbem Semiramide, secus ac censuit Ctesias, multis annis priorem esse, atque a Belo conditam, plerique veterum agnovere. Ammian. 23, 6. Curt. 5, 1. Perizon. Orig. Babyl. c. 7. *Wessel.* De ruinis Babylonis consuluisse te non poenitebit Ritter. *Erdkunde* V. 2. p. 144 sqq.

μένον πύργοις πυκνοῖς καὶ μεγάλοις. τηλικοῦτον δ' ἦν τὸ βάρος τῶν ἔργων, ὥστε τὸ μὲν πλάτος εἶναι τῶν τειχῶν ἓξ ἅρμασιν ἱππάσιμον, τὸ δ' ὕψος ἄπιστον τοῖς ἀκούουσιν, ὥς φησι Κτησίας ὁ Κνίδιος· ὡς δὲ Κλείταρχος καὶ τῶν ὕστερον μετ' Ἀλεξάνδρου διαβάντων εἰς τὴν Ἀσίαν τινὲς ἀνέγραψαν, τριακοσίων ἑξήκοντα καὶ [i]) πέντε σταδίων, καὶ προστιθέασιν ὅτι τῶν ἴσων ἡμερῶν εἰς τὸν ἐνιαυτὸν οὐσῶν, ἐφιλοτιμήθη τὸν ἴσον ἀριθμὸν τῶν σταδίων ὑποστήσασθαι. [k]) ὀπτὰς δὲ πλίνθους, εἰς ἄσφαλτον [l]) ἐνδησαμένη, τεῖχος κατεσκεύασε, τὸ μὲν ὕψος, ὡς μὲν Κτησίας φησὶ, πεντήκοντα [m]) ὀργυιῶν, [n]) ὡς δ' ἔνιοι τῶν νεω-

flueret, eratque tanta operis magnificentia, ut moenium latitudo sex iuxta curribus vehendis sufficeret, altitudo vero omnium qui audirent fidem (ut Ctesias scribit) excederet. Ut vero Clitarchus, et qui cum Alexandro in Asiam postea traiecerunt, literis prodiderunt, ambitus CCCLXV. stadiorum; quod anni dies stadiorum numero aequare studuisset. Murum lateribus bitumine conglutinatis coagmentavit L orgyias, teste Ctesia, altum: vel, ut alii referunt, L. cubitos tantum; ut latitudo aliquando plus,

i) Vox πέντε superflua est, ait Capellus, quem vide haec plane explicantem, perturbate, ut ait, a Diodoro tradita. *Grbn.* σταδίων praeter scriptos codd. agnoscit Tzetz. l. l. *Wessel.*

k) Ita Mut. Cois. et margo Reg. Vulgo omnes τὰς δὲ. cf. Curt. 5, 1.: murus laterculo coctili instructus.

l) Al. ἐνδυσαμένη. Rectius vulgat. Solent enim id verbi haud raro usurpare, cum quomodocunque in societatem alium illigant et quasi inplicant. *Wessel.*

m) Persicas ὀργυιὰς intellige. *Capellus.*

n) Lege τὸ δὲ πλάτος, ὥς ἔνιοι τῶν νεωτέρων ἔγραψαν, πηχῶν πεντήκοντα κ. τ. λ. Murorum Babylonis

τέρων ἔγραψαν, ᵒ) πηχῶν πεντήκοντα· τὸ δὲ πλάτος, πλεῖον ἢ δυσὶν ἅρμασιν ἱππάσιμον.

XX. Ἐν τῷ αὐτῷ δευτέρῳ βίβλ.

Οὗτος δ᾽ ὁ περίβολος (ὁ ἕτερος Βαβυλῶνος ὁ ἐντὸς πρώτου) ἦν τὸ μὲν μῆκος, σταδίων τεσσαράκοντα· τὸ δὲ πλάτος, ἐπὶ τριακοσίους πλίνθους· τὸ δ᾽ ὕψος, ὡς Κτησίας φησὶν, ὀργυιῶν πεντήκοντα. τῶν δὲ πύργων ὑπῆρχε τὸ ὕψος ὀργυιῶν ἑβδομήκοντα.

quam duobus curribus satis esset, spatii obtineret.

XX. Eodem libro secundo, [c. 8. p. 121 fin. et 122.]

Is (alter intrinsecus in orbem ductus ambitus Babylonis) auctore Ctesia, XL. stadia longus, lateres trecentos latus et L. orgyiarum altus erat. Turres ad LXX. orgyias surgebant. (Et sequentia forte quoque e Ctesia bonam partem, ut et in prioribus fragmentis apud Diodorum, quem Ctesiam in historia Assyriorum sequutum ex ipsius indicio constat, quem tamen totum describere a nostro proposito alienum fuit. Gron.)

---

latitudo erat Babyloniorum cubitorum 45, Persicorum 50, Atticorum 60. Haec idem *Capellus*. cf. Hygin. fab. 223. p. 290. ed. Munker.

o) Ingens inter hos et Ctesiam discrimen Tzetz. l. l. tolli posse censuit, si per bella et terrae tremorem de muro multum detritum concedas; quod quidem commentum haud placet. Aliter instituit Salmas. in Solin. p. 871. Puto eos, quibus πήχεις πεντήκοντα arrisere, Ctesiae ὀργυιαῖς, ut veri fidem excedentibus, fuisse offensos, et propterea cubitos praeoptasse; quod et Oleario in Philostr. l. l. in mentem venit. *Wessel.*

XXI. Ἐκ τῶν Τζέτζου χιλ. θ΄. στιχ. φξη΄.

Ἡ πᾶσα δὲ περίμετρος ὑπῆρχε Βαβυλῶνος,
Στάδιοι τριακόσιοι ἑξήκοντα, Κτησίᾳ.
Κατὰ δὲ Κλείταρχον αὐτὸν, καὶ τοὺς μετ' Ἀλεξάνδρου
Καὶ κατὰ τὸν Διόδωρον αὐτὸν τὸν Σικελόνδε,
Τριακοσιεξήκοντα καὶ πέντε δὲ σταδίων.
Κοκκειανὸς δὲ Κάσιος Δίων, γραφαῖς Λατίνων,
Τετρακοσίων ἔγραψε ταύτην σταδίων εἶναι.
Ἡρόδοτος δ' ὁ συγγραφεὺς ἐν Μούσαις ταῖς ἐννέα,
Καὶ ὁ Φιλόστρατος αὐτὸς ἐν βίῳ Τυανέως,
Σταδίων ὀγδοήκοντα σὺν τοῖς τετρακοσίοις.
Ὕψος πεντηκοντόργυιον τειχῶν, κατὰ Κτησίαν,
Ἄλλοις πεντηκοντάπηχυ. φαίνεται δὲ Κτησίας
Τῷ Τζέτζῃ ἀληθέστερα συγγράφειν τῶν ἑτέρων,
Τέως εἰς ἅπερ ἔγραψε περὶ τῆς Βαβυλῶνος.
Τριακοσίων γὰρ αὐτὸς ἑξήκοντα σταδίων,

XXI. Ex Tzetze Chil. IX. v. 568. Interpr. P. L.

Omnis autem circuitus fuit Babylonis,
Stadiorum CCCLX., Ctesiae.
Secundum vero Clitarchum ipsum et eos qui post Alexandrum,
Et secundum Diodorum ipsum Siculum,
CCCLXV. stadiorum.
Coccianus autem Casius Dion, scripturis Latinis
CCCC. scripsit, hanc stadiorum esse.
Herodotus autem historicus in Musis novem,
Et Philostratus ipse in vita Tyanei,
Stadiorum LXXX. cum quadringentis.
Altitudo L. passuum [ulnarum] murorum, iuxta Ctesiam,
Aliis L. cubitorum. Videtur autem Ctesias
Tzetzae veriora describere, quam alii;
Saltem in iis, quae scripsit de Babylone.
CCC. enim ipse LX. stadiorum

Πᾶσαν αὐτῆς περίμετρον ὑπάρχειν διαγράφει·
Οἱ δ᾽ ἄλλοι παραυξάνουσι πλέον καὶ πλέον ταύτην.
Ὁ περὶ τὴν περίμετρον γοῦν ἐλαττῶν τὸ μῆκος,
Οὐκ ἂν μακρὸν τοῦ δέοντος παρηύξανε τὰ ὕψη.
Ἀλλ᾽ ὅτε ταῦτα ἴσως μὲν κατεῖδεν ὁ Κτησίας,
Ἦσαν ἑξηκοντόργυια τὰ ὕψη τὰ τῶν πύργων,
Καὶ δὴ πεντηκοντόργυια τότε τειχῶν τὰ ὕψη·
Ὑπὸ πολέμων καὶ σεισμῶν δ᾽ ἴσως καταπτωθέντα,
Ὕστερον ἂν ὁ Κλείταρχος, καὶ πᾶς μετ᾽ Ἀλεξάνδρου,
Κατεῖδον, οὕτω ταπεινὰ τῶν ὀργυιῶν τὰ ὕψη,
Ὡς πρὸς πηχῶν ἐλάττωσιν μόλις ποσὸν λαβόντα,
Πλάτει τῆς Βαβυλῶνος δ᾽ ἦν κατά τινας τὸ τεῖχος,
Ἓξ ἅρμασιν ἱππάσιμον, τρισὶ δὲ καθ᾽ ἑτέρους.

Omnem illius perimetrum esse describit.
Alii autem augent plus et amplius hanc.
Qui igitur circuitum minuit longitudine,
Non longe ab eo quod deceat, auxit altitudinem.
Sed quando haec aeque quidem conspexit Ctesias,
Erant LX. ulnarum altitudines turrium,
Et sane L. ulnarum murorum altitudines.
A bellis atque commotionibus autem forte deiectas,
Postea videlicet Clitarchus, atque omnis post Alexandrum
Conspexerunt sic humiles ulnarum altitudines,
Velut ad cubitorum diminutionem vix quantitatem accipientes.
Latitudine autem Babylonis erat, iuxta aliquos, murus,
Sex curribus equitabilis: tribus autem, secundum alios.

XXII. [Παρὰ τῷ Συγκέλλῳ, χρονογραφ.

Τοῦτον [τὸν Νῖνον] διεδέξατο Σεμίραμις ἡ διαβόητος, ἣ πολλαχοῦ τῆς γῆς ἤγειρε χώματα προφάσει μὲν διὰ τοὺς κατακλυσμούς· τὰ δ' ἦν ἄρα τῶν ἐρωμένων ζώντων κατορυσσομένων οἱ τάφοι, ὡς Κτησίας ἱστορεῖ.]

XXIII. Παρὰ τῷ Διοδώρῳ, βιβλ. ἱστ. δευτέρῳ βιβλ.

Ταφὰς δὲ τῶν τελευτησάντων ἰδίως οἱ κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν ποιοῦνται. ταριχεύσαντες γὰρ τὰ σώματα, καὶ περιχεύσαντες αὐτοῖς πολλὴν p) ὕελον, ἱστᾶσιν ἐπὶ στήλης, ὥστε τοῖς παριοῦσι φαίνεσθαι διὰ τῆς ὑέλου τὸ τοῦ τετελευτηκότος σῶμα, καθάπερ Ἡρόδοτος εἴρηκε. Κτησίας δ' ὁ Κνίδιος q) ἀπο-

XXII. [Apud Syncellum Georg. Chronograph. p. 64. ed. Paris. p. 51. ed. Venet.

Hinc [Nino] successit illa tot vocibus decantata Semiramis, quae passim per varia terrarum loca diluviorum praetexens metum aggeres congessit, re tamen vera amantium ibi defossorum ibi fuere monumenta, si Ctesias historicus fidem mereatur.]

XXIII. Apud Diodorum lib. II. bibl. hist. [c. 15. p. 128 sq.]

Sepulturas mortuorum peculiari Aethiopes ritu instituunt. Cadaver enim salitum, et multo vitro circumfusum in cippo statuunt, ut per vitrum corpus videri queat, sicut Herodotus scriptum reliquit. At Ctesias Cnidius nugari eum

p) Ita optt. libri. Vulgo ὕλην. cf. 3, 9. Strab. 17. p. 1178, b. Gataker. ad Antonin. 4. p. 133. *Wessel.*

q) Cf. 1, 23. Vereor autem vehementer, ne iusto

φαινόμενος τοῦτον σχεδιάζειν, αὐτός φησὶ τὸ μὲν σῶμα ταριχεύεσθαι, τὴν μέντοιγε ὕελον μὴ περιχεῖσθαι γυμνοῖς τοῖς σώμασι· κατακαυθήσεσθαι γὰρ ταῦτα, καὶ λυμανθέντα τελείως τὴν ὁμοιότητα μὴ δυνήσεσθαι διατηρεῖν. διὸ καὶ χρυσῆν εἰκόνα κατασκευάζεσθαι κοίλην, εἰς ἣν ἐντεθέντος τοῦ νεκροῦ, περὶ τὴν εἰκόνα χεῖσθαι τὴν ὕελον, τοῦ δὲ κατασκευάσματος τεθέντος ἐπὶ τὸν [r]) τόπον, διὰ τῆς ὑέλου φανῆναι τὸν χρυσὸν ἀφωμοιωμένον τῷ τετελευτηκότι. τοὺς μὲν οὖν πλουσίους αὐτῶν οὕτω θάπτεσθαι φησί· τοὺς δ' ἐλάττονας καταλιπόντας οὐσίας, ἀργυρᾶς τυγχάνειν εἰκόνος· τοὺς δὲ πένητας, κεραμίνης. τὴν δὲ [s]) ὕελον πᾶσιν ἐξαρκεῖν, διὰ τὸ πλείστην γεννᾶσθαι

confirmat, ostendens, saliri quidem cadaver, sed nudis corporibus vitrum nequaquam circumfundi. Nam sic futurum, ut ambusta et prorsus foedata similitudinem retinere nequeant. Ideo cavam ex auro statuam conflari, circa quam cadavere incluso, vitrum tandem liquetur, et hac edito posita loco speciem mortuo similem per vitrum exhiberi. Atque eo modo ditiorum funera curari tradit. Tenuioris autem fortunae hominibus argenteas poni statuas, pauperibus fictiles. Et abunde sat vitri cunctis esse; quod

---

iniquior Ctesias sit historiarum parenti Herodoto; neque enim is (3, 24.) nudis corporibus vitrum circumfundi scribit, sed posteaquam mortuum arefecerint gypsoque obduxerint, tum demum cippum e vitro cavum ei circumdare; quae profecto multum distant. *Wessel.*

r) *τάφον* ex Coisl. et Mut. Wesseling., quia antea στήλην dixerit; τόπος nimis laxum esse; sepulchrum tamen in ipsis aedibus fuisse censendum esse ob 3, 9. et Strab. l. l.

s) De *electro* sive succino, vitri instar pellucido,

κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν, καὶ t)τελέως παρὰ τοῖς ἐγχωρίοις ἐπιπολάζειν.

XXIV. Παρὰ τῷ αὐτῷ ἐν τῷ αὐτῷ.

Τὸ δὲ πλῆθος τῆς ἀθροισθείσης στρατιᾶς ἦν, ὡς Κτησίας ὁ Κνίδιος u) ἀνέγραψε, πεζῶν μὲν τριακόσιαι μυριάδες, ἱππέων δὲ v) πεντήκοντα μυριάδες, ἁρμάτων δὲ δέκα μυριάδες. ὑπῆρχον δὲ καὶ ἄνδρες ἐπὶ καμήλων ὀχούμενοι, μαχαίρας τετραπήχεις ἔχοντες, τὸν ἀριθμὸν w) ἴσον τοῖς ἅρμασι. ναῦς δὲ

plurimum eius gignatur in Aethiopia, et passim incolis sit obvium.

XXIV. Apud eundem ibidem. [II, 17. p. 130.]

Peditum numerus, ut Ctesias recenset, tricies trecenta millia, equitum, millia D., currus ad millia centum. Totidem quoque viri camelis vehebantur, gladios quatuor cubitorum strin-

suspicatus est Gataker. l. l. Mihi in mentem venerat *sal fossilis*, qui ingenti copia provenit in quibusdam Aethiopiae partibus, et ex nativis montibus secatur.; quique mollis primo est, candentisque coloris, in lucem autem prolatus durescit, atque ab imperitis pro vitro censeri potuit. cf. Ludolf. Hist. Aethiop. 1, 7. Haud tamen scio, an operam sit perditurus, qui multum in his laborem posuerit: Ctesiae fides nota omnibus; Herodotus, quae de Aethiopibus memoriae mandavit, pleraque omnia ex auditione, saepenumero fallace fictique tenace, accepit. *Wesseling.*

t) τελείως Coisl. ταχέως Clar.

u) Ita ex optt. codd. Wesseling. Al. συνέγραψε et συνεγράψατο.

v) Alii εἴκοσι μυρ. In Suid. sub Σεμίραμις (ex Ctesia fortasse) ἑκατὸν μυρ.

w) Lege ἴσοι. *L. Rhod.* Et ita ex codd. optt. Wesseling.

ποταμίας κατεσκεύασε [x]) διαιρετὰς δισχιλίας, αἷς παρεσκευάσατο καμήλους τὰς πεζῇ παρακομιζούσας τὰ σκάφη [y]).

XXV. Ἐν τῷ αὐτῷ.

Μετὰ δέ τινα χρόνον ὑπὸ Νινύου τοῦ υἱοῦ διὰ εὐνούχου τινὸς ἐπιβουλευθεῖσα (Σεμίραμις,) καὶ τὸ παρ' [z]) Ἄμμωνος λόγιον [a]) ἀνανεωσαμένη, τὸν ἐπιβουλεύσαντα κακὸν οὐδὲν εἰργάσατο· τοὐναντίον δὲ τὴν βασιλείαν αὐτῷ παραδοῦσα καὶ τοῖς ὑπάρχοις ἀκούειν ἐκείνου προστάξασα, ταχέως [b]) ἠφάνισεν ἑαυ-

gentes. Navium resolutilium numerus erat duo millia etc. (De Semiramidis copiis contra Indiam.)

XXV. Ibidem. [II, 20. p. 134.]

Tempore aliquanto post, insidiis Ninyae filii per quendam eunuchum appetita (Semiramis,) pristinum Hammonis responsum in memoriam revocat. Ideo nihil acerbi in insidiatorem statuit. Sed regno ipsi tradito, omnibusque ut legitimo regi parere iussis, confestim

---

x) H. e. quae dissolvi disiungique possent, ac rursum pro arbitrio coagmentari; Gallice: *navires en fagot.* v. Scheffer. de Militia navali I, 4. p. 32 sq.

y) Wesseling. ad c. 16. p. 129. annot. 78.: Indica haec Semiramidis expeditio, ut pleraque huius feminae, ipsis veteribus suspecta fuit. Strab. 15. p. 1007. haud multum illi tribuit, neque admodum Megasthenes, quem auctorem Strabo habet. Arrianus animo quidem agitasse id bellum, sed in ipso apparatu mortem eius consilia disiecisse, Indicor. c. 5. adfirmat.

z) Ita Wesseling. sermonis genio consentiente. Vulg. Ἄμμωνι. Coisl. Ἀμμωνίου.

a) De quo Diodorus eodem libro paullo ante, c. 14.

b) cf. Hygin. fab. 244.

τὴν, ὡς c) εἰς θεοὺς κατὰ τὸν χρησμὸν μεταστησομένη. ἔνιοι δὲ μυθολογοῦντες φασὶν αὐτὴν γενέσθαι d) περιστερὰν, καὶ πολλῶν ὀρνέων εἰς τὴν οἰκίαν καταπετασθέντων, μετ᾽ ἐκείνων ἐκπετασθῆναι. διὸ καὶ τοὺς Ἀσσυρίους τὴν περιστερὰν τιμᾶν ὡς θεὸν, e) ἀπαθανατίζοντας τὴν Σεμίραμιν. αὕτη μὲν οὖν βασιλεύσασα τῆς Ἀσίας ἁπάσης πλὴν Ἰνδῶν, ἐτελεύτησε τὸν προειρημένον τρόπον, βιώσασα μὲν ἔτη ἑξήκοντα καὶ δύο, βασιλεύσασα δὲ δύο f) πρὸς τοῖς τεσσαράκοντα. Κτησίας μὲν οὖν ὁ Κνίδιος περὶ Σεμιράμιδος τοιαῦθ᾽ ἱστόρηκεν g).

ex hominum conspectu, ut ad Deos iuxta oraculi fidem migratura, se subduxit. Sunt qui in columbam conversam fabulantur. Compluribus enim avibus in palatium eius delapsis, una cum illis avolasse creditur. Et hinc factum, ut Assyrii dum Semiramidem diis immortalibus accensent, columbam pro dea honorent. Huiusmodi, prout iam dictum est, Semiramis totius Asiae, praeter Indiam, regina, vitae exitum habuit; quum vixisset annos LXII. regnassetque XLII. Et haec quidem Ctesias ille Cnidius de Semiramide literis tradidit.

---

c) Ficta haec sunt, ut feminae decus adaugeretur. Filius Ninyas, seu ambitionem sive petitum concubitum indignatus, eam sustulit apud Iustin. 1, 2. et Agathiam Scholastic. II. p. 62, A. Loquendi autem hoc genus explicuimus abunde 1, 20. *Wesseling.*

d) Pari sententia Lucian. de dea Syria c. 14. et Athenagor. l. mox laudando.

e) I. e. immortalem facientes, immortalium in numerum transscribentes; quam verbi vim potestatemque uberius declaravit *Wesseling.* ad h. l.

f) Haud aliter Syncellus Chronogr. p. 96. et Iustin. 1, 2. ubi codd. nonnulli XXX. aut XXXII. annos praeferunt. *Wessel.*

g) Quem itaque Diodorum tota ista narratione de

XXV.ᵇ [Plinius Hist. Nat. VII, 56. (57.) sub fin. V. II. p. 61. ed. Bip.

Longa nave Iasonem primum navigasse, Philostephanus auctor est: Hegesias Paralum, Ctesias *h*) Semiramim, etc.]

XXVI. Μνημονεύει καὶ Ἀθηναγόρας ὁ Ἀθηναῖος ἐν πρεσβείᾳ περὶ Χριστιανῶν, τούτων τοῦ Κτησίου.

Δερκετοῦς Σεμίραμις, λάγνος γυνὴ καὶ μιαιφόνος, ἔδοξε Συρία θεός· καὶ διὰ τὴν Δερκετὼ, καὶ τὰς περιστερὰς καὶ τὴν *i*) *Σεμίραμιν σέβουσι Σύροι (τὸ γὰρ ἀδύνατον, εἰς περιστερὰν μετέβαλεν ἡ γυνή· ὁ μῦθος παρὰ Κτησίᾳ.)*

XXVI. Meminit et Athenagoras Atheniensis legatione pro Christianis, [c. 26. p. 270. ed. Rechenberg.] horum a Ctesia traditorum. — Interpr. C. Gesner.

Dercetus filia Semiramis, impudica mulier et cruenta, visa est Syria Dea; et propter eandem Dercetum, columbas et Semiramin honorant Syri; (in columbam enim mutata est mulier, ut nugatur Ctesias.)

Semiramide lib. 2. sequutum verisimile est; ego tantum excerpsi, ubi Ctesiae nominatim mentio. *Gron.*

h) cf. Fragm. XXIV. Ante Harduin. legebatur: *Ctesias Samyram, Saphanus Semiramim.* Codd. nonnulli: *Ctesiasapanusmiramim.* Unus cod. (Chiffl.) *Ctesias Semiramim.* Fragmentum adhuc male neglectum. v. ad Fragm. J. XVII.

i) Iulius Africanus apud Euseb. Canon. p. 37. et Georg. Syncellus (Canon. Chronic. p. 197. I. p. 45. Mandaucen et Artycan XX. et XXX. annos regnasse rectius fortasse ponunt ex Ctesia. cf. *Bougainv.* l. l. p. 7. De his regibus omnibus v. inprimis *Jackson, Chron. Antiq.* V. I. p. 253 sqq.

XXVII. Παρὰ τῷ Διοδώρῳ ἐν τῷ β'.

Φησὶν *) οὖν (Κτησίας), μετὰ τὴν κατάλυσιν τῆς Ἀσσυρίων ἡγεμονίας Μήδους προστῆναι τῆς Ἀσίας, Ἀρβάκου βασιλεύοντος, τοῦ Σαρδανάπαλον καταπολεμήσαντος, καθότι προείρηται. τούτου δ' ἄρξαντος ἔτη δυσὶ λείποντα τῶν τριάκοντα διαδέξασθαι τὴν βασιλείαν τὸν υἱὸν k) Μανδαύκην, ὃν ἄρξαι τῆς Ἀσίας ἔτη πεντήκοντα. μετὰ δὲ τοῦτον τριάκοντα μὲν ἔτη βασιλεῦσαι Σώσαρμον, πεντήκοντα δὲ l) Ἀρτύκαν, δύο δὲ πρὸς τοῖς εἴκοσι τὸν προσαγορευόμενον m) Ἀρβιάνην, τεσσαράκοντα δὲ n) Ἀρταῖον. ἐπὶ δὲ τούτου

XXVII. Apud Diodorum libro II. [c. 32 sqq. p. 146 sqq.]

Is (Ctesias) post deiectos imperio Assyrios, Medos Asiae praefuisse tradit, imperatore Arbace, qui Sardanapalum armis superavit, ut dictum est supra. Et postquam XVIII. regnavit annos, filium eius Mandaucem successisse, L. annos Asiae imperitantem. Post hunc annos XXX. regnasse Sosarmum; L., Artycam; XXII., Arbianen; XL., Artaeum. Huius tempore in-

*) Sequuntur haec statim post honorificum illud testimonium Diodori de Ctesia, quod habuisti supra. Gron.

k) Μαδαύκην alii. Μανδ. dederunt scripti libri, Euseb. et Syncell.

l) Ἀρτύκαν praebuerunt iidem. Vulgo Ἀρτίαν. De Semiramidis nomine copiose disseruit Bochart. Hieroz. P. II. lib. 1. c. 1. V. 2. p. 528 sq. ed. Rosenmüll.

m) Ἀρβίνην Clar. 1. Gemist.

n) Ita Diodor. in sqq. appellat eundem, et Nicol. Damasc. Excerpt. Vales. p. 426. [p. 18. ed. Orell.]. Ita etiam plerique libri. Vulgo Ἀρσαῖον. Euseb. et Syncell. Arbianem et Artaeum praetereunt.

συστῆναι μέγαν πόλεμον τοῖς Μήδοις πρὸς Καδουσίους, διὰ τοιαύτας αἰτίας. [o]) Παρσώδην τὸν Πέρσην, θαυμαζόμενον ἐπ' ἀνδρείᾳ καὶ συνέσει καὶ ταῖς ἄλλαις ἀρεταῖς, φίλον τε ὑπάρξαι τῷ βασιλεῖ, καὶ μέγιστον ἰσχύσαι τῶν μετεχόντων τοῦ βασιλικοῦ συνεδρίου· τοῦτον δ' ὑπὸ τοῦ βασιλέως, ἔν τινι [p]) κρίσει λυπηθέντα, φυγεῖν μετὰ πεζῶν μὲν τρισχιλίων, ἱππέων δὲ χιλίων εἰς Καδουσίους· παρ' οἷς ἦν [q]) ἐκδεδομένος τὴν ἰδίαν ἀδελφὴν τῷ μάλιστα δυναστεύοντι κατὰ τούτους τοὺς τόπους. γενόμενον δὲ ἀποστάτην, καὶ πείσαντα

gens bellum Medis cum Cadusiis conflatum memoratur; idque has ob caussas. Parsodes quidam Persa in admiratione erat, ob fortitudinem et prudentiam aliasque virtutes, et regi percarus ac prae aliis in regio senatu maxime pollebat. Is in iudicio quodam a rege offensus, cum tribus millibus peditum et mille equitibus, ad Cadusios profugit: apud quos sororem cuidam nuptam collocarat, cuius magna illis in locis potestas. Nec ipse tantum defecit, sed aliis

---

o) Genuinum hominis nomen Παρσώνδης, uti in Gemisto, erat; atque ita Suidae in Σφοδροῦ, et Nicol. Dam., etsi non admodum constanter, dicitur. *Wessel.*

p) Lis erat Parsondae cum Nanaro, Babyloniorum regulo, ob insignitam iniuriam, qua Babylone adfectus erat: rex captus arbiter, et a Metrapherne eunucho, quem Nanarus ingenti pretio sibi conciliarat, expugnatus, litem dederat secundum Nanarum. Parsondas, vindicta de eunucho et Nanaro sumpta, ab Artaeo descivit, et bellum, quod hic describitur, movit. V. Nicol. Damasc. l. l. *Wessel.*

q) Margo Steph. ex Reg. Καδουσίους· ἦν δὲ ἐκδεδομένος τὴν. ἐκδεδομένος pro vulgato ἐκδεχόμενος restituendum esse viderat Rhodom. et ex optt. libris recepit *Wessel.*

τὸ σύμπαν ἔθνος ἀντέχεσθαι τῆς ἐλευθερίας, αἱρεθῆναι στρατηγὸν διὰ τὴν ἀνδρείαν. ἔπειτα πυνθανόμενον ἀθροιζομένην [r] ἐπ' αὐτὸν μεγάλην δύναμιν, καθοπλίσαι τοὺς Καδουσίους πανδημεὶ, καὶ καταστρατοπεδεῦσαι πρὸς ταῖς εἰς τὴν χώραν [s] εἰσβολαῖς, ἔχοντα τοὺς σύμπαντας οὐκ ἐλάττους εἴκοσι μυριάδων. τοῦ δὲ βασιλέως Ἀρταίου [t] στρατεύσαντος ἐπ' αὐτὸν μυριάσιν ὀγδοήκοντα, [u] κρατῆσαι, καὶ πλείους μὲν τῶν πεντακισμυρίων ἀνελεῖν, τὴν δ' ἄλλην δύναμιν ἐκβαλεῖν ἐκ τῆς Καδουσίων χώρας. διὸ καὶ παρὰ τοῖς ἐγχωρίοις θαυμαζόμενον, αἱρεθῆναι βασιλέα, καὶ τὴν Μηδίαν συνεχῶς λεηλατεῖν, καὶ πάντα τόπον καταφθείρειν. μεγάλης δὲ δόξης τυχόντα, καὶ [v] γήρᾳ

etiam, ut in libertatem se vindicent, persuadet, et statim dux belli ob fortitudinem creatur. Audiens vero ingentem adversus se exercitum cogi, suas et ipse ex tota gente Cadusiorum copias non minus ducentis millibus armat; et ad exitus provinciae castra ponit. Etsi autem rex Artaeus DCCC. hominum millia in eum duceret, vicit tamen Parsodes et supra LM. cecidit, ac reliquias hostilis exercitus e finibus exegit. Hoc tantum admirationis ei conscivit, ut ab incolis crearetur. Exinde perpetuis Mediam incursionibus vexare, et omnia passim loca vastare. Magnam igitur assecutus gloriam, cum vi-

---

r) Coisl. Mut. ἐπ' αὐτῷ.

s) Ita Wessel. pro vulg. ἐκβολαῖς ex optimis codd. et sermonis genio id requirente; comparat c. 2.: εἰς ἣν εἰσὶν εἰσβολαὶ στεναὶ παντελῶς et Herodot. 2, 75.

t) Hoc verbum simplex pro composito συστρ. ex Reg. et Gemist. recepit Wessel.

u) μαχῇ κρατ. Coisl. Mut.

v) γήραιον Clar. 1.

μέλλοντα [w]καταστρέψειν τὸν βίον, ἀρὰν θέσθαι [x]παραιτησάμενον τὸν διαδεχόμενον τὴν ἀρχὴν, ὅπως μηδέποτε διαλύσωνται τὴν ἔχθραν Καδούσιοι πρὸς Μήδους· [y]εἰ δὲ συνθοῖντο ὁμολογίας, ἐξώλεις γενέσθαι τούς τε ἀπὸ τοῦ γένους αὐτοῦ καὶ Καδουσίους ἅπαντας. διὰ δὲ ταύτας τὰς αἰτίας ἀεὶ πολεμικῶς ἐσχηκέναι Καδουσίους πρὸς Μήδους, καὶ μηδέποτε τοῖς τούτων βασιλεῦσιν ὑπηκόους γεγονέναι, μέχρις ὅτου Κῦρος εἰς Πέρσας [z]περιέστησε τὴν ἡγεμονίαν. Τῶν δὲ Μήδων βασιλεῦσαι μετὰ τὴν Ἀρταίου τελευτὴν [a]Ἀρτύνην μὲν ἔτη δύο πρὸς τοῖς εἴκοσι, [b]Ἀστιβά-

tae iam finis instaret per diras imprecationes obtestatur successorem, ne unquam inimicitias adversus Medos deponant, et si pacis conditiones receperint, tota ipsorum progenies cum universis Cadusiis e radicibus male pereat. Eam ob caussam hostili in Medos animo Cadusii fuerunt perpetuo, nec unquam regibus illorum paruere, donec Cyrus imperium ad Persas traduxit. Medis autem post Artaeum praefuit Artynes ad annos XXII. post Astibaras XL., quo

---

w) Apud Wessel. καταστρέφειν legitur.

x) Etsi hoc non prorsus inprobem: simile enim Aristophan. Equit. v. 37. ἐν δ' αὐτοὺς παραιτησώμεθα; videtur tamen παραστησάμενον codd. aliorum haud inconcinnum, ut Parsondes successorem, in medium productum et lateri adpositum, diris illigasse, si pacem cum Medis coleret, significetur. *Wessel.* De inimicitia Cadusiorum et Medorum consule Ritter. *Erdkunde* V. 2. p. 902.

y) οἱ Coisl.

z) μετέστησε Coisl. Mut. διέστησε Gemist. Clar.

a) Ἀρτίνην Gemist. Pogg. Ἀρτιήνην Coisl.

b) Γαρταμάρνην Coisl. Mut. Ἀστυβάραν. Vulgo Ἀρτιβάρναν. Rectum esse Ἀστιβάραν sequentia indicant

ραν δὲ τεσσαράκοντα. ἐπὶ δὲ τούτου Πάρθους ἀποστάντας Μήδων, Σάκαις τήν τε χώραν καὶ τὴν πόλιν ἐγχειρίσαι. διόπερ συστάντος πολέμου τοῖς Σάκαις πρὸς Μήδους ἐπ' ἔτη c) πλείω, γενέσθαι τε μάχας οὐκ ὀλίγας, καὶ συχνῶν παρ' d) ἀμφοτέροις ἀναιρεθέντων, τὸ τελευταῖον e) εἰρήνην αὐτοὺς ἐπὶ τοῖσδε συνθέσθαι· Πάρθους μὲν ὑπὸ Μήδους τετάχθαι, τῶν δὲ προϋπαρχόντων f) ἑκατέρους κυριεύσαντας, φίλους εἶναι καὶ συμμάχους ἀλλήλοις εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον. βασιλεῦσαι δὲ τότε τῶν Σακῶν γυναῖκα τὰ κατὰ πόλεμον ἐζηλωκυῖαν, καὶ τόλμῃ τε καὶ πράξει πολὺ διαφέρουσαν g) τῶν ἄλλων γυναικῶν τῶν ἐν Σα-

regnante, Parthi Medis parere recusantes, et provinciam et urbem Sacis in potestatem tradunt. Hinc orto inter Sacas Medosque bello, ad complures annos proeliis non paucis disceptatur, et magnis utrinque stragibus editis, pax tandem his pactis initur, ut Parthis ad officium reductis, utrique, quae tenuissent antea, tenerent; et perpetuo inter se deinceps amici sociique forent. Sacarum tunc regnum administrabat Zarina, mulier rerum bellicarum stu-

---

et Nic. Damasc. p. 438. [p. 179. ed. Orell.] Syncellus et Euseb. hunc et decessorem eius inter Medos reges non agnoscunt; habet autem Alexander Polyhistor in Euseb. Praep. Evang. 9, c. 39. *Wessel.*

c) De belli, quod rescire potui, diuturnitate nihil alii narraverunt; neque adeo decernere possum, quid tribui oporteat illis libris, qui ἐπ' ἔτη δύο praeferunt. *Wessel.* — *d*) Ita optt. libri. Vulgo ἀμφοτέρων.

e) Pax coiit, postquam Stryangaeus, Astibarae gener, Zarinam victam et equo deiectam, captus ipse amore, dimiserat. V. Dionys. Hal. et Tzetz. (infr.) *Wessel.*

f) ἀμφοτέρους Coisl.

g) τῶν ἐν Σάκαις γυν. Gemist. Coisl. Vat.

καῖς, ὄνομα h) Ζαρίναν. Καθόλου μὲν οὖν τὸ ἔθνος τοῦτο i) γυναῖκας ἀλκίμους ἔχει καὶ κοινωνούσας τοῖς ἀνδράσι τῶν ἐν τοῖς πολέμοις κινδύνων· ταύτην δὲ λέγεται τῷ τε κάλλει γενέσθαι πασῶν εὐπρεπεστάτην, καὶ ταῖς ἐπιβολαῖς καὶ τοῖς κατὰ μέρος ἐγχειρήμασι θαυμαστήν. τῶν μὲν γὰρ πλησιοχώρων βαρβάρων τοὺς ἐπηρμένους τῷ θράσει καὶ καταδουλουμένους τὸ ἔθνος τῶν Σακῶν καταπολεμῆσαι, τῆς δὲ χώρας πολλὴν k) ἐξημερῶσαι, καὶ πόλεις οὐκ ὀλίγας κτίσαι, καὶ τὸ σύνολον εὐδαιμονέστερον τὸν βίον τῶν ὁμοεθνῶν ποιῆσαι. διὸ καὶ τοὺς ἐγχωρίους μετὰ τὴν τελευτὴν

diosa; et omnes Sacarum feminas audacia et ad res gerendas industria longe superans. Gens enim haec in primis mulieres habet fortes, et sociam viris operam in bellorum discrimine navantes. Illam pulchritudine etiam prae omnibus eminuisse, consiliorumque solertia et factionum quarundam strenuitate fuisse admirabilem, praedicant. Reges enim finitimos, qui arrogantia elati servitutis iugo Sacas premebant, bello subegit; et magnam regionis partem ad mitiorem traduxit cultum, urbesque non paucas exstruxit; gentis denique suae vitam multo beatiorem effecit. Ideoque cives post obitum eius,

---

h) Nicol. Damasc. Zarinaeam appellat, feminaeque magnum animum, castos mores, ceterasque virtutes meritis laudibus praedicat. Ctesias longa oratione eius res gestas, Stryangaei amorem, violentumque ob repulsam interitum descripserat; quae pleraque omnia, a Diodoro neglecta, memorabili diligentia in ordinem redigere singulari dissertatione adnixus est Boivinius in Comment. Acad. Inscript. T. 3. p. 83. *Wessel.*

i) Huius ingenii mulieres quasdas enumerat *Wessel.*

k) Huius verbi exempla dedit idem ad Diodor. 1, 15. p. 18.

αὐτῆς χάριν ἀποδιδόντας τῶν εὐεργεσιῶν, καὶ τῆς ἀρετῆς μνημονεύοντας, τάφον οἰκοδομῆσαι πολὺ τῶν ὄντων παρ' αὐτοῖς ὑπερέχοντα. ὑποστησαμένους γὰρ πυραμίδα τρίγωνον, τριῶν μὲν σταδίων ἑκάστην πλευρὰν αὐτῆς κατασκευάσαι τὸ μῆκος, τὸ δ' ὕψος σταδιαῖον, εἰς ὀξὺ συνηγμένης τῆς κορυφῆς. ἐπιστῆσαι δὲ τῷ τάφῳ καὶ χρυσῆν εἰκόνα κολοσσικὴν, καὶ l) τιμὰς ἡρωικὰς ἀπονεῖμαι καὶ τἄλλα πάντα μεγαλοπρεπέστερα ποιεῖν τῶν τοῖς m) προγεγονόσιν αὐτῆς συγχωρηθέντων. Ἀστιβάρα δὲ τοῦ βασιλέως τῶν Μήδων γήρᾳ τελευτήσαντος ἐν Ἐκβατάνοις, τὴν ἀρχὴν n) Ἀσπά-

ut gratiam pro beneficiis referrent, virtutumque memoriam conservarent, sepulchrum ei cetera longe supereminens construxere. Pyramidem enim triquetram ex fundamento eduxerunt: cuius latera ad ternum stadiorum longitudinem protenderentur, vertex in acutum mucronem desinens ad stadii sublimitatem assurgeret. Colossea quoque effigie super bustum erecta, heroicos illi honores consecrarunt, reliqua omnia longe magnificentius, quam maioribus eius impendentes. Hinc Astibara Medorum rege per senii infirmitatem exstincto in Ecbatanis, filius eius Aspadan (vel Apandan), quem Astyagem

---

l) De discrimine honorum heroicorum et illorum, qui diis deferebantur v. Wessel. ad h. l.

m) προγόνοις Mut. Coisl. Gemist.

n) Ἀπάνδαν. Steph. margo, Clar. 1. Gemist. Pogg. *Astyagem*, *Aspadam* sive *Apandam* nominare Diodorus videtur Ctesiam secutus, ex quo nobis annumeravit Medorum reges vix alibi obvios. Photii silentium si valeat, eradendi plerique Medorum erunt reges, ab eodem, cum Ctesiam excerperet, neglecti. Astyagem autem, ne id praeteream, Astyigan Ctesias nuncupavit, Photio teste. *Wessel.*

δαν τὸν υἱόν, διαδέξαντα τὸν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων Ἀστυάγην καλούμενον. τούτου δ' ὑπὸ Κύρου τοῦ Πέρσου καταπολεμηθέντων μεταπεσεῖν τὴν βασιλείαν εἰς Πέρσας.

XXVIII. Παρὰ Δημητρίῳ τῷ Φαληρεῖ, ἐν τῷ περὶ ἑρμηνείας, κεφ. περι ἐναργείας, εἴ γε αὐτοῦ τοῦτο τὸ βιβλίον ἐστί.

Ὅπερ δὲ τῷ Κτησίᾳ ἐγκαλοῦσιν ὡς ἀδολεσχοτέρῳ διὰ τὰς διλογίας, πολλαχῇ μὲν ἴσως ἐγκαλοῦσιν ὀρθῶς· πολλαχῇ δὲ οὐκ αἰσθάνονται τῆς ἐναργείας τοῦ ἀνδρός. τίθεται γὰρ ταὐτὸ, διὰ τὸ πολλάκις ποιεῖν ἔμφασιν πλείονα· οἷα τὰ τοιάδε· „o)Στρυά-

Graeci vocant, regnum accepit. Eo Cyri Persae armis oppresso, ad Persas imperium devolutum est.

XXVIII. Apud Demetrium Phalereum, in libro qui *περὶ ἑρμηνείας* vocatur, cap. de perspicuitate [§. CCXII sqq.]: si modo eius est hic liber.

Qua de re vero Ctesiam accusant, quasi propter inculcata denuo verba sit loquacior, in eo forte saepius ipsi nullam faciunt iniuriam, saepius tamen quoque viri perspicuitatem in dicendo non attendunt. Idem namque ponitur denuo, quod ita saepius expressior fiat significatio. Qualia et ista haec (ex interpr. H.

o) Apud Nicol. Damasc. p. 437. (p. 30. ed. Orel.) Στρυαγγαῖος nomen legitur. Ex tota narratione cum Demetrii Phal. (s. Dionys. Halic. v. Vales. ad Nicol. p. 438. 179. ed. Orell.) excerptis collata, Nicolaum sua pene ad verbum transscripsisse ex Ctesiae historiis apparet. „Usus est scriptor genitivo, quem dicunt, „ionico Ἀρβάκεω, (p. 18.), qui usus eum sua ex ioni-

„γλιὸς τις, ἀνὴρ Μῆδος, γυναῖκα p) Σακίδα καταβαλὼν „ἀπὸ τοῦ ἵππου, (μάχονται γὰρ δὴ αἱ γυναῖκες ἐν „Σάκαις, ὥσπερ αἱ Ἀμαζόνες) θεασάμενος δὴ τὴν „Σακίδα εὐπρεπῆ καὶ ὡραῖαν, μεθῆκεν ἀποσώζεσθαι· „μετὰ δὲ τοῦτο, σπονδῶν γενομένων, ἐρασθεὶς τῆς „γυναικὸς, ἀπετύγχανεν· q) ἐδέδοκτο μὲν αὐτῷ ἀπο- „καρτερεῖν· γράφει δὲ πρότερον ἐπιστολὴν, τῇ γυναικὶ „μεμφόμενος, τοιάνδε· Ἐγὼ μὲν σὲ ἔσωσα, καὶ σὺ „μὲν δι' ἐμὲ ἐσώθης; ἐγὼ δὲ διὰ σὲ ἀπωλόμην." ἐνταῦθα ἐπιτιμήσειεν ἂν ἴσως τις βραχυλόγος οἰόμενος εἶναι, ὅτι δὶς ἐτέθη πρὸς οὐδὲν, τὸ Ἔσωσα καὶ Δι' ἐμὲ ἐσώθης· ταὐτὸν γὰρ r) σημαίνει ἀμφότερα.

Steph.) Stryaglius quidam, Medus, quum ex equo Sacidem mulierem deiecisset, (apud Sacas enim mulieres eodem quo Amazones modo proeliantur) eamque et formosam et aetate florentem vidisset, salvam dimisit. At percusso postea foedere, quum illa, quam alioqui deperibat, potiri non posset, statuerat quidem inedia vitam finire: scribit tamen prius hanc epistolam, qua expostulat: Ego quidem te servavi; et tu quidem per me servata es, ego autem per te perii. Hic virgula censoria arrepta aliquis, qui se brevem in dicendo putat, reprehendat, bis nimirum posita nulli rei esse istud: Servavi, et istud: Per me servata es. idem enim

---

„co scriptore, fortasse Herodoto, sive, quod videtur Co- „rayo, quodque multo verisimilius, e Ctesia sumsisse „vel potius exscripsisse indicare videtur," Orell. supplem. Notar. in Nic. Damasc. p. 15.

p) Cod. Morelii bis Σαμίδα habet. *Schneid.* p. 172.

q) Fortasse scripsit καὶ ἐδέδοκτο. *H. S.*

r) Sic Ald. editio. sed scribendum puto: σημαίνειν. Ceterum non inepte posse hic locum obtinere ista de

ἀλλ' εἰ ἀφέλοις θάτερον, συναφαιρήσεις καὶ τὴν ἐνάργειαν, καὶ τὸ ἐκ τῆς ἐναργείας πάθος. καὶ τὸ ἐπιφερόμενον δὲ τὸ Ἀπωλόμην, ἀντὶ τοῦ Ἀπόλλυμαι, ἐναργέστερον αὐτῇ τῇ συντελείᾳ ἐστί. τὸ γὰρ δὴ γεγονὸς, δεινότερον τοῦ μέλλοντος ἢ γενομένου ἔτι. καὶ ὅλως κ. τ. λ.

XXIX. Ἐκ τοῦ Τζέτζου χιλ. ιβ', στίχ. ωζδ'.

Τοὺς Σάκας ἔθνος γίνωσκε, ὧν εὕρεμα τὸ σάκος,
Καὶ αἱ γυναῖκες τούτων συμμάχονται ἀνδράσιν,
Ὡς καὶ Κτησίας εἴρηκε, καὶ ἕτεροι μύριοι.

haec significare ambo. Verum si alterutrum sustuleris, simul et perspicuitatem sustuleris, et ex illa virtute qui nascitur, effectum. Quin et quod ad illa redditur: Peribam scilicet, pro Pereo evidentius est propter clausulam. Quod enim accidit, id maiorem vim et efficaciam habet eo quod futurum est, vel adhuc fit. Et omnino etc. (Ait eum singularem perspicuitatis artificem esse: quae infra cum alia narratione ponemus.)

XXIX. Ex Tzetze Chil. XII. versu 894. — Interpr. P. L.

Sacas gentem scito, quorum inventum scutum:
Et mulieres horum autem pugnant cum viris,
Ut Ctesias inquit, atque alii complures:

Stryaglio inter fragmenta putavi. Videntur enim in isto eodem bello, de quo praecedentia quae ex Ctesia retulit Diodorus, accidisse. Certe utrobique vides, de Sacidarum virilitate eadem narrari, quod istae et in Martis alea viris fidae et assiduae sociae. *Gron.*

„Αἱ τῶν Σακῶν γυναῖκες δὲ, μάχονται δὴ ἀφ' ἵππων·
„Καὶ πάλιν δέ· [s] Στρυάλιος ἀνήρ τις ἐκ τῶν Μήδων,
„Γυναῖκα τῶν Σακίδων μὲν καταβαλὼν ἐξ ἵππου."

XXX. [Παρὰ τῷ Ἀνωνύμῳ ἐν βιβλ. Γυναῖκες ἐν πολ. κ. τ. λ.

Ζαριναῖα. [t] Αὕτη τελευτήσαντος τοῦ προτέρου ἀνδρὸς αὐτῆς καὶ ἀδελφοῦ Κυδραίου Σακῶν βασιλέως, ἐγαμήθη Μερμέρῳ τῆς [u] Πάρθων χώρας δυνάστῃ. Τοῦ δὲ Περσῶν βασιλέως [v] ἐπιστρατεύσαντος, πολε-

Sacarum autem mulieres pugnant sane ex equis.
Et rursus vero: Stryalius, vir quidam Medus,
Mulierem Sacam quidem deturbans ab equo.

XXX. [Apud Anonymum de mulieribus etc. (l. supra l. p. 11. cf. Orell. ad Nicol. Damasc. p. 181.)

Zarinaea: Mortuo priori marito, et fratre Cydraeo Sacarum rege, nupsit Mermero Parthorum regioni praefecto. Quum Persarum rex huic bellum intulisset, ipsa bellum gessit, et

---

s) Στρυάγλιος e prioribus Phalerei apud Tzetzen reponendum videtur potius. *Gron.*

t) Satis obscura est Zarinaeae Sacarum reginae memoria, nec apud antiquos scriptores, nisi duobus vel tribus locis, mentionem eius factam esse reperio. Quamvis enim Ctesias, ex quo sua depromsit noster, copiose Zarinaeae historiam exposuerat, leviter tamen tantum eam attigit Diodor. II, 34. apud quem nescio an corrupte, Ζαρίνα legitur. Plura de ea nobis servata sunt in Excerptis Porphyrogennetae ex Nic. Damasc. — Fundum ceteroquin communem Zarinaeae historias Ctesiae tradita fuisse, ex loco nostro patet. *Heeren.*, qui pluribus etiam rem exposuit.

u) Cod. Escur. insolita forma legit Παρθυαίων.

v) Post ἐπιστρατ. excidisse videtur αὐτῷ vel τῇ χώρᾳ. *Heeren.*

μοῦσα καὶ τρωθεῖσα ἔφυγε. Διωχθεῖσα δὲ ὑπὸ τοῦ w) Ἀγγαίου ἱκετεύσασα διεσώθη. Μετ' οὐ πολὺ δὲ ὑποχείριον αὐτὸν ὁ ἀνὴρ αὐτῆς λαβὼν, ἐβούλετο ἀνελεῖν. Ἡ δὲ, x) δεομένη σώζειν, καὶ μὴ πείθουσα, λύσασά τινας τῶν ἑαλωκότων, σὺν αὐτοῖς τὸν Μέρμερον ἀνεῖλε, καὶ παραδοῦσα τῷ Πέρσῃ τὴν χώραν, φιλίαν ἐποιήσατο πρὸς αὐτὸν, ὡς ἱστορεῖ Κτησίας.]

---

vulnerata aufugit. Angaeum ipsam persequentem implorans servata est. Non multo post ejus maritus hunc cepit et interficere voluit. Ipsa, quum virum rogaret, ut ei parceret, nec ei persuaderet, liberavit captivos quosdam et cum his Mermerum occidit, traditaque Persae regione, foedus cum eo iniit, ut Ctesias exposuit.]

---

w) Pro τοῦ Ἀγγαίου ex Diod. ceterisque scriptoribus omnibus rescribendum est Στρυγγαίου. *Idem.*

x) Cod. Escur. male θελομένη. *Idem.*

ΕΚ ΤΟΥ ΕΝΝΑΤΟΥ ΤΩΝ ΠΕΡΣΙΚΩΝ.

XXXI. Παρὰ τῷ Θέωνι ἐν προγυμνάσμασι, ἢ τῷ Λιβανίῳ κατ' ἄλλους, κεφ. περὶ ἐκφράσεως.

Ἐν δὲ τῇ ἐννάτῃ y) Κτησίας. οἷον, „Τὰ εἴ-„δωλα τῶν Περσῶν ἐπὶ τοῖς μακροῖς ξύλοις ὁρῶντες „ὑπὸ τὸν ὄρθρον πρὸς τὰς ἀκροπόλεις πόῤῥωθεν οἱ „Λυδοὶ, εἰς φυγὴν ἐτράποντο, νομίσαντες τὴν ἀκρό-„πολιν πλήρη εἶναι Περσῶν, καὶ ἤδη ἑαλωκέναι."

Ex LIBRO NONO PERSICORUM.

XXXI. Apud Theonem in praeexercitamentis rhetoricis sive Libanius sit auctor, ut alii volunt, cap. [11. p. 119. ed. Heins.] de descriptione. — Interpr. D. Heinsio.

In nono autem Ctesias, cum ait, Persarum simulacra super longis eminus perticis, primo diluculo iuxta arcem cum viderent, rati plenam Persarum, ac iam occupatam esse arcem, in fugam Lydi sunt conversi.

---

y) Ita optime ὁ μακαρίτης avus ad oram restituit, et in versione sua expressit, quum alias mendose legeretur κτῆσις. Est vero elegans hoc fragmentum, cuius mentio etiam historiae in Excerptis Photii supra Persic. c. 4. *Gron.*

XXXII. Παρὰ Ἰωάννῃ τῷ Τζέτζῃ, χιλ. α'. στίχ. πζ'.

Τὸν Ἀστυάγη μὲν φησὶ (Κτησίας) καταβληθέντα Κύρῳ,
Τῶν Βαρκανίων ἄρχοντα γενέσθαι παρὰ τούτου,
Οἰβάρην δὲ τὸν στρατηγὸν τὸν μέγαν τὸν τοῦ Κύρου,
Ξύλινα λέγει πρόσωπα Σάρδεσιν ἐπιστῆσαι
Ἐν ὑπερμήκεσι κοντοῖς, νυκτὸς ἐνδεδυμένα,
Οὕτω Λυδοὺς ταράξαι δὲ καὶ κατασχεῖν τὴν πόλιν.
Μετὰ τὴν αἰχμαλώτισιν, φάσκει δὲ τὴν τοῦ Κροίσου,
Πρὸς Ἀστυάγη πέπομφεν ὁ Κῦρος Πετησάκαν,
Ὅπως ἐλθὼν τὴν Ἄμυτιν ἴδῃ σὺν Ἀστυάγει.
Ἡ Ἄμυτις ὑπάρχουσα δὲ παῖς τοῦ Ἀστυάγους,
Τοῦτον τὸν πρωτοευνοῦχον, ἄθλιον Πετησάκαν,
Ἐπίβουλον νοήσασα τούτου τοῦ Ἀστυάγους,
Τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξώρυξεν, ἐκδείρασά τε ζῶντα,
Ἀνεσκολόπησε σταυρῷ, θεῖσα βορὰν ὀρνέοις [z].

XXXII. Apud Ioan. Tzetzem Chil. I. vers. 87. — Interpr. P. L.

Astyagem quidem ait (Ctesias) deiectum a Cyro,
Barcaniis ducem factum fuisse ab illo.
Oebarem autem, imperatorem magnum illum Cyri,
Ligneas dicit larvas Sardibus imposuisse,
Super longissimis contis, nocte indutas,
Sicque Lydos turbasse, et detinuisse urbem.
Post captivitatem, dicit autem illam Croesi,
Ad Astyagem misit Cyrus Petesacam,
Ut profectus Amytim videret cum Astyage.
Amytis autem existens filia Astyagis,
Hunc primum eunuchum miserum Petesacam,
Insidiatorem cum intellexisset Astyagis,
Oculos effodit, excoriatumque vivum,
Suspendit cruci, ponens escam alitibus.

z) Supra in excerptis Persicis in Photio cap. 5.

ΕΚ ΤΟΥ

ΔΕΚΑΤΟΥ ΤΩΝ ΠΕΡΣΙΚΩΝ.

XXXIII. Παρὰ τῷ ἐθνικογράφῳ.

Δυρβαῖοι, ἔθνος κατῆκον εἰς Βάκτρους, καὶ Ἰνδικήν. Κτησίας ἐν Περσικῶν δεκάτῃ· „Χώρα δὲ „πρὸς a) αὐτὸν πρόσκειται b) Δυρβαῖοι, εὐδαίμονες

Ex PERSICORUM DECIMO.

XXXIII. Apud Stephanum.

Dyrbaei, populus pertingens ad Bactros et Indicam regionem. Ctesias Persicorum decimo: Ad eum vero sita est regio Dyrbaei, viri

a) Suspecta haec non iniuria amico meo eximio reconditae eruditionis et rarissimi ingenii iuveni Cl. Salmasio, quae facile possent ex iis quae praecesserant intelligi, ait, si haberentur. *Gron.*

b) Δυρβαίων et mox ἀποκτείνοντες legendum esse suspicatus est Pinedo ad Steph. Byz. l. l. p. 248. Berkel. pro αὐτὸν legendum putat: *νότον, versus austrum.* In fragmento Steph. Byz. (p. 740. ed. Pined.) legitur: πρόσκειται. Δυρβαῖοι οὗτοι εὐδ. — καὶ καρτὰ δίκαιοί εἰσι πρὸς τὴν Βακτρίαν καὶ Ἰνδικὴν κατατείνοντες. Οὗτοι οὔτε ἀδικοῦσιν, οὔτε ἀποκτείνουσιν ἀνθρώπων οὐδένα. Ἐὰν δέ τι εὕρωσιν ἐν τῇ ὁδῷ χρυσίον ἢ ἱμάτιον, ἢ ἀργύριον, ἢ ἄλλο τι, οὐδὲν ἀποκινήσειαν αὐτὸ, οὔτε ἀρτοποιέουσιν, οὔτ' ἐσθίουσιν, οὔτε νομίζουσιν, ἐὰν μὴ ἱερῶν εἵνεκεν. Ἄλφιτα δὲ ποιοῦσιν λεπτότερα, καθάπερ οἱ Ἕλληνες, καὶ ἐσθίουσι καρπούς. i. e. Dyrbaei hi felices viri et divites et valde iusti sunt ad Bactriam et Indiam pertingentes. Hi neque iniuria afficiunt, neque occidunt hominum quemquam. Si vero in via aliquid inveniunt, vel aurum, vel vestem, vel aliud quid, nihil auferunt, nec

„ἄνδρες, καὶ πλούσιοι, καὶ δίκαιοι, οὔτ' ἀδικοῦντες, „οὔτ' ἀποκτεννύοντες ἄνθρωπον. ἐὰν δ' εὕρωσιν ἐν „τῇ ὁδῷ ἢ χρυσὸν, ἢ ἄλλο τι *.

XXXIV. Παρὰ τῷ αὐτῷ.

c) Χωραμναῖοι, ἔθνος Περσικὸν ἀγρίων ἀνθρώπων. Κτησίας ἐν Περσικῶν δεκάτῳ· „Οὕτω δὲ ταχύς ἐστιν ὁ ἄγριος ἄνθρωπος, d) καὶ διώκων τὰς ἐλάφους καταλαμβάνειν." καὶ ἄλλα πλεῖστα περὶ αὐτῶν φησι.

beati et opulenti, iidemque iusti, qui nec iniuriam inferant, nec mortem homini, sique inveniant in via aurum, vel aliud quidpiam *.

XXXIV. Ibidem.

Chorammaei, gens Persica hominum agrestium. Ctesias Persicorum decimo: Adeo vero veloces sunt illi agrestes homines, ut cursu cervos assequantur. Et multa refert de iis alia.

---

panem conficiunt, neque edunt, neque id fas esse putant, nisi sacrificiorum caussa. Polentas vero faciunt tenuissimas, quemadmodum Graeci, et fructus comedunt.

c) *Choromandarum* gentem memorat Plin. H. N. 7, 2. ubi v. Harduin. qui ex veteris cod. lectione: *Choraneorum*, et ex Stephano eruere fortasse licere: *Choramnaeorum* suspicatus est.

d) Cl. Salmasius noster emendat ὡς καὶ διώκοντα ἐλάφους καταλ.; non quod τὰς ἐλάφους improbet; vetustissimos enim Graecos vocem ἔλαφος sive de masculo, sive de femina loquerentur, fere extulisse: inscitiaeque damnandos grammaticos qui mirantur apud poëtas cervis feminis cornua attribui, cum exploratissimum sit, eas cornibus carere. *Gron.*

XXXV. Ἐκ τῶν Ἀπολλωνίου ἱστοριῶν θαυμασίων, ἱστορ. κ΄.

Κτησίας δὲ ἐν τῇ δεκάτῃ Περσικῶν, καμήλους τινας ἐν τῇ [e]χώρᾳ γίγνεσθαι, ἃς ἔχειν τρίχας πρὸς Μιλήσια ἔρια τῇ μαλακότητι· ἐκ δὲ τούτων τοὺς [f]ἱεροὺς καὶ τοὺς ἄλλους δυνάστας τὰς ἐσθῆτας φέρειν.

XXXV. Ex Apollonii [Dyscoli historia commentitia] historiis mirabilibus, hist. XX. — Interpr. G. Xyl.

Ctesias libro rerum Persicarum decimo, camelos esse ea in regione prodit, quarum pili mollitie lanas Milesias aequant: sacerdotesque et alios proceres vestes, ex iis confectas, gestare.

---

e) Sed quaenam illa regio? nam quod praecessit apud Apollonium de monte Pelio ex Heraclide, ad eum locum haec de camelis non pertinere arbitror. lateat itaque hic mendum. Fort. τῶν Κασπίων suppl. *Gron.*

f) Alii, in his Bochart. Hieroz. II, 2. V. I. p. 9. ἱερεῖς. Aelian. de Nat. Anim. 17, 34.: Αἶγες δὲ Κάσπιαι γίνονται λευκαὶ ἰσχυρῶς, καὶ κεράτων δὲ ἄγονοι, μικραὶ τὸ μέγεθος καὶ σιμαί. Κάμηλοι δ' ἀριθμοῦνται πλείους, αἱ μέγισται κατὰ τοὺς ἵππους τοὺς μεγίστους, εὔτριχες ἄγαν. Ἁπαλαὶ γάρ εἰσι σφόδρα αἱ τούτων τρίχες ὡς καὶ τοῖς Μιλησίοις ἐρίοις ἀντικρίνεσθαι τὴν μαλακότητα· οὐκοῦν ἐκ τούτων οἱ ἱερεῖς ἐσθῆτα ἀμφιέννυνται, καὶ οἱ τῶν Κασπίων πλουσιώτατοί τε καὶ δυνατώτατοι. Schneid. allato Apollonii loco, suspicor, inquit, pleraque capita Aelianum duxisse ex eodem Ctesia, ubi de mari Caspio agitur. [cf. Aelian. H. A. 17, 32. 33.] Idem: Quale cameli genus intelligatur, nescio; pili enim camelorum hodie in usum funium trahuntur, vestimentorum texturae vix inserviunt propter duritiem. Hactenus *Schneider.* Nuperrime *Baehr.* ad Plutarch. Alcib. p. 196. haec Aeliani ex Ctesia ducta esse etiam pronuntiavit. Mihi in hac annotatione haec monuisse sufficiat.

ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΚΤΗΣΙΟΥ ΠΕΡΣΙΚΩΝ,

βιβλίων ἀριθμοῦ οὐ προστεθέντος ὑπὸ τῶν συγγραφέων.

XXXVI. Παρὰ τῷ Τζέτζῃ χιλ. γ'. στίχ. χμα'.

Νόμος κοινός τις Περσικός ἐστι κατ' ἀχαρίστων,
Τοὺς δυναμένους σύμπαντας χάριν ἀποδιδόναι,
Καὶ μὴ διδόντας, ἰσχυρῶς εὐθύνων, καὶ κολάζων.
Τοὺς ἀχαρίστους οἴονται καὶ γὰρ πρὸς τὴν πατρίδα,
Καὶ πρὸς γονεῖς, καὶ πρὸς θεὸν, ἀσεβεστάτους εἶναι.
g) Τὴν μὲν τοῦ Κύρου, Ξενοφῶν· τὴν δὲ τοῦ Πέρσου νόμου
Κτησίας καὶ Ἡρόδοτος γράφουσιν ἱστορίαν.

EX EIUSDEM CTESIAE PERSICIS,

numero librorum non addito a scriptoribus,

XXXVI. Apud Tzetzem chil. III. versu 641. — Interpr. P. L.

Lex communis quaedam Persica est contra ingratos,
Omnes eos qui possunt gratias exhibere,
Nec exhibent, valde castigans atque puniens.
Ingratos arbitrantur enim in patriam,
Et in parentes, et in Deum, impiissimos esse.
Hanc quidem Cyri, Xenophon: hanc autem Persicae legis,
Ctesias atque Herodotus scribunt historiam.

g) Ante haec nimirum Tzetzes multa de Cyro ἱστορεῖ e Xenophonte desumta. *Gron.* De re plura contulit Brisson. de Regno Pers. II, XCVI. p. 423 sqq.

καρωθεὶς ὁ Κῦρος ἔπεσε. Καὶ ὁ μὲν ἵππος ὑπεκφυγὼν ἐπλάζετο· τὸν δ' g) ἐφίππειον πῖλον ἀποῤῥυέντα λαμβάνει τοῦ τὸν Κῦρον βαλόντος ἀκόλουθος, αἵματος h) περίπλεω. Τὸν δὲ Κῦρον, ἐκ τῆς πληγῆς ἀναφέροντα χαλεπῶς καὶ μόλις, εὐνοῦχοί τινὲς i) παρόντες ὀλίγοι ἐπεχείρουν ἐπ' ἄλλον ἵππον ἀναθέσθαι καὶ σώζειν. Ἀδυνάτως δ' ἔχοντα, καὶ δι' αὐτοῦ προθυμούμενον βαδίζειν, ὑπολαβόντες ἦγον· τῷ μὲν σώματι καρηβαροῦντα καὶ σφαλλόμενον, οἰόμενον δὲ νικᾶν, ἀκούοντα τῶν φευγόντων ἀνακαλουμένων Κῦρον βασιλέα, καὶ φείδεσθαι δεομένων. Ἐν δὲ τούτῳ Καύνιοί τινες ἄνθρωποι κακόβιοι καὶ ἄποροι, καὶ ταπεινῶν ὑπουργημάτων ἕνεκα τῇ τοῦ βασιλέως στρατιᾷ παρακολουθοῦντες, ἔτυχον k) συναναμιχθέντες ὡς

pore collabitur. Equus fugiens oberrabat. Stratum equi prolapsum capit comes illius, qui Cyrum percussit, sanguine redundantem. Cyrum ex plaga aegre tandem colligentem se assistentes eunuchi pauci alteri equo imposuere, quo eriperent eum: quem equitandi impotentem, pedibusque connitentem ire, sustinentes ducebant, corpore quidem ob vulnus in capite acceptum gravem cespitantemque, sed victorem arbitrantem se, quod fugientes audiret Cyrum regem alta voce appellantes, atque, ut parceret ipsis orantes. Interea Caunii quidam homines tenues inopesque, qui humilium ministeriorum gratia regis castra sequebantur, confusi forte, ut amici, fuere cum illis, qui circa Cyrum erant.

---

g) Ita idem lib. Alii ἐφίππιον.

h) περίπλεον cod. Vulcob.

i) ὀλίγοι παρόντες SGerm.

k) Ita Vulcob. et SGerm. Al. ἀναμ.

φίλοι τοῖς περὶ [l]) τὸν Κῦρον. Ὡς δὲ μόλις συνεῖδον τὰ [m]) ἐπιθωρακίδια φοινικᾶ, λευκοῖς χρωμένων τῶν βασιλικῶν ἁπάντων, ἔγνωσαν πολεμίους ὄντας. Εἷς οὖν ἐκείνων ἐτόλμησεν ἀγνοῶν ἐξόπισθεν βαλεῖν τὸν Κῦρον ἀκοντίῳ. Τῆς δὲ περὶ τὴν ἰγνύαν φλεβὸς ἀναῤῥαγείσης, πεσὼν ὁ Κῦρος, ἅμα παίει πρός τινι λίθῳ τὸν τετρωμένον κρόταφον, καὶ ἀποθνήσκει. Τοιοῦτος μὲν ὁ Κτησίου λόγος, ᾧ, καθάπερ ἀμβλεῖ ξιφιδίῳ, μόλις ἀναιρῶν τὸν ἄνθρωπον ἀνῄρηκεν.

LIV. Παρὰ τῷ αὐτῷ Πλουτάρχῳ, ὀλίγῳ ὕστερον.

Ἐξεληλάκει δ', ὡς ὁ Κτησίας φησὶν, ἐπὶ τὴν μάχην [n]) τεσσαράκοντα μυριάσιν. Οἱ δὲ περὶ Δείνωνα καὶ Ξενοφῶντα πολὺ πλείονας γενέσθαι λέγουσι τὰς

Hi ut tandem punicea sagula eorum advertere, quum regii haberent omnes candida, intellexerunt, hostes esse. Ita unus eorum ausus est, ignarus, qui esset, Cyrum iaculo a tergo ferire. Vulnerata poplitis vena, prolapsus Cyrus tempus simul saucium ad saxum offendit, unde animam exhalavit. Haec Ctesiae verba sunt, quibus, quasi hebeti mucrone, vix tandem interficiens hominem eum sustulit.

LIV. Apud eundem Plutarchum, paullo post. [c. 13. et 14.]

Eduxerat (Artoxerxes), ut Ctesias auctor est, in aciem CCCC. millia, Dinon et Xenophon multo plures fuisse, qui pugnaverunt,

---

l) Articul. abest a SGerm.

m) Idem ἐπιθωρ.

n) Eundem numerum edidit Diodor. 14, 22. p. 657. *Wesseling.*

μεμαχημένας. Ἀριθμὸν δὲ νεκρῶν ὁ Κτησίας o) ἐννακισχιλίους ἀνενεχθῆναί φησι πρὸς τὸν Ἀρτοξέρξην, p) αὐτῷ δὲ δισμυρίων οὐκ ἐλάττους φανῆναι τοὺς κειμένους. Ταῦτα μὲν οὖν q) ἔχει διαμφισβήτησιν: ἐκεῖνο δὲ τοῦ Κτησίου λαμπρὸν ἤδη ψεῦσμα, τὸ πεμφθῆναι φάναι πρὸς τοὺς Ἕλληνας αὐτὸν μετὰ r) Φαλήνου, τοῦ Ζακυνθίου, καί τινων ἄλλων. Ὁ γὰρ Ξενοφῶν ἠπίστατο συνδιατρίβοντα βασιλεῖ Κτησίαν: μέμνηται γὰρ αὐτοῦ, καὶ τοῖς βιβλίοις τούτοις s) ἐντετυχηκὼς δῆλός ἐστιν. Οὐκ ἂν οὖν ἐλθόντα, καὶ

memorant. Inito caesorum numero, Ctesias IX. millia capitum relata perhibet ad Artoxerxem: sibi vero non minus XX. millia visos, qui ceciderant. Verum haec in controversia fuere. Illud vero iam Ctesiae notabile est mendacium, qui se cum Zacynthio Phaleno et quibusdam aliis missum refert ad Graecos. Nam Xenophontem non latuit, agere in regis contubernio Ctesiam. Siquidem meminit eius, et constat, hosce libros eum voluisse. Quare nun-

o) Diodor. p. 255. XV. millia habet. In cod. SGerm. est ἐνvακ. Alii: ἐνακ.

p) Xylander vertit: Ipsi cadavera visa haud pauciora viginti millibus esse ait: et annotat: αὐτῷ. Locus est ambiguus et obscurus. Nam neque satis liquet, de Cyrine, an regis exercitu perierint, qui hic numerantur: et quo illud αὐτῷ pertineat, non constat. Ego ad Ctesiam potius retulerim. Minime quidem Lapo assentior, qui alterum numerum ad Cyrianos, alterum ad regios retulit. cf. Diodor. *Gron.* Ceterum δισμυρίους habet SGerm.

q) Ita SGerm. Al. ἔσχε.

r) Vulcob. Φαλλήνου. Al. Φαΰλλου. v. ad Xenoph. Anab. II, 1, 7. V. 1. p. 131.

s) Al. ἐντετυχώς.

λόγων τοσούτων ἑρμηνέα γενόμενον, παρῆκεν ἀνώνυμον, Φάληνον δὲ, τὸν Ζακύνθιον, ὠνόμαζεν. Ἀλλὰ δαιμονίως ὁ Κτησίας, ὡς ἔοικε, φιλότιμος ὤν, καὶ οὐχ ἧττον φιλολάκων καὶ φιλοκλέαρχος, ἀεί τινας ἐν τῇ διηγήσει χώρας ἑαυτῷ δίδωσιν· ἐν αἷς γενόμενος πολλὰ καὶ καλὰ t) μιμνήσκεται Κλεάρχου καὶ τῆς Λακεδαίμονος. Μετὰ δὲ τὴν μάχην δῶρα κάλλιστα μὲν ἐξέπεμψε καὶ μέγιστα τῷ Ἀρταγέρσου παιδὶ, τοῦ πεσόντος ὑπὸ Κύρου· καλῶς δὲ καὶ Κτησίαν καὶ τοὺς ἄλλους ἐτίμησε.

LV. Παρὰ τῷ αὐτῷ Πλ., ἐν τῷ αὐτῷ βίῳ.

Ἐπεὶ δὲ Κλέαρχον καὶ τοὺς ἄλλους στρατηγοὺς Τισσαφέρνης ἐξηπάτησε καὶ παρεσπόνδησεν, ὅρκων γενομένων, καὶ συλλαβὼν ἀνέπεμψεν ἐν πέδαις δεδεμέ-

tium eum et tantae fuisse legationis interpretem non praeterisset tacitum: praesertim cum Phalenum Zacynthium nominarit. Sed mire scilicet ambitiosus Ctesias, nec secius Laconum et Clearchi studiosus, passim in historia aliquas sibi ipsi attribuit partes: in quibus quum est, multa et praeclara de Clearcho commemorat et de Lacedaemone. (c. 12.) Secundum proelium eximia dona et maxima, Artagersis, qui a Cyro fuerat interemtus, filio misit. Magnifice etiam Ctesiam caeterosque honoravit.

LV. Apud eundem Plut. in eadem vita. [c. 18. et 19.]

Postquam Clearchum aliosque duces interposito iureiurando circumvenit Tissaphernes, comprehensosque et vinculis adstrictos ad re-

t) SGerm. et Vulcob. e Iuntina μεμνήσεται.

νους, δεηθῆναί φησιν αὐτοῦ τὸν Κλέαρχον ὁ Κτησίας, ὅπως κτενὸς [u] εὐπορήσειε. Τυχόντα δὲ καὶ τημελήσαντα τὴν κεφαλὴν ἡσθῆναί τε τῇ χρείᾳ, καὶ τὸν δακτύλιον αὐτῷ δοῦναι, σύμβολον φιλίας πρὸς τοὺς ἐν Λακεδαίμονι συγγενεῖς καὶ οἰκείους· εἶναι δὲ [v] γλυφὴν ἐν τῇ σφραγῖδι, [w] Καρυάτιδας ὀρχουμένας. Τὰ δὲ πεμπόμενα σιτία τῷ Κλεάρχῳ τοὺς συνδεδεμένους στρατιώτας ἀφαιρεῖσθαι καὶ καταναλίσκειν, ὀλίγα τῷ Κλεάρχῳ διδόντας ἀπ' αὐτῶν. [x] Ἰάσασθαι δὲ καὶ τοῦτο φησὶν ὁ Κτησίας, πλείονα τῷ Κλεάρχῳ πέμπεσθαι διαπραξάμενος, ἰδίᾳ δ' ἕτερα τοῖς

gem misit: rogatum refert se a Clearcho Ctesias, ut pectinis copiam sibi faceret. Quo accepto, curasse eum caput, oblectatumque pectinis usu, et annulum suum amicitiae mutuae ad necessarios et familiares Lacedaemone suos insigne sibi dedisse. Insculptas in pala fuisse Caryatidas saltantes. Cibaria, quae Clearcho mittebantur, a concaptivis militibus interversa et consumta, pauca vero ex illis relicta Clearcho. Cui rei etiam refert se remedium Ctesias adhibuisse, effecisseque ut copiosiora mitterentur Clearcho, ac militibus separatim praeberentur

---

u) Haec ridicule a Lapo ad deprecationem famis sunt detorta, quum et perspicua sint verba, et eo commemoret Plutarchus, ut Ctesiae futilitatem demonstret. *Xylander*.

v) γλυφίδας Vulc.

w) Καρυατίζειν genus est saltandi a Castore et Polluce Lacedaemoniis traditum Caryis, Laconicae oppido. *Xylander*. Quae sint Caryatides saltantes docet Loensis, Epiphil. IV, 13. (Seber. ad Pollux. 4, 104.) Intpp. Lucian. de Salt. c. 10. Pausan. [3, 11.] p. 91. ed. Sylb. *Dusoul. Funk. Realschullex.* sub v. *Caryatides*.

x) Ita Vulc. et Anon. Vulgo ἰᾶσθαι.

στρατιώταις δίδοσθαι· καὶ ταῦτα μὲν ὑπουργῆσαι καὶ παρασχεῖν χάριτι καὶ γνώμῃ τῆς Παρυσάτιδος. Πεμπομένου δὲ καθ' ἡμέραν τῷ Κλεάρχῳ κωλῆνος ἐπὶ τοῖς σιτίοις, παρακαλεῖν αὐτὸν καὶ διδάσκειν, ὡς χρὴ μικρὸν εἰς τὸ κρέας ἐμβαλόντα μαχαίριον ἀποκρύψαντα πέμψαι, καὶ μὴ περιϊδεῖν y) ἐν τῇ βασιλέως ὠμότητι τὸ τέλος αὐτοῦ γενόμενον· αὐτὸν δὲ φοβούμενον μὴ ἐθελῆσαι. Βασιλέα δὲ τῇ μὲν μητρὶ παραιτουμένῃ, μὴ κτεῖναι τὸν Κλέαρχον, ὁμολογῆσαι καὶ ὀμόσαι· πεισθέντα δ' αὖθις ὑπὸ τῆς Στατείρας, ἀποκτεῖναι πάντας πλὴν Μένωνος. Ἐκ δὲ τούτου τὴν Παρυσάτιν ἐπιβουλεῦσαι τῇ Στατείρᾳ, καὶ συσκευάσασθαι τὴν φαρμακείαν κατ' αὐτῆς· οὐκ εἰκότα λέγων, ἀλλὰ πολλὴν ἀλογίαν ἔχοντα τῆς αἰτίας· εἰ δεινὸν ἔργον οὕτως ἔδρασε καὶ παρεκινδύνευσεν ἡ Παρυσάτις, διὰ Κλέαρχον ἀνελεῖν τολμήσασα τὴν γνησίαν βασιλέως

alia; atque haec subministrasse et suppeditasse ex beneficio et sententia Parysatidis. Quum mitteretur quotidie Clearcho inter cibaria perna, orasse ipsum Clearchum ac subiecisse, modicum pugionem ut in carnem conditum clam sibi mitteret; neque sineret, ut regis fata sua paterent atrocitati: caeterum abnuisse metu se. Regem deprecanti matri pro Clearchi incolumitate iureiurando annuisse: verum impulsu inde Statirae cunctos fuisse ab eo praeter Menonem trucidatos. Hinc Statirae tetendisse Parysatidem insidias, virusque ei concinnasse. Verum parum probabilia affert, et coniuncta cum absurda caussa, facinus admisisse adeo nefarium, atque in periculum sese praecipitavisse Parysatidem, Clearchi gratia, sustinentem iustam regis coniugem liberorumque consortem ad regnum edu-

y) Mallem ἐπὶ. Dusqul.

γυναῖκα, καὶ τέκνων κοινωνὸν ἐπὶ [z]) βασιλείᾳ τρεφομένων. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὐκ ἄδηλον ὡς ἐπιτραγῳδεῖται τῇ Κλεάρχου μνήμῃ. Καὶ γὰρ ἀναιρεθέντων φησὶ τῶν στρατηγῶν τοὺς μὲν ἄλλους ὑπὸ κυνῶν σπαράττεσθαι καὶ ὀρνέων· τῷ δὲ Κλεάρχου νεκρῷ θύελλαν ἀνέμου, γῆς θῖνα πολλὴν φέρουσαν, ἐπιχῶσαι καὶ ἐπικρύψαι τὸ σῶμα· φοινίκων δέ τινων διασπαρέντων, ὀλίγῳ χρόνῳ θαυμαστὸν ἄλσος ἀναφῦναι καὶ κατασκιάσαι τὸν τόπον· ὥστε καὶ βασιλεῖ σφόδρα μεταμέλειν, ὡς ἄνδρα θεοῖς φίλον ἀνῃρηκότι τὸν Κλέαρχον. Ἡ δ' οὖν Παρύσατις, μίσους τε πρὸς τὴν Στάτειραν ἐξ ἀρχῆς ὑποκειμένου καὶ ζηλοτυπίας, ὁρῶσα τὴν μὲν αὐτῆς δύναμιν αἰδουμένου βασιλέως καὶ τιμῶντος οὖσαν, τὴν δ' ἐκείνης ἔρωτι καὶ πίστει βέβαιον καὶ ἰσχυρὰν, ἐπεβούλευσεν ὑπὲρ τῶν μεγίστων, ὡς ᾤετο, παραβαλλομένη. Θεράπαιναν εἶχε πιστὴν

catorum necare. Caeterum non obscure exaggerat haec ad Clearchi commendandam memoriam. Etenim attexit hoc quoque, duces obtruncatos caeteros fuisse a canibus et alitibus laniatos, Clearchi cadaveri venti procellam cumulum terrae excitasse adeo, ut corpus obrueret et contegeret; quo loco enato palmeto, brevi eximium nemus excrevisse, ac locum eum inumbrasse: itaque magna ductum poenitentia regem, quod virum diis carum peremisset, Clearchum. — Parysatis ergo, quum odium iam inveteratum atque aemulationem concepisset in Statiram, cernens, potentiam suam a rege se reverente et honorante proficisci, illius vero amore et fide stabilem firmamque, struxit ei insidias, de summa, ut arbitrabatur, aleam iaciens. Ancillam habebat fidam, quae plurimum

z) βασιλείας SGerm.

καὶ δυναμένην παρ' αὐτῇ μέγιστον, ὄνομα a) Γίγιν· ἣν ὁ μὲν Δείνων b) ὑπουργῆσαι τῇ φαρμακείᾳ φησὶ, συγγνῶναι δὲ μόνον ἄκουσαν ὁ Κτησίας. Τὸν δὲ δόντα τὸ φάρμακον οὗτος μὲν ὀνομάζει c) Βελιτάραν, ὁ δὲ Δείνων Μελάνταν. Ἐκ δὲ τῆς πρόσθεν ὑποψίας καὶ διαφορᾶς ἀρξάμεναι πάλιν εἰς τὸ αὐτὸ φοιτᾷν καὶ συνδειπνεῖν ἀλλήλαις, ὅμως d) τῷ δεδιέναι καὶ φυλάττεσθαι, τοῖς αὐτοῖς σιτίοις καὶ ἀπὸ τῶν αὐτῶν ἐχρῶντο. Γίνεται δὲ μικρὸν ἐν Πέρσαις ὀρνίθιον, ᾧ περιττώματος οὐδέν ἐστιν, ἀλλ' ὅλον διάπλεων πιμελῆς τὰ ἐντός· e) ᾗ καὶ νομίζουσιν ἀνέμῳ καὶ δρόσῳ τρέφεσθαι τὸ ζῶον· ὀνομάζεται δὲ ῥυντάκης. Τοῦ-

apud ipsam poterat, Gigim dictam: quam administram veneni Dinon tradidit fuisse, conscíam modo invitam Ctesias. Illum, qui venenum dedit, hic Belitaram appellat, ille Melantam. Instituentes autem ex superioribus suspicionibus ac simultate congredi denuo et una coenare, cum metu tamen et cautione iisdem epulis atque iisdem utebantur paratis. Nascitur apud Persas exigua avis, quae omni caret excremento, habetque intestina omnia adipe differta: unde vento arbitrantur et rore hoc animal vivere; ryntaces dicitur. Hanc autumat

---

a) V. Supra Excerpt. c. 60.

b) Ita Vulc. Anon. et SGerm. Vulgo ὑπουργεῖσθαι.

c) Sic Graece nomen *Beltassar* a Ctesia expressum fuisse arbitratur Huetius, (Dem. Euang. p. 224. ed. Paris. 466. ed. Lips.) pro quo Dinon *Melantas* scripserit, deceptus similitudine priscae figurae τοῦ β, quae ad figuram τοῦ μ accedebat. *Dacer.*

d) τὸ SGerm.

e) ᾗ abest a SGerm.

το φησὶν ὁ Κτησίας μικρᾷ μαχαιρίδι κεχρισμένῃ τῷ φαρμάκῳ κατὰ θάτερα τὴν Παρυσάτιν διαιροῦσαν, ἐκμάξαι τῷ ἑτέρῳ μέρει τὸ φάρμακον· καὶ τὸ μὲν ἄχραντον καὶ καθαρὸν εἰς τὸ στόμα βαλοῦσαν αὐτὴν ἐσθίειν, δοῦναι δὲ τῇ Στατείρᾳ τὸ πεφαρμαγμένον· ὁ δὲ Δείνων, οὐ τὴν Παρυσάτιν, ἀλλὰ τὸν Μελάνταν τέμνοντα τῷ μαχαιρίῳ τὰ φαρμασσόμενα τῶν κρεῶν, τιθέναι κατὰ τὴν Στάτειραν. Ἀποθνήσκουσα f)γοῦν ἡ γυνὴ μετὰ πόνων μεγάλων καὶ σπαραγμῶν, αὐτή τε συνῃσθάνετο τοῦ κακοῦ, καὶ βασιλεῖ παρέσχεν ὑποψίαν κατὰ τῆς μητρὸς, εἰδότι τὸ θηριῶδες αὐτῆς καὶ δυσμείλικτον. Ὅθεν εὐθὺς ἐπὶ τὴν ζήτησιν ὁρμήσας, τοὺς μὲν ὑπηρέτας καὶ τραπεζοκόμους τῆς μητρὸς συνέλαβε καὶ κατεστρέβλωσε· τὴν δὲ Γίγιν ἡ Παρυσάτις πολὺν χρόνον εἶχεν οἴκοι μεθ' αὐτῆς, καὶ, βασιλέως ἐξαιτοῦντος, οὐκ ἔδωκεν· ἀλλ' ὕστερον αὐτῆς δεηθείσης εἰς τὸν οἶκον ἀφεθῆναι νυκτὸς, αἰσθόμενος

Ctesias cultello, quem altero latere illeverat toxico dissecuisse Parysatidem, atque infecisse alteram partem veneno, partem sinceram et puram ori ingestam ipsi mandisse; Statirae vero dedisse virulentam. Dinon vero non Parysatidem, sed Melantam, medicatas carnes secuisse cultro et Statirae apposuisse. Quum animam igitur magnis cum cruciatibus et doloribus ageret mulier, et ipsa olfecit maleficium et suspicionem regi adversus matrem attulit, feritatem illius et animum implacabilem cognoscenti. Unde quaestioni extemplo intentus, ministros matris et mensae structores corripuit ac tormentis laceravit. At Gigim diu Parysatis in cubiculo suo tenuit, deposcentique denegavit regi: verum post orante illa, ut domum nocte

f) οὖν SGerm.

καὶ λόχον ὑφεὶς συνήρπασε, καὶ κατέγνω g) θάνατον.

LVI. Περὶ τοῦ αὐτοῦ, ὡς ἡ Στάτειρα ἐξ ἐπιβουλῆς τῆς Παρυσάτιδος ἀπώλετο ὁ αὐτὸς Πλούταρχος πρὸ τούτων ἐν τῷ αὐτῷ βίῳ.

Ἐπεὶ δὲ Δείνων μὲν ἐν τῷ πολέμῳ συντελεσθῆναι τὴν ἐπιβουλὴν εἴρηκε, Κτησίας δ' ὕστερον, ὃν οὔτ' ἀγνοεῖν τὸν χρόνον εἰκός ἐστι, παρόντα ταῖς πράξεσιν, οὔτε ἑκὼν αἰτίαν εἶχεν ἐκ τοῦ χρόνου μεταστῆσαι τὸ ἔργον, ὡς h) ἐπράχθη διηγούμενος, οἷα πάσχει πολλάκις ὁ λόγος αὐτοῦ, πρὸς τὸ i) μυθῶδες καὶ δρα-

dimitteretur, certior factus, locatis insidiis, comprehendit Gigim, eamque rei capitalis damnavit.

LVI. De eadem re, quod Statira insidiis Parysatidis perierit, Plutarchus idem in eadem vita. [c. 6.]

Quia vero per bellum Dinon hoc scelus prodidit patratum, Ctesias post: (quem neque praeterire tempus, quum rebus agendis interfuerit, consentaneum est, neque caussam habebat, cur illud facinus ultro, in narrando ut fuerat gesta, ex suo loco traiiceret: quod crebro ei in scribendo accidit, ut a veritate excur-

g) Addit Plutarchus supplicium Ginges, quali nimirum venefici apud Persas afficiebantur. De suppliciis apud Persas v. Brisson. de Regn. Pers. 2, 212. p. 570 sqq.

h) γρ. προσετάχθη. Vulc.

i) SGerm. θυμῶδες. Sensus loci requirit μυθῶδες.

ματικὸν [k]) ἐκτρεπόμενος τῆς ἀληθείας· τοῦτο [l]) μὲν ἣν ἐκεῖνος ἀπέδωκε, χώραν ἕξει.

LVII. Παρὰ Δημητρίῳ τῷ Φαληρεῖ, ἐν τῷ περὶ ἑρμηνείας, κεφ. περὶ ἐναργείας.

Καὶ ὅλως δὲ ὁ ποιητὴς οὗτος, (Κτησίας,) ποιητὴν γὰρ αὐτὸν καλοίη τις εἰκότως, ἐναργείας δημιουργός ἐστιν ἐν τῇ γραφῇ συμπάσῃ· οἷον καὶ ἐν τοῖς τοιοῖσδε. [m]) δεῖ τὰ [n]) γενόμενα οὐκ εὐθὺς λέγειν ὅτι ἐγένετο, ἀλλὰ κατὰ μικρὸν, κρεμῶντα τὸν ἀκροατὴν, καὶ ἀναγκάζοντα συναγωνιᾷν. τοῦτο ὁ Κτησίας ἐν τῇ ἀγγελίᾳ τῇ περὶ Κύρου τεθνεῶτος

rat ad vana et fabulosa) hoc, quem ille tribuit, habebit locum.

LVII. Apud Demetrium Phalereum lib. qui περὶ ἑρμηνείας inscribitur, cap. de perspicuitate. [§. CCXV sq.]

Et omnino hic poëta (Ctesias,) poetam enim non immerito illum quis vocet, evidentiae est artifex in omni scriptione; sicut et in his (interpr. H. Steph.) Oportet quae facta sint, non statim fateri facta esse, sed paulatim, suspensum tenendo auditorem, et nobiscum angi cogendo. Quod Ctesias in allato de Cyri

k) Alii male ἐπιτρεπόμενος.

l) μὲν οὖν SGerm.

m) Hic asteriscum appictum habet editio Demetr. Glasg. recte! neque enim concinunt, quae sequuntur verba, cum anterioribus. Locum Ctesiae e libro vicesimo Περσικῶν decerptum esse, colligit Fischer. ex Photii Excerpt. *Schneid.* p. 172.

n) Mutandum in γενόμενα *H. St.* Sic legitur in Demetr. *Schneideri.*

[illegible] ἐλθὼν γὰρ ὁ ἄγγελος οὐκ εὐθὺς λέγει, ὅτι τέθνηκε Κῦρος παρὰ τὴν Παρυσάτιν, (τοῦτο γὰρ ἡ λεγομένη ἀπὸ o) Σκυθῶν ῥῆσίς ἐστιν·) ἀλλὰ πρῶτον μὲν ἤγγειλεν ὅτι νικᾷ· ἡ δὲ ἥσθη, καὶ ἠγωνίασε· μετὰ δὲ τοῦτο ἐρωτᾷ, Βασιλεὺς δὲ πῶς πράττει; ὁ δὲ, Πέφευγε, φησί. καὶ ἣ, ὑπολαβοῦσα, Τισσαφέρνης γὰρ αὐτῷ τούτων αἴτιος. καὶ πάλιν ἐπανερωτᾷ, Κῦρος δὲ ποῦ νῦν; ὁ δὲ ἄγγελος ἀμείβεται, Ἔνθα χρὴ τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας αὐλίζεσθαι. κατὰ μικρὸν καὶ κατὰ βραχὺ προϊὼν μόλις τὸ δὴ λεγόμενον ἀπέρρηξεν αὐτὸ, μάλα ἠθικῶς καὶ ἐναργῶς· τόν τε ἄγγελον ἐμφήνας ἀκουσίως ἀγγελοῦντα τὴν συμφορὰν, καὶ τὴν μητέρα εἰς ἀγωνίαν ἐμβαλὼν καὶ τὸν ἀκούοντα.

morte nuncio facit. nec enim nuncius simulatque ad Parysatin venit, ei Cyrum mortuum esse dicit: (haec enim est quae Scythica oratio appellatur) sed primum quidem, victoria potitum eum nunciavit (quae verba illi gaudium anxietati mixtum attulerunt) postea vero interrogat, At rex quomodo se nunc gerit? Tunc ille: fugae se dedit, inquit. hic illa sermonem excipiens, Tissaphernes horum ei malorum est auctor, inquit. Rursumque interrogat, Cyrus vero ubi nunc est? Respondet nuncius, Ubi fortes viros diversari decet. Paullatim et breviter progrediendo aegre erumpit in illud ipsum quod dicendum erat, idque perquam facit morate et illustre: tum nuncium repraesentando invitum annunciare hunc casum, tum matrem in timorem et angorem coniiciendo, sicut et auditorem.

o) Demetr. §. 297.: ταῦτα πάντα ἠθικῶς καὶ ἐμμελῶς, καὶ οὐχὶ δὴ, τὸ λεγόμενον τοῦτο, ἀπὸ Σκυθῶν. Similiter Aristides T. II. p. 296.: ἀλλ' ἄλλως τὴν ἀπὸ Σκυθῶν ἡμῖν διαλέγῃ. cf. etiam Athenaeus XII. p. 524. *Schneider*.

LVIII. [Παρὰ τῷ Ἀθηναίῳ βιβλ. α'. Δειπνοσοφ.

Ὀρχησταὶ δὲ ἔνδοξοι· Βολβὸς μὲν, παρὰ Κρατίνῳ καὶ Καλλίᾳ· Ζήνων δὲ, ὁ Κρὴς, ὁ πάνυ Ἀρταξέρξῃ προσφιλέστατος, παρὰ Κτησίᾳ p).]

LIX. Ἐν τῷ Ἡσυχίου λεξικῷ.

Σάραπις, q) Περσικὸς, χιτὼν μεσόλευκος· ὡς

LVIII. [Apud Athenaeum Deipnosophist. lib. I. c. 19. p. 22, c. Casaub. c. 40. p. 83. V. 1. Schweigh.

Saltatores celebres sunt: Bulbus apud Cratinum et Calliam; Zeno Cretensis, Artaxerxi carissimus, apud Ctesiam.]

LIX. In lexico Hesychii.

Sarapis tunicae Persicae genus albo distinctum; ut Ctesias: Et discindens sarapin,

p) Fragmentum frustra adhuc neglectum. Zenonem saltatorem Artaxerxis commemorat etiam Plutarch. Artax. c. 21. v. postea.

q) V. eruditiss. Brissonium lib. 2. de reg. Pers. [c. 189. p. 549 sqq.] de hac veste, ubi non sine caussa suspicatur apud Pollucem hanc vocem mendosam esse, cuius vulgati libri σαράγης habent. Doctiss. viri suspicionem confirmat egregie pervetustus ms. Palatinus, qui diserte istum Pollucis locum (lib. 7. Onomastic. cap. 13. sub fin.) ita scribit: ὁ δὲ σαράπις, Μήδων τὸ φόρημα πορφυροῦν, μεσόλευκος χιτών, quod et in notis meis ad Pollucem monebo. *Gron.* cf. Brisson. l. l. 205. p. 563. Contra Reland. in Dissertt. Miscellan. P. II. p. 230 sq. (de vet. Pers. ling.) ex Polluce Σαράγης eliminandum esse negat. Imo, inquit, voc. Σαράπις mihi magis est suspectum, quippe quod nulla sui vestigia habeat in hodierno sermone Persico, uti prius illud Σαράγης. Factum autem est Σαράπις ex Σαράγης facillime, si attendamus veteres Graecos π et γ figura fere eadem exarasse, illud Γ (quod nunc Π)

Κτησίας· Καὶ διαῤῥηξαμένη τὸν σάρασιν, καὶ τὰς τρίχας καθειμένη, ἐτέλετό r) τε καὶ βοὴν ἐποίει.

LX. Παρὰ τῷ Πλουτάρχῳ, ἐν τῷ Ἀρτοξέρξου βίῳ.

Ἐξέβαλε δὲ καὶ τῆς θαλάσσης Λακεδαιμονίους, Κόνωνι, τῷ Ἀθηναίῳ, μετὰ Φαρναβάζου στρατηγῷ χρησάμενος. Ὁ γὰρ Κόνων διέτριβε μὲν ἐν Κύπρῳ μετὰ τὴν ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς ναυμαχίαν, οὐ τὴν ἀσφάλειαν ἀγαπῶν, ἀλλὰ τὴν τῶν πραγμάτων μεταβολὴν, ὥσπερ ἐν πελάγει τροπὴν, περιμένων. Ὁρῶν δὲ καὶ τοὺς ἑαυτοῦ λογισμοὺς δυνάμεως, καὶ τὴν βασιλέως

comamque demittens, vellebat crines et clamabat.

LX. Apud Plutarchum in vita Artoxerxis. [c. 21.]

Lacedaemonios etiam mari summovit, Cononis Atheniensis cum Pharnabazo ductu. Siquidem Conon in Cypro post proelium navale ad Aegos flumen egit, non securitatem sectans, sed rerum conversionem, sicut in mari aestus opperiens reciprocationem. Qui, quod videret, sua consilia viribus, et regis vires viro prudente, egere, ad regem misit de rationibus suis

---

hoc Γ, et formasse id nomen ad notissimam dei Aegyptii appellationem Σαράπις. Plura v. apud ipsum Ruland.

r) Coniecturam sequor, quam manu diligentiss. Sylburgii [v. ad Brisson. l. l. annot. 63.] adscriptam inveni Hesychio, scilicet legendum ἐτίλλετό τε. [capillumque sibi evellebat. cf. Curt. 3, 2, 25. ἐτίλλετο legendum esse admonuit etiam D'Orvill. ad Charit. p. 349.] Adposui autem hoc loci istud fragmentum, quod alicui non ita vero absimile videri queat, ista de Parysatidis luctu ob interfectum filium a Ctesia scripta fuisse, de quo Excerpt. Pers. c. 58. *Gron.*

δύναμιν ἀνδρὸς ἔμφρονος δεομένην, ἔπεμψεν ἐπιστολὴν βασιλεῖ περὶ ὧν διενοεῖτο. Καὶ ταύτην ἐκέλευσε τὸν κομίζοντα μάλιστα μὲν ἀποδοῦναι διὰ [s] Ζήνωνος, τοῦ Κρητὸς, ἢ Πολυκρίτου, τοῦ Μενδαίου· τούτων δ' ἦν ὁ μὲν Ζήνων ὀρχηστὴς, ὁ δὲ Πολύκριτος ἰατρός· ἂν δ' οὗτοι μὴ παρῶσι, διὰ Κτησίου, τοῦ ἰατροῦ. Λέγεται δ' ὁ Κτησίας τὴν ἐπιστολὴν λαβὼν παρεγγράψαι τοῖς ὑπὸ τοῦ Κόνωνος ἐπεσταλμένοις, ὅπως καὶ Κτησίαν ἀποστείλῃ πρὸς αὐτὸν, ὡς ὠφέλιμον ὄντα ταῖς ἐπὶ θαλάσσῃ πράξεσιν. Ὁ δὲ Κτησίας αὐτὸν ἀφ' ἑαυτοῦ βασιλέα φησὶ προσθεῖναι τὴν λειτουργίαν αὐτῷ ταύτην.

LXI. Παρὰ Διοδώρῳ τῷ Σικελιώτῃ ἐν τῷ ιδʹ.

Κτησίας δ' ὁ συγγραφεὺς τὴν τῶν Περσικῶν ἱστορίαν [t] εἰς τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν (ἄρχοντος

epistolam, quam tabellario iussit potissimum Zenone interprete Cretensi, vel Polycrito Mendaeo, reddere: (horum fuit Zeno saltator, medicus Polycritus) qui si abessent, Ctesia medico. Fama est hunc, accepta epistola Cononis, scriptis eius adiecisse, ut Ctesiam quoque ad se mitteret, utpote virum ad res maritimas conducibilem. Ctesias vero regem ait sua sponte hoc sibi muneris iniunxisse.

LXI. Apud Diodorum Siculum lib. XIV. [c. 46.]

Cum hoc anno [Olymp. XCV, 3. archonte Ithycle] Ctesias historiam suam Persicam

---

s) V. Athenaei loc. supra laud.

t) Idem confici potest et ex iis quae Plutarch. in Artax. p. 1021. F. et quae Photius p. 133. commentatus est. *Wesseling. Ste - Croix, Examen des Hist. d'Alex.* p. 863. : *Fréret pense que les ouvrages de Cte-*

Ἀθήνησιν Ἰθυκλοῦς) κατέστρεψεν, ἀρξάμενος ἀπὸ Νίνου καὶ Σεμιράμεως.

concludit, a Nino et Semiramide usque deductam.

LXII.

Persicam vero historiam Ctesiae non obscure notare videtur Lucianus lib. πῶς δεῖ ἱστορίαν συγγράφειν, [§. 39. V. 4. p. 202. ed. Bipont. Larcher. Traduct. d'Hérod. T. 6. p. 253. ed. II.] his verbis: τοῦ δὴ συγγραφέως ἔργον ἕν, ὡς ἐπράχθη, εἰπεῖν. οὗτος δ' οὐκ ἂν δύναιτο, ἄχρις ἂν ἢ φοβῆται Ἀρταξέρξην, ἰατρὸς αὐτοῦ ὤν, ἢ ἐλπίζῃ κάνδυν πορφυροῦν, καὶ στρεπτὸν χρυσοῦν, καὶ ἵππον τῶν Νισαίων λήψεσθαι, μισθὸν τῶν ἐν τῇ γραφῇ ἐπαίνων. id est: Officium historici unum est, rem narrare, ut acta fuit. Ille vero hoc praestare neutiquam possit, quamdiu reformidet Artaxerxem, cuius est [v. intpp. Lucian. ad l. l. p. 525. ed. Bipont.] medicus scilicet, aut dum sperat sibi purpureum candyn et torquem aureum, Nisaeumque equum, mercedem nimirum pro laudibus quas historiae inseruerit. Qui itaque adulationem notaverit, historiae labem sane foedam. Fabulositatem tamen maxime in illo archiatro accusarunt, id quod de Indicis pervagatum est. Non nemo tamen idem quoque in Persicis, quibus et Assyria comprehendo, quod ad antiquas gentis origines praesertim attinet,

sias furent publiés à la 3e *année de l'Ol.* XCV, 3. 398. a. Chr. *époque où, selon Diodore, il terminoit son histoire des Perses.* At serius editos esse a Ctesia historiarum libros arguunt, quae Phot. Excerpt. P. 62. de palmis *octo* annis post Clearchi mortem (a. 400.) apparentibus narrat.

notavit; et, integer o si Diodorus exstaret, cognosceremus abunde de hac re. Non tacuit tamen et Strabo qui lib. XI. [c. 6. V. 2. p. 424. ed. stereot.] ita: ἀλλ' οὔτε περὶ τούτων (de Massagetis et Sacis) οὐδεὶς ἠκρίβωτο (sic ex ms. emendavit Is. Cas.) οὐδὲν πρὸς ἀλήθειαν, οὔτε τὰ παλαιὰ τῶν Περσικῶν, οὔτε τῶν Μηδικῶν, ἢ Συριακῶν, ἐς πίστιν ἀφικνεῖτο μεγάλην, διὰ τὴν τῶν συγγραφέων ἁπλότητα, καὶ τὴν φιλομυθίαν. ὁρῶντες γὰρ τοὺς φανερῶς μυθογράφους εὐδοκιμοῦντας, ᾠήθησαν καὶ αὐτοὶ παρέξεσθαι τὴν γραφὴν ἡδεῖαν, ἐὰν ἐν ἱστορίας σχήματι λέγωσιν, ἃ μηδέποτε εἶδον μήτε ἤκουσαν, ἢ οὐ παρά γε εἰδότων σκοποῦντες· δι' αὐτὸ δὲ μόνον τοῦτο, ὅτι ἀκρόασιν ἡδεῖαν ἔχει, καὶ θαυμαστήν. ῥᾷδιον δ' ἄν τις Ἡσιόδῳ, καὶ Ὁμήρῳ [cf. Fabricii Bibl. Gr. V. 1. p. 530. ed. Harles.] πιστεύσειεν ἡρωολογοῦσι, καὶ τοῖς τραγικοῖς ποιηταῖς, ἢ Κτησίᾳ τε, καὶ Ἡροδότῳ, καὶ Ἑλλανίκῳ, καὶ ἄλλοις τοιούτοις. id est, Xylandro interprete: „Sed neque de his quisquam veritatem exacte perhibuit, neque de priscis Persarum, Medorum, Syrorum rebus, fidem admodum magnam invenerunt scriptores: idque ob ipsorum simplicitatem, et fabulas edendi studium. Cum enim viderent in honore esse eos qui e professo fabulas scriberent: existimaverunt suam quoque scriptionem lectoribus iucundam fore, si sub narrationis verae specie ea dicerent, quae neque vidissent neque audivissent, saltem ex iis quibus cognita ista essent; id unum spectantes, ut auditio amoena fieret et admirabilis. Equidem facilius Hesiodo et Homero aliquis fidem adhibuerit cum de heroibus verba faciunt, itemque tragicis poëtis, quam Ctesiae, Herodoto, Hellanico et eorum similibus." Ob ψευδογραφίαν itaque hosce historicos et Lucianus ἀληθ. ἱστορ. β', [§. 31, V, 4.

p. 290. ed. Bipont.] ἐν ᾅδου collocat: καὶ μεγίστας ἁπασῶν τιμωρίας ὑπέμενον οἱ ψευσάμενοί τι παρὰ τὸν βίον, καὶ οἱ μὴ τἀληθῆ συγγεγραφότες, ἐν οἷς καὶ Κτησίας ὁ Κνίδιος ἦν κ. τ. λ. [i. e. maximas omnium poenas sustinebant, qui in vita mentiti essent aliquid, et qui vera non scripsissent; in quibus Ctesias etiam Cnidius erat etc. Huc pertinet etiam locus eiusdem Luciani in Philopseude §. 2. V. 7. p. 250. ed. Bipont.: Ἐκείνους μὲν γὰρ τοὺς παλαιοὺς πρὸ ἐμοῦ σε χρὴ εἰδέναι, τὸν Ἡρόδοτον, καὶ Κτησίαν τὸν Κνίδιον, καὶ πρὸ τούτων, τοὺς ποιητάς, καὶ τὸν Ὅμηρον αὐτὸν ἀοιδίμους ἄνδρας, ἐγγράφῳ τῷ ψεύσματι κεχρημένους, ὡς μὴ μόνον ἐξαπατᾶν τοὺς τότε ἀκούοντας αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ μέχρις ἡμῶν διϊκνεῖσθαι τὸ ψεῦδος κ. τ. λ. i. e. Illos enim antiquos prius, quam ego, ut noveris, oportet, Herodotum, et Ctesiam Cnidium, et ante hos, poëtas, Homerumque adeo ipsum, viros celeberrimos, scripto usos mendacio, adeo ut non modo, qui tum erant, auditores suos deceperint, sed ad nos etiam mendacium pervenerit. v. ibid. Reitz. et Solan. p. 534.] Sed mittamus illum Atticum μυκτῆρα. Gron.

ΚΤΗΣΙΟΥ
ΤΟΥ ΚΝΙΔΙΟΥ ΙΝΔΙΚΑ.

CTESIAE INDICA.

ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

ΚΤΗΣΙΟΥ ΙΝΔΙΚΩΝ

ΕΚΛΟΓΑΙ,

ἐκ τῶν τοῦ αὐτοῦ Φωτίου.

1. Κτησίου a) τὰ Ἰνδικά ἐστιν b) ἐν ἑνὶ βιβλίῳ, ἐν οἷς μᾶλλον ἰωνίζει. λέγει περὶ τοῦ Ἰνδοῦ c) ποταμοῦ, τὸ μὲν στενὸν αὐτοῦ εὖρος τεσσαράκοντα στα-

Ex eiusdem CTESIAE scriptis quae INDICA nominata sunt, excerptae ab eodem PHOTIO historiae.

1. Indica Ctesiae uno libro continentur, in quibus magis Ionice loquitur. Scribit Indum fluvium, qua angustissimus est, XL. stadiorum

---

a) ἀνεγνώσθη δὲ αὐτοῦ καὶ τὰ Ἰνδικὰ ἐν ἑνὶ β. Ed. *H.* In alio libro ms. Bavarico, Διηγήματα Κτησίου Κνιδίου περὶ τῶν ἐν τῇ οἰκουμένῃ θαυμάτων. [*D. H.*]

b) C. Vat. ἐν βιβλίῳ.

c) Hic ipse locus citatus legitur ab Arriano lib. 5. de expedit. Alexandr. c. 4. V. fragmm. ed. Weyrauch. l. p. 387. Larcher. ad h. l. et Diodor. 2, 35. p. 149 ed. *Wesseling.*

... δὲ d) πλατύτατον, καὶ διακοσίων. λέ-
... τῶν Ἰνδῶν, ὅτι e) πλείους σχεδὸν συμ-
... ἀνθρώπων. περὶ f) τοῦ σκώληκος τοῦ ἐν τῷ
... ὃ καὶ μόνον τῶν ἄλλων θηρίων ἐν αὐτῷ
... περὶ τοῦ μὴ οἰκεῖν ἐπέκεινα αὐτῶν ἀνθρώ-
... ὅτι οὐχ g) ὕει, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ h) ποτί-
ζεται ἡ Ἰνδική.

2. Περὶ i) παντάρβας τῆς k) σφραγῖδος· καὶ

[illegible]

esse: qua latissimus, CC. Indos multitudine ceteros fere universos mortales superare dicit. De scolece i. e. quodam verme, qui est in flumine, et solus ex omnibus animalibus in eo nascitur. Dicit etiam ultra Indos non alios homines habitare. In Indica regione non pluere, sed eam a flumine rigari.

2. De pantarba sigillari gemma, et quomodo LXXVII. sigillares gemmas et lapides pre-

d) πλατύτερον, D. H. [πλατύτατον H. S. et Cod. Vat.

e) De finibus Indiae veteris cf. Weyrauch, Herodot und Ctesias über Indien, in Morgenstern, Dörptische Beiträge V. 2. p. 367 sqq. 385 sqq. De Graecorum veterumque de India notitia v. quos laudavit Funk. Realschullex. sub v. India; v. maxime Plin. H. N. 6, 21 V. 1. p. 370. et p. 379.

f) V. infr. §. 37.

g) Valcken. alicubi teste Larcher. ὕεται legendum esse statuit. Frustra! De re contra Ctesiam v. Arrian. Indic. c. 6, 4. Philostr. V. A. 2, 20. 3, 14. Larch. H.

h) Non solum Indum intelligendum esse, sed plura flumina censuit Weyrauch. l. l. p. 386.

i) Vide Philostr. lib. 3. de Apollonio; [c. 45. 46.] καὶ Ἡλιόδωρος οὕτω φησὶ περὶ τῆς παντάρβης παράδοξα; Max. Marg. Ignem etiam exstinxisse refert Heliodorus in Aethiop. lib. 4. et 8. (ap. Phot. Cod. 73.)

σφραγῖδας ἀποῤῥιφείσας καὶ τιμίους λίθους εἰς τὸν ποταμὸν, ἅτινα ἦν [l]) τοῦ Βακτρίων καπήλου, [m]) αὐτὴ ἀνεῖλκυσεν ἐχομένας ἀλλήλων.

3. Περὶ τῶν [n]) τειχοκαταλύτων ἐλεφάντων. περὶ τῶν [o]) μικρῶν πιθήκων τῶν ἐχόντων οὐρὰς τετραπήχεις περὶ τῶν [p]) ἀλεκτρυόνων τῶν μεγίστων. Περὶ τοῦ ὀρνίου τοῦ [q]) βιττάκου, ὅτι γλῶσσαν ἀνθρωπίνην

tiosos in flumen proiectos, (quae omnia erant cuiusdam Bactriani institoris) pantarba retraxerit inter se cohaerentes.

3. De elephantis murifragis. De parvis simiis caudas IV. cubitorum habentibus. De maximis gallis gallinaceis. De ave psittaco, quam lingua humana et voce praeditam esse

177. 390. 392. *A. S.* *Salagramam* Indorum lapidem intelligit Weyr. l. l. p. 391. cf. et Philostrat. de vit. Ap. l. I. Tzetz. Chil. 6, 648. Velheim. in: *Vermischte Aufs.* V. 2. p. 167 sqq. *Hydrophanem* (Lapidem mutabilem, oculum mundi) intelligi posse suspicatus est.

k) [σφραγίδος et mox σφραγίδας. *D. H.*]

l) Malim του sine accentu, pro τινός. *H. S.*

m) αὔτη. *D. H.*

n) τειχοκαταλυτῶν. *D. H.* *Qui muros dissolvunt atque evertunt;* pectore suo, cum rex iubet, iis incumbendo; lege cap. 29. Aeliani de animal. c. 17. ubi plura de his. *A. S.*

o) Intellig. *cercopithecus* (*Meerkatze*) et *maki*. Weyrauch. l. l. p. 397.

p) Hinc sumpsisse videtur, quae de iisdem refert Aelian. l. l. lib. 16. c. 2. *A. S.* cf. Weyr. l. l. p. 397.

q) Haec ψιττάκη est Plinio, qui lib. 10. cap. 42. docet quae aves imitari possint sermonem humanum, ut et Suidas in vocabulo Psittacus. Naz. praecept. ad Virgil. v. 624.: Καὶ κόρακες κλέπτουσιν ὁμῶς ὄπα ὡς

νην ἔχει καὶ φωνήν. μέγεθος μὲν, ὅσον ἱέραξ, [r]) πορφύρεον δὲ πρόσωπον· καὶ πώγωνα φέρει μέλανα. αὐτὸ δὲ [s]) καὶ κυάνεόν ἐστιν ὡς τὸν τράχηλον, ὥσπερ [t]) κιννάβαρι. διαλέγεσθαι δὲ αὐτὸ ὥσπερ ἄνθρωπον, [u]) Ἰνδιστί· ἂν δὲ Ἑλληνιστὶ μάθῃ, καὶ Ἑλληνιστί.

4. Περὶ τῆς [v]) κρήνης τῆς πληρουμένης ἀνὰ ἔτος ὑγροῦ χρυσίου· ἐξ ἧς ἑκατὸν προχοαὶ ὀστράκιναι [w]) ἀνὰ ἔτος ἀρύονται. ὀστρακίνους δὲ δεῖ εἶναι ἐπεὶ

dicit, accipitris magnitudine, et fronte purpurea, barbamque gestare nigram, alioqui ad collum caerulei coloris est, quemadmodum cinnabari: loquique ipsam Indice, ut hominem; nec non Graece, si Graecum sermonem docta fuerit.

4. De fonte qui quotannis auro humido impletur, ex quo fonte centum urcei fictiles singulis annis hauriuntur. ideoque fictiles esse

---

δ' ἐρατόχρως Ψιττακὸς ἀγκυλόχειλος ἔσω πλεκτοῖο δόμοιο Ἀνδρόμεον φώγξε, καὶ ἥπαφεν ἀνδρὸς ἀκουήν. Vide Olympiodori excerpta apud Phot. p. 112. *D. H.* *De bittaco ave.* Psittacum vocant alii. Meminit quoque Olympiodorus in excerptis apud Photium cod. 80: et Aelianus non semel. *A. S.* cf. Bochart. Hieroz. P. 2. lib. II. c. 30. V. 3. p. 105 sq. ed. Rosenmüll. Veltheim. *Vermischte Aufs.* V. 2. p. 220.

r) B. lib. ὑποπορφύρεον; caussam varietatis colorum tam in psittacis, quam aliis nonnullis avibus, adfert Diod. Sic. lib. 2. *D. H.*

s) καὶ excidit in edit. Wessel.

t) κινάβ. *D. H.* Sed Cod. Bav. *A. S.* etiam duplex νν.

u) Bavaric. lib., ex eodem Ctesia excerptus, οἵαν γλῶτταν ἐκδιδαχθῇ. *D. H.*

v) Falsa haec esse ait Philostrat. lib. 3. de vita Apollonii [c. 45. p. 132. ed. Olear.] *A. S.* cf. Herodot. 3, 96. Aristot. H. A. 8, 12. Weyrauch. l. l. p. 390 sq.

w) [ἀν' ἔτ. *H. S.*]

πήγνυται ὁ χρυσὸς ἀπαρυόμενος· καὶ ἀνάγκη τὸ ἀγγεῖον θλᾶν, καὶ οὕτως ἐξάγειν [x]) αὐτό. [y]) ἡ δὲ κρήνη τετράγωνός ἐστιν, ἑκκαίδεκα μὲν πηχῶν ἡ περίμετρος, τὸ δὲ βάθος, ὀργυιά· ἑκάστη δὲ προχοὴ τάλαντον ἕλκει, καὶ περὶ τοῦ ἐν τῷ πυθμένι τῆς κρήνης [z]) σιδήρου, ἐξ οὗ καὶ δύο ξίφη Κτησίας φησὶν ἐσχηκέναι· ἓν παρὰ [a]) βασιλέως, καὶ ἓν παρὰ τῆς τοῦ βα-

oportet, quoniam aurum haustum concrescit, ut ad ipsum extrahendum frangere vas necesse sit. Fons hic quadratus est, cuius ambitus est XVI. cubitorum, altitudo unius ulnae: singuli autem urcei, (qui auro pleni hauriuntur) talenti pondus exaequant. De ferro quod in fundo huius fontis exstat: ex quo duos gladios se habuisse dicit ipse Ctesias: unum a rege, alterum a

---

x) αὐτόν. *D. H.*

y) Φιλόστρατος ἐν τῷ εἰς τὸν Ἀπολλωνίου (lib. 3.) βίῳ ψεῦδος αὐτό φησι. Max. Marg.

z) *Chalyba*, *Stahl*, intelligit Heeren. *Ideen* V. 1. P. 2. p. 476. cf. etiam Weyrauch. l. l. p. 413 sq. Ritter. *Erdkunde* V. 2. p. 794. coll. loco Iustin. 44, 3. ad explicandum hunc Ctesiae loc. haec exponit: „*Es ist von einem Hüttenprocess die Rede, wobei ein quadratisch ausgemauerter Brunnen genannt wird, aus dessen Grunde man die trefflichsten Schwerdter erhalte; er selbst* (*Ctesias*) *habe aus diesem Stahle deren zwei im Besitz. Wenn man von diesem Eisen* (*ob Stangen?*) *in die Erde pflanzte, so würden dadurch die Gewitter abgewendet; also eine Art Gewitterableiter.* (*vgl.* Iustin. 44, 3.). *Da Ctesias wohl vorzüglich nur das an Ostpersien stossende, indische Grenzland kennen lernen mochte, das heutige Kandahar, Kabul, Kaschmir, das obere Indusland, oder Baktrien, Serica, so muss man wohl hier seine Stahlbereitung suchen*, cf. Plin. H. N. 39, 14.“

a) Artaxerxe τῷ Mnemone. *A. S.*

σιλέως, μητρὸς Παρυσάτιδος. φησὶ δὲ περὶ αὐτοῦ, ὅτι πηγνύμενος ἐν τῇ γῇ, νέφους καὶ χαλάζης καὶ πρηστήρων ἐστὶν b) ἀποτρόπαιος. καὶ ἰδεῖν αὐτὸν c) ταῦτα φησι, βασιλέως δὶς ποιήσαντος.

5. Περὶ τῶν d) κυνῶν τῶν Ἰνδικῶν, ὅτι μέγιστοί εἰσιν, ὡς καὶ λέοντι μάχεσθαι. περὶ τῶν e) ὀρῶν τῶν μεγάλων, f) ἐξ ὧν ἥ τε σάρδω ὀρύσσεται, καὶ οἱ ὄνυχες, καὶ αἱ ἄλλαι g) σφραγῖδες. ὅτι ἀλέα πολλή,

regis matre Parysatide donatum. Id ferrum si in terram defigatur, nebulas et grandines turbinesque avertere: et se ipsum haec vidisse, rege bis periculum faciente, commemorat.

5. De canibus Indicis, qui maximi sunt, adeo ut etiam cum leone pugnent. De magnis montibus, ex quibus sardo et onyches aliaeque gemmae effodiuntur. De acerrimo qui ibi est

---

b) ἀποτρόπαιον. [D. H. in marg.]

c) ταῦτα, φησὶ, D. H.

d) Aelianus de N. Anim. 4, 19. et 8, 1. sua hinc petivisse videtur. Plin. H. N. 7, 2. V. 3. p. 9.: Maxima in India gignuntur animalia. Indicio sunt canes grandiores ceteris. Herodot. 1, 192. Poll. Onomast. 5, 5, 43. p. 498. ed. Hemsterh. Heeren. *Ideen* V. 1. P. 2. p. 136 sq.

e) ὀρέων. [D. H. in marg.]

f) cf. Weyr. l. l. p. 888 sq. Ptolemaeus in Geogr. memorat montem Sardonygem, in quo eiusdem nominis lapis) cf. Veltheim. *Vermischte Aufs.* V. 2. p. 255 sq.

g) De metallis Indiae copiose disseruit Heeren. *Ideen* V. 1. P. 1. p. 81 sqq. cf. inprimis p. 84. et V. 1. P. 2. p. 135. De Onychibus v. *Böttiger, Über die Wohlheit und das Vaterland der Onyxkameen,* 1796. Add. Bochart. Hieroz. P. II. lib. 5. c. 7. V. 3. p. 629 sq. A vocab. Persico *Serd*, quod significet flavum colorem, v. *Sardo* ducunt Persicae linguae periti.

καὶ ὅτι ὁ ἥλιος δεκαπλασίων τὸ μέγεθος ἢ ἐν ταῖς ἄλλαις χώραις αὐτὸς ἑαυτοῦ φαίνεται, καὶ πολλοὶ ἐνταῦθα τῷ πνίγει [h] φθείρονται. καὶ θάλασσαν [i] φησιν αὐτόθι [k] οὐδὲν ἔλαττον τῆς Ἑλληνικῆς. τὸ δὲ ἄνω αὐτῆς ἕως τεσσάρων δακτύλων θερμὸν εἶναι, ὥστε μὴ ἰχθὺν ζῆν προσπελάσαντα τῷ θερμῷ, ἀλλὰ κατώθεν διαιτᾶσθαι.

6. Ὅτι ὁ Ἰνδὸς ποταμὸς ῥέων διὰ πεδίων καὶ δι᾽ ὀρέων [l] ῥεῖ· ἐν οἷς καὶ ὁ λεγόμενος Ἰνδικὸς [m] κάλαμος φύεται, πάχος μὲν ὅσον δύο [n] ἄνδρε

calore; et ut sol decuplo maior, quam in aliis regionibus esse videatur, multique aestu ibi suffocentur. Tradit etiam mare ibi non minus spatiosum Graeco esse; atque id in summo quidem, donec quis ad IV. digitorum altitudinem perveniat, fervidum esse; adeo ut piscis juxta calorem illum vivere non possit, sed in fundo degat.

6. Indum fluvium delatum per campos et montes interlabi tradit, in quibus nascatur qui calamus Indicus appellatur: eius quidem crassi-

h) cf. Weyrauch. l. l. p. 386 sq.

i) *Mare ibi nihilo minus quam Graecum flatu tumere:* φυσᾶν lego pro φησίν. M. S. Hanc emendationem secutus Larcher. ita vertit: *Les vents n'y soulèvent pas moins les vagues qu'en Grèce.*

k) Alii οὐδὲ.

l) Paropamisum intelligit Weyrauch. l. l. p. 388.

m) *Arundini Indicae arborea amplitudo*, inquit Plin. H. N. lib. 16. c. 36. [65. V. 3. p. 123. ed. Bip.] quo te, lector, remitto. *A. S.* cf. inprimis Heeren. *Ideen* V. 1. P. 1. p. 267. annotat. et Weyrauch. l. l. p. 393. Diodor. 2, 17. Larcher. p. 354. 14. Add. Plin. H. N. 7, 2. V. 2. p. 9.

n) Cod. Bav. *A. S.* Max. Marg. ἄνδρες.

περιωργυιωμένοι [o) μόλις] περιλάβοιεν· τὸ δὲ ὕψος, ὅσον p) μυριοφόρου νηὸς ἱστός. εἰσὶ καὶ ἔτι μείζους καὶ ἐλάττους, οἵους εἰκὸς ἐν ὄρει μεγάλῳ. εἶναι δὲ τῶν καλαμῶν καὶ ἄῤῥενας καὶ θηλείας. ὁ μὲν οὖν ἄῤῥην, q) ἐντεριώνην οὐκ ἔχει, καὶ ἔστι κάρτα ἰσχυρός· ἡ δὲ θήλεια ἔχει. Καὶ r) περὶ τοῦ μαρτιχόρα τοῦ ἐν αὐτοῖς ὄντος θηρίου· ὡς τὸ πρόσωπον ἐοικὸς ἀνθρώπῳ, μέγεθος μέν ἐστιν ὥσπερ λέων, καὶ χρόαν ἐρυθρὸς ὡς κιννάβαρι.

tudinis quam hominum duorum iunctae ulnae complecti possint: altitudinis autem, quanta est mali navis onerariae praegrandis. Esse et quosdam maiores, quosdam item minores, utpote in spatioso monte. Esse autem inter hos calamos et marem et feminam: marem quidem medullam non habere, et esse admodum firmum; feminam autem habere. De animali Indico martichora dicto, quod facie hominem refert, leonis magnitudine, cinnabaris ruborem habens.

---

o) E Cod. Bavarico.

p) Cf. Böttiger l. l. p. 27., de vocabuli forma Lobeck. in Parergg. ad Phrynich. Eclogg. p. 662.

q) ἐντεριόνην. *D. H.*

r) καὶ τοῦτο ψεῦδος ὁ Φιλόστρατός φησι, Max. Marg. Et hoc esse mendacium vult Philostr. [ad quem v. annot. Olear. p. 132, a, 2.] Aelian. lib. 4. de animal. c. 21. postquam multis de Mantichora egit, penes Ctesiam fidem omnium esse vult. Meminit et Pausan. huius Ctesianae narrationis in Boeotic. Plin. item lib. 8. c. 21. [30. 46.] apud quos Mantichora legitur. *A. S.* v. fragmm. Hystricem (*Stachelschwein*) intellig. censet Weyrauch. l. l. p. 397. Phile, de Animal. proprietate p. 150. Ctesiam sequi videtur. cf. Wernsdorf. ad Calpurn. Eclog. 7, 59. in Poet. lat. minorib. V. 2. p. 170.

7. Τρίστιχοι δὲ ὀδόντες· ὦτα δὲ ὥσπερ ἀνθρώπου, καὶ ὀφθαλμοὺς γλαυκοὺς, ὁμοίους ἀνθρώπῳ· τὴν δὲ κέρκον ἔχει οἵανπερ σκορπίος [s]) ὁ ἠπειρώτης, ἐν ᾗ [t]) τὸ κέντρον ἔχει, [u]) μείζω [v]) ὑπάρχουσαν πήχεως. ἔχει δὲ καὶ ἐκ πλαγίου τῆς κέρκου ἔνθα [w]) καὶ ἔνθα κέντρα. ἔχει δὲ καὶ ἐπ' ἄκρῳ, ὥσπερ σκορπίος, κέντρον. καὶ τούτῳ μὲν ἐὰν προσέλθῃ τις, κεντεῖ τῷ κέντρῳ, καὶ πάντως ὁ κεντηθεὶς ἀποθνήσκει· ἐὰν δέ τις πόῤῥωθεν μάχηται πρὸς αὐτὸν, καὶ ἔμπροσθεν ἱστὰς τὴν οὐρὰν, ὥσπερ ἀπὸ τόξου βάλλει τοῖς κέντροις, καὶ ὄπισθεν ἐπ' εὐθείας ἀποτείνων. βάλλει δὲ ὅσον πλέθρον εἰς μῆκος· καὶ πάντας οὓς ἂν [x]) βάλῃ, πάντως ἀποκτείνει, πλὴν [y]) ἐλέφαντος.

7. Triplex est illi dentium ordo: aures humanis similes, oculos glaucos similes homini: caudam autem qualem scorpius terrestris habet, in qua et aculeus est cubitali maior. Sed et per transversum aculeis munita est cauda. Aculeum item in vertice, velut scorpius, gerit, quo accedentes pungit: nec mortem, quicunque punctus fuerit, effugere potest. Quod si quis eminus adversus ipsum pugnet, et ab anteriori parte caudam praetendens aculeis petit, tanquam ab arcu eos eiaculans, et a posteriori parte eam recta protendens. Ad iugeri autem

---

s) Differt scorpius terrestris a marino. cf. Bochart. Hieroz. P. II. lib. 4. c. 29. V. 3. p. 541 sq.

t) καὶ τὸ. D. H.

u) μείζων ὑπάρχουσα. A. S. Cod. Bav. Max. Marg. et H. S. μείζω ὑπάρχουσαν. l. B. μεῖζον πήχεως.

v) ὑπάρχουσα. D. H.

w) Verba καὶ ἔνθα male exciderunt in edit. Wesseling. — x) βάλλῃ. D. H.

y) Adde leonem ex Aelian. l. l.

τὰ δὲ κέντρα αὐτοῦ ἐστι τὸ μὲν μῆκος, ὅλον ποδιαῖα, τὰ δὲ πλάτος ὅσον σχοῖνος λεπτότατος. [z] μαρτιχόρα δὲ Ἑλληνιστὶ ἀνθρωποφάγον· ὅτι πλεῖστα ἐσθίει ἀναιρῶν ἀνθρώπους. ἐσθίει δὲ καὶ τὰ ἄλλα ζῶα. μάχεται δὲ καὶ τοῖς ὄνυξι καὶ τοῖς κέντροις. τὰ δὲ κέντρα πάλιν φησὶν, ἐπειδὰν ἐκτοξευθῇ, ἀναφύεσθαι. ἔστι δὲ πολλὰ ἐν τῇ Ἰνδικῇ· ἀποκτείνουσι δὲ αὐτὰ τοῖς ἐλέφασιν ἐποχούμενοι ἄνθρωποι, κἀκεῖθεν [a] βάλλοντες.

8. Περὶ τῶν Ἰνδῶν, ὅτι δικαιότατοι· καὶ περὶ τῶν ἐθῶν καὶ νομίμων αὐτῶν. περὶ τοῦ [b] ἱεροῦ χωρίου τοῦ [c] ἐν τῇ ἀοικήτῳ. ἃ ἐπ' ὀνόματι τιμῶσιν

longitudinem iaculando pervenit, et quoscunque ferit, omnes ad unum interficit, praeter elephantem. Eius autem aculei longitudinem pedalem funis tenuissimi latitudinem habent. Martichora autem Graecis ἀνθρωποφάγος sonat, i. e. hominivorus, quod multos voret quos interfecerit. Sed et animalia cetera vorat. Pugnatque et unguibus et aculeis. Aculeos autem ubi eiaculatum fuerit, renasci scribit. Abundat autem his animalibus India: quae ab hominibus interficiuntur, qui elephantis insidentes, telis ea petunt.

8. De summa Indorum iustitia, et de moribus et ritibus eorum. De loco sacro qui est in tractu inhabitabili regionis, quem sub nomi-

z) B. lib. Μαρτιχόρας.

a) Alii βάλλουσι.

b) Simile quid habet Nonnosus excerpt. Phot. [p. 7. ed. Schott.] *A. S.*

c) *Ultra* tractum inhabitabilem, Weyrauch. l. l. p. 389. Ctesias intelligit sine dubio arenosam ad Indum *sitam* regionem. cf. Heeren. *Ideen* V. 1. P. 2. p. 488.

ἡλίου καὶ σελήνης· ἐς ὃ διὰ δεκαπέντε ἡμερῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους τῆς Σαρδοῦς τις παραγίνεται, καὶ ὅτι λε′ ἡμέρας ὁ ἥλιος ψύχει ἐκεῖσε τοῦ ἐνιαυτοῦ, διὰ τὴν ἑορτὴν, ἵνα μὴ ἄφλεκτοι αὐτὴν τελέσωσι, καὶ ὑποστρέψωσιν. ὅτι βρονταὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ ὑετοὶ οὐκ εἰσὶν ἐν τῇ Ἰνδικῇ, ἄνεμοι δὲ πολλοὶ, καὶ πρηστῆρες πολλοί· καὶ ἁρπάζουσιν ὅ τι ἂν λάβωσιν.

9. Ὁ δὲ ἥλιος ἀνίσχων d) τὸ ἥμισυ τῆς ἡμέρας ψύχος ποιεῖ, τὸ δ᾽ ἄλλο, λίαν ἀλεεινὸν ἐν τοῖς πλείστοις τῶν τῆς Ἰνδικῆς τόπων. Ὅτι Ἰνδοὶ οὐχ ὑπὸ

ne solis et lunae venerantur: ad quem a monte Sardus XV. est dierum iter. Ut sol ibi singulis annis per dies XXXV. aliquid refrigerationis illis concedat, propter id festum, ut ne dum ipsum celebrant et dum revertuntur, aduruntur. Tonitrua et fulgura et pluviae non sunt in India, sed frequentes ventos et turbines habet, qui omnia sibi obvia abripiunt.

9. Sol autem oriens in maiori Indiae parte, alteri diei parti frigus, alteri vehementem calorem affert. Indi non a sole sed a natura

---

annot. 7. et, quem laudavit, Veltheim. l. l. p. 236 sq. 257. Add. Ritter. *Erdkunde* V. 2. p. 770.: „*Auf den hohen Bergen sind in Mittelasien nicht selten, und zumal wo Karawanenstrassen hinüber führen, oft seit uralten Zeiten geweihte Stationen, Tempelorte u. dergl. gewesen, deren ältestes* (400 *Jahr v. Chr. G.*), *das uns bekannt geworden, sich schon bei Ctesias, dem Zeitgenossen Xenophons nachweisen lässt, im Vaterlande der Seren, als das Heiligthum der Sonne und des Mondes, auf dem bekannten Gebirgspass im wilden Bergrevier.*" cf. etiam ibid. p. 790. de vi atque potestate nominis *Indiae*.

d) Nonnosus in excerpt. apud Phot. [p. 7. ed. Schott.] idem fere narrat. *A. S.* cf. Herodot. 3, 104.

τοῦ ἡλίου εἰσὶ e) μέλανες, ἀλλὰ φύσει. εἶναι f) γάρ φησιν ἐν αὐταῖς καὶ ἄνδρας καὶ γυναῖκας, g) λευκοτάτους πάντων, h) εἰ καὶ ἐπ' ἔλαττον. Ἰδεῖν δὲ καὶ i) αὐτὸν τοιαύτας Ἰνδὰς δύο γυναῖκας, καὶ k) πέντε ἄνδρας.

10. Ὅτι πιστῶσαι τὰ περὶ τοῦ ἡλίου βουλόμενος, ὡς ἐν λε' ἡμέραις ἐν Ἰνδίᾳ ψύχει, λέγει ὅτι καὶ τὸ πῦρ ἐν τῆς Αἴτνης l) ῥέον τὸν m) μέσον χῶρον, ἅτε n) δικαίων ἀνδρῶν o) ὄντα, οὐ φθείρει, φθεῖρον

sunt nigri. In quibusdam enim viris et mulieribus inter eos summum candorem conspici tradit: in paucioribus tamen. et se tales Indas duas et Indos quinque vidisse addit.

10. Confirmare volens quod de sole dixerat, eum Indiae XXXV. dierum refrigerationem concedere, scribit et flammam quae ex Aetna erumpit, medium regionis tractum, utpote qui a iustis hominibus incolatur, non labefactare,

---

e) cf. Forster, *travels* p. 227. Heeren. *Ideen* V. 1. P. 1. p. 256 sq.

f) γὰρ, φησὶν. *D. H.*

g) Hos fortasse incoluisse vallem quae vocatur *Cashmir* coniecit Heeren. *Ideen* V. 1. P. 1. p. 259 sq.

h) ἢ καί. *D. H.*

i) αὐτὸν. *D. H.*

k) ἀνδρ. πέντε. *D. H.*

l) ῥέον, τὸν. *D. H.*

m) Illum forte, quem εὐσεβῶν χῶραν appellatum fuisse, docebit Conon Narrat. XLIII., apud Photium. *A. S.* De Aetna monte cf. Strab. 6, 2. p. 36 sq. V. 2. ed. ster.

n) Amphinomum et Anapin innui putat Larcher. coll. Strab. 6. p. 412, b. Valer. Max. 5, 4, extern. 4. et Pausan. 10, 28. — o) Alii ὄντων.

τὰ ἄλλα. καὶ ἐν p) Ζακύνθῳ κρηνίδας ἰχθυοφόρους εἶναι, ἐξ ὧν αἴρεται πίσσα. καὶ ἐν Νάξῳ κρήνην, ἐξ ἧς οἶνος ἐνίοτε ῥεῖ καὶ μάλα ἡδύς. [q) ἀλλὰ καὶ τοῦ Φάσιδος ποταμοῦ τὸ ὕδωρ ἐν ἀγγείῳ διαμεῖναν r) νυχθήμερον, οἶνος ἥδιστος γίνεται.] καὶ ὅτι πῦρ

quum cetera labefactet. et apud Zacynthum fontes esse piscium fertiles, e quibus pix educatur. et apud Naxum fontem esse e quo vinum, et quidem suavissimum nonnunquam profluat. (Ita Phasidis fluvii aquam, si iustum ipsa diem in vase aliquo conservetur, in suavissimum vinum commutari.) Et ignem iuxta Phaselidem

p) Cf. Herodot. 4, 195. Vitruv. 8, 3. Eudox. apud Antigon. Histor. Mirab. 169. *Voyage de Spon* T. 1. p. 89. *Larcher.*

q) Haec Bavar. liber addit.

r) *Noctem et diem, einen Tag und eine Nacht.* Ritter. *Erdkunde* V. 2. p. 817. Idem p. 915. de eadem Phasidis aqua: *Des Phasis Wasser ist auch nach den Beschreibungen der Neuern bleifarbig, aber als heilsam gerühmt, und noch immer, wie zu Ctesias Zeit, von den Anwohnern und den dahin kommenden Schiffern für ein heiliges Wasser gehalten, vielleicht der wichtigste Überrest seines uralten Ruhmes, der ihn als den Scheidestrom zwischen Nacht- und Tagseite aus des Sonnengottes Morgenthoren entspringen liess. Noch gegenwärtig versehen sich die pontischen Schiffer nur mit seinem Wasser, und hiernach sollte man vermuthen, des Ctesias Nachricht von der Verbesserung des Phasiswassers (Arrian* [Peripl. Pont. Eux.] *wiederholt es nur), die er schon 400 Jahr v. Chr. G. mittheilt, wodurch es, in gewissen Gefässen aufbewahrt, einen angenehmen Weingeschmack erhalte, auf einer physikalischen Eigenschaft desselben beruhen möchte, die uns noch unbekannt geblieben ist, wofern nicht schon die blosse Tradition von seiner Heiligkeit den Glauben an das Wasser erzeugt.*

ἐστιν ἐγγὺς [s]) Φασήλιδος ἐν Λυκίᾳ ἀθάνατον, καὶ ὅτι ἀεὶ καίεται ἐπὶ πέτρας καὶ νύκτα καὶ ἡμέραν· καὶ ὕδατι μὲν οὐ σβέννυται, ἀλλὰ ἀναφλέγει, φορυτῷ δὲ σβέννυται. [[t]) ὁμοίως καὶ ἐν Αἴτνῃ καὶ Προύσῃ διηνεκῶς ἀνάγεται πῦρ.]

11. Ὅτι [u]) μέσῃ τῇ Ἰνδικῇ [v]) ἄνθρωποί εἰσι μέλανες, καὶ καλοῦνται Πυγμαῖοι, τοῖς ἄλλοις ὁμόγλωσσοι Ἰνδοῖς, μικροὶ δέ εἰσι λίαν· οἱ μακρότατοι

in Lycia esse perpetuum, qui super petram semper noctes diesque ardeat: et qui aqua non extinguatur, sed redardescat: at fimo extingui possit. (Hoc item modo assidue in Aetna atque Prusa ignem ascendere.)

11. Media India nigros habet viros qui Pygmaei appellantur, eademque qua Indi ceteri lingua utentes. Sunt autem valde parvi: ut maximi duorum cubitorum, et plerique unius

s) *Flagrat in Phaselide mons Chimaera*, inquit Plinius, dum hunc Ctesiae locum adfert. v. fragmm. Antigon. l. l. p. 182. Firmavit hanc narrationem nuper *Beaufort*, Karamania p. 44. De tota re dignus est inprimis qui legatur Ritter. l. l. p. 885. ubi in simili re enarranda prope *Baku* copiosus est.

t) E Bavarico codice ista uncis inclusa inseri hic, atque alibi, non ingratum fore putavi. *A. S.*

u) ἐν μέσ. *D. H.*

v) Similia Nonnosus in excerptis Phot. [p. 7. ed. Schott.] Et de Pygmaeis Plin. [7, 2. V. 2. p. 10. ed. Bipont.] videndus, Solinus ac Iuvenalis. *A. S.* v. etiam quos laudavit Larcher. Homer. Il. 3, 6. Aristot. H. A. 8, 12. Eustath. ad Hom. p. 372, 6 sqq. Philostr. Apoll. V. l. l. — Totam de hoc populo narrationem, s. fabulam si malueris, optime explicuisse mihi videtur Weyrauch. l. l. p. 400 sqq. Intellig. esse simiarum genus *Rajakeda*, s. populum quendam horum similem, suspicatus est.

αὐτῶν, πηχέων δύο· οἱ δὲ πλεῖστοι, ἑνὸς ἡμίσεος πήχεως. Κόμην δὲ ἔχουσι μακροτάτην, μέχρι καὶ ἐπὶ τὰ γόνατα, καὶ ἔτι κατώτερον, καὶ πώγωνα μέγιστον πάντων ἀνθρώπων. ἐπειδὰν οὖν τὸν πώγωνα w) μέγαν φύσωσιν, οὐκέτι ἀμφιέννυνται οὐδὲν ἱμάτιον, ἀλλὰ τὰς τρίχας, τὰς μὲν ἐκ τῆς κεφαλῆς, ὄπισθεν καθίενται πολὺ κάτω τῶν γονάτων· τὰς δὲ ἐκ τοῦ πώγωνος, ἔμπροσθεν μέχρι ποδῶν ἑλκομένας. ἔπειτα περιπυκασάμενοι τὰς τρίχας περὶ ἅπαν τὸ σῶμα, ζώννυνται, χρώμενοι αὐταῖς ἀντὶ ἱματίου. αἰδοῖον δὲ μέγα ἔχουσιν, ὥστε ψαύειν τῶν σφυρῶν αὐτῶν, καὶ παχύ. x) αὐτοὶ δὲ σιμοί τε καὶ αἰσχροί. τὰ δὲ πρόβατα αὐτῶν, ὡς y) ἄρνες· καὶ z) αἱ βόες καὶ οἱ ὄνοι,

cubiti duntaxat cum dimidio altitudinem non excedant. Comam autem alunt longissimam usque ad genua et infra etiam demissam, barbam quoque, quibusvis aliis hominibus promissiorem gestant. Atque adeo postquam illis promissa barba exorta est, nullo iam vestitu utuntur, sed capillos quidem a tergo multo infra genua demittunt, barbam autem ante ad pedes usque protrahunt: deinde, quum totum corpus pilis obduxerunt, seipsos cingunt, illis vestimenti loco utentes. Sed et veretrum illis est valde crassum, adeoque magnum, ut ad pedum usque malleolos pertingat. Sunt porro simi at-

w) μέγα. D. H.

x) αὐτοί τε σ. τ. D. H.

y) Aelian. l. 16. c. 37. hist. Animal. Psyllis Indicis (de quibus v. *Rennell, Geogr. System of Herodot.* p. 614 sq.) totum illud pumili pecoris genus attribuit. A. S.

z) Parvum boum genus, quod *Zebu* vocatur, intellig. Weyrauch. l. l. p. 398.

σχεδὸν ὅσον κριοί· καὶ οἱ ἵπποι αὐτῶν καὶ οἱ ἡμίονοι καὶ τὰ ἄλλα [a]) κτήνη πάντα οὐδὲν μείζω κριῶν. ἕπονται δὲ [b]) τῷ βασιλεῖ τῶν Ἰνδῶν, τούτων τῶν Πυγμαίων ἄνδρες τρισχίλιοι. σφόδρα γάρ εἰσι τοξόται. δικαιότατοι δέ εἰσι, καὶ [c]) νόμοις χρῶνται [d]) ὥσπερ καὶ οἱ Ἰνδοί. [e]) λαγωοὺς δὲ καὶ ἀλώπεκας θηρεύουσιν, οὐ τοῖς κυσὶν, ἀλλὰ κόραξι καὶ ἰκτῖσι καὶ [f]) κορώναις καὶ ἀετοῖς. ὅτι [*]) λίμνη ἐστὶν ἐν αὐτοῖς, σταδίων ὀκτακοσίων ἡ περίμετρος, ἐν ᾗ ἀνέμου μὴ

que deformes. Oves autem eorum sunt agnis nostris pares: boves et asini ad nostrorum arietum magnitudinem accedunt; equi item eorum et muli ceteraque iumenta arietes magnitudine non superant. Horum Pygmaeorum tria millia rex Indorum in suo comitatu habet; sunt enim sagittarii peritissimi. Iustissimi autem sunt, et iisdem quibus reliqui Indi legibus utuntur. Lepores et vulpes non canibus, sed corvis, milvis, cornicibus et aquilis venantur. Lacus est apud eos DCCC. stadiorum ambitum

---

a) πάντα ζῷα, οὐδ. D. H.

b) Indorum rex saepe commemoratur; quinam intelligendus sit, non constat. De Prasiorum quodam rege sermonem esse suspicatur Weyrauch. l. l. p. 414.

c) νόμοισι. D. H.

d) Hemsterhus. ad Polluc. Onom. 10, 23, 83. p. 1250. ὥσπερ pro οἵσπερ male irrepsisse existimavit.

e) λαγωούς τε καί. D. H. De vulpium apud vett. venatione v. Bochart. Hieroz. III, 13. V. 2. p. 199. ed. Rosenmüll. Add. V. 3. p. 11.

f) Quo autem modo hasce aves [falcones fortasse; Weyrauch. p. 403.] venari doceant Indi, ex Ctesia tradit Aelian. l. 4. c. 26. de nat. animal. A. S.

*) Meminit huius loci Antigonus mirab. narrat. 165. A. S.

g) ἀνέμου πνέοντος ἐπάνω τῆς λίμνης, ἔλαιον [h) ὡς τὸ ἡμέτερον] ἐφίσταται. i) καὶ πλοιαρίοις πλέοντες δι' αὐτῆς, ἐκ μέσης αὐτῆς σκαφίοις τοῦ ἐλαίου ἀπαρύονται καὶ χρῶνται. χρῶνται δὲ καὶ k) σησάμῳ. l) ἔχει δὲ ἡ λίμνη καὶ ἰχθύας. καὶ τῷ καρυίνῳ δὲ χρῶνται. κρεῖσσον δὲ τὸ m) λιμναῖον. ἔστι δὲ n) αὐτόθι ἄργυρος πολύς, καὶ ἀργύρεα μέταλλα, οὐ βαθέα, ἀλλὰ βαθύτερα o) εἶναί φησι τὰ ἐν Βάκτροις p).

habens, cui, quoties nullus ventus adspirat, oleum (nostro simile) supernatat: quod quidem ex eius medio scaphiis hauriunt, navigiolis per eum navigantes atque eo utuntur. Utuntur autem et sesamo et ex nucibus: sed praestantius est quod e lacu illo hauritur. Habet vero etiam pisces hic lacus. Abundare praeterea argento hanc regionem scribit, et in ea esse argenti fodinas, non profundas, sed profundiores esse eas, quae sunt in Bactris.

g) πνέοντος, ἐπ. D. H.

h) E Bav. lib.

i) Bav. lib. καὶ διὰ πλοιαρίων τοῦτο ἀπαρύονται, καὶ χρῶνται.

k) σισάμῳ. D. H. C. Vatic. σισαμένῳ.

l) Videntur haec verba, ἔχει δὲ ἡ λίμνη καὶ ἰχθ. non suo loco esse posita: et pro σησάμῳ non dubito quin legendum sit σησαμίνῳ. H. S.

m) Cf. Weyrauch. l. l. p. 391 sq.

n) B. lib. αὐτόθι καὶ ἀργύριον πολὺ, καὶ μέταλλα ἀργύρεα.

o) εἶναί φασι. D. H.

p) Fodinas argenteas in Bactria ex h. l. memorat Heeren. *Ideen* V. 1. P. 1. p. 80. nunc etiam in iisdem regionibus huius generis fodinas reperiri annotavit. Contra in India haud amplius nunc exstare dicuntur. cf. Weyrauch. l. l. p. 389 sq.

12. Ἔστι δὲ καὶ χρυσὸς ἐν τῇ Ἰνδικῇ χώρᾳ, οὐκ ἐν τοῖς ποταμοῖς εὑρισκόμενος καὶ πλυνόμενος, ὥσπερ ἐν τῷ Πακτωλῷ ποταμῷ· q) ἀλλ' ὄρη πολλὰ καὶ μεγάλα, ἐν οἷς οἰκοῦσι r) γρύπες, ὄρνεα τετράποδα, μέγεθος ὅσον λύκος· σκέλη καὶ ὄνυχες, οἷα περ λέων. τὰ ἐν τῷ ἄλλῳ σώματι πτερὰ, μέλανα, ἐρυθρὰ δὲ τὰ ἐν τῷ στήθει. δι' αὐτοὺς δὲ ὁ ἐν τοῖς ὄρεσι χρυσὸς πολὺς ὢν, γίνεται δυσπόριστος.

13. Ὅτι τὰ πρόβατα τῶν *) Ἰνδῶν καὶ αἱ αἶγες, μείζους ὄνων εἰσὶ, καὶ τίκτουσιν ἀνὰ τέσσαρα καὶ ἓξ, ὡς ἐπὶ τὸ πολύ. s) ἔχουσιν οὐρὰς t) μεγάλας.

12. Aurum quoque habet India, sed quod non reperitur in fluviis et abluitur, ut fit in flumine Pactolo: sed multi et spatiosi montes id suggerunt: quos incolunt grypes, aves quadrupedes, lupi magnitudine; cruribus et unguibus leoninis: qui pennas in pectore rubras, in reliquo corpore nigras habent. Propter has illud quod in montibus est copiosum aurum non facile obtinetur.

13. Oves Indorum et caprae maiores sunt asinis, et ut plurimum quaternos atque adeo

q) B. lib. ἀλλ' ἐν μεγάλοις ὀρεινοῖς καὶ τραχέσιν. ἐκεῖ εἰσι καὶ οἱ γρύπες.

r) *Gryphes.* De gryphibus haec, et auri colligendi modo, lege c. 27. l. 4. Aelian. de Animal. *A. S.* Huc pertinent, quae de Gryphibus copiose disputavit Veltheim. l. l. p. 267 sqq. cf. Olear. ad Philostr. V. A. 3, 48. p. 134, b, 1. Bochart. Hieroz. P. II. lib. 2. c. 5. V. 2. p. 770 sqq. *Funke, Realschullex.* sub v. Gryphs.

*) Cf. c. 22. De ovibus Indiae v. Heeren. *Ideen* l. l. p. 94. Weyrauch. l. l. p. 398.

s) ἔχ. δὲ οὐρ. *D. H.*

t) *Cubitum totum latae,* ut hinc expressit Aelian. lib. 3. de Animal. c. 3. *A. S.*

διὰ τῶν τοκάδων u) ἀποτέμνουσιν, ἵνα δύνωνται ὀχεύεσθαι. v) ὗς δὲ οὔτε ἥμερος οὔτε ἄγριός ἐστιν ἐν τῇ Ἰνδικῇ. οἱ δὲ φοίνικες οἱ ἐν w) τοῖς Ἰνδοῖς καὶ οἱ τούτων βάλανοι, τριπλάσιοι τῶν ἐν Βαβυλῶνι. x) καὶ ποταμόν φησιν ἐκ πέτρας ῥέοντα μέλι [y) ὡς τὸ καθ' ἡμᾶς.]

14. Πολλὰ δὲ λέγει περὶ τῆς δικαιοσύνης αὐτῶν καὶ τῆς περὶ τὸν σφῶν βασιλέα εὐνοίας, καὶ τῆς τοῦ θανάτου καταφρονήσεως. λέγει δὲ ὅτι z) πηγή ἐστι, καὶ ἐπειδάν τις ἀρύσῃ τὸ ὕδωρ αὐτῆς, πήγνυ-

senos pariunt. Caudae autem illis adeo sunt magnae, ut amputandae sint foetis, ut a mare possint iniri. At porcum India nec mansuetum nec sylvestrem ullum habet. Palmae Indicae earumque fructus triplo Babyloniis sunt maiores. Est ibi et quidam fluvius (ut ille scribit) et petra mel fundens [nostro simile.]

14. Sed multa de illorum iustitia et de benevolentia qua regem suum prosequuntur, et de illorum contemptu mortis commemorat. Meminit et fontis cuiusdam, cuius aquam, si-

---

u) Cf. Herodot. 3, 113. cum Larcher. annot. 216. Bochart. Hieroz. II, 45. V. 1. p. 557 sq. ed. Rosenm.

v) Addit Aelian. lib. 16. cap. 37. ex hoc Ctesiae loco: Suilli generis usum Indos detestari, et tantopere ab eo vescendo, quam ab humanis carnibus abhorrere. *A. S.* cf. Philostr. V. A. 2, 28. p. 80. Bochart. l. l. p. 811 sq. Weyrauch. l. l. p. 398.

w) [ἐν Ἰνδοῖς omisso τοῖς *D. H.*]

x) Intelligenda arbor quae vocatur: *Kokospalme.* Weyrauch. l. l. p. 393.

y) Bav. lib.

z) Bav. lib. πηγὴ ἧς τὸ ὕδωρ ἐν ἀγγείῳ βληθὲν, πήγνυται ὡς.

ται ὥσπερ τυρός. τούτου οὖν τοῦ πηκτοῦ ὅσον a) τρεῖς ὀβολοὺς ἐὰν τρίψας δῷς ἐν ὕδατι πιεῖν, ἐξαγγέλλει πάντα ὅσα ἔπραξε. Παραφρονεῖ γὰρ καὶ b) μαίνεται ταύτην τὴν ἡμέραν. χρᾶται δὲ αὐτῷ ὁ βασιλεὺς ἐφ' ὧν κατηγορουμένων τἀληθὲς εὑρεῖν c) ἐθελήσῃ. κἂν μὲν ἐξείπῃ, προστάσσεταί ἀποκαρτερῆσαι· ἂν δὲ μηδὲν ἐλεγχθῇ, ἀφίεται.

15. Ὅτι d) φησὶν ὡς Ἰνδῶν οὐδεὶς κεφαλαλγεῖ, οὐδὲ ὀφθαλμιᾷ, οὐδὲ ὀδονταλγεῖ, οὐδὲ e) ἑλκοῦται τὸ στόμα, οὐδὲ f) σηπεδόνα οὐδεμίαν g) ἴσχει. h) ἡ δὲ

mulatque hausta fuerit, in morem casei coagulari dicit: huius autem coagulati si cui ad tres obolos contriveris, atque in vulgari aqua bibendos dederis, quaecunque admiserit patefacit; eo enim die mente alienatur. Eo autem utitur rex erga reos, qui an obiectis criminibus sint affines, certo vult cognoscere. nam siquis id de quo accusatur effutiverit, mortem sibi cogitur consciscere: sin indicio suo nullius criminis convincatur, absolvitur.

15. Nullum ex Indis capitis aut oculorum aut dentium dolore laborare tradit, nullique circa os pustulas oriri: eorumque vitae spatium

---

a) Bav. lib. τρεῖς κοτύλας.

b) *Alienatum insanire.* An huc forte facit Antigoni Narrat. mirab. 160. Ctesiam scribere, in Aethiopia fontem aquam habere instar cinnabaris rubentem, quae pota vecordes reddat? *A. S.* cf. Diodor. 2, 14. p. 128. Weyrauch. l. l. p. 412 sq.

c) ἐθελήσει. *D. H.* — d) φησὶ τῶν Ἰνδῶν. *D. H.*

e) Alii ἕλκος. — f) *Aut penitus ullum putrescens ulcus pati.* — g) Alii ἔχει. [*D. H.* in marg.]

h) In B. lib. initium harum narrationum admirandarum est hoc: λέγονται οἱ Σῆρες etc. nos id inter

ζωὴ αὐτῶν, ρκ΄ καὶ λ΄ καὶ ν΄, καὶ σ΄, οἱ τὰ πλεῖστα βιοῦντες.

16. Ἔστιν ὄφις σπιθαμιαῖος ἐν αὐτοῖς· τὸ δὲ εἶδος αὐτοῦ ὡς ἡ καλλίστη πορφύρα· ἡ δὲ κεφαλὴ λευκοτάτη. ὀδόντας δὲ i) οὐδ᾽ ὅλως ἔχει. θηρεύεται ἐκ τῶν καυμαδεστάτων ὀρέων, ὅθεν ἡ σαρδῶ ὀρύσσεται. οὗτος δάκνει μὲν οὔ· ὅτου δ᾽ ἂν κατεμέσῃ, τοῦτο τὸ χωρίον πάντως σήπεται. ποιεῖ δὲ φάρμακον διττὸν, ἀπὸ τῆς οὐρᾶς κρεμάμενος, ἠλεκτροειδὲς καὶ μέλαν. καὶ τὸ μὲν, ζῶντος ἀποῤῥεῖ· τὸ δὲ μέλαν, θανόντος. καὶ τὸ μὲν, ὅσον k) σήσαμον διδόμενον, ὃ ζῶντος ἐῤῥευσεν, αὐτίκα φθείρει, τοῦ ἐγκεφάλου τοῦ πιόντος, διὰ τῶν ῥινῶν ἀποῤῥεύσαντος·

esse CXX. et XXX. et L. annos: atque adeo CC., quorum sit longissima.

16. Est apud eos serpens spithamae magnitudine, aspectu similis pulcherrimae purpurae: caput candidissimum habens, dentibus omnino carens. quem venatores in ferventissimis montibus nanciscuntur, ex quibus sardo gemma effoditur. Hic non mordet, sed quemcunque locum vomitu suo consperserit, in eo putredinem oriri necesse est. Si autem e cauda suspendatur, venenum duplex emittit, electri specie prius, et alterum nigrum, illud vivo effluit, hoc mortuo. Et illius quidem prioris quod ab eo vivente profluxerit, si tantum detur quantum est sesamum confestim enecat, cerebro eius qui ipsum biberit, per nares efflu-

---

fragmenta collocavimus mox, quoniam hic non ita commode inserendi locus fuit. *A. S.*

i) οὐδόλως ἔχ. *D. H.*

k) σίσαμον. *D. H.*

τὸ δὲ ἄλλο διδόμενον, εἰς φθίσιν ἀπάγει, καὶ δι' ἐνιαυτοῦ μόλις διόλλυσι.

17. Καὶ ὄρνεον, φησὶν, ἐπικαλούμενον [l]) δίκαιρον, ὅπερ Ἑλληνιστὶ δίκαιον σημαίνει· τὸ μέγεθος, ὅσον πέρδικος ὠόν. τοῦτο τὸν ἀπόπατον κατορύσσει, ἵνα μὴ εὑρεθῇ, εὑρισκόμενον δὲ, ἂν ποθῇ αὐτοῦ ὅσον [m]) σησάμου, ἕωθεν ὕπνος ἐπιλαμβάνει· καὶ καθεύδει, μηδὲν αἰσθανόμενος· καὶ δύνοντος τοῦ ἡλίου τελευτᾷ.

18. Καὶ ξύλον ἐστὶ [n]) πάρηβον καλούμενον, τὸ μέγεθος ὅσον ἐλαία· ἐν τοῖς βασιλείοις μόνον εὑρισ-

ente: alterum autem si detur, tabem invehit, et vix intra anni spatium perimit.

17. Meminit et avis δικαίρου cognominatae, (esse autem δίκαιρον idem quod Graecis δίκαιον, i. e. **iustum**) quae ovi perdicis magnitudinem non excedat. hanc stercus suum defodere tradit, ne inveniatur: quod si de invento quantum sesami granum est bibatur, mane somnus eum qui biberit corripit, et ita dormit, ut nihil sentiat: vergente autem ad occasum sole, expirat.

18. Est ibi et lignum πάρηβον dictum, oleae magnitudine, quod in regiis duntaxat invenitur hortis: nec florem nec fructum produ-

---

l) Plura excerpsit de hac avicula Aelian. l. 4. c. 41. de Animal. *A. S.*

m) σισάμου. *D. H.*

n) Apud Apollonium quum huius loci mentionem facit (hist. mirab. 17.) πάρυβον hodie legitur. *A. S.* cf. Hesych. apud quem πὰρ' Ἰνδοῖς pro παρὰ Κρησὶ legendum esse suspicatus est Larcher. p. 366, 34. cf. Weyrauch. l. l. p. 393. qui genus visci (*Vogelleim*) intelligendum esse suspicatur.

κεται κήποις. οὔτε ἄνθος φέρει, οὔτε καρπόν· δεκαπέντε δὲ μόνας ῥίζας ἔχει, καὶ ταύτας παχείας κατὰ γῆς. ἔστι δὲ τὸ πάχος αὐτῆς ὅσον βραχίων, τὸ λεπτότατον. [o]αὕτη ἡ ῥίζα, [p]ὅσον σπιθαμὴ, λαμβανομένη, οὗ ἂν προσαχθῇ, [q]ἅπαντα ἕλκει πρὸς ἑαυτὴν, χρυσὸν, ἄργυρον, χαλκὸν, λίθους, καὶ τἆλλα πάντα, πλὴν ἠλέκτρου. εἰ δὲ ὅσον πήχεως ἡ ῥίζα ληφθῇ, ἕλκει καὶ ἄρνας [r]καὶ ὄρνεα. ταύτῃ γὰρ καὶ τὰ πλεῖστα τῶν ὀρνέων θηρεύουσι. καὶ ἐὰν βούλῃ [s]καὶ ὕδωρ πῆξαι ὅσον χόα, τῆς ῥίζης ἐμβαλὼν ὅσον ὀβολὸν, πήξεις αὐτό· καὶ ἐὰν οἶνον, ὡσαύτως· καὶ ἕξεις τῇ χειρὶ [t]αὐτὸν, ὥσπερ κηρόν· τῇ δὲ ὑστεραίᾳ διαχεῖται. δίδοται δὲ κοιλιακοῖς βοήθημα.

cens: sed XV. duntaxat sub terra sunt ei radices ita crassae, quarum unaquaeque brachii crassitudinem habet. huius si dodrantem quis sumpserit, omnia quibus illa admovetur ad se trahit, aurum, argentum, aes, lapides, et alia quaelibet, praeter electrum: sin quis tantum eius quanta est cubiti mensura, acceperit, et agnos et aves ad se trahit. nam et hac maiorem avium partem venantur. Quinetiam, si aquae coagulare vel congium integrum velis, radicis huius obolum iniiciens, concrescere facies. Idemque in vino efficere poteris: manuque, velut ceram, tenebis: sed postridie solvitur. Auxiliatur et coeliacis.

---

o) μία γὰρ ἐκ τῶν ῥιζῶν τούτου, ὅσον δάκτυλος λαμβανομένη, οὗ ἂν etc. B. lib.

p) *Partem aliquam vel spithamam longam.* Cod. Bav. ὅσον δάκτυλος. — q) πάντα. *D. H.*

r) καὶ βόας καὶ τὰ λοιπά. Bav. lib. i. e. *Iam agnos etiam (et boves, ac cetera animalia) ipsasque adeo av.*

s) [καὶ.] *D. H.* — t) αὐτό. *D. H.*

19. Ἔστι δὲ καὶ ποταμὸς διαῤῥέων διὰ τῆς Ἰνδικῆς, οὐ μέγας μὲν, ἀλλ᾽ ὡς ἐπὶ δύο σταδίους τὸ εὖρος· ὄνομα δὲ τῷ ποταμῷ, Ἰνδιστὶ μὲν u) Ὕπαρχος· Ἑλληνιστὶ δὲ, Φέρων πάντα v) τὰ ἀγαθά. οὗτος τοῦ ἐνιαυτοῦ λ' ἡμέρας ἤλεκτρον καταῤῥεῖ. φασὶ γὰρ ἐν τοῖς ὄρεσι δένδρα εἶναι ὑπερέχοντα τοῦ ὕδατος. (ὕδατι γὰρ ῥεῖται τὰ ὄρη) εἶτα ὥρα ἐστὶν ὅτε δάκρυα φέρει ὥσπερ ἀμυγδάλη, ἢ w) πίτυς, ἢ ἄλλο τι δένδρον· μάλιστα δὲ εἰς λ' ἡμέρας τοῦ ἐνιαυτοῦ· εἶτα ἀποπίπτει τὰ δάκρυα ταῦτα εἰς τὸν ποταμὸν, καὶ πήγνυται. τῷ δενδρέῳ δὲ τούτῳ ὄνομά ἐστιν Ἰνδιστὶ x) σιπταχόρα. Ἑλληνιστὶ σημαίνει, γλυκὺ, ἡδύ. κἀτ

19. Est praeterea fluvius Indiam interlabens non magnus quidem, sed II. stadiorum in latitudinem: qui ab Indis ὕπαρχος appellatur, quod Graece sonat, φέρων πάντα τὰ ἀγαθὰ, i. e. ferens omnia bona. ex hoc per XXX. cuiusque anni dies succinum emanare dicit. Esse enim in montibus arbores aqua exstantes, (montes enim alluuntur aqua) quae certo anni tempore lacrimas emittant, velut amygdalus, aut pinus, aut alia quaedam arbor: (atque hoc per XXX. potissimum anni dies contingere) has autem lacrimas in fluvium cadentes concrescere: vocarique hanc arborem Indica lingua, siptachora, quod Graecis significet, γλυκὺ, ἡδὺ, i. e. dulce,

u) *Hypobarus* legitur apud Plin. l. 37. c. 2. extr. ubi et *universa fere bona* ex hoc Ctesiae loco restituas. *A. S.* V. fragmm. Gangem fluvium intelligendum esse censuit Weyrauch. l. l. p. 387 sq.

v) [τὰ.] *D. H.* — w) πίττη. [*D. H.* in marg.]

x) σιπαχόρα. *D. H.* Alii σιπταχώρα, et Σιπταχόρας Plin. l. 37. c. 2. *Aphytacora* legit. v. fragmm. et Excurs.

κεῖθεν οἱ Ἰνδοὶ συλλέγουσι τὸ x) ἤλεκτρον. φέρειν δὲ καὶ καρπὸν τὰ δένδρα βότρυς, ὥσπερ ἄμπελος. ἔχειν δὲ τὰς z) ῥῶγας, ὥσπερ a) κάρυα τὰ Ποντικά.

20. Ἐν b) τοῖσδε τοῖς ὄρεσί φησιν c) ἀνθρώπους βιοτεύειν κυνὸς ἔχοντας κεφαλήν. ἐσθῆτας δὲ φοροῦσιν ἐκ τῶν ἀγρίων θηρίων. φωνὴν δὲ διαλέγονται οὐδεμίαν, ἀλλ' ὠρύονται ὥσπερ κύνες, καὶ

suave; atque Indos succinum inde colligere. Sed et fructum qui a quibusdam illarum arborum, velut a vitibus producatur, esse racemos, quorum acini nuces Ponticas magnitudine aequent.

20. His in montibus degere scribit homines caninum caput habentes, qui agrestium animalium exuviis amiciantur: et sermone nullo utantur, sed latratum duntaxat more canum

x) Cf. Weyrauch. l. l. p. 395 sq. ubi etiam sermo de arbore siptachora, (*Bambus*, *Bambusrohr*).

z) Ionicam, quam dicunt, hanc esse formam ab Atticis non amatam, (qui ῥάξ et ῥᾶγες usurpare solent) suspicatus est Pauw. ad Phrynich. Eclogg. ubi v. Lobeck. p. 75 sq.

a) Philoxen. Gloss.: Ποντικόν, *nux avellana*; hinc Larcher.: *les avelines*, coll. Plin. H. N. 15, 22, cf. Ritter. *Erdkunde* V. 2. p. 831. Ad Xenoph. Anab. 5, 4, 29.

b) Exscripsit (ut Indicorum Ctesiae aliaque pleraque) Aelian. l. 4. c. 46. hist. anim. *A. S.*

c) De hoc hominum genere v. Weyrauch. l. l. p. 403 sqq. cf. Herodot. 4, 191. ubi de Libya sermo est. Augustin. de civit. D. 16, 8. Diodor. 3, 35. p. 200. Aristot. H. A. 2, 8. Aelian. N. A. 4, 46. (Phile de Animal. 38. Agatharchid. c. 38. p. 1363. ap. Phot. ed. Schott. Salmas. ad Solin. Polyhist. c. 30.) *Larcher*. cf. *Marco Polo* apud Ramus. Vol. 2. p. 52 sq. Heeren, *Ideen* V. 1. P. 1. p. 257.

d) οὕτως e) συνιᾶσιν αὐτῶν τὴν φωνήν. ὀδόντας δὲ μείζους ἔχουσι κυνὸς, καὶ τοὺς ὄνυχας ὁμοίως κυνῶν, μακροτέρους δὲ καὶ f) στρογγυλωτέρους. οἰκοῦσι δὲ ἐν τοῖς ὄρεσι, μέχρι τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ. μέλανες δέ εἰσι καὶ δίκαιοι πάνυ, ὥσπερ καὶ οἱ ἄλλοι Ἰνδοὶ g) οἷς h) ἐπιμίγνυνται. καὶ συνιᾶσι μὲν τὰ παρ᾽ ἐκείνων λεγόμενα, αὐτοὶ δὲ οὐ δύνανται διαλέγεσθαι, ἀλλὰ τῇ i) ὠρυγῇ καὶ ταῖς χερσὶ καὶ τοῖς δακτύλοις σημαίνουσιν, ὥσπερ οἱ κωφοὶ καὶ k) ἄλαλοι. καλοῦνται δὲ ὑπὸ τῶν Ἰνδῶν l) Καλύστριοι, ὅπερ ἐστὶν Ἑλ-

edant, cuius significatio perinde ac sermonis intelligatur. His dentes quam canibus esse maiores: ungues caninis esse similes, nisi quod longiores sint et rotundiores. Incolere autem montes usque ad fluvium nomine Indum: atque esse atro colore. Hos, sicut et ceteros Indos cum quibus commercium habent, esse iustissimos: et hos quidem quae ab illis dicantur intelligere, quum autem ipsi loqui non possint; latratu et manibus atque digitis, velut eos qui surdi ac muti sint, signa dare. Hos ab Indis Calystrios nominari, quod Graeci dicerent,

d) [οὕτω. *D. H.*]

e) *Atque ita mutuo sese intelligere. A. S.*

f) στρογγυλοτ. *D. H.*

g) οἷς [καὶ] ἐπ. *D. H.*

h) C. Vatic. καὶ μίγνυνται.

i) ὠρυγὴ Plutarcho etiam idem quod ὑλακὴ Luciano, ut ὠρύομαι, idem quod ὑλακτέω Luciano, Xiphilino, Theocr. Idyll. 2. *D. H.*

k) Philo p. 217. *D. H.*

l) Urbem, quam Xenoph. in Anabas. 4, 7, 19. *Gymniam vocat*, coloniam fortasse fuisse Calystriorum Cte-

λιγνιστὶ [m]Κυνοκέφαλοι. [[n]ἐσθησις αὐτῶν [o]κρέη ὠμά.] τὸ δὲ ἔθνος ἐστὶν ἕως δώδεκα μυριάδων.

21. Παρὰ δὲ τὰς πηγὰς τούτου τοῦ ποταμοῦ ἐστι πεφυκὸς [p]ἄνθος πορφυροῦν· ἐξ οὗ [q]πορφύρα βάπτεται οὐδὲν ἧττον τῆς Ἑλληνικῆς, ἀλλὰ καὶ πολὺ

κυνοκεφάλους, i. e. capita canum habentes. (carnibus eosdem vesci crudis.) Addit hanc nationem non pauciorum esse quam CXX. millium hominum.

21. Ad illius autem fluminis fontes purpureum florem nasci, ex quo purpura tingatur nihilo Graeca inferior, quin potius multo ea floridior. Ibi et animalia scarabaei magnitudi-

---

siae (*Tshin*, *Ban-jan*) suspicatus est Ritter. *Erdkunde* V. 2. p. 765.

m) ψεῦδος αὐτό φησιν ὁ Φιλόστρατος, Max. Marg. (Pro mendacio haec habet Philostratus. Refert ea tamen ex Ctesia Plin. l. 7. c. 2. *A. S.*) Cynocephalos inter animalia numerat Diodor. Sic. lib. 3. culta in Aegypto, Lucianus. *D. H.* cf. Weyrauch. l. l. p. 404.

n) Bav. lib.

o) Hic Indorum minime est mos. Weyrauch. l. l. p. 404, annot.

p) Cf. Weyrauch. l. l. p. 394. Veltheim. l. l. p. 235. Comparant animalculum quod dicunt *Cochenille*. v. Heeren. *Ideen* l. l. p. 258. Laudat Larcher. praefat. *Delaval* ad libr. *An experimental Inquiry into the cause of the changes of colours*. 1777. cf. *Robertson, historic. Disquisit. on India* p. 352 sqq. Is p. 354 dicit: *Ctesias seems to have received an account tolerably distinct of the insect by which te Gum-lacca is produced, and celebrates the beauty of the colour which it dyes.* De *pigmento Indico* nuper scripsit *Runge*.

q) Cf. Bochart. Hieroz. P. II. lib. 5. c. 11. V. 3. p. 680 sq.

ἐυανθεστέρα. ὅτι αὐτόθι ἐστὶ γινόμενα r) θηρία τὸ μέγεθος ὅσον κάνθαρος, ἐρυθρὰ ὥσπερ κιννάβαρι. πόδας δὲ ἔχει μακροὺς σφόδρα. μαλακὸν δέ ἐστιν ὥσπερ σκώληξ. καὶ γίνεται ταῦτα ἐπὶ τῶν δένδρων τῶν τὸ ἤλεκτρον φερόντων· καὶ τὸν καρπὸν κατεσθίει αὐτῶν καὶ διαφθείρει, ὥσπερ ἐν τοῖς Ἕλλησιν οἱ s) φθεῖρες τὰς ἀμπέλους. ταῦτα οὖν τὰ θηρία τρίβοντες οἱ Ἰνδοὶ, βάπτουσι t) τὰς φοινικίδας καὶ τοὺς χιτῶνας, καὶ ἄλλο ὅ,τι ἂν βούλωνται u) καὶ εἰσὶ βελτίω τῶν παρὰ Πέρσαις βαμμάτων v).

22. Ὅτι οἱ Κυνοκέφαλοι οἰκοῦντες ἐν τοῖς ὄρε-

ne nascuntur, instar cinnabaris rubentia, longissimos autem pedes habentia: quae mollia sunt, ut vermes. nascuntur autem haec in arboribus, quae succinum ferunt, earumque fructum depascuntur et corrumpunt, ut phthires [pediculi] in Graecia vites corrumpere solent. Haec animalia terentes Indi puniceа saga et tunicas, et quicquid aliud volunt, inficiunt: suntque hae tincturae Persicis praestantiores.

22. Hi Cynocephali in montibus habitantes, nullum artificium exercent, sed e venatu

r) Leges haec apud Aelian. quoque l. 4. c. 46. de Animal. *A. S.* cf. Phile de Anim. 39.

s) Cf. Bochart. l. l. P. 2. lib. 4. c. 18. V. 3. p. 464.

t) τοὺς φοίνικας. *A. S.* Max. Marg. Cod. Bav.

u) εἰσὶ δὲ καὶ β. *D. H.*

v) v. Heeren. *Ideen* V. 1. P. 1. p. 233. et P. 2. p. 137 sq. 475. coll. Weyrauch. l. l. p. 394 sq. qui animal intelligit, quod vocatur *Gummilak* s. *Coccus Ilicis*, quodque producit, quod nominamus *Gummilak*. cf. Veltheim. *Vermischte Aufs.* V. 2. p. 220. Add. Ritter. l. l. p. 851.

σιν, οὐκ [w]) ἐργάζονται, ἀπὸ [x]) θήρας δὲ ζῶσιν· [y]) ὅταν δὲ ἀποκτείνωσιν αὐτὰ, ὀπτῶσιν πρὸς τὸν ἥλιον. τρέφουσι δὲ καὶ πρόβατα πολλὰ, καὶ αἶγας, καὶ [z]) ὄνους. πίνουσι δὲ γάλα καὶ ὀξύγαλα τῶν προβάτων. ἐσθίουσι δὲ καὶ τὸν καρπὸν τοῦ [a]) σιπταχόρου, ἀφ᾽ οὗ τὸ ἤλεκτρον· γλυκὺς [b]) γάρ. καὶ ξηραίνοντες [c]) αὐτοὺς, σπυρίδας συῤῥάπτουσιν, ὥσπερ ἐν τοῖς Ἕλλησι τὴν [d]) ἀσταφίδα. οἱ δὲ Κυνοκέφαλοι σχεδίαν ποιησάμενοι, καὶ ἐπιθέντες, ἀπάγουσι φόρτον τούτου· καὶ τῆς πορφύρας τὸ ἄνθος [e]) καθαρὸν ποιήσαντες, καὶ τοῦ

sibi victum comparant: et quae occiderint animalia, ad solem torrent. Multas praeterea oves, capras et asinos alunt. lac autem ovium et oxygala (q. d. lac acidum) illis est potus. Vescuntur autem et fructu siptachorae, (arboris) e qua provenit succinum. est enim dulcis. Hunc item illos fructum arefactum in corbes constipare, ad eum modum quo uvas passas Graeci. Eosdem illos Cynocephalos ratem quoque extemporariam construere, qua impositum huius fructus onus, ut et purpurae (sed purga-

---

w) Vert.: *agriculturam non exercent.* Ad v. ἐργάζονται intellig. τὴν γῆν. Weyrauch. l. l. p. 404. v. ad Anabas. Xen. 2, 4, 22.

x) Cf. Aelian. H. A. 4, 26.

y) ὅτ᾽ ἂν [δὲ] ἀπ. *D. H.*

z) ὄϊς. *D. H.*

a) σιπαχόρου. *D. H.* et in marg.: alii σιπταχώρου.

b) γάρ ἐστι. *D. H.*

c) Alii αὐτὸν ἐν σπυρίδαις συνάγουσι. [*D. H.* in marg.]

d) σταφίδα. *D. H.* v. ad Xenoph. Anab. 4, 4, 9.

e) ἀγαθόν. [*D. H.* in marg.]

ἠλέκτρου ξ΄ καὶ σ΄ τάλαντα τοῦ ἐνιαυτοῦ· καὶ f) ὅτῳ τὸ φοινίκιον βάπτεται τοῦ φαρμάκου, ἕτερα τοσαῦτα, καὶ g) ἠλέκτρου χίλια τάλαντα ἀπάγουσι κατ᾽ ἐνιαυτὸν τῷ Ἰνδῶν βασιλεῖ. καὶ ἕτερα δὲ κατάγοντες πωλοῦσι τοῖς Ἰνδοῖς, πρὸς ἄρτους καὶ ἄλφιτα καὶ h) ξύλινα ἱμάτια· i) Ὑπωλοῦσι δὲ καὶ ξίφη, οἷς χρῶνται πρὸς τὴν τῶν θηρίων ἄγραν, καὶ τόξα καὶ ἀκόντια. πάνυ γὰρ καὶ δεινοί εἰσιν ἀκοντίζειν καὶ τοξεύειν. ἀπολέμητοι δ᾽ εἰσὶ, διὰ τὸ οἰκεῖν αὐτοὺς ὄρεα ἄβατα καὶ ὑψηλά.

to prius eius flore) itemque electri CCLX. talentis, et totidem illius pigmenti quo ad punicei coloris tincturam utuntur, et aliis electri mille talentis, Indorum regi quotannis advehunt. Sed et alia huiusmodi advehentes Indis vendunt, ab illis vicissim panes et farinam et ligneos amictus accipientes. Sed et gladios quibus ad ferarum venatum utuntur, arcusque et iacula illis vendunt. sunt enim et sagittarii et iaculatores peritissimi. Sunt autem inexpugnabiles, quod montes altos et inaccessos habitent.

---

f) οὕτω. *D. H.*

g) *Electri praeterea mille tal.*

h) Herodot. 3, 98. de Indis: φορέουσι ἐσθῆτα φλοΐνην κ. τ. λ. quod vestimentum iunceum potius quam e libro confectum fuisse apparet ex iis quae deinceps sequuntur. cf. Weyrauch. l. l. p. 369 sq. et 393 sq. cum Heeren. *Ideen* V. 1. P. 2. p. 471. Larcher.: *des étoffes de coton.* coll. Herodot. 3, 47.: εἴρια ἀπὸ ξύλου. Plin. H. N. 19, 1.: Superior pars Aegypti in Arabiam versus gignit fruticem quem aliqui *gossipion* vocant, plures *xylon*, et ideo lina inde facta *xylina*.

i) Vert.: *emunt, sie tauschen ein.* cf. Weyrauch. l. l. p. 405, annot. Hoc vidit etiam Larcher. qui vel πωλοῦσι δὲ καὶ αὐτοῖς Ἰνδοὶ ξίφη, (*Ils vendent des Indiens des épées*) vel: ὠνέονται δὲ καὶ ξ. legendum esse *putabat.*

δίδωσι δὲ αὐτοῖς διὰ πέμπτου ἔτους δῶρα ὁ βασιλεὺς, λ' μὲν μυριάδας τόξων, καὶ ἀκοντίων τοσαύτας, πελτῶν δὲ, δώδεκα· καὶ ξίφη δὲ πεντακισμύρια.

23. Τούτοις τοῖς Κυνοκεφάλοις οὐκ εἰσιν οἰκίαι, ἀλλ' ἐν [k]) σπηλαίοις διαιτῶνται. θηρεύουσι δὲ τὰ θηρία, τοξεύοντες καὶ ἀκοντίζοντες, καὶ διώκοντες καταλαμβάνουσι· ταχὺ γὰρ τρέχουσι. λούονται δὲ αἱ γυναῖκες αὐτῶν ἅπαξ τοῦ μηνὸς, ὅταν τὰ καταμήνια [l]) αὐταῖς ἔλθῃ, ἄλλοτε δ' οὔ. οἱ δὲ ἄνδρες οὐ λούονται μὲν, τὰς δὲ χεῖρας ἀπονίζονται. [m]) ἐλαίῳ δὲ [n]) χρίονται τρὶς τοῦ μηνὸς, τῷ ἀπὸ τοῦ γάλακτος γινομένῳ, καὶ ἐκτρίβονται δέρμασι. τὴν δὲ ἐσθῆτα

Munera autem illis quinto quoque anno rex donat, CCC. arcuum et totidem iaculorum millia, peltarum CXX. millia, gladiorum L. millia.

23. His Cynocephalis nullae sunt domus, sed in speluncis habitant. feras autem inter venandum sagitta vel iaculo petunt, et eas persequentes assequuntur. veloces enim sunt ad cursum. Eorum uxores semel duntaxat in mense se lavant, quum menstrua advenerunt, alias nunquam. At viri se non lavant, sed manus duntaxat abluunt. Sed ter in mense oleo se ungunt, quod e lacte conficitur, et se pellibus abstergunt. Vestem autem non villosam ge-

---

k) Philostr. Vit. Apoll. 3, 45.: περὶ ἀνθρώπων ὑπὸ γῆν οἰκούντων; ubi Olear. p. 132. b, 6.: Intelligit, nisi fallor, Ctesiae Cynocephalos, quos nullas habere domus, sed in antris habitare narrat. etc. add. p. 135, b. 6.

l) [αὐτῆς. *D. H.*]

m) Fort. intellig. potus, qui vocatur *Kumiisch, Milchbranntwein*. Weyrauch. l. l. p. 407. Larcher. *butyrum, (du beurre)* sine dubio intelligendum esse existimat.

n) χρῶνται. *D. H.*

ἔχουσιν οὐ δασεῖαν, ἀλλὰ ψιλῶν τῶν μασθλημάτων, ὡς λεπτοτάτων, καὶ αὐτοὶ καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν. οἱ δὲ πλουσιώτατοι αὐτῶν o) λινᾶ φέρουσιν· οὗτοι δ' εἰσὶν ὀλίγοι. p) κλίναι δὲ αὐτοῖς οὐκ εἰσιν, ἀλλὰ στιβάδας ποιοῦνται. Οὗτος δ' αὐτῶν πλουσιώτατος νομίζεται εἶναι, ᾧ ἂν πλεῖστα πρόβατα ῇ· ἡ δὲ ἄλλη οὐσία, παραπλησία. q) οὐρὰν δὲ ἔχουσι πάντες, καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ὑπὲρ τῶν ἰσχίων, οἵανπερ κύων· μείζονα δὲ καὶ δασυτέραν. καὶ μίσγονται ταῖς γυναιξὶ τετραποδιστὶ, ὥσπερ οἱ κύνες. ἄλλως δὲ μιγῆναι, αὐτοῖς ἐστιν αἰσχρόν. δίκαιοι δέ εἰσι καὶ μακροβιώ-

stant, sed e glabris maceratisque pellibus quam tenuissimis ipsos pariter et uxores induunt. At qui sunt inter eos ditissimi, lineo amictu utuntur. hi autem sunt pauci. Lectorum nullus est apud eos usus, sed toris extemporaneis utuntur. Is vero inter eos ditissimus habetur cui maxima fuerit ovium copia et reliquae opes his sunt similes. Caudam autem habent omnes viri et mulieres, supra nates, canum more: sed maiorem magisque pilosam. Coëunt cum feminis quadrupedes, canum ritu, alioque modo coire turpe censent. Sunt autem iusti, et vi-

---

o) λινά. *D. H.* Idem fortasse amictus intellig., qui supra ξύλινα ἱμάτια vocabatur. cf. Weyrauch. l. l. In India linum non crescere et fortasse ξύλινα vel βυσσινά legendum esse admonuit Larcher. p. 372, 48.

p) [κλῖναι. *D. H.*]

q) Caudatorum hominum meminit quoque Plin. l. 7. c. 2. in fine. *A. S.* A vestimentorum ornatu repetendam esse hanc narrationem putat Weyrauch. l. l. p. 407.

τατοι πάντων ἀνθρώπων. ζῶσι γὰρ ἔτη ρ' καὶ ο', ἔνιοι δὲ αὐτῶν καὶ σ'.

24. Ὑπὲρ δὲ [r]τούτους, ἑτέρους φασὶ βιοτεύειν, ἄνω τῶν πηγῶν τοῦ ποταμοῦ· [s]οὗτοι δὲ οἱ ἄνθρωποι, μέλανες μέν εἰσιν, ὥσπερ καὶ οἱ ἄλλοι Ἰνδοί· ἐργάζονται δὲ οὐδὲν, οὐδὲ ἐσθίουσι [t]σῖτον, οὐδὲ πίνουσιν ὕδωρ. πρόβατα δὲ πολλὰ τρέφουσι, [u]καὶ βοῦς, καὶ αἶγας καὶ ὄϊς· πίνουσι δὲ τὸ γάλα, ἄλλο δὲ οὐδέν. ὅταν γένηταί τινι αὐτῶν παιδίον, οὐ τέτρηται τὴν [v]πυγὴν, οὐδὲ ἀποπατεῖ· ἀλλὰ τὰ μὲν ἰσχία ἔχει, τὸ δὲ τρῆμα συμπέφυκε. διὸ ἀποπατοῦσι μὲν οὔ· οὐρεῖν δὲ ὥσπερ τυρὸν αὐτούς φασιν οὐ πάνυ [w]παχὺν, ἀλλὰ θολερόν. ἐπὰν δὲ πρωῒ πίωσι τοῦ

tae, prae quibusvis hominibus, longissimae. C, enim et LXX., nonnulli et CC. vivunt annos.

24. Ultra hos autem alios habitare dicit supra fluvii fontes: qui nigri sint, sicut et ceteri Indi: otiosique degant, ac neque frumentum edant, neque aquam bibant: sed magnam boum, caprarum, ovium copiam alant, eorumque lac potent, ac nihil aliud. Apud illos quum in lucem prodeunt infantes, sedem perforatam non habent, neque cacant: sed nates quidem habent, anus tamen ipse coaluit: quo fit ut non cacent, sed caseosum quiddam meiant, non

---

r) τούτων. [*D. H.* in marg.]

s) αὐτοὶ. *D. H.*

t) [σίτον. *D. H.*]

u) Haec verba καὶ β. restitui ex *D. H.* et *A. S.* Male omissa sunt in ed. Wessel.

v) Larcher.: *Il y a dans tous les pays un petit nombre d'enfans, qui naissent ainsi et l'on est obligé de leur faire l'opération.*

w) Alii παχὺ, ἀλλὰ θολερῶς. [*D. H.* in marg.]

γάλακτος, καὶ εἰς μέσον ἡμέρας αὖθις πιόντες, ῥίζαν φασι παρ᾽ αὐτοῖς εἶναι γλυκεῖαν, ἥτις οὐκ ἐᾷ τὸ γάλα πήγνυσθαι ἐν τῇ κοιλίᾳ. ταύτην οὖν τρώγοντες, εἰς x) ἑσπέραν ἔμετον ποιοῦνται, καὶ ἐξεμοῦσιν ἅπαντα εὐκόλως.

25. y)"Ὅτι εἰσὶν ὄνοι ἄγριοι ἐν τοῖς Ἰνδοῖς, ἴσοι ἵπποις, καὶ μείζους. λευκοὶ δέ εἰσι τὸ σῶμα, τὴν κεφαλὴν πορφυροῖ, καὶ ὀφθαλμοὺς ἔχουσι κυανέους. z) κέρας δὲ a) ἔχουσιν ἐν τῷ μετώπῳ, ἑνὸς πή-

valde crassum tamen, sed faeculentum. Quum autem mane lac biberunt, et meridie ad eius potum revertuntur, dulcem quandam apud eos radicem esse aiunt, quae lac in eorum ventre coagulari non sinat. Huius igitur esu vomitum vesperi provocant, omniaque facile evomunt.

25. Asinos silvestres habet India equis pares, quosdam et maiores: quibus caput purpureum, oculi caerulei, reliquum corpus est album. Cornu illis in fronte cubitalis magnitu-

---

x) Malim interpunctionem ponere post ἑσπέραν quam post τρώγοντες. nam ut πρωῒ καὶ εἰς μέσον ἡμ. πίνουσι τοῦ γάλ., ita εἰς ἑσπ. τρώγουσι τὴν ῥίζ. H. S.

y) Totam hanc narrationem, mutatis duntaxit aliquot vocabulis, retulit Aelian. in c. 52. quarti sui libri de Animal. *A. S.* cf. etiam Philostr. V. A. 3, 2. p. 96. Olear. De hoc animali quod *monoceros s. rhinoceros* vocatur v. Heeren. *Ideen* V. 1. P. 1. p. 191 sq. et quem laudavit Aelian. hist. anim. 16, 20. ubi v. Schneid. p. 516. Phile de Animal. 37. Add. Weyrauch. l. l. p. 399. et Larcher. p. 373. Variorum scriptorum de hoc animali narrationes contulit Bochart. Hieroz. P. I. lib. 3, 27. V. 2. p. 338 sqq. et 347. P. II. lib. 6. c. 12. V. 3. p. 845 sq.

z) Cornutos apros inveniri in India refert Plin. H.

χεως τὸ μέγεθος. [b) τὸ τοιούτου κέρατος τὸ ῥίνισμα δίδοται ἐν ποτῷ· καὶ ἔστι φυλακτήριον θανασίμων φαρμάκων.] καὶ ἔστι τὸ μὲν κάτω τοῦ κέρατος, ὅσον ἐπὶ δύο c) παλαιστὰς πρὸς τὸ μέτωπον, πάνυ λευκόν· τὸ δὲ ἐπάνω ὀξύ ἐστι τοῦ κέρατος· τοῦτο δὲ φοινικοῦν ἐστιν, ἐρυθρὸν πάνυ. τὸ δὲ ἄλλο τὸ ἐν τῷ μέσῳ, μέλαν. ἐκ τούτων οἱ d) πιόντες (κατασκευάζουσι γὰρ ἐκπώματα) σπασμῷ, φασὶν, οὐ λαμβάνονται, οὔτε τῇ ἱερᾷ νόσῳ. ἀλλ᾽ οὐδὲ φαρμάκοις ἁλίσκονται, οὔτ᾽ ἂν προπίωσιν, οὔτ᾽ ἂν e) τῷ φαρμάκῳ ἐπιπίωσιν ἢ οἶνον, ἢ ὕδωρ, ἢ ἄλλο τι ἐκ τῶν ἐκπωμάτων. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι ὄνοι καὶ ἥμεροι καὶ ἄγριοι, καὶ f) τὰ

dinis, [cuius scobs in potu datur, tueturque a mortiferis venenis] cuius inferior versus frontem pars duorum palmorum spatio sit candidissima: at superior quae in acutum tendit, punicea sit, summum ruborem adiunctum habens: pars autem media sit nigra. Ex his pocula conficiuntur, e quibus qui bibunt, nec spasmo nec sacro morbo corripiuntur: sed nec venena ullam in eos vim habent, si modo vel antequam illa hauriant, vel postquam hauserint aquam aut vinum aut aliud quippiam, ex illis poculis bibant. Ac ceteri quidem asini et mansueti et silvestres ceteraque quibus solida

---

N. 8, 52, 78. V. 2. p. 125. ed. Bip. cf. Calpurnii Eclog. 7, 58. Poet. Lat. Minor. Wernsdorf. V. 2. p. 170.

a) ἔχει. *D. H.* — b) E Cod. Bav.

c) ὁ παλαιστὴς S. Emp. LXX. interpretibus, Philoni, Laërtio, et aliis dicitur τὸ παλαιστιαῖον μέγεθος. *D. H.* cf. Lobeck. ad Phrynich. p. 295.

d) πίνοντες. *D. H.*

e) Alii τοῦ φαρμάκου. [*D. H.* in marg.]

f) τἄλλα μ. *D. H.*

ἄλλα μώνυχα θηρία πάντα g) ἀστραγάλους οὐκ ἔχουσιν, οὐδὲ h) χολὴν ἐπὶ τοῦ ἥπατος· i) οὗτοι δὲ καὶ k) ἀστράγαλον καὶ χολὴν ἐπὶ τοῦ ἥπατος ἔχουσι. τὸν δὲ ἀστράγαλον, κάλλιστον l) ὧν ἐγὼ ἑώρακα, οἷόνπερ βοὸς καὶ τὸ εἶδος καὶ τὸ μέγεθος· βαρὺς δ᾽ ὡς μόλιβδος· τὴν δὲ χρόαν, ὥσπερ m) κιννάβαρι, καὶ διὰ βάθους. ταχύτατον δέ ἐστι τὸ ζῶον τοῦτο καὶ ἀλκιμώτατον· οὐδὲν δὲ οὔτε ἵππος, οὔτε ἄλλο τι διωκόμενον καταλαμβάνει.

ungula animantia et talis, et felle in iecore carent: at hi et talum, et fel in iecore habent; et quidem talum omnium quos mihi videre contigit pulcherrimum, bovis talo et specie et magnitudine similem, perinde gravem ac plumbum, minii colore ad intima usque rubentem. Est autem et velocissimus et robustissimus; eumque nec equus nec aliud animal persequens assequi potest.

---

g) ἀστραγάλους, οὐδὲ χ. ἐ. τ. ἥπατος, ἔχουσιν; D. H.

h) Idem confirmarunt Aristot. H. A. 1, 17. de Partib. Anim. 4, 2. Theophr. H. Pl. 9, 18. Aelian. N. A. 11, 29. Plin. H. N. 11, 37. Haller. Elementa Physiol. 6. p. 519. *Larcher.*

i) [αὐτοὶ. *D. H.*]

k) Plinius: Talos asinus Indicus unus solidipedum habet. Pollux Onomast. 1, 11. p. 129.: παραφυλακτέον δὲ, ὅτι ὁ Ξενοφῶν καὶ ἀστραγάλους λέγει τοὺς ἵππους ἔχειν, Ἀριστοτέλους τοῦ περὶ ταῦτα δεινοῦ φάσκοντος, μηδὲν τῶν μωνύχων ἔχειν ἀστραγάλους, μὴ δὲ τὸν ὄνον, μόνον δὲ τὸν Ἰνδικὸν, ᾧ καὶ κέρας ἐκ τοῦ μετώπου ἐκπεφυκέναι λέγει.

l) Alii ὄν. [*D. H.* in marg.]

m) Aelian. 4, 52.

26. Ἄρχεται n) δὲ, τρέχον βραδύτερον· ὅσον δ' ἂν o) πλέονα χρόνον τρέχῃ, ἐντείνεται δαιμονίως, καὶ μᾶλλον καὶ θᾶσσον τρέχει. Ἄλλως μὲν οὖν ἀθήρατόν ἐστι τὸ ζῶον τοῦτο· ὅταν δὲ τὰ τέκνα μικρὰ ὄντα περιάγωσιν ἐπὶ τὴν βοτάνην, καὶ ὑπὸ ἱππείας πολλῆς περιληφθῶσιν, οὐ βούλονται φεύγειν καταλιπόντες τοὺς πώλους, ἀλλὰ μάχονται καὶ p) κέρασι καὶ λακτίσμασι καὶ δήγμασι, καὶ πολλοὺς καὶ ἵππους καὶ ἄνδρας ἀπολλύουσιν· ἁλίσκονται δὲ καὶ αὐτοὶ, τοξευόμενοι καὶ ἀκοντιζόμενοι. q) ζῶντας γὰρ οὐκ ἂν λάβοις. τὰ δὲ κρέα, διὰ τὴν πικρότητα, ἄβρωτά ἐστιν· θηρεύεται δὲ τῶν κεράτων καὶ τῶν ἀστραγάλων ἕνεκεν.

26. Et initio quidem remissus currit: quo autem diutius cucurrerit, miro quodam modo concitatior fertur, eiusque magis et magis velox est cursus. Alias igitur nunquam per venationem capi posset: ubi vero suos pullos ad pascua circumducere coeperunt, a multo equitatu circumdantur. nolentes autem relictis catulis fugam capere, cornibus calcibusque et morsibus pugnant, multosque et equos et viros interficiunt: sed tandem et ipsi sagittis et iaculis confossi ab illis capiuntur. vivos enim capere nullo modo queas. Eorum vero carnes propter amaritiem esculentae non sunt. atque adeo non propter aliud quam propter cornua et talos hoc animal venantur.

---

n) δὲ τρέχον, βρ. *D. H.* Equidem nullam desidero interpunctionem, neque post δὲ, neque post τρέχον.

o) πλέον. *D. H.*

p) Alii κέρατι καὶ λακτίσματι. [*D. H.* in marg.]

q) ζῶντα. *D. H.*

27. Ὅτι ἐν τῷ ποταμῷ τῶν Ἰνδῶν [r]) σκώληξ γίνεται, τὸ μὲν εἶδος, οἷόν περ ἐν ταῖς συκαῖς εἴωθε γίνεσθαι, τὸ δὲ μῆκος, [s]) πήχεων ἑπτά. καὶ μείζους δὲ καὶ ἐλάττους. τὸ δὲ πάχος [t]) δεκαετέα παῖδα μόλις φασὶ ταῖς χερσὶ περιλαβεῖν. ἔχουσι δὲ ὀδόντας δύο, ἕνα ἄνω, καὶ ἕνα κάτω· καὶ ὅ τι ἂν λάβωσι τοῖς ὀδοῦσι, κατεσθίουσι· καὶ τὴν μὲν ἡμέραν ἐν τῇ ἰλύϊ τοῦ ποταμοῦ διαιτῶνται, τῇ δὲ νυκτὶ ἐξέρχονται. καὶ τούτων ὃς [u]) ἂν ἐντύχῃ τινὶ ἐν τῇ γῇ βοῒ ἢ καμήλῳ, καὶ δάκῃ, συλλαβὼν ἕλκει εἰς τὸν ποταμὸν, καὶ πάντα κατεσθίει, πλὴν τῆς κοιλίας. ἀγρεύεται δὲ ἀγκί-

27. In flumine Indico vermis nascitur specie quidem eum qui innasci ficui solet referens, VII. autem cubitorum longitudinem, alius maiorem, alius minorem habens: crassitudinem vero talem ut eum puer annos X. natus vix ulnis amplecti possit. Duo sunt illi dentes, unus supra, alter infra. his dentibus quicquid prehenderit, deglutit. Et interdiu quidem in limo fluminis commoratur, at noctu egreditur: egressus autem, quemcunque obvium bovem aut camelum momorderit, ad fluvium trahit, totumque, praeter ventrem, devorat. Capitur grandi hamo, cui hoedum aut agnum ferreis

r) Haec ipsa atque alia de hoc verme plura excerpsit ex Ctesia Aelian. l. 5. c. 3. de Animal. *A.* & *Boam constrictorem Linn.* (*Riesenschlange*) intellig. esse existimat Weyrauch. l. l. p. 398. Plin. H. N. 8, 14. V. 3. p. 77.: Megasthenes scribit, in India serpentes in tantam magnitudinem adolescere, ut solidos hauriant cervos taurosque.

s) Alii πήχεις. [*D. H.* in marg.]

t) Rhodoman. in translatione Indic. hab. XVII. cf. Aelian. 5, 1.

u) ἐάν τινι ἐντύχῃ. [*D. H.* in marg.]

στρῷ μεγάλῳ, ἔριφον ἢ ἄρνα ἐνδησάντων τῷ ἀγκίστρῳ, καὶ ἁλύσεσι σιδηραῖς ἐναρμοσάντων. [v] ἀγρεύσαντες δὲ, τριάκοντα ἡμέρας [w] κρεμᾶσιν αὐτὸν, καὶ ἀγγεῖα [x] ὑποτιθέασι· καὶ ῥεῖ ἐξ αὐτοῦ [y] ὅσον δέκα κοτύλας Ἀττικὰς τὸ πλῆθος. ὅταν δὲ παρέλθωσιν αἱ τριάκοντα ἡμέραι, ἀποῤῥίπτουσι τὸν σκώληκα, καὶ τὸ ἔλαιον ἀσφαλισάμενοι, ἄγουσι τῷ βασιλεῖ μόνῳ τῶν Ἰνδῶν· ἄλλῳ δὲ οὐκ ἔξεστιν ἐξ αὐτοῦ ἔχειν. τοῦτο τὸ ἔλαιον [[z] ὡς πῦρ] [a] ἐφ' ᾧ ἂν ἐπιχυθῇ, ἀνάπτει, καὶ καταφλέγει ξύλα καὶ ζῶα· καὶ ἄλλως [b] οὐ σβέννυνται εἰ μὴ πηλῷ πολλῷ τε καὶ παχεῖ.

catenis alligaverint. Ubi ceperunt, per XXX. dies suspensum, vasis suppositis, relinquunt: intra quod tempus ex eo distillant quae decem cotylas Atticas implere possint. Elapsis XXX. diebus, ipsum vermem abiiciunt: oleum autem, probe ac tuto conditum, ad solum Indorum regem mittunt. alii enim id habere non licet. Oleum hoc id cui superfusum fuerit, accendit, et ligna pariter animaliaque comburit: neque aliter quam multo luto, et eo quidem crasso exstingui potest.

---

v) οὕτω φησὶ περὶ τούτου καὶ ὁ Φιλόστρατος, Max. Marg. Idem de eo et Philostratus 3, 1. p. 951. ed. Olear. refert.

w) κρεμῶσιν αὐτὸν. *D. H.*

x) Alii ὑποτίθενται. [*D. H.* in marg.]

y) Deesse verba ἔλαιον παχὺ ante ὅσον et ex Aelian. addenda esse censuit *Larcher*. p. 377, 55.

z) Bav. 1.

a) ἐφ' ὅ. *D. H.*

b) Philostr. l. l.: ἐπειδὰν θίγῃ τῶν ἐπάλξεων ἡ πιμελὴ, πῦρ ἐκκαλεῖται, κρεῖττον σβεστηρίων ὁπόσα ἀνθρώποις πρὸς τὰ πυρφόρα εὕρηται.

28. Ὅτι ἐστὶ δένδρα ἐν Ἰνδοῖς ὑψηλὰ ὥσπερ κέδρος ἢ c) κυπάριττος, τὰ δὲ φύλλα ὥσπερ φοίνιξ, ὀλίγον πλατύτερα. καὶ μασχαλίδας οὐκ ἔχει. ἀνθεῖ δὲ ὥσπερ ἡ ἄρσην δάφνη, καρπὸν δ᾽ οὐκ ἔχει. ὀνομάζεται δὲ Ἰνδιστὶ μὲν, d) κάρπιον, Ἑλληνιστὶ δὲ, μυρορόδα. ἔστι δὲ σπάνια. ῥέουσι δὲ ἐξ e) αὐτῶν f) ἐλαίου σταγόνες, οὓς ἐρίῳ g) ἀναψῶντες ἀπὸ τοῦ δένδρου, ἀποπιέζουσιν εἰς ἀλαβάστρους λιθίνους. ἔστι δὲ τὸ μὲν χρῶμα, ἀτρέμας ὑπέρυθρον καὶ ὑπόπαχυ, ὄζει δὲ πάντων ἥδιστον. ὄζειν δέ φασιν αὐτὸ καὶ ἐπὶ πέντε σταδίους. μόνῳ δὲ βασιλεῖ κτητόν ἐστι τοῦτο καὶ τοῖς συγγενέσιν αὐτοῦ. ἔπεμψε δὲ ἐξ αὐ-

28. Habent Indi arbores cedro aut cupresso proceritate pares, quarum folia palmae foliis paulo latiora, alioqui sunt similia, et axillis carent. Florem qualem laurus mas emittunt, sed fructum nullum ferunt. Nomen illis est Indicum, carpion: Graecum myrorhoda. Sunt autem rarae. Ex illis olei guttae distillant, quas lana de trunco abstersas, deinde in lapideos alabastros exprimunt. Est autem id subrubrum et crassiusculum, adeoque fragrans, ut ad V. stadia eius odor perveniat. Soli autem regi eiusque propinquis id possidere conceditur. Ex eo rex Indiae ad Persarum regem misit:

---

c) κυπάρισσος. *D. H.*

d) Caryophyllum aromaticum (*Gewürznelkenbaum*) intelligendum esse censet Weyrauch. l. l. p. 395. μῦρον Indicae arboris memorat bis Philostr. V. A. 2, 28. p. 80. ed. Olear. 3, 1. p. 95.

e) αὐτοῦ. *D. H.*

f) οὕτω φησὶ περὶ τοῦ ἐλαίου τούτου καὶ ὁ Φιλόστρατος, γαμικὸν αὐτὸ χρίσμα καλῶν. Max. Marg.

g) ἀνάψαντες. *D. H.*

τοῦ ὁ Ἰνδῶν τῷ Περσῶν βασιλεῖ. καί h) φησιν ἰδεῖν αὐτὸ Κτησίας, καὶ ὀσφρανθῆναι ὀσμῆς οἵας οὔτε εἰπεῖν ἦν, οὔτε i) εἰκάσαι.

29. Ὅτι τὸν τυρὸν καὶ τὸν οἶνον πάντων, φησὶ, γλυκύτατον, ὡς αὐτὸς (φησὶ) φαγὼν, διὰ πείρας ἔμαθεν.

30. Ὅτι k) κρήνη ἐν Ἰνδοῖς, (φησὶν) ὅσον πέντε ὀργυιῶν ἡ l) περίμετρος, τετράγωνος δέ· ἔστι δὲ τὸ ὕδωρ ἐν πέτρᾳ. βάθος δὲ εἶναι μέχρι τοῦ ὕδατος, τριῶν πηχῶν· τὸ δὲ καθ' ὕδατος, τριῶν ὀργυιῶν. λούονται [m) πρὸς κάθαρσιν, καὶ παντοίων νοσημάτων ἀποτροπὴν] δὲ ἐν αὐτῷ οἱ ἐπισημότατοι τῶν Ἰνδῶν, καὶ ἄνδρες καὶ παῖδες καὶ γυναῖκες. κολυμβῶσι

seque Ctesias id vidisse, et odorem qui nec dici nec cuiquam alii assimilari possit, se percepisse narrat.

29. Caseum et vinum omnium suavissimum illos habere, se expertum scire, (quippe qui usus sit) commemorat.

30. Fons est apud Indos, quadratae formae, circuitu circiter V. ulnas habente, aqua autem est intra saxum, quae, antequam ad ipsam aquam perveniatur, trium cubitorum altitudinem habeat. In ea [cum purgandi corporis caussa, tum ut morborum omne genus abarceant] spectatissimi quique Indorum cum liberis et uxoribus se lavant et natant se in pe-

---

h) φασὶν. *D. H.*

i) Alii ἀκοῦσαι. [*D. H.* in marg.]

k) Ad totam hanc narrationem explicandam cf. Weyrauch. l. l. p. 392.

l) Videri posset legendum esse τὴν περίμετρον, nisi et antea ita loquutus fuisset. *H. S.*

m) Bav. lib.

δὲ, ἐπὶ πόδας ῥίπτοντες ἑαυτούς. ὅταν δὲ εἰσπηδῶσιν, ἐκβάλλει αὐτοὺς τὸ ὕδωρ ἄνω. οὐκ ἀνθρώπους δὲ μόνον ἀναῤῥίπτει, ἀλλὰ καὶ ἄλλο ὅ τι ἂν n) ᾖ ζῶον, o) ἐκρίπτει εἰς τὸ ξηρὸν, καὶ ζῶν καὶ τεθνηκός. καὶ ἁπλῶς, πάντα τὰ ἐμβαλλόμενα, πλὴν σιδήρου καὶ p) ἀργύρου καὶ χρυσοῦ καὶ χαλκοῦ· ταῦτα δὲ δέχεται κάτω. ἔστι δὲ τὸ ὕδωρ πάνυ ψυχρὸν, καὶ ἡδὺ πιεῖν· ψόφον δὲ παρέχει μέγαν, ὥσπερ ὕδωρ ζέον ἐκ λέβητος. καθαίρει δὲ τὸ ὕδωρ τοῦτο ἀλφοὺς καὶ ψωριῶντας. καλεῖται δὲ Ἰνδιστὶ βαλλάδη, Ἑλληνιστὶ δὲ ὠφελίμη.

des coniicientes, quum autem in eam insiliunt, eos sursum eiaculatur aqua. Nec vero solos homines in sublime iacit, sed quodvis animal, sive vivum sive mortuum, in terram expellit: atque adeo quaecunque in eam coniiciuntur, praeter ferrum, argentum, aurum et aes; haec enim in fundum demittit. Est autem eius aqua perfrigida et potu suavis: quae magnum strepitum edit, non secus ac quae in lebete fervescit aqua. Sed et vitiligini et scabiei medetur. Haec Indico sermone *βαλλάδη*, Graeco *ὠφελίμη*, i. e. utilis, vocatur.

---

n) [ᾖ] *D. H.*

o) Antigonus hist. mirab. 165. hanc narrationem attingit, additque *ἄν τι ἐμπέσῃ πλάγιον, ὀρθὸν ἐκβαλεῖν.* Vitiose autem ibi legi, *τὰ εἰς αὐτὴν ἀφιέμενα καταδέχεσθαι,* omissa negatione, pro *μὴ καταδέχεσθαι,* ex hoc puto Ctesiae loco intelliges. *A. S.* v. fragmm. cf. Aristot. de Mirabil. Ausc. c. 122. p. 249. ed. Beckman. *Larcher.*

p) *χρυ. καὶ χαλ. καὶ ἀργ. D. H.*

31. q) Εἰσὶν ἐν τοῖς ὄρεσι τοῖς Ἰνδικοῖς, ὅπου ὁ r) κάλαμος αὐτῶν φύεται, ἄνθρωποι· τὸ πλῆθος αὐτῶν ἄχρι καὶ τριῶν μυριάδων. τούτων αἱ γυναῖκες ἅπαξ τίκτουσιν ἐν τῷ βίῳ· καὶ τὰ τικτόμενα ὀδόντας ἔχει καὶ τὰ ἄνω s) καὶ τὰ κάτω πάνυ καλούς. t) καὶ τὰς τρίχας τάς τε ἐν τῇ κεφαλῇ καὶ ταῖς ὀφρύσι, u) πολιὰς ἔχει πάντα ἐκ γενετῆς, καὶ τὰ θήλεα καὶ τὰ ἄῤῥενα. μέχρι μὲν οὖν τριάκοντα ἐτῶν λευκὰς ἔχει ἕκαστος τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων τὰς τρίχας δι' ὅλου τοῦ σώματος· ἄρχονται δὲ ἐκεῖθεν μελαίνεσθαι· ἑξήκοντα δὲ ἐτῶν v) γενομένων, ἔστιν ἰδεῖν αὐτοὺς πάσας ἔχοντας w) μελαίνας. ἔχουσι δὲ οὗτοι οἱ ἄνθρω-

31. In iis Indiae montibus ex quibus eorum calamus provenit, habitat quoddam hominum genus non pauciorum XXX. millibus, quorum uxores semel duntaxat in vita pariunt: habentque earum fetus dentes superne pariter et inferne valde pulchros: necnon universis tam feminis quam maribus et capitis et superciliorum pili iam inde a nativitate sunt cani. Unusquisque certe eorum usque ad trigesimum aetatis annum albos per totum corpus habet pilos: inde nigrescere incipiunt, adeo ut quum sexagesimum attigerunt, nulli illis pili nisi ni-

q) Alii Ἔστιν ἐν τοῖς κ. τ. λ. ἀνθρώπων. [*D. H.* in marg.]

r) Vide supra c. 6. et Plin. l. 7. c. 2. cf. Strab. 15. p. 1037. C. Weyrauch. l. l. p. 407 sq.

s) καὶ κάτω. *D. H.*

t) καὶ τρίχ. ἔν τε τῇ. *D. H.* [Idem in marg.: τάς τε ἐν alii.]

u) πεπολιωμένας ἔ. *D. H.*

v) γινομένους. *D. H.*

w) μελ. τρίχας. *D. H.*

ποι ἀνὰ ὀκτὼ δακτύλους ἐφ' x)ἑκατέρᾳ χειρὶ, ὡσαύτως ἀνὰ ὀκτὼ καὶ ἐπὶ τοῖς ποσὶ, καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες ὡσαύτως. εἰσὶ δὲ σφόδρα πολεμισταὶ, καὶ βασιλεῖ τῶν Ἰνδῶν ἕπονται τοξόται τούτων πεντακισχίλιοι καὶ ἀκοντισταί. τὰ δὲ ὦτα φησὶ τηλικαῦτα ἔχειν, ὥστε τοὺς βραχίονας αὐτῶν ὑπ' αὐτῶν y)καλύπτεσθαι μέχρι τῶν ἀγκώνων, καὶ ὄπισθεν τὸν νῶτον ἅπαντα συγκαλύπτειν. τὸ δὲ οὖς τὸ ἕτερον τοῦ ἑτέρου θιγγάνει.

32. [z)Ἔστι δ' ἐν Αἰθιοπίᾳ ζῶον λεγόμενον Κροκόττας, a)κοινῶς δὲ Κυνόλυκος· ἔστι δὲ τῇ δυ-

gri conspiciantur. Sunt iisdem et viris et mulieribus octoni in utraque manu et utroque pede digiti. Sunt autem bellicosissimi, et Indorum regem sequuntur ex his sagittariorum V. millia, necnon iaculatores. Aures autem illis tantae magnitudinis esse dicit, ut eorum brachia ad cubitos usque et pone totos humeros operiant se invicem tangentes.

32. [Est autem in Aethiopia stupendi prorsus roboris animal quoddam Crocottas appella-

---

x) ἑκάστῃ. *D. H.*

y) Intelligend. esse galeri genus (*Mütze mit grossen Seitenlappen*) suspicatur Weyrauch. l. l. p. 408.

z) Assutum hoc e cod. Bavarico; si forte huc pertineat. *A. S.* v. Excurs. §. 13.

a) Huius etiam Diodorus Siculus meminit lib. Biblioth. 3. c. 35. p. 201. Legendum Aeliani c. 22. lib. 7. de natura animal. *A. S.* Plin. H. N. 8, 30. V. 3. p. 87. de Leucrocota: perniciosissimam feram, asini fere magnitudine, cruribus cervinis; collo, cauda, pectore leonis, capite melium, bisulca ungula, ore ad aures usque rescisso, dentium loco osse perpetuo. Hanc feram humanas voces tradunt imitari. Et paullo antea: Aethiopia generat Crocottas, velut ex cane lupo-

νάμει θαυμαστόν. τοῦτο δέ φασιν ἀνθρωπίνην μιμεῖσθαι φωνὴν, καὶ διὰ νυκτὸς καλεῖν ἐξ ὀνόματος τοὺς ἀνθρώπους, καὶ προσιόντας κατεσθίειν. ἔχειν δὲ τὸ θηρίον ἀλκὴν λέοντος, ταχύτητα ἵππου, ῥώμην ταύρου, σιδήρῳ δ' οὐχ ὑπεῖκον. ἐν Εὐβοίᾳ δὲ τῇ Χαλκιδικῇ τὰ πρόβατα τοῦ ἐκεῖσε τόπου οὐκ ἔχειν b) χολήν· ἀλλὰ τὰ κρέη αὐτῶν πάνυ εἰσὶ πικρὰ, ὡς οὐδὲ κύνες ἐσθίουσιν αὐτά. φασὶ γὰρ, ἐπέκεινα τῶν c) Μαυρουσίων πυλῶν ὕεσθαι μὲν τοῦ θέρους ὁ ἐκεῖσε τόπος, χειμῶνος δὲ, φλέγεσθαι. ἐν τῇ Κυωνίων χώρᾳ κρήνην εἶναί φησιν ἐλαίου, οὐχ ὕδατος ῥεῦμα ἔχουσαν. καὶ διὰ τοῦτο οἱ ἔποικοι τὴν χρείαν, ἀναπλη-

tum, vulgo Cynolycus. Ferunt id humanam imitatum vocem, ex nomine noctu homines evocare, et accedentes devorare, habere idem leonis magnanimitatem, equi velocitatem, et tauri robur, neque ferro expugnari. In Euboea quoque Chalcidica felle carere illius loci oves, carnesque harum admodum esse amaras, ut ne canes quidem iis vesci queant. Aiunt et ultra Maurusias fauces aestate complui regionem, hieme torreri. In Cyoniorum praeterea regione fontem esse quendam, qui pro aqua oleum scaturiat, quo etiam incolae ad cibos omnis gene-

que conceptos, omnia dentibus frangentes, protinusque devórata conficientes ventre. v. Harduin. V. 2. p. 168. 185. et 260. cf. Strab. 16, 4. V. 3. p. 397. ed. ster. Bochart. Hieroz. III, 11. V. 2. p. 165.

b) cf. Theophr. H. Pl. 9, 18. Aristot. H. A. 1, 17. Ἐν μὲν τόπῳ τινὶ τῆς ἐν Εὐβοίᾳ Χαλκιδικῆς (idem de Partib. Anim. 4, 2.: ἐν Χαλκίδι τῆς Εὐβοίας) οὐκ ἔχει τὰ πρόβατα χολήν· κ. τ. λ. cf. Schneid. ad Aelian. H. A. 11, 29.

c) Herculis columnas intelligendas esse putat Larcher. p. 279, 62.

ῥοῦσιν εἰς τροφὰς παντοίας. ἐν τῇ λεγομένῃ Μεταδρίδᾳ ἐστὶ κρήνη, οὐκ ὀλίγον διεστηκυῖα τῆς θαλάσσης, καὶ ποιεῖ ἄμπωτιν διὰ μέσης νυκτὸς πάνυ σφοδρὰν, καὶ ἀποῤῥίπτει ἰχθύας πολλοὺς ἐν τῇ χέρσῳ, ὥστε μὴ δύνασθαι οἱ ἐκεῖσε οἰκοῦντες συλλέγειν αὐτοὺς, ἀλλ' ἐᾷν τὰ πλεῖστα καὶ ὄζειν ἐπὶ τῆς ξηρᾶς.]

33. Ταῦτα [d) δὲ] γράφων καὶ μυθολογῶν Κτησίας, λέγει τἀληθέστατα γράφειν· ἐπάγων ὡς τὰ μὲν e) αὐτὸς ἰδὼν γράφει, τὰ δὲ παρ' αὐτῶν μαθὼν τῶν εἰδότων. πολλὰ δὲ τούτων καὶ ἄλλα θαυμασιώτερα παραλιπεῖν, διὰ τὸ μὴ δόξαι τοῖς μὴ ταῦτα θεασαμένοις ἄπιστα f) συγγράφειν.

ris utantur. In regione adhaec, cui Metadridae nomen, non ita prope mare, esse fontem qui media nocte vehementissime exundans, magnam eiiciat piscium copiam in terram, ut nec colligendis iis incolae sufficientes, maximam partem in sicco foetere sinant.]

33. Haec quae fabulis similia sunt, Ctesias scribens, se verissima scribere ait, et quorum vel ipse testis sit oculatus, vel quae a testibus oculatis acceperit. Multa autem his mirabiliora se praetermisisse, ne, qui ea non vidissent, scribere ipsum quae fidem non mererentur, existimarent.

---

d) Lib. Bav.

e) Contra refert Lucian. lib. 1. verae histor. c. 3. Ctesiam de Indis scripsisse, ἃ μήτε αὐτὸς εἶδε, μήτε ἄλλου εἰπόντος ἤκουσε. *A. S.* v. fragmm. cf. *Montfaucon. la vérité de l'hist. de Judith.* P. 2. c. 11. p. 120. *Belin de Ballu* ad Lucian. T. 2. p. 423. *Larcher.*

f) συγγράφειν, ἐν οἷς καὶ ταῦτα. *D. H.*

ΕΚ ΤΩΝ ΑΥΤΩΝ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

ΚΤΗΣΙΟΥ ΙΝΔΙΚΩΝ.

I. Παρὰ τῷ Στράβωνι ἐν τῷ ιε΄ γεωγρ.

Ἐκ τούτων πάρεστιν ὁρᾷν ὅσον διαφέρουσιν αἱ τῶν ἄλλων ἀποφάσεις, Κτησίου μὲν οὐκ ἐλάττω τῆς ἄλλης Ἀσίας τὴν Ἰνδικὴν λέγοντος, Ὀνησικρίτου δὲ κ. τ. λ. a)

Ex iisdem INDICIS eiusdem CTESIAE.

I. Apud Strabonem lib. XV. geogr. [c. 1. V. 3. p. 255. ed. ster.]

Ex his intelligere licet, quantopere differant aliorum sententiae, quum Ctesias dicat Indiam non esse minorem reliqua Asia, Onesicritus etc.

a) Ibi et aliorum sententias, ut Onesicriti, Nearchi, Megasthenis et Deimachi sententias maxime discrepantes refert; quarum nullam probat. v. et Arrianum in Indicis. *Gron.*

II. Παρὰ τῷ Ἀῤῥιανῷ ἐν Ἰνδικοῖς.

Κτησίας δὲ ὁ Κνίδιος τὴν Ἰνδῶν γῆν ἴσην τῇ ἄλλῃ Ἀσίῃ λέγει, b) *οὐδὲν λέγων.*

III. Παρὰ τῷ Τζέτζῃ χιλ. η', στίχ. ϡπζ'.

Ἡρόδοτος, Διόδωρος, Κτησίας, πάντες ἄλλοι,
Λέγουσι τὴν εὐδαίμονα τυγχάνειν Ἀραβίαν,
Ὥσπερ καὶ γῆν τὴν Ἰνδικὴν, εὐωδεστάτην ἄγαν,
Ἀρώμασιν ἐκπνέουσαν, ὡς κάι τὴν γῆν ἐκείνης,
Καὶ λίθους κοπτομένους δὲ ταύτης ἀρωματίζειν.
Τοὺς δὲ ἀνθρώπους τοὺς ἐκεῖ λυθέντας εὐωδίαις,

II. Apud Arrianum in Indicis [c. 3. §. 6. p. 553. ed. Raphel.] Interpr. B. Vulc.

Ctesias Cnidius Indicam reliquae Asiae aequalem esse magnitudine affirmat: sed errat.

III. Apud Tzetzem Chil. VIII. vers. 987. Interpr. P. L.

Herodotus, Diodorus, Ctesias, omnes alii,
Dicunt felicem esse Arabiam
Quemadmodum et terram Indicam odoriferam valde,
Aromatibus spirantem: ut et terram illius,
Et lapides concisos huius, aromata spirent.
Homines autem illic solutos bonis odoribus,

---

b) V. de hoc loquendi genere, quod de iis, qui falsa, aut quae nihil ad rem essent, loquerentur, usum habebat, Raphel. ad Arrian. l. l. De re cf. Diodor. 2, 35. p. 148. Wesseling.: *τὸ μέγεθος τῆς ὅλης Ἰνδικῆς φασὶν ὑπάρχειν ἀπὸ μὲν ἀνατολῶν ἐπὶ δύσιν δισμυρίων ὀκτακισχιλίων σταδίων, ἀπὸ δὲ τῶν ἄρκτων πρὸς μεσημβρίαν τρισμυρίων δισχιλίων* quae e Ctesia manasse videntur Wesselingio.

Ὀστᾶ τινὰ καὶ κέρατα, καὶ φύσεις τὰς ὀζώδεις,
Τότε καπνίζεσθαι λοιπὸν, καὶ ἀνακτᾶσθαι πάλιν.

IV. Παρὰ Ἀθηναίῳ ἐν τῷ ι' βιβλίῳ.

Κτησίας δὲ „παρ' Ἰνδοῖς, φησὶν, οὐκ [c] εἶναι „τῷ βασιλεῖ [d] μεθυσθῆναι. Παρὰ δὲ Πέρσαις τῷ „βασιλεῖ ἐφίεται μεθύσκεσθαι μιᾷ ἡμέρᾳ, ἐν ᾗ θύου- „σι τῷ Μίθρῃ. [e]."

Ossa quaedam, et cornua, et naturas olentes,
Tunc fumigari deinceps atque refocillari rursus.

IV. Apud Athenaeum lib. X. [c. 9. p. 434, d. Casaub. c. 45. p. 91. V. 4. Schweig.] Interpr. H. Steph.

Ctesias autem apud Indos regi non licere inebriari tradit. At vero apud Persas regi conceditur inebriari die uno, in quo sacrificant Mithrae.

---

c) Casaub.: vel τὸ εἶναι positum pro ἐξεῖναι: vel deest vox νόμιμον: aut scribendum ἐφίεσθαι, ut statim. Schweigh. Animadvv. p. 442. V. 5.: nil mutant libri: nihil vero frequentius quam simplex verbum εἶναι pro composito ἐξεῖναι positum.

d) Cf. Weyrauch. l. l. p. 412. ubi de moribus Indorum sermo est.

e) Eustath. ad Homer. Od. σ'. p. 1834. v. 6. ed. Roman.: ἄριστα οὖν τοῦτό γε φρονοῦσιν Ἰνδοί· παρ' οἷς, ὡς ἱστορεῖ Κτησίας, οὐκ ἔστι τῷ βασιλεῖ μεθυσθῆναι. Παρὰ δέ γε Πέρσαις, ὥς φησι Δοῦρις, ἐφίεται τῷ βασιλεῖ μεθύσκεσθαι ἡμέρᾳ μιᾷ ἐν ᾗ τῷ Μίθρᾳ ἔθυον, ὅτε καὶ τὸ Περσικὸν ὠρχεῖτο. Haec ex Athenaeo petiisse videtur Eustath., propterea in annotatione tantum his locum dedi.

V. Παρὰ τῷ Ἀῤῥιανῷ, ἱστορ. ἀναβάσ. Ἀλεξ. ε΄.

Καὶ Κτησίας (εἰ δή τῳ ἱκανὸς καὶ Κτησίας ἐς τεκμηριῶσιν) ἵνα μὲν στενώτατος αὐτὸς αὑτοῦ ὁ Ἰνδός ἐστι, τεσσαράκοντα σταδίους ὅτι διέχουσιν αὐτῷ αἱ ὄχθαι· ἵνα δὲ πλατύτατος, *f*) καὶ ἑκατὸν· τὸ πολὺ δ᾽ εἶναι αὐτοῦ τὸ μέσον τούτοιν.

V. Apud Arrianum historiar. de expedit. Alexandri lib. V. [c. 4. §. 2. p. 346. ed. Raphel.]

Ac Ctesias quidem (si cui eius auctoritas ad probandum sufficiat) asserit, Indi, qua angustissimus is est, XL. stadiorum latitudine ripas inter se distare: qua vero latissimus, etiam C. summum stadiorum spatium intermedium esse.

---

f) An forte hic locus defectus, viri docti videant: mihi, credo, libere suspicionem meam indicare licet. Habes enim diserte initio excerptorum ex Indic. a Photio eadem quidem de latitudine τοῦ στενοῦ αὐτοῦ· sed de eo ubi latissimus sit, καὶ διακοσίων σταδίων ait. quid itaque? Facile potuit excidere in Arriani libris ducenari nota σ΄, quae reponi debeat. Sicque adhuc etiam plenius Ctesiae sententiam expositam ibi habebimus. nimirum ubi Indus angustissimus, XL. stadiorum esse: ubi latissimus, CC.: ubi medius, i. e. nec angustissimus nec latissimus, plerumque C. stadiorum esse. Sic ego suspicabar: alii diiudicent. *Gron.* Philostr. V. Apoll. 2, 18.: τὸν μὲν δὴ Ἰνδὸν ὧδε ἐπεραιώθησαν, σταδίους μάλιστα τεσσαράκοντα. — Vel apud Arrianum vel apud Photium in numero de quo Gronov. disputavit, errorem esse, annotavit ad Philostr. Olear. p. 69, a, 1. cf. Plin. H. N. 6, 23. V. 1. p, 379. ed. Bip.

VI. Παρὰ τῷ Αἰλιανῷ, ἐν τῷ ιζ' περὶ ζῴ. ἰδιοτ. κεφ. κθ'.

Τοῦ Ἰνδῶν βασιλέως ἐλαύνοντος ἐπὶ τοὺς πολεμίους, δέκα μυριάδες ἐλεφάντων προηγοῦνται μαχίμων· ἑτέρους δὲ ἀκούω τρισχιλίους τοὺς μεγίστους τε καὶ ἰσχυροτάτους ἕπεσθαι, οἵπερ οὖν εἰσι πεπαιδευμένοι τὰ τείχη τῶν πολεμίων ἀνατρέπειν, *g*) ἐμπεσόντες ὅταν κελεύσῃ βασιλεύς· ἀνατρέπειν δὲ τοῖς στήθεσι. Καὶ λέγει μὲν ταῦτα καὶ Κτησίας, ἀκοῦσαι γράφων. Ἰδεῖν δ' ἐν Βαβυλῶνι ὁ αὐτὸς λέγει τοὺς φοίνικας αὐτορρίζους ἀνατρεπομένους ὑπὸ τῶν ἐλεφάντων τὸν αὐτὸν τρόπον, ἐμπιπτόντων αὐτοῖς *h*) τῶν θηρίων βιαιότατα· δρῶσι δ', ἂν ἄρα ὁ Ἰνδὸς ὁ πωλεύων *i*) αὐτοῖς κελεύσῃ δρᾶσαι τοῦτο (αὐτοῖς).

VI. Apud Aelianum lib. XVII. de nat. Animal. c. 29.

Indorum regem hostibus bellum inferentem bellatorum centum mille elephantorum antecedunt; tum vero aliorum maximorum et fortissimorum ter mille subsequuntur, ad hostiles muros ipso incursu evertendos institutorum, cum rex iubet: evertunt autem pectorum suorum vi et impetu. Hoc se audivisse Ctesias scribit. Idemque Babylone se vidisse dicit palmas ab his eodem modo impetu violentissimo exstirpatas; idque facere solent, cum domitor illud iusserit.

---

g) Ista innuunt saltem excerpta Indic. supra c. 3. ubi περὶ τῶν τειχοκαταλυτῶν (ita enim cum Hoeschelio nostro malim) ἐλεφάντων. *Gron.*

h) Articulum τῶν de meo supplevi, et deinceps postremum αὐτοῖς, veluti superfluum uncis inclusum separavi. Ceterum vestigia narrationis Ctesianae exstant etiam in Excerptis Photii p. 144. (c. 3.) *Schneid.* cf. Bochart. Hieroz. II. 25. V. 1. p. 244. ed. Rosenm.

i) ἴσ. αὐτούς. *Gron.*

[illegible] [illegible] τῷ Ἀριστοτέλει ἐν τῷ β' περὶ ζώ
γενέσ. κεφ. β'.

Κ[illegible] γὰρ ὁ Κνίδιος ἃ περὶ τοῦ σπέ
γ[illegible] τῶν [illegible]των εἴρηκε, φανερός ἐστιν ἐψευσμ
[illegible] [illegible] [illegible]τω σκληρύνεσθαι ξηραινόμενον, ὥστ
γ[illegible] [illegible]τρῳ ὅμοιον. τοῦτο δ' οὐ γίνεται.

VIII. Παρὰ τῷ αὐτῷ ἐν τῷ ἄκρῳ βιβ. γ', περ
ζώων ἱστορ.

Ψευδὲς δ' ἐστὶ k) καὶ ὅπερ Κτησίας γέγ
περὶ τῆς γονῆς τῶν ἐλεφάντων.

VII. Apud Aristotelem de generat. animal. lil
II. c. 2.

Quae enim Ctesias Cnidius de semine
phantorum narravit, illum mentitum fı
claret. Ait enim istud desiccatum adeo ii
rari, ut fiat electro simile. Non vero ita fi

VIII. Apud eundem libro tertio extremo de h
stor. animal. [c. 17. extr. Schneid.]

Falsum vero est etiam quod Ctesias
psit de elephantorum genitura.

(Non habebam in animo quidquam ir
cire ubi Ctesiae non fieret nominatim n
tio. Quam enim multa talia ex Aeliano
[illegible]ribenda, ut ille certe e Ctesia plero
[illegible] Indicos logos descripserit? Hoc tamer
[illegible]lis gallinaceis, et illud infra de avicula
[illegible]ro vel ideo inserere visum fuit, quod utr
[illegible] A. Schottus in suis Notis ad Ctesiae
[illegible] laudet, et e Ctesia exceptum moneat

k) Copulam omisit versio Thomae. Ex Mediceo
[illegible] δ' ὁ Κτ. dedit. *Schneid.*

nius ac latius, quam Photius scilicet fecit. De gallis sane ex Photio supra c. 3. Indic. saltem habes, unde μεγίστους fuisse scias. Audi itaque Aelianum lib. XVI. de Animal. c. 2. ita scribentem: Gron.)

IX.

Ἀλεκτρύονες δὲ γίνονται μεγέθει μέγιστοι [ἐν Ἰνδοῖς,] καὶ ἔχουσι λόφον οὐκ ἐρυθρὸν, κατά γε τοὺς ἡμεδαποὺς, ἀλλὰ ποικίλον κατὰ τοὺς ἀνθινοὺς στεφάνους· τὰ δὲ πτερὰ τὰ πυγαῖα ἔχουσιν οὐ κυρτὰ, οὐδὲ εἰς ἕλικα ἐπικαμφθέντα, ἀλλὰ πλατέα, καὶ ἐπισύρουσιν αὐτὰ, ὥσπεροῦν καὶ οἱ ταὼς, ὅταν μὴ ὀρθώσωσί τε καὶ ἀναστήσωσιν αὐτά· χρόαν δὲ ἔχει τὰ πτερὰ τῶν Ἰνδῶν ἀλεκτρυόνων, *l*) χρυσωπόν τε καὶ κυαναυγῆ κατὰ τὴν σμάραγδον λίθον.

IX.

Nascuntur et gallinacei maximi [apud Indos;] nec rubram habent cristam, ut nostri, sed ita variam et floridam, quemadmodum coronam ex floribus contextam; pennas posteriores non inflexas habent, neque in orbem revolutas, sed latas, quas cum non erigunt, ut pavones trahunt; eorum pennae partim auri, partim coerulei vel smaragdi colorem gerunt.

---

l) Ita cum Gesnero scripsi pro χρυσωπούς - κυαναυγεῖς. Si fides Ctesiae constaret, quem h. l. sequi Aelianum, demonstrant Excerpta Photii, ubi simpliciter est περὶ ἀλεκτρυόνων τῶν μεγίστων· suspicarer intelligi Meleagridem, Gallopavonem aut Satyram Linnaei; et video nunc ipsum Gesnerum in Historia Avium p. 464. in eandem dubitationem de gallopavone venisse. Nunc enim post disputationem Barringtoni constat, gallopavonem ante repertam atque apertam itineribus Europaeorum Americam innotuisse, ex Africa vel etiam India allatum; contra ac putabat illustris Buffon. — Gal-

X. Παρὰ τῷ αὐτῷ Αἰλιανῷ, ἐν τῷ ις' περὶ ζῶ. ἰδιότ. κεφ. λα'.

Λέγει δὲ ἄρα Κτησίας ἐν Λόγοις Ἰνδικοῖς τοὺς καλουμένους m) Κυναμολγοὺς τρέφειν κύνας πολλοὺς, κατὰ τοὺς Ὑρκανοὺς τὸ μέγεθος. Καὶ εἶναί γε ἰσχυρῶς κυνοτρόφους, καὶ τὰς αἰτίας ὁ Κνίδιος ἐκείνας λέγει. Ἀπὸ τῶν n) θερινῶν τροπῶν εἰς μεσοῦντα χειμῶνα ἐπιφοιτῶσιν αὐτοῖς ἀγέλαι βοῶν, οἱονεὶ μελιττῶν σμῆνος, ἢ σφηκία κεκινημένη, πλῆθος

X. Apud eundem Aelianum lib. XVI. de Animal. Nat. c. 31.

In libris quos Cnidius Ctesias de rebus Indicis conscripsit, Cynamolgorum gentem ait canes permultos, magnitudine Hyrcanis canibus pares, alere solere. Quamobrem vero sit haec natio tam canum studiosa, caussam idem adfert. Cum ab aestivo solstitio ad mediam hiemem, tanquam apum examina, aut concitata vesparum

---

los Indicos de gallopavonibus interpretari iterum vetat *Pennant*, qui nuperrime in *Philosoph. Transact.* Vol. 71. P. I. No. VI. docere conatus est, ante apertam navigationibus Europaeis Americam hanc avem nostris regionibus plane ignotam fuisse. *Schneider.*

m) Cf. de hac gente Weyrauch. l. l. p. 409.

n) Nisi Aelianus memoriae lapsu Ctesiam pro Agatharchide nominat, hic Ctesiam exscripsisse censendus erit. Eadem enim tradit Agatharchides [de Rubr. mari p. 44.] apud Photium p. 1358. ubi ἀπὸ τροπῶν χειμερινῶν ἕως μέσου χειμῶνος· inde Gronovius etiam h. l. χειμερινῶν legendum putabat; sed Diodorus qui ex Agatharchide eadem habet [3, 31.] V. 1. p. 197. c. etiam θερινῶν exhibet, quod recte probat Wesseling. *Schneider*. Add. Strabon. 16. p. 1116, G. D. Ceterum in Africa sedes isti populo assignant scriptores, quos laudant.

ἀριθμοῦ κρείττους οἱ βόες, εἰσὶ δὲ ἄγριοι καὶ ὑβρισταὶ, καὶ εἰς κέρας θυμοῦνται δεινῶς· οὔκουν ἔχοντες αὐτοὺς ἀναστέλλειν ἑτέρως οἴδε, τοὺς τροφίμους αὐτῶν κύνας ἐπ᾽ αὐτοὺς ἀφιᾶσιν, ἐς τοῦτο ἀεὶ τρεφομένους οἵπερ οὖν καταγωνίζονταί τε καὶ διαφθείρουσιν αὐτοὺς ῥᾷστα. Εἶτα τῶν μὲν κρεῶν τὰ δοκοῦντά σφισιν o) εἰς ἐδωδὴν ἐπιτήδεια ἐξαιροῦσι· τὰ δὲ λοιπὰ τοῖς κυσὶν ἀποκρίνουσι, καὶ μάλα γε ἀσμένως κοινωνοῦντες αὐτοῖς, ὥσπεροῦν εὐεργέταις ἀπαρχόμενοι. Κατὰ τὴν ὥραν δὲ, καθ᾽ ἣν οὐκ ἔτι φοιτῶσιν οἱ βόες συνθήρους αὐτοὺς ἐπὶ τοῖς ζώοις τοῖς ἄλλοις ἔχουσιν. Καὶ τῶν θηλειῶν ἀμέλγουσι τὸ γάλα, καὶ ἐκ τούτου κέκληνται· πίνουσι γὰρ αὐτὸ, ὥσπεροῦν ἡμεῖς τὸ τῶν οἴων τε, καὶ τῶν αἰγῶν.

vis, sic armenta numero ampliora boum ferorum eos cornibus vehementer incitata appetant; hi non aliter haec retundere valentes, canes, quos magna cura aluerunt, in ipsos immittunt, qui facile boves debellant et interimunt. Deinde ante commemorati homines, quas esculentas carnes existimant, sibi auferunt; reliquas canibus impertiunt, libenterque communicant, tanquam pro accepto beneficio grati. Reliquo anni tempore, cum non amplius eo boves accedunt, ad venandas alias feras secum ducunt. Idcircoque Cynamolgi appellantur, quod a canibus lac exprimunt mulctra; tum vero sic id ipsum, quemadmodum nos vel ovillum, vel caprinum, bibunt.

---

o) V. Agatharchid. apud Diodor. ibique Wesseling. *Idem.*

XI. Παρὰ τῷ Πολυδεύκει ἐν τῷ ὀνομαστικῷ ε΄. κεφ. ε΄.

Οἱ δὲ κυναμολγοὶ, p) κύνες εἰσὶ περὶ τὰ ἕλη τὰ μεσημβρικὰ, γάλα δὲ βοῶν ποιοῦνται τὴν τροφήν. καὶ τοὺς ἐπιόντας τῷ ἔθνει τοῦ θέρους βοῦς Ἰνδικοὺς καταγωνίζονται, ὡς ἱστορεῖ Κτησίας.

XII. [Παρὰ τῷ Αἰλιανῷ ἐν τῷ δ΄ περὶ ζώ. κεφ. λβ΄.

Προβατεῖαι δὲ Ἰνδῶν ὁποῖαι, μαθεῖν ἄξιον.

XI. Apud Pollucem Onomastic. lib. V. cap. 5. [p. 497. ed. Hemsterh.]

Cynamolgi vero, canes sunt circa meridionales paludes [Indiae,] qui lacte boum victitant, et incursantes gentem in aestate boves Indicos debellant, uti scribit Ctesias.

XII. [Apud Aelian. l. l. lib. 4. c. 32.

Pecuariae Indorum quales sint, operae pretium est intelligere. Oves Indiae et capras ad

p) De Polluce nostro quid dicam, mehercle nescio. Aelianum certe rectius inspexisse Ctesiam credam. Et alii etiam certe auctores hos Cynamolgos populos tradunt, eosque canum feminarum lacte victitasse, unde iis nimirum nomen: in illis etiam Cnidius Agatharchides, apud quem paria habes cum Ctesianis excerptis. Cur itaque Pollux canes cum gente sua, canina licet et ipsa, confundat, caussam non comminiscor. *Gron.* Distinctio post Κυναμολγοὶ deest in codd. Polluc. C. A. Deinceps ἔλκη habent Mssti. Salmas. Postremo cod. P. καὶ ἐπὶ τοὺς ἐπ. τ. ἔ. βοῦς Ἰνδ. κατ. ἐν θέρους καιρῷ. ἐν θέρους καιρῷ habent etiam C. A. De canibus Indicis v. Aelian. 8, 1. 4, 19. Phile de Animal. 34. p. 61. ed. Bersman.

q) Τὰς αἶγας δὲ καὶ τὰς ὄϊς ὄνων τῶν μεγίστων μείζονας ἀκούω, καὶ ἀποκύειν τέτταρα ἑκάστην· οὐ μείω γε μὴν τῶν τριῶν, οὔτ' αἶξ Ἰνδικὴ, οὔτ' ἂν ὄϊς ποτὲ τέκοι. Καὶ τοῖς μὲν προβάτοις αἱ οὐραὶ πρὸς τὸν πόδα τέτανται· αἱ δὲ αἶγες μηκίστας ἔχουσιν, ὥστε ἐπιψαύειν γῆς ὀλίγον. Τῶν μὲν οὖν ὄϊων τῶν τίκτειν ἀγαθῶν ἀποκόπτουσι τὰς οὐρὰς οἱ νομεῖς, ἵνα ἀναβαίνωνται, ἐκ δὲ τῆς πιμελῆς τῆς τούτων καὶ ἔλαιον ἀποθλίβουσι. Τῶν δὲ ἀῤῥένων διατέμνουσι τὰς οὐρὰς, καὶ ἐξαίρουσι τὸ στέαρ, καὶ ἐπιῤῥάπτουσι, καὶ ἑνοῦται πάλιν ἡ τομὴ, καὶ ἀφανίζεται τὰ ἴχνη αὐτῆς.]

maximorum magnitudinem asinorum audio accedere: quatuor foetus cum plerumque pariunt, tres vero cum minimum; nunquam enim ibi neque ovillum pecus, neque caprinum tribus minus edit. Caudae ovillae longitudo ad pedes usque pertinet; caprinae vero in eam procedit longitudinem, ut terram prope contingat. Idcirco eas pastores ovibus, quae ad pariendum idoneae sunt, abscindunt, quod tum sic facilius ineantur, tum ex earum adipe oleum exprimatur. Arietum quoque dissecant caudas, atque adipem extrahunt, et iterum consuunt; eatenusque deinde sectio coniunctissime committitur, cicatricis ut ne tenue quidem vestigium appareat.]

q) Cod. Mediceus καὶ αἶγας. Locus ex Ctesiae Indicis excerptus est, ut apparet ex Photio p. 148. [c. 13.] Pro vulgato τέτταρας Gronovius Medicei lectionem recepit. Προβατεῖα h. l. idem est, quod προβατευτικὴ Xenophonti in Oeconomico V, 3. *Schneid.*

XIII. [Παρὰ τῷ αὐτῷ ἐν τῷ δ' κεφ. λς'.

Ἡ τῶν Ἰνδῶν γῆ, φασὶν αὐτὴν οἱ συγγραφεῖς πολυφάρμακόν τε, καὶ τῶν βλαστημάτων τῶνδε δεινῶς πολύγονον εἶναι· καὶ τὰ μὲν σώζειν αὐτῶν, καὶ ἐκ τῶν κινδύνων ῥύεσθαι τοὺς ὑπὸ τῶν δακετῶν ὁμοῦ τῷ θανάτῳ ὄντας, πολλὰ δὲ ἐκεῖθι τοιαῦτα· τὰ δὲ ἀπολλύναι, καὶ διαφθείρειν ὀξύτατα, r) ὧν ἅπερ καὶ τὸ ἐκ τοῦ ὄφεως γινόμενον εἴη ἄν. Ἔστι δὲ ἄρα οὗτος ὁ ὄφις κατὰ σπιθαμὴν τὸ μῆκος, ὅσα ἰδεῖν· χρόαν δὲ ἔοικε πορφύρᾳ τῇ βαθυτάτῃ· λευκὴν δὲ κεφαλὴν, καὶ οὐκ ἔτι πορφυρᾶν, περιηγοῦνται αὐτοῦ, λευκὴν δὲ, οὐχ ὡς εἰπεῖν ἔπος, ἀλλὰ καὶ χιόνος ἐπέκεινα καὶ γάλακτος μᾶλλον λευκήν. Ὀδόντων δὲ ἄγονός ἐστιν ὁ ὄφις οὗτος (εὑρίσκεται δὲ ἐν τοῖς s) πυ-

XIII. [Apud eundem lib. 4. c. 36.

Indorum regionem historici permulta proferre venena, et plantas perhibent; e quibus partim salutaria sunt contra morsus serpentum, partim mortifera. Cuiusmodi est porphyrus serpens dodrantis magnitudine; colore accedente ad purpurae saturatae similitudinem; capite vero plusquam niveo, et lacte multo candidiore. Locis Indiae calidissimis reperitur: ei mordendi idcirco potestas est nulla, quod dentium expers sit; ergo hac ex parte eum quasi mansuetum dicere possumus, non item ex omnibus partibus; nam eius vomitio si quod vel hominis, vel alterius animalis attigerit membrum, totum computrescat necesse est. Idcirco eum captum

r) ... lecte Mediceus pro ὧνπερ. *Schneid.*

s) Mediceus pro πυρωδεστέροις. Tota narratio ... sola excerpta est, cuius locum exhibet *Pho-* ... 149. In seqq. Cod. Aug. χαλκοῦν. καὶ διὰ ... *Schneid.*

ρωδεστάτοις τῆς Ἰνδικῆς χωρίοις) καὶ δάκνειν μὲν ἥκιστός ἐστι, καὶ κατά γε τοῦτο φαίης ἂν τιθασσὸν αὐτὸν εἶναι καὶ πρᾷον· οὗ δὲ ἂν κατεμέσῃ, ὡς ἀκούω, ἢ ἀνθρώπου τινὸς, ἢ θηρίου, τοῦδε τὸ μέλος διασαπῆναι ἀνάγκη πᾶν. Οὐκοῦν θηραθέντα αὐτὸν ἐκ τοῦ οὐραίου μέρους ἐξαρτῶσιν, καὶ οἷα εἰκὸς κάτω τὴν κεφαλὴν ἔχει, καὶ εἰς γῆν ὁρᾷ· ὑπ᾽ αὐτῷ δὲ τῷ στόματι τοῦ θηρὸς ἀγγεῖόν τι τιθέασι πεποιημένον χαλκοῦ, καὶ αἱ διὰ τοῦ στόματος σταγόνες ἐκεῖναι λείβονται εἰς τοῦτο, καὶ τὸ καταῤῥεῦσαν συνίσταταί τε καὶ πήγνυται καὶ ἐρεῖς ἰδὼν ἀμυγδαλῆς δάκρυον εἶναι. Καὶ ὁ μὲν ἀποθνήσκει ὁ ὄφις· ὑφαιροῦσι δὲ τὸ σκεῦος, καὶ τιθέασιν ἄλλο, χαλκοῦν ἐστι καὶ ἐκεῖνο, νεκροῦ δὲ ἐκρεῖ πάλιν ὑγρὸς ἰχὼρ οὗτος, καὶ ἔοικεν ὕδατι, τριῶν δὲ ἡμερῶν ἐῶσι, καὶ συνίσταται μέντοι καὶ οὗτος· εἴη δ᾽ t)ἐπ᾽ ἀμφοῖν διαφορὰ κατὰ τὴν χρόαν, ἡ μὲν γὰρ δεινῶς ἐστι μέλαινα, ἡ δὲ ἠλέκτρῳ

a cauda ex arbore suspendunt, ut illi caput ad terram versus propendeat; tum sub eius os vas subiiciunt aeneum, in quod ex eius ore guttae redduntur, quae primum ut deciderunt, continuo concrescunt, et condensantur adspicienti ut amygdalinae lachrymae speciem praebeant. Ab eo extincto vas removetur, in cuius locum alterum etiam vas aeneum supponitur, in quod saniosus liquor, aquae similitudinem speciemque gerens, ex iam mortui ore serpentis defluit, similiterque hic intra triduum concrescit; horum tamen uterque colore differt ab altero, hic nigerrimus est, illae primae guttae electri similes sunt. Ex iis igitur si cui magnitudine sesami

t) Ita recte *Gesner* legit pro ἀπ᾽ ἀμφοῖν. In sequentibus aliud quam quod praecesserat verbum, respexisse videtur *Aelianus*, aut locus est corruptus. *Schneid.*

εἴκασται. Οὐκοῦν τούτου μὲν εἰ δοίης τινὶ ὅσον σησάμου μέγεθος, ἀφελὼν καὶ ἐμβαλὼν εἰς οἶνον ἢ εἰς σιτίον, πρῶτον μὲν αὐτὸν σπασμὸς περιλήψεται καὶ μάλα ἰσχυρὸς, εἶτα διαστρέφονταί οἱ τὼ ὀφθαλμὼ, u) ὁ δὲ ἐγκέφαλος διὰ τῶν ῥινῶν κατολισθαίνει θλιβόμενος, καὶ ἀποθνήσκει; καὶ οἴκτιστα μὲν, ἀλλ' ὤκιστα· ἐὰν δὲ ἔλαττον λάβῃ τοῦ φαρμάκου, v) ἄφυκτα μὲν αὐτῷ καὶ ἐντεῦθέν ἐστι, χρόνῳ δὲ ἀπόλλυται. Ἐὰν δὲ τοῦ μέλανος ὀρέξῃς, ὅπερ οὖν κατέῤῥευσε τεθνεῶτος, ὡς εἶναι σησάμου καὶ τοῦτο μέγεθος, ὑπόπυος γίνεται, καὶ φθόη καταλαμβάνει τὸν λαβόντα, καὶ ἐνιαυτοῦ ἀναλίσκεται τηκεδόνι· πολλοὶ δὲ εἰς ἔτη δύο προῆλθον, κατὰ μικρὰ ἀποθνήσκοντες.]

in cibo potioneve detur, acerrima primum convulsione percellitur, deinde ei oculi pervertuntur, cerebrum per nares expressum delabitur, sicque ille miserabiliter quidem moritur, sed tamen celeriter; sin quis sesamo minus ex illis sumpserit, non continuo is quidem moritur, ex malo autem non evadit, sed cum mora extinguitur. Quod si ex eo ipso nigro, qui ex mortuo iam serpente defluit, sesami quoque magnitudine quis comederit, suppuratus extabescit, annique intervallo consumitur; plerique eorum in biennium processerunt, paulatim morientes.]

---

u) Particulam δὲ pro γὰρ dedit Mediceus. *Schneid.*

v) Ita recte scribendum censet Gronov. ex Medicei ἄφικτα. Vulgo ἀφύλακτα. Cf. II. 8. VIII. 27. *Schneid.*

V. Παρὰ τῷ Τζέτζῃ χιλ. ζ'. στίχ. ψλθ'.

θαῦμα δὲ νομίζοι τις, w) Ἀῤῥάβων τοὺς καλάμους,
ἧς λέγει, τῶν Ἰνδῶν καλάμους τῷ Κτησίᾳ
νίους x) γράφοντι τὸ πλάτος, τίς πιστεύσοι;
τὸ ἐν γονάτιον δύο ποιεῖν ὁλκάδας.

Παρὰ τῷ Ἀριστοτέλει, περὶ ἱστορ. ζῴ. ἐν τῷ β', κεφ. α'. [γ'.]

τοίχους δὲ ὀδόντας οὐδὲν ἔχει τούτων τῶν γενι δέ τι, εἰ δεῖ πιστεῦσαι Κτησίᾳ· ἔχει y) τὸ ἐν Ἰνδοῖς θηρίον, ᾧ ὄνομα εἶναι μαρ-

XIV. Apud Tzetzem Chil. VII. v. 739.

Si vero miraculum putet quispiam Arabum calamos,
Tzetzes recenset Indorum calamos ex Ctesia,
Instar duorum passuum scribente in latitudine: quis credat?
Et illis unum internodiolum duas facere onerarias.

XV. Apud Aristotelem de hist. anim. lib. II. c. 1. [c. 3. §. 10. ed. Schneid.]

Duplicem vero dentium seriem ex his generibus animal nullum habet. Immo est quoddam, si Ctesiae credere par est. Ille enim

w) Narravit vero ex Uranii lib. III. Ἀραβικῶν Tzetzes de calamis ibi, in quibus mortuos reges, et eorum uxores, fratres ac filios sepeliant ἐν γόνυ τι κοιλάναντες, illorum calamorum, et calamum μὴ κόψαντες, πάλιν ἐῶσι φύειν. quibus Ctesiana subiicit, talia scilicet illa ψευδεπινούστερα, quibus delectati scriptores vani. *Gron.* — x) Vid. Excerpt. Ind. c. 6.

y) Ita pro ἐν Ἰνδ. τὸ θηρίον Rhen. Deinceps ha-

τιχόραν, τοῦτ' ἔχειν ἐπ' ἀμφότερά φησι τριστοίχους τοὺς ὀδόντας· εἶναι δὲ μέγεθος μὲν ἡλίκον λέοντα, καὶ δασὺ ὁμοίως, καὶ πόδας ἔχειν ὁμοίους· πρόσωπον z) δὲ καὶ ὦτα ἀνθρωποειδές· τὸ δ' ὄμμα γλαυ-

animal apud Indos, cui nomen sit Martichora, habere utrinque secus dentium triplicem ordinem ait: magnitudine vero aequare leonem, et similiter pilis densum esse, nec pedes absimiles habere. facie autem et auribus humanis simi-

---

bet *μαρτιχόραν -- τριστοίχους ὀδόντας.* Med. *μαρτιχώραν*, V. *μαντιοχόραν*, R. A. *μαρτιοχόραν.* Versio Thomae *Marthiokoras:* in Lipsiensi distincte scriptum *martikoras* legi. Vulgo erat ante Camum *μαντιχώραν.* Nomen cum Photio p. 67. Bibliothecae ex Ctesiae libro excerpente scripsit Camus. cf. Aeliani H. A. 4, 21. Philostrati V. A. 3, 45. Pausanias, Plinius 8, 21. et 30. *Schneid.* Notanda diversitas scripturae in huius belluae vocabulo. Excerpta Ind. c. 7. habet *μαρτιχόρα*, vel cum Bav. libro *μαρτιχόρας*, ut etiam Aelian. et Philostrat. habent. Aristoteles *μαντιχώραν* vocat, et Plinius etiam *mantichoram*, sicut et Aeliani varia lectio. notavit et Brodaeus V. miscell. 24. Ctesiam super his graviter vanitatis arguens. *Gron.* Quid significet Martichora, pluribus exponit *Rhode* in libro (quem hoc ipso tempore benigne mecum communicavit *Crednerus*, Theolog. Candid. doctissimus mihique amicissimus;) *die heilige Sage der Baktrer, Meder und Perser oder des Zendvolks*, p. 223 sq.

z) Iuntina *δασὺ ὦτα*, quae scriptura defendi poterat ex Aeliano: *τὰ δ' ὦτα ἔοικεν ἀνθρώπῳ -- μείζω δὲ καὶ δασέα κ. τ. λ.* Camotiana *δασὺ ὄμματα* habet, transposito vocabulo *ὦτα* vel *ὄμματα.* Rhen. *δὴ καὶ τὰ ὄμματα* habet solus. Albertus: „animal in multis simile urso, quod tamen ipse Astiages (*Ctesias*) gentis lupi esse dicit, quod a graeco nomine vocat maricon morion, quod sonat vir insanus apud nos, et dicit -- et est pilosum sicut ipse leo, et pedes eius similes sunt pedibus leonis, qui sunt rotundi et multos digi-

κὸν, τὸ a) δὲ χρῶμα κιννάβαρινον. τὴν δὲ κέρκον, ὁμοίαν τῇ τοῦ σκορπίου τοῦ χερσαίου, ἐν ᾗ κέντρον ἔχειν, καὶ τὰς b) ἀποφυάδας ἀπακοντίζειν. φθέγγεσθαι δὲ ὅμοιον φωνῇ ἅμα σύριγγος καὶ σάλπιγγος· ταχὺ δὲ θεῖν, οὐχ ἧττον τῶν ἐλάφων, καὶ εἶναι ἄγριον καὶ ἀνθρωποφάγον.

lem: oculisque glaucis, colore rubere ut cinnabari. caudam vero, scorpii terrestris caudae parem esse, in qua aculeum gerat, et agnata eiaculetur spicula. Vocem illi talem esse qualis fistula et tuba edatur. celeriter vero currere non aliter ac cervos, et ferum esse, devorareque homines.

tos fissos habent cum ungulis acutis, et oculi eius sunt sicut oculi hominis, et est fuscorum oculorum. Cor autem eius est rubicundum." Omisit igitur πρόσωπον et ὄμματα, non ὦτα, reddidit. Versio Thomae: *faciem autem et aures*, supra scripto *nares*. *Schneid.*

a) Rhen. δὲ omittit; κιναβάρινον Aldina et Sylb. Deinceps ἔχει cum Rhen. versio Thomae. Postea ἀπακοντίζειν Med. Simplex ἀκοντίζειν R. A. Albertus: *et hoc animal eiicit pilos et mutat eos pro tempore.* Versio Thomae: *habet, et hinc inde dependentia dicuntur in acutum erigere.* Quid igitur is scriptum legit? Ego non assequor. Denique post φωνῇ ex Med. Rhen. ἅμα inserui. Contra ὅμοιον, in ὁμοία mutant V. R. A. Aelianus simpliciter φωνὴν σάλπιγγος ὡς ὅτι ἐγγυτάτω προΐεται. Tigrin hoc animal Pausanias interpretabatur; equidem hystricis genus aliquod nobis non satis notum intelligi puto, sed fabulosa multa ex vulgi sermonibus admiscuit Ctesias. *Schneid.*

b) Ramulos adnascentes maioribus, Stephan. Thes. L. gr. Larcher.: *des aiguillons, rangés de chaque côté de la queue, et qui paroissent tenir à l'aiguillon principal.*

XVI. Περὶ τοῦ αὐτοῦ θηρίου ἐκ τῶν Κτησίου· καὶ ὁ Παυσανίας ἐν Βοιωτικοῖς.

Θηρίον δὲ ἐν τῷ Κτησίου λόγῳ τῷ ἐς Ἰνδοὺς, Μαρτιόρα ὑπὸ τῶν Ἰνδῶν, ὑπὸ δὲ Ἑλλήνων σφίσιν c) ἀνδροφάγον λελέχθαί οἱ πείθομαι τὸν Τίγριν. ὀδόντας δὲ d) αὐτὸ τριστοίχους κατὰ e) ἑτέραν τὴν γένυν καὶ κέντρα ἐπὶ ἄκρας ἔχει τῆς οὐρᾶς. τούτοις δὲ τοῖς κέντροις f) ἐγγύθι, ἐναμύνεσθαι, καὶ ἀποπέμπειν ἐς τοὺς ποῤῥωτέρω τοξότου ἄνδρος οἴστῳ ἴσον.

XVI. De eadem bellua et Pausanias in Boeoticis [lib. IX. c. 21, 4.] ex Ctesia. Interpr. A. Amasaeo.

Iam vero eam belluam quam Ctesias in historia de Indis Mantichoram ab illis scribit appellari, a Graecis (ob praecipuam in homines saevitiam) Androphagum, non aliam a Tigride esse crediderim. Dentium illi in maxilla altera triplex ordo: et in extrema cauda aculeos habet, quibus et se cominus tueatur, et venatores eminus tamquam sagittis petat.

XVII. *Plinius* g) H. N. lib. VIII. cap. XXI. [30. V. 3. p. 88. ed. Bip.]

Apud eosdem [Indos, s. potius Aethiopes]

---

c) ἀνθρωποφάγον habent Excerpta.

d) Ita Sylburg. vulgo αὐτῷ.

e) ἑκατέραν mavult Fr. Sylburgius, ut et interpretatur: *utraque mandibula tripl.*

f) ἐγγύθεν ἀμύνεσθαι, vel ἀμύνεται mavult idem Sylb. ἐναμύνεσθαι enim non reperiri apud Lexicographos, nec magnopere huc illam praepositionem facere. Ex Theophan. Chron. 311. verb. ἐναμύν. excitavit. V. D. *Weigel.* in Schneid. Supplem. ad Lexic. Gr. sub h. v.

g) Plinius in argumentis librorum Historiae Natur. *inter auctores*, quibus usus est, laudat Ctesiam, eum-

nasci Ctesias scribit, quam Mantichoram appellat, triplici dentium ordine pectinatim coëuntium, facie et auriculis hominis, oculis glaucis, colorè sanguineo, corpore leonis, cauda scorpionis modo spicula infigentem: vocis, ut si misceatur fistulae et tubae concentus: velocitatis magnae, humani corporis vel praecipue appetentem h).

XVIII. Περὶ τοῦ αὐτοῦ παρὰ τῷ Αἰλιανῷ ἐν τῷ δ' περὶ ζώ. κεφ. κα'.

Θηρίον Ἰνδιχὸν βίαιον τὴν ἀλκὴν, μέγεθος κατὰ τὸν λέοντα τὸν μέγιστον, τὴν δὴ χρόαν ἐρυθρὸν, ὡς κιννάβαριν εἶναι δοκεῖν, δασὺ δὲ ὡς κύνες, φωνῇ τῇ

XVIII. De eodem apud Aelianum lib. IV. de Animal. c. 21.

Apud Indos nascitur violento robore praeditum animal, cui Indorum lingua martichoras nomen est, magnitudine maximi leonis; colore

que lib. II. (V. 1. p. 15.) lib. VII. (p. 24.) lib. VIII. (p. 27.) lib. XXXI. (p. 98.) et lib. XXXVII. (p. 116.) Is ex Indicis Ctesiae multa excerpsisse videtur, licet nomen eius non ubique addiderit. v. praefat. nostram.

h) Idem Plin. H. N. VIII, 45. V. 3. p. 97.: Hominum sermones imitari et mantichoram in Aethiopia, auctor est Juba. Solinus, Polyhist. c. LII, 37.: *Mantichora* quoque nomine inter haec nascitur, triplici dentium versu coeunte ordinibus alternis, facie hominis, glaucis oculis, sanguineo colore, corpore leonino, cauda veluti scorpionis aculeo spiculata, voce tam sibila, ut imitetur modulos fistularum tubarumque concinentum. Humanas carnas avidissime affectat. Pedibus sic viget, saltu sic potest, ut morari eam nec extentissima spatia possint, nec obstacula altissima. v. Harduin. ad Plin. V. 2. p. 169.

Ἰνδῶν i)*μαρτιχόρας ὠνόμασται· τὸ πρόσωπον δὲ κέκτηται τοιοῦτον, ὡς δοκεῖν οὐ θηρίου τοῦτό γε, ἀλλ' ἀνθρωπικὸν ὁρᾷν· ὀδόντες τρίστοιχοι μὲν ἐμπεπήγασιν οἱ ἄνω αὐτῷ, τρίστοιχοι δὲ οἱ κάτω, τὴν ἀκμὴν ὀξύτατοι, τῶν κυνείων ἐκεῖνοι μείζους· τὰ δὲ ὦτα ἔοικεν ἀνθρώπῳ καὶ ταῦτα τήν γε ἑαυτῶν πλάσιν, μείζω δὲ, καὶ δασέα· τοὺς δὲ ὀφθαλμοὺς γλαυκός ἐστι, καὶ ἐοίκασιν ἀνθρωπίνοις καὶ οὗτοι· πόδας δέ μοι νόει καὶ ὄνυχας* k) *οἵους εἶναι λέοντος· τῇ δὲ οὐρᾷ ἄκρᾳ προσήρτηται σκορπίου κέντρον, καὶ εἴη ἂν ὑπὲρ πῆχυν τοῦτο, καὶ παρ' ἑκάτερα αὐτῷ ἡ οὐρὰ*

rubrum, adeo ut cinnabarim referat; canis modo villosum; facie eadem prope, quae hominis; dentium triplici utrinque ordine mucrone acutissimorum, caninis maiorum; auribus hominis similibus, nisi quod hae et grandiores, et villosiores sunt; oculis caesiis, et his non dissimilibus hominis; pedibus et unguibus eisdem, qui leonis; summa cauda illi scorpionis modo aculeo plusquam cubitali armata: reliquum etiam caudae utrinque aculeis cuspidatum est: summae vero caudae aculeus obvium letaliter

---

i) Cod. alter Gesneri *μαντιχώρας* habet. Vulgatum tuetur locus *Ctesiae* ap. *Photium* p. 145. *Philostratus* V. A. III. 45. *Pausanias* IX. 21. Sed apud *Aristotelem* H. A. II. 1. et *Philen* Carm. 38. [35.] vulgo *μαντιχώρας* scribitur, ut apud *Plinium* et *Solinum* mantichora, sed in *Aristotele* Codex Beati Rhenani probus et antiquus Μαρτιχόρας praefert. *Pausanias* fidem *Ctesiae* arguens, tigrin intelligi putabat, quam equidem interpretationem ineptam censeo. Verisimile mihi videtur speciem aliquam hystricis nobis non satis notam intelligi, multa tamen fabulosa et falsa a Ctesia immisceri. *Schneid.* cf. Heeren. *Ideen* V. I. P. 1. p. 193.

k) *Gesnerus* emendat *ὁμοίους*. *Schneid.*

κέντροις διείληπται· τὸ δὲ οὐραῖον τὸ ἄκρον εἰς θάνατον ἐκέντησε τὸν περιτυχόντα, καὶ διέφθειρε παραχρῆμα. Ἐὰν δέ τις αὐτὸν διώκῃ, ὅδ' ἀφίησι τὰ κέντρα πλάγια ὡς βέλη, καὶ ἔστι τὸ ζῶον ἐκηβόλον· καὶ εἰς τοὔμπροσθεν μὲν ὅταν ἀπολύῃ τὰ κέντρα, ἀνακλᾷ τὴν οὐράν· ἐὰν δὲ εἰς τοὐπίσω, κατὰ τοὺς Σάκας, ὅδε ἀποτάδην αὐτὴν ἐξαρτᾷ. Ὅτου δ' ἂν τὸ βληθὲν τύχῃ, ἀποκτείνει· ἐλέφαντα δὲ οὐκ ἀναιρεῖ μόνον· τὰ δὲ ἀκοντιζόμενα κέντρα ποδιαῖα τὸ μῆκός ἐστι, σχοίνου δὲ τὸ πάχος. Λέγει δὲ ἄρα Κτησίας, καί φησιν ὁμολογεῖν αὐτῷ τοὺς Ἰνδούς, ἐν ταῖς χώραις τῶν ἀπολυομένων ἐκείνων κέντρων ὑπαναφύεσθαι ἄλλα, ὡς εἶναι τοῦ κακοῦ τοῦδε ἐπιγονήν. Φιλεῖ δέ, ὡς ὁ αὐτὸς λέγει, μάλιστα ἀνθρώπους ἐσθίων, καὶ ἀναιρεῖ δὲ ἀνθρώπους πολλούς, καὶ οὐ l) καθ' ἕνα ἐλλοχᾷ, καὶ δύο δ' ἂν ἐπιθεῖτο καὶ τρισί, καὶ κρατεῖ

pungit. Quod si quis illum insequatur, aculeos oblique, veluti sagittas, emittit, idque e longinquo: et cum in anteriorem partem aculeos iaculatur, caudam intorquet; sin retroversus, Sacarum more, aculeos emittit, tum extentissime caudam porrigit. Aculei, quos iaculatur, pedali magnitudine, et schoeni (iunci vel funis) crassitudine sunt; quibus icta omnia, praeter solum elephantum, pereunt. Ctesias Indos sibi affirmasse ait, locis emissorum aculeorum alios succrescere, ut sit huius pestis perpetua successio. Humanis, ut idem adfert, carnibus maxime delectatur, quocirca complures homines interficit, nec duntaxat in singulos homines invadit, sed plures collectos vel ipse solus interimit. Reliqua item animalia vincere potest,

l) Post καθ' ἕνα *Gyllium* μόνον additum legisse monet *Gesner*. An δύο ante τρισὶ recte habet? *Schneid.*

τῶν τοσούτων μόνος. Καταγωνίζεται δὲ καὶ τῶν ζώων τὰ λοιπὰ, λέοντα δὲ οὐκ ἂν m) καθέλοι ποτέ. Ὅτι δὲ κρεῶν ἀνθρωπείων ἐμπιπλάμενον τόδε τὸ ζῶον ὑπερήδεται, κατηγορεῖ καὶ τὸ ὄνομα. Νοεῖται γὰρ τῇ Ἑλλήνων φωνῇ ἡ Ἰνδῶν, ἀνθρωποφάγον αὐτὸ εἶναι· ἐκ δὲ τοῦ ἔργου καὶ κέκληται. Πέφυκε δὲ κατὰ τὴν ἔλαφον ὤκιστος. Τὰ βρέφη δὲ τῶνδε τῶν ζώων οἱ Ἰνδοὶ θηρῶσιν ἀκέντρους τὰς οὐρὰς ἔχοντα, καὶ λίθῳ γε ἔτι διαθλῶσιν αὐτὰς, ἵνα ἀδυνατῶσι τὰ κέντρα ἀναφύειν. Φωνὴν δὲ σάλπιγγος ὡς ὅτι ἐγγύτατω προΐεται. Λέγει δὲ καὶ ἑωρακέναι τόδε τὸ ζῶον ἐν Πέρσαις Κτησίας, ἐξ Ἰνδῶν κομισθὲν δῶρον τῷ βασιλεῖ Περσῶν. n) Εἰ δὴ τῳ ἱκανὸς τεκμηριῶσαι ὑπὲρ τῶν τοιούτων Κτησίας, ἀκούσας γε μήν τις τὰ ἴδια τοῦδε τοῦ ζώου, εἶτα μέντοι τῷ συγγραφεῖ τῷ Κνιδίῳ προσεχέτω.

excepto leone. Quod autem humanis carnibus sese complere ei suave sit, eius nomen ostendit. Indice enim ideo martichoras appellatur, quod bestia hominum voracissima sit, ex rebus, quas agit, nomen trahens. Eadem est, qua pernicissimi cervi, corporis velocitate. Eius pullos aculeatis nondum caudis armatos venantur, caudasque eorum ad saxum elidunt, atque crebris ictibus confringunt, ut aculeos ne postea producere queant. Vocem edit proxime accedentem ad sonum tubae. Ctesias apud Persas hoc animal se vidisse testatur, ex India regi Persarum muneri missum. Si igitur alicui Ctesias ad haec designanda idoneus videatur, is quidem, intellecta huius ferae proprietate, scriptori Cnidio fidem adhibeat.

---

m) Καθέλοι scripsi ex Cod. Aug. pro καθέλῃ. Idem etiam ἐπιθοῖτο. *Schneid.*

n) cf. Heeren. l. l. p. 202.

XIX. Παρ' Ἀντιγόνῳ ἐν τῇ ἱστοριῶν παραδόξων συναγωγῇ, ἱστορ. ρπα'.

Τὸ δ' ἐκ τῆς πέτρας Ἀρμενίων ἐκπίπτον [ὕδωρ] Κτησίαν ἱστορεῖν· o) ὅτι συμβάλλει ἰχθῦς μέλανας, p) ὥστε τὸν ἀπογευσάμενον τελευτᾷν q).

XIX. Apud Antigonum mirab. narrat. cong. hist. CLXXXI. — G. Xyl. interpr.

Ctesiam tradere, ex Armeniis petris aquam excidere, quae simul pisces nigros eiiciat, gustataque interficiat.

---

o) Haec ni fallor e Callimachi Cyrenaei ἐκλογῇ τῶν παραδόξων affert Antigonus, ut et quod sequitur. *Gron.*

p) ὧν τὸν ἀ. τ. coniecerunt Meurs. et Bentl. Hic interpretationem sic emendavit: Ctesiam tradere, aquam ex Armeniorum petra excidentem pisces nigros efferre; quos qui gustent, moriantur. De re cf. Beckman. ad h. l.

q) Ex Ctesia etiam hausisse videtur Aelian. H. A. 17, 31.: Παρὰ Ἀρμενίοις ἀκούω πέτραν εἶναι ὑψηλὴν, εἶτα ταύτην ὕδωρ ἐκβάλλειν πάμπολυ· ὑποκεῖσθαι δὲ τῇ πέτρᾳ πυνθάνομαι κρήνην τετράγωνον πάντῃ, καὶ ἑκάστην πλευρὰν σταδίου ἥμισυ ἔχειν, βάθος δὲ τριῶν ὀργυιῶν εἶναι· συνεκπίπτειν δὲ τῷ ὕδατι προσακούω τῷ προειρημένῳ καὶ ἰχθύας πολλάκις ἔχοντας τὸ μῆκος καὶ πήχεως, καὶ ἔτι μείζους, καὶ μέντοι καὶ ἐλάττονας, ἀλλ' οὐ κατὰ πολύ· καὶ τοὺς μὲν αὐτῶν κατολισθαίνειν ἡμιθνῆτας, τοὺς δὲ ἀσπαίροντας καὶ μάλα γε ἰσχυρῶς ἀποθνήσκειν. Εἶναι δὲ αὐτοὺς ἡ φήμη λέγει πάνυ σφόδρα μέλανας, καὶ ἰδεῖν οὐκ ἀηδεῖς. Ἂν δέ τι τούτων γεύσηται ἢ ἄνθρωπος ἢ θηρίον, παραχρῆμα ἀπόλλυται. Τοὺς μὲν οὖν Ἀρμενίους, διὰ τὸ ἔνθηρον αὐτοῖς εἶναι καὶ πολύθηρον τὴν γῆν, ἀθροίζειν αὐτοὺς, καὶ αὑαίνειν ὑπὸ τῇ εἵλῃ τοῦ ἡλίου· εἶτα κόπτειν ὑποθήσαντάς τι κάτω ταῖς ῥισὶ καὶ τῷ στόματι, ἵνα μὴ τῷ ἄσθματι ἐκσπάσαντες τὸν ἐκπτισσομένων ἀέρα, ἢ τὴν ἐγειρομένην ἐκ λεπτῶν τινων κόνιν ἀλφίτων, εἶτα ἀποθάνωσι· ποιήσαντες οὖν ἄλευ-

XX. Ἐν τῇ αὐτῇ ἱστορ. ρπβ'.

Περὶ δὲ πυρὸς Κτησίαν φησὶν ἱστορεῖν, ὅτι περὶ τὴν τῶν Φασηλιτῶν χώραν, ἐπὶ τοῦ τῆς Χιμαίρας ὄρους, ἐστὶ τὸ καλούμενον ἀθάνατον πῦρ· τοῦτο δὲ ἐὰν μὲν [r]) εἰς ὕδωρ ἐμβάλῃς, καίεσθαι βέλτιον· ἐὰν δὲ [s]) φορτίον ἐπιβαλὼν πήξῃ τις, σβέννυσθαι.

XX. Ibidem, CLXXXII.

De igne Ctesiam ait narrare, apud Phaselitas in Chimaera monte ignem esse, qui perennis nominetur; qui ignis in aquam coniectus, melius ardeat: sin onus aliquis iniiciat, exstingui.

ρα τοὺς ἰχθῦς ἐν τοῖς μάλιστα θηριώδεσι χωρίοις κατασπείρουσιν αὐτὰ, ὧν γευσάμενα τὰ ζῶα ἀποθνήσκει, καὶ σῦκα δὲ παραμίγνυνται τοῖς ἀλεύροις οὕτως ἔχουσιν. Οὕτω μὲν οὖν διαφθείρονται οἵ τε σῦς οἱ ἄγριοι, καὶ αἱ δορκάδες, καὶ οἱ ἔλαφοι, καὶ οἱ ἄρκτοι, καὶ οἱ ὄνοι οἱ ἄγριοι, καὶ αἶγες, ἄγριοι μέντοι καὶ οὗτοι. σῦκοτράγα γὰρ ταῦτα καὶ ἀλφιτοφάγα τὰ ζῶά ἐστιν· ἀναιρεῖται δὲ τὸν τρόπον τοῦτον διὰ τὸ πλῆθος. Λέοντας δὲ, καὶ παρδάλεις, καὶ λύκους, σαρκοφάγα ὄντα, ἑτέρως ἀναιροῦσι. Τῶν γὰρ οἴων τῶν ἡμέρων καὶ τῶν αἰγῶν παρασχίσαντες τὴν πλευρὰν, εἰς ὅσον καθεῖναι τὴν χεῖρα, ἐμπλάττουσι τῶν αὐτῶν κρεῶν προκεῖσθαι, κακὸν ναὶ μὰ Δία δέλεαρ τοῖς προειρημένοις· ὅταν οὖν ἢ λέων, ἢ πάρδαλις, ἢ λύκος, ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον ἐντύχῃ καὶ γεύσηται, τέθνηκε παραχρῆμα. Καὶ πᾶσα μὲν οὖν ἡ Ἀρμενία θηρίων ἀγρίων τροφός τε ἅμα καὶ μήτηρ ἐστίν· ἡ δὲ πεδιὰς ἔτι καὶ μᾶλλον ἢ πρὸς τῷ ποταμῷ.

r) Meursius ad Antigon. p. 187 sq. scribendum esse censet: ἐὰν μέν τις ὕδωρ ἐμβάλῃ. Ait, ignem istum perennem, si quis aquam iniiceret, arsisse melius; si quis aliud onus quodpiam, flammam alias concipere solitum, exstinctum fuisse.

s) Emendo φορυτὸν, *fimum* vel *quisquilias*, quae alias naturalis potius alimentum et fomes; patet ex

XXI. *Plinius* H. N. lib. XXXI. cap. 2. [19. V. 5. p. 95. ed. Bipont.]

Ctesias in Armenia scribit esse fontem, ex quo nigros pisces illico mortem afferre in cibis, quod et circa Danubii exortum audivi, donec veniatur ad fontem alveo appositum, ubi finitur id genus piscium. Ideoque ibi caput eius amnis intelligitur fama.

XXII. Idem lib. II. cap. CVI. [110. V. 1. p. 198.]

Flagrat t) in Phaselide mons Chimaera, et quidem immortali, diebus ac noctibus, flamma. Ignem eius accendi aqua, exstingui vero terra aut u) foeno, Cnidius Ctesias tradit.

XXIII. Παρὰ τῷ Αἰλιανῷ ἐν τῷ ιϛ΄ περὶ ζώ. κεφ. λζ΄.

Παρά γε τοῖς v) Ψύλλοις καλουμένοις τῶν Ἰνδῶν (εἰσὶ γὰρ καὶ Λιβύων ἕτεροι) ἵπποι γίνονται τῶν

XXIII. Apud Aelianum lib. XVI. de Animal. c. 37.

Apud Indos Psyllos (nam sunt etiam alteri Africani) arietibus non maiores equi gignun-

---

nostri Ctesiae excerptis Indic. c. 10. *Gron.* cf. Salmas. ad Solin. c. 21, f. et Beckman. ad h. l. Bentley. ad Callimachi fragmm. 75. p. 453. (v. apud Beckman.) emendavit praeterea: πνίξῃ τις, probante Larcher, qui vertit: *si quelqu' un l'étouffe avec de la terre, il s'éteint.*

t) Veteres codd, legunt in Phaselitis, ut est in fragm. XX. περὶ τὴν τῶν Φασηλιτῶν χώραν.

u) Longolius ad Plin. *fimo* legi malebat propter Ctesiae φορυτῷ.

v) Pygmaeis haec, tribuunt Excerpt. Ind. c. 11. cf.

χρειῶν οὐ μείζους, καὶ τὰ πρόβατα ἰδεῖν μικρὰ κατὰ τοὺς ἄρνας, καὶ οἱ ὄνοι δὲ τοσοῦτοι γίνονται τὸ μέγεθος, καὶ οἱ ἡμίονοι, καὶ οἱ βοῦς, καὶ πᾶν κτῆνος ἕτερον ὁτιοῦν. Ὗν w) δὲ ἐν Ἰνδοῖς οὔ φασι γίνεσθαι, οὔτε ἥμερον, οὔτε ἄγριον· μυσάττονται δὲ καὶ ἐσθίειν τοῦδε τοῦ ζώου Ἰνδοί, καὶ οὐκ ἂν γεύσαιντό ποτε ὑείων, ὥσπερουν οὐδὲ ἀνθρωπείων οἱ αὐτοί.

XXIV. Παρὰ τῷ αὐτῷ, ἐν τῷ δ', κεφ. κς'.

Τοὺς λαγὼς καὶ τὰς ἀλώπεκας θηρῶσιν οἱ x) Ἰνδοὶ τὸν τρόπον τοῦτον. Κυνῶν εἰς τὰς ἄγρας οὐ δέονται, ἀλλὰ νεοττοὺς συλλαβόντες ἀετῶν, καὶ τῶν κοράκων, καὶ ἰκτίνων προσέτι, τρέφουσι, καὶ ἐκπαιδεύουσι τὴν θήραν· καὶ ἔστι τὸ μάθημα. Πρᾴῳ λα-

tur; itemque oves, quae magnitudine agnos non superant; asini quoque tales gignuntur, et similiter muli, boves, et quod illic cunque bestiarum, perparvulum est. Porro apud Indos nullum suem, neque ferum neque cicurem, nasci aiunt; et suilli generis usum Indos detestari, et tantopere ab eo vescendo, quam ab humanis carnibus abhorrere.

XXIV. Apud eundem lib. IV. c. 26.

Lepores et vulpes Indi hoc modo venantur. Canibus ad venationem non egent, sed captos aquilarum, corvorum, et insuper milvorum pullos alunt, et ad venatum instituunt. Nempe leporem mansuetum et vulpem cicurem, carne

---

Weyrauch. l. l. p. 409. Beckman. ad Antigon. Caryst. 10. p. 30.

w) Vid. infra Ctesiae fragm. ex Aelian. prolatum.

x) Pygmaei in Excerpt. Indic. c. 11.

γῷ καὶ ἀλώπεκι τιθασσῷ κρέας προσαρτῶσι, καὶ μεθιᾶσι θεῖν· καὶ τοὺς ὄρνιθας αὐτοῖς κατὰ πόδας ἐπιπέμψαντες, τὸ κρέας ἀφελέσθαι συγχωροῦσιν. Οἱ δὲ ἀνὰ κράτος διώκουσι, καὶ y) ἑλόντες ἢ τὸν ἢ τὴν, ἔχουσιν ὑπὲρ τοῦ καταλαβεῖν ἆθλον τὸ κρέας, καὶ τοῦτο μὲν αὐτοῖς δέλεάρ ἐστι καὶ μάλα ἐφολκόν. Οὐκοῦν ὅταν ἀκριβώσωσι τὴν σοφίαν τὴν θηρατικὴν, ἐπὶ τοὺς ὀρείους λαγὼς μεθιᾶσιν αὐτοὺς, καὶ ἐπὶ τὰς ἀλώπεκας τὰς ἀγρίας. Οἱ δὲ, ἐλπίδι τοῦ δείπνου τοῦ συνήθους, ὅταν τι τούτων φανῇ, μεταθέουσι καὶ αἱροῦσιν ὤκιστα, καὶ τοῖς δεσπόταις ἀποφέρουσιν, ὡς λέγει Κτησίας. Καὶ ὅτι ὑπὲρ τοῦ τέως προσηρτημένου κρέως, αὐτοῖς τὰ σπλάγχνα τῶν ᾑρημένων τὸ δεῖπνόν ἐστιν, ἐκεῖθεν καὶ τοῦτο ἴσμεν.

appensa, ad cursum dimittunt; et mox immittunt aves carnem eis, quam appetunt, ademturas. Illae igitur, quanta possunt celeritate et impetu, vel hanc vel illum consequutae, carnem sui laboris praemium et escam desideratam sibi auferunt. Sic institutas ad praedam aves deinceps in montanos lepores et vulpes feras immittunt; quos illae itidem spe solitae escae persequuntur, et mox captos dominis adferunt, ut prodit Ctesias. Loco autem carnis prius appensae viscera captorum eis in cibum permitti ex eodem didici.

---

y) Ita Mediceus. Vulgo λαβόντες. *Ctesias* ex quo haec depromta sunt, apud *Photium* p. 147. avibus hic enumeratis addit etiam κορώνας, quam vocem de vulgaribus cornicibus interpretari non licet. *Schneid.*

XXV. Παρὰ τῷ Στεφάνῳ ἐν ἐθνικοῖς.

Τέως. ἔστι καὶ ἑτέρα πόλις ἐν Διρβαῖς τῆς Σκυθίας, ἐν ᾗ λέγουσι λίμνην ἰχθύων ἔχουσαν πλῆθος. ἀφ᾽ ὧν εὐδίας γενομένης, ἔλαιον ἐπιπολάζει τοσοῦτον, ὅσσον ἀρύεσθαι αὐτὸ ταῖς χερσὶν εἰς σκάφος, καὶ χρῆσθαι αὐτῷ [z]).

XXVI. Παρὰ τῷ Αἰλιανῷ ἐν τῷ δ' περὶ ζώ. ἰδιότ. κεφ. κζ'.

Τὸν [a]) γρύπα ἀκούω, τὸ ζῶον τὸ Ἰνδικὸν, τετράπουν εἶναι κατὰ τοὺς λέοντας· καὶ ἔχειν ὄνυχας καρτεροὺς, ὡς ὅτι μάλιστα, καὶ τούτους μέντοι [b]) τοῖς

XXV. Apud Stephanum in Ethnicis.

Teos. est et alia (hoc nomine) civitas apud Dirbas in Scythia, in qua narrant stagnum plenum esse piscibus. a quibus, quum tranquillum est, oleum supernatat tanta copia, ut manibus illud hauriant in scapham, eoque utantur.

XXVI. Apud Aelian. lib. IV. de nat. Anim. c. 27.

Gryphem, Indicum animal, audio similiter quadrupedem, ut leonem, esse; robustissimis item exsistere unguibus, leonum similibus; tum

---

z) Ubi hic Ctesiae mentio, ais? fateor. Sed lege supra excerpt. Ind. fine c. XI. et dices lac lacti non tam simile. *Gron.*

a) Cf. *Philes* de Anim. Propriet. p. 14. Carm. II. Locus *Ctesiae* exstat apud *Photium* p. 148. *Schneid.* cf. Heeren. *Ideen* V. 1. P. 1. p. 210 sq. et *Rhode* l. supra ad Fr. XV. laud. p. 226 sqq.

b) Priorem articulum addidit Mediceus. Deinceps verba τῶν πτερῶν abundare putat *Paw* ad *Philen*, qui praeterea δέρριν, quam vocem *Philes* habet, emendat pro δέρην. *Schneid.* Hoc improbat Larcher. l. l.

τῶν λεόντων παραπλησίους· κατάπτερον δὲ τὰ νῶτα, καὶ τούτων τῶν πτερῶν τὴν χρόαν μέλαιναν εἶναι ἄδουσι, τὰ δὲ πρόσθια ἐρυθρά φασι, τὰς γε μὴν πτέρυγας αὐτὰς οὐκ ἔτι τοιαύτας, ἀλλὰ λευκάς. Τὴν δέρην δὲ αὐτῶν κυανοῖς διηνθίσθαι τοῖς πτεροῖς Κτησίας ἱστορεῖ, στόμα δὲ ἔχειν αἰετῶδες, καὶ τὴν κεφαλὴν ὁποίαν οἱ χειρουργοῦντες γράφουσί τε καὶ πλάττουσι, φλογώδεις δὲ τοὺς ὀφθαλμούς φασιν αὐτοῦ, νεοττιὰς δὲ ἐπὶ τῶν ὀρῶν ποιεῖται, καὶ τέλειον μὲν λαβεῖν ἀδύνατόν ἐστι, νεοττοὺς δὲ αἱροῦσιν. c) Καὶ Βάκτριοι μὲν γειτνιῶντες Ἰνδοῖς λέγουσιν αὐτοὺς φύλακας εἶναι τοῦ χρυσοῦ αὐτόθι, καὶ ὀρύττειν τε αὐτόν φασιν αὐτοὺς, καὶ ἐκ τούτου τὰς καλιὰς ὑποπλέκειν, τὸ δὲ ἀποῤῥέον Ἰνδοὺς λαμβάνειν. Ἰνδοὶ δὲ οὔ φασιν αὐτοὺς φρουροὺς εἶναι τοῦ προειρημένου, μηδὲ γὰρ δεῖσθαι χρυσίου γρῦπας (καὶ ταῦτα εἰ λέγουσι, πιστὰ ἔμοι γε δοκοῦσι λέγειν) ἀλλ' αὐτοὺς μὲν

dorsum eius pennis indui nigris, anteriorem corporis partem rubris, alas vero candidis. Ctesias eos ait cervicis pennas coeruleas et floridas habere, aquilino ore esse, et capite cuiusmodi pictores fingunt; oculis autem igneis, nidosque in montibus facere, utque aetatis processu grandes non capi, ita eorum pullos comprehendi posse. Bactri autem Indis finitimi eos illic auri custodes esse, aurumque effodere aiunt, et simul eo ipso nidos construere; quod vero auri in terram deciderit, Indos homines auferre. Contra Indi eos auri (quod vero quidem simile videtur) custodes esse negant, ne-

c) Mediceus καὶ addidit. In seqq. Cod. Aug. νυκτὸς pro νύκτωρ et χρυσία habet. Idem deinceps cum Mediceo ἐὰν μὲν οὖν pro vulgato ἐὰν μὲν γὰρ exhibet. *Schneid.*

ἐπὶ τὴν τοῦ χρυσίου ἄθροισιν ἀφικνεῖσθαι· τοὺς δὲ ὑπὲρ τῶν σφετέρων βρεφῶν δεδιέναι, καὶ τοῖς ἐπιοῦσι μάχεσθαι· καὶ διαγωνίζεσθαι μὲν πρὸς τὰ ἄλλα ζῶα, καὶ κρατεῖν ῥᾶστα· λέοντι δὲ μὴ ἀνθίστασθαι, μηδὲ ἐλέφαντι. Δεδιότες δὲ ἄρα τὴν τῶνδε τῶν ζώων ἀλκὴν οἱ ἐπιχώριοι, μεθ' ἡμέραν ἐπὶ τὸν χρυσὸν οὐ στέλλονται, νύκτωρ δὲ ἔρχονται, ἐοίκασι γὰρ τηνικάδε τοῦ καιροῦ λανθάνειν μᾶλλον. Ὁ δὲ χῶρος οὗτος, ἔνθα οἵ τε γρῦπες διαιτῶνται, καὶ τὰ χωρία τὰ χρυσεῖά ἐστιν, ἔρημος πέφυκε δεινῶς. Ἀφικνοῦνται δὲ οἱ τῆς ὕλης τῆς προειρημένης θηραταὶ κατὰ χιλίους τε καὶ δὶς τοσούτους ὡπλισμένοι, καὶ ἅμας κομίζουσι σάκκους τε, καὶ ὀρύττουσιν, ἀσέληνον νύκτα ἐπιτηροῦντες. Ἐὰν μὲν οὖν λάθωσι τοὺς γρῦπας, ὤνηντο διπλῆν τὴν ὄνησιν· καὶ γὰρ σώζονται, καὶ μέντοι καὶ οἴκαδε τὸν φόρτον κομίζουσι· καὶ ἐκκαθάραντες οἱ μαθόντες

que enim gryphes auri egere; sed cum ad colligendum aurum homines accesserunt, hos de pullis suis maiorem in modum timentes, pro eis pugnare; atque cum aliis etiam animalibus concertare, eaque facillime vincere; contra autem leones et elephantos non stare. Indigenae, quod ab huiusmodi animalium robore timeant, non interdiu, sed ad collectionem auri noctu proficiscuntur, quod se tum melius latere arbitrentur. Locus ubi gryphes versantur, ac ubi aurum effoditur, desertissimus est. Quocirca aurum venari studentes mille aut bis mille armati eo perveniunt, simulque ligones et saccos adferunt, silentem lunam observantes. Quod si gryphes fallant, duplicem commoditatem adsequuntur; quod et eorum vita ab illorum atrocitate servatur, et simul aurum domum avehunt; ubi auro purgato ab iis, qui hanc artem

d) χρυσοχόειν σοφίᾳ τινὶ σφετέρᾳ, πάμπολυν πλοῦτον ὑπὲρ τῶν κινδύνων ἔχουσι τῶν προειρημένων· ἐὰν δὲ κατάφωροι γένωνται, ἀπολώλασιν. Ἐπανέρχονται δὲ εἰς τὰ οἰκεῖα, ὡς πυνθάνομαι, δι' ἔτους τρίτου καὶ τετάρτου e).

XXVII. Παρὰ τῷ Ἀριστοτέλει, περὶ ζώ. ἱστορ. ἐν τῷ Θ', κεφ. κη'. [κζ'.]

Ἐν δὲ τῇ Ἰνδικῇ, ὥς φησι Κτησίας, οὐκ ὢν ἀξιόπιστος, οὔτε ἥμερος οὔτ' ἄγριος σῦς f). [τὰ δ' ἄναιμα καὶ τὰ φωλοῦντα πάντα μεγάλα g).]

callent, ingentes sibi pro periculis opes comparant: sin in furto deprehendantur, pereunt. Domum autem non nisi triennii aut quadriennii intervallo, ut audio, revertuntur.

XXVII. Apud Aristotelem de histor. Animal. lib. VIII. c. 28. [27, 3. ed. Schneid. p. 396.]

In Indica autem regione, ut ait Ctesias, parum ille fide dignus, nec cicur nec ferus sus invenitur. [(Interpr. Schneid.) Animalia vero, quae sanguine nullo concreta sunt, et omnia quae latitant, (Scaliger.: terram subeunt,) magnitudine esse insigni.]

---

d) Recepi hoc sensu postulante ex Gesneri emendatione pro vulgato χρυσωρυχεῖν. *Schneid.* Larcher. p. 363. vertit: *Lorsqu'ils l'y ont porté, on le purifie. C'est un talent qu'ont les fondeurs d'or.*

e) Cf. Heeren. *Ideen* V. 1. P. 2. p. 141 sq. et p. 485 sq.

f) V. Excerpt. Ind. c. 13. Aelian. 16, 37.

g) Haec pertinere etiam ad Ctesiam docet orationis contextus. Ceterum Versio Thomae Aristot. ἐστι post ἥμερος additum reddidit. Deinceps ἔναιμα habet Med.

XXVIII. Παρὰ τῷ Αἰλιανῷ ἐν τῷ περὶ ζῴ. ἰδιότ. γ', κεφ. γ'.

Ἴδια δὲ ἄρα φύσεως ζώων καὶ ταῦτα ἦν. Ὗν

XXVIII. Apud Aelianum lib. III. de nat. Anim. c. 3.

Naturae animantium haec etiam singularia sunt: Suem neque ferum neque cicurem in In-

---

versio Thom. et Scoti. πάντα omisit Med. cum R. A. et versione Gazae. omnino magna habet versio Thomae. *Schneid.* Idem V. D. in Curis Posterioribus ad Aristot. l. Tom. 4. p. 474 sq. laudatis ll. Aeliani 3, 3. et 16, 37. et Photii Excerpt. c. 13. haec addit: Palladius, Galata, seculi IV. ineuntis scriptor, in narratione de Bragmanibus p. 5. haec habet: ἔστι δὲ τὰ πρόβατα τετριχωμένα ἄνευ ἐρέας, γαλακτοφόρα, λίαν πλατείας ἔχοντα οὐράς. — χοῖρος γὰρ ἀπὸ Θηβαΐδος οὐκ ἔτι εὑρίσκεται ἐν τοῖς μέρεσιν Ἰνδίας ἢ Αἰθιοπίας δι' ὑπερβολὴν καυμάτων. Latarum caudarum mentionem omisit Ambrosius is, qui Palladii opusculum latine convertit, sed repetiit alius interpres nondum editus in codice Parisiensi 4886. quem a Bredovio descriptum et communicatum ante oculos habeo. Multa narrationis Ctesianae vestigia reperisse mihi videor in libello isto Palladii, qui, quae sibi a monacho Thebano, peregrinatore, narrata refert de India et Bragmanibus, non noverat pleraque fuisse olim a Ctesia tradita et per Graeciam vulgata; unde narrationes mirum in modum variatae et multa per secula servatae Graecorum scriptorum libros omnes pervagatae sunt. Exemplo sit vermis ille mirus Indi fluminis, de quo Photius pauca haec excerpsit e Ctesiae Indicis: περὶ τοῦ σκώληκος τοῦ ἐν τῷ ποταμῷ, ὃ καὶ μόνον τῶν ἄλλων θηρίων ἐν αὐτῷ γίνεται. Quem Aelianus de nat. anim. 5, 3. paene integrum multis verbis descripsit; ad quem reliquorum scriptorum loca laudavi. Accedat nunc Palladii notitia, quae vermem istum Gangi fluvio assignat his verbis: Τὸν δὲ ποταμὸν λέγουσι δυσπεραίωτον εἶναι διὰ τὸν λεγόμενον

οὔτε ἄγριον οὔτε ἥμερον h) *ἐν Ἰνδοῖς γενέσθαι λέγει Κτησίας, πρόβατα δὲ τὰ ἐκείνων οὐρὰς πήχεως ἔχειν τὸ πλάτος πού φησιν.*

dia nasci Ctesias refert, atque oves Indicas caudas cubitum latas habere alicubi narrat.

ὀδοντοτύραννον· ζῶον γάρ ἐστι μέγιστον εἰς ὑπερβολὴν ἐνυπάρχον τῷ ποταμῷ ἀμφίβιον ἐλέφαντα ὁλόκληρον καὶ ἀκέραιον καταπιεῖν δυνάμενον· ἐν δὲ τῷ καιρῷ τοῦ περάματος τῶν Βραγμάνων πρὸς τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας οὐκ ὀπτάνεται ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις. Ambrosius autem locum hunc ita vertit p. 63.: Fluvium autem ipsum cum maxima dicunt difficultate vadari, tum propter Ondonidon tyrannum, tum etiam timore cuiusdam animalis in supradicto fluvio morantis, quod tantae magnitudinis esse dicunt, ut integrum possit elephantum devorare. Eo vero tempore, quo Brachmani flumen transire consueverunt, divino asserunt iudicio dictum animal non videri in fluvio.“ Sed alius anonymus interpres hucusque ineditus in cod. Paris. 1720. et 4886. locum ita variavit: Fluvium autem ipsum cum magna difficultate dicunt transiri, propter eum quem modnto tyrannum vocant. Animal enim quoddam in supra dicto fluvio esse memoratur, quod tantae magnitudinis dicunt, ut totum sicum asserum possit elevatum devorare.“ Vides in *elevatum* latere *elephantum*; in vitiosis *sicum asserum* debet latere versio graecorum verborum *καὶ ἀκέραιον*. Forte fuit *ac sincerum*. Narrationem quomodo auxerint et corruperint sequiores, apparet ex loco Vincentii Bellovacensis in Speculo Historiali V, 60. ubi posuit locum ex Epistola Alexandri: Bestia vero maior elephante cum tribus cornibus in fronte, quae dicitur odontatyrannus, occidit viros 30., et 53. inutiles calcando fecit. *Schneid.*

h) Et tamen carnem suillam regi Indorum in epulis apponit Damis apud Philostratum V. A. II, 28. p. 80. In Arabia suillum genus non vivere refert Plinius VIII, 52. cf. Excerpt. Indic. c. 13. *Schneid.* De ovibus cf. Bochart. Hieroz. II, 45. V. 1. p. 557 sq.

XXIX. [Παρὰ τῷ Μιχαήλ. Ἀποστολίῳ ἐν συναγωγῇ Παροιμιῶν βιβλ. κ΄, κεφ. ς΄ i).

Ὗς διὰ ῥόδων. ἐπὶ τῶν σκαιῶν καὶ ἀπαιδεύτων Κράτης. ὗν οὔτε ἄγριον οὔτε ἥμερον ἐν Ἰνδοῖς γενέσθαι λέγει Κτησίας· πρόβατα δὲ τὰ ἐκείνων, οὐρὰς πήχεως ἔχειν τὸ πλάτος που φησί.]

XXX.

(Hic subiicienda illa quae inter excerpta a Photio in cod. Bavarico leguntur, supra ad Excerpt. Ind. c. XV. ut monui. Sunt autem haec: A. S.)

Λέγονται οἱ k) Σῆρες, καὶ οἱ ἄνω Ἰνδοὶ μέγιστοι σφόδρα εἶναι τὰ σώματα, ὡς εὑρίσκεσθαι ἄνδρας ιγ΄

XXIX. [Apud Michael. Apostolium Proverb. XX, 6. Interpr. Pantinio.

Sus per rosas. De intractabilibus atque indoctis usurpavit Crates. Suem neque feram neque cicurem in Indiis gigni Ctesias ait: oves autem, quarum caudae cubiti latitudinem habeant, alibi quoque esse dicit. (s. potius: alicubi, loco non certo, dicit.)]

XXX.

Interpr. A. Schotto.

De Seris ferri ait, itemque de ulterioribus Indis, immania prorsus illos habere corpora, ut

---

i) Fragmentum hucusque neglectum, quod tamen Apostolius ex Aeliano, non ex Ctesia ipso hausisse videtur.

k) *Fréret* Gallus apud *Ste-Croix, Examen crit. des Hist. d'Alex.* p. 863. ed. II.: *Ctésias a composé un*

πηχῶν τὸ μῆκος· βιοῦντες δὲ [l]) καὶ ὑπὲρ τὰ σ' ἔτη. [m]) εἰσὶ δὲ καὶ ἐν μέρει τινὶ ποταμοῦ, λεγομένου Γαΐτου, [n]) ἄνθρωποι θηριώδεις, καὶ τὸ δέρμα παραπλήσιον ἱπποποτάμοις, ὡς μὴ διακόπτεσθαι βέλεσιν. ἐν δὲ τῇ αὐτῇ Ἰνδικῇ, εἰς τὸν μυχὸν τῆς πελαγίας νήσου, φασὶ τοὺς ἐνοικοῦντας κἀκεῖ οὐρὰς ἔχειν μεγίστας, ὁποίας διαγράφουσι τῶν Σατύρων [o]).

tredecim ibi cubitos alti viri reperiantur, quorum neque vita CC. excedat annum. Visos et in Gaitae fluminis quadam parte ferinos homines, hippopotami fere cute, quam ne tela quidem ipsa perfoderent. In illa ipsa India, (ut ferunt) ad intimas marinae insulae partes, praelongas gestare caudas, incolas, quales vel Satyris appingi solerent.

---

période ou voyage par terre, et une description des Indes. S'il faut juger de ce dernier ouvrage par l'extrait qu'en a fait Photius, il ne paroît pas que Ctésias connut une plus grande partie des Indes qu'Hérodote. A la vérité il y a des manuscrits de Photius où l'on trouve le nom des Sères, peuples situés à l'orient des Indes. Mais il n'est pas sûr que ce ne soit pas une scholie de quelque copiste; car il n'y a rien dans le récit de Ctésias qui caractérise les Sères.

l) καὶ excidisse videtur in ed. Wessel. Restitui ex Hoesch. p. 932.

m) Notat D. Hoeschel. ex Luciano Σῆρας μὲν ἱστοροῦσι μέχρι τριακοσίων ζῆν ἐτῶν. Et A. Schottus: De Seris Lucian. quoque proditum refert, ad CCC. eos vitae annum pertingere. *Gron.*

n) Ptolemaeus lib. 7. c. 2. in India extra Gangem latrones describit, τὸ δέρμα ἔχοντας παραπλήσιον ἵππων ποταμίων, ὡς μὴ διακόπτεσθαι βέλεσιν, quod sumtum videtur ex Ctesia.

o) De his puto esse e Ctesia excerpta quae Aelian. lib. XVI. de nat. Animal. c. 21. quae adscribere non

XXXI. Παρὰ τῷ Αἰλιανῷ, ἐν τῷ δ' περὶ ζώ. ἰδ. κεφ. μα'.

Ἔθνος ὀρνίθων Ἰνδικῶν βραχυτάτων καὶ τοῦτο εἴη ἄν· ἐν δὲ τοῖς πάγοις τοῖς ὑψηλοῖς νεοττεύει, καὶ ταῖς πέτραις ταῖς καλουμέναις p) λιτταῖς· καὶ ἔστι τὸ μέγεθος τὰ ὀρνίφια, ὅσονπερ ὠὸν πέρδικος· σανδαράκην δέ μοι νόει τὴν χρόαν αὐτῶν. Καὶ Ἰνδοὶ μὲν αὐτὸ φωνῇ τῇ σφετέρᾳ δίκαιρον φιλοῦσιν ὀνομάζειν· Ἕλληνες δὲ, ὡς ἀκούω, δίκαιον. Τούτου τὸ ἀπόπατημα εἴ τις λάβοι ὅσον κέγχρου μέγεθος, λυθὲν ἐν τῷ πόματι, εἶτα εἰς ἑσπέραν ἀπέθανεν. Ἔοικε δὴ ὁ θάνατος ὕπνῳ, καὶ μάλα γε ἡδεῖ καὶ ἀνωδύνῳ, καὶ οἷον οἱ ποιηταὶ τὸν λυσιμελῆ φιλοῦσιν ὀνομάζειν, ἢ τὸν ἀβληχρόν· εἴη γὰρ ἂν καὶ οὗτος ὀδύνης ἐλεύθερος, καὶ τοῖς δεομένοις διὰ ταῦτα ἥδιστος· σπουδὴν

XXXI. Apud Aelian. lib. IV. de nat. Anim. c. 41.

Parvularum quarundam avium Indicarum natio in excelsis et praeruptis montibus nidificat, quarum magnitudo accedit ad ovum perdicum, sandaracae colore est. Indi sua lingua dicaerum solent nominare: Graeci, sicut audio, dicaeum. Eius stercus si quis milii magnitudine sumpserit in potionem dissolutum, ad vesperam morietur. Mors somno suavi similis est, et doloris expers, quem poetae λυσιμελῆ [artus dissolventem] et ἄβληχρον [mollem] nominare solent; talis enim a dolore libera, atque iis qui

---

vacat. Et Pliniana lib. VII. c. 2. *Sunt et Satyri subsolanis Indorum montibus* etc. quae videntur cum aliis e Ctesia depromta. *Gron.*

p) Ita Mediceus a secunda manu habet. Vulgo λιτταῖς. *Philes* Carm. XXXII. ex h. l. λισσάδες habet. Narratio ipsa auctorem habet *Ctesiam* ap. *Photium* p. 149. *Schneid.*

δὲ ἄρα τὴν ἀνωτάτω τίθενται Ἰνδοὶ εἰς τὴν κτῆσιν αὐτοῦ, κακῶν γὰρ αὐτὸ ἐπίληθον ἡγοῦνται τῷ ὄντι. Καὶ οὖν καὶ ἐν τοῖς δώροις τοῖς μέγα τιμίοις τῷ Περσῶν βασιλεῖ ὁ Ἰνδῶν πέμπει καὶ τοῦτο· ὁ δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων προτιμᾷ λαβὼν, καὶ ἀποθησαυρίζει, κακῶν ἀνιάτων ἀντίπαλόν τε καὶ ἀμυντήριον, εἰ ἀνάγκη καταλάβοι· οὔκουν οὐδὲ ἔχει τις ἐν Πέρσαις αὐτὸ ἄλλος, ὅτι μὴ βασιλεύς τε αὐτὸς, καὶ μήτηρ ἡ βασιλέως. Καὶ διὰ ταῦτα ἀντικρίνοντες βασανίσωμεν τῶν φαρμάκων, τοῦ τε Ἰνδικοῦ καὶ q) τοῦ Αἰγυπτίου, ὁπότερον ἦν προτιμότερον· ἐπεὶ τὸ μὲν ἐφ' ἡμέραν τὴν αὐτὴν τὰ δάκρυα ἀνεῖχέ τε καὶ ἀνέστελλε τὸ Αἰγύπτιον, τὸ δὲ λήθην κακῶν παρεῖχεν αἰώνιον τὸ Ἰνδικόν· καὶ τὸ μὲν οὖν γυναικὸς δῶρον ἦν· τὸ δὲ ὄρνιθος, ἢ φύσεως r) ἀποῤῥήτως δεσμῶν

mori student, ideo suavissima est. Quamobrem summopere Indi id adsequi student, ipsum enim malorum oblivionem existimant inducere. Quod quidem ab Indorum rege muneri missum rex Persarum omnibus rebus antefert, et adservat, insanabilium malorum remedium, si quae necessitas obveniat, neque apud Persas quisquam alius quam rex id habet, et regis mater. Conferamus igitur cum hoc Indico Aegyptium illud pharmacum, utrum utri sit praeferendum: Aegyptium utique uno tantum eodemque die lachrymas arcere et compescere poterat; Indicum vero aeterna oblivione delet mala: illud mulier donabat: hoc largitur avis, vel potius per hanc ministram natura, ut gravissimis vinculis homi-

q) Intelligit poculum Helenae νηπενθὲς, κακῶν ἐπίληθον ἁπάντων apud Homerum Odysseae Δ'. 222. Schneid. cf. Diodor. 1, 97. p. 109.

r) Ita Mediceus pro ἀποῤῥήτων -- ἐθέλουσι. De avi-

τῶν ὄντων βαρυτάτων ἀπολυσάσης δι' ὑπηρέτου τοῦ προειρημένου. Καὶ Ἰνδοὺς, κτήσασθαί φασιν εὐτυχήσαντας αὐτὸ, ὡς τῆς φρουρᾶς ἐνταυθοῖ ἀπολυθῆναι ὅταν ἐθέλωσιν.

XXXII. Παρὰ τῷ Ἀπολλωνίῳ ἐν ἱστορίαις θαυμασίαις, ἱστορ. ιζ'.

Κτησίας παρ' Ἰνδοῖς ξύλον γενέσθαι φησὶν, ὃ κάλειται s) *πάρυβον. τοῦτο ἐφ' ἑαυτὰ ἕλκει πᾶν τὸ προσκομισθὲν αὐτῷ, οἷον χρυσὸν, ἄργυρον, κασσίτερον, χαλκὸν, καὶ τἄλλα μεταλλικὰ πάντα. ἕλκει δὲ καὶ τὰ συνέγγυς ἱστάμενα στρουθία. ἐὰν δὲ μεῖζον ᾖ τὸ ξύλον, καὶ αἶγας, καὶ πρόβατα, καὶ τὰ ὁμήλικα ζῶα.*

nem occulte absolvat. Quare feliciores tantum Indos id possidere aiunt, ut, quandocunque eis libuerit, huius corporis veluti carcere liberari queant.

XXXII. Apud Apollonium [Dyscolum] histor. mirabil. [commentitiae] histor. XVII. Interpr. G. Xyl.

Ctesias scriptum reliquit, lignum apud Indos nasci, quod appellatur Parybum. id omnia oblata ad se trahere, aurum, argentum, cuprum, aes, et omnia alia metalla: quinetiam passerculos in propinquo locatos. Quod si maius incrementum fecerit, trahere etiam ad se capras, oves et aequalia animalia.

---

bus his nihil aliunde constat. Suspicatur tamen *Gesnerus* in Histor. Avium easdem intelligere *Hesychium* in voce *δρικηαί. Schneid.*

s) *πάρηβον* est in Excerpt. Indic. c. 18.

XXXIII. Παρὰ τῷ Τζέτζῃ χιλ. ζ. στίχ. ψιδ.

Καὶ ὁ Κτησίας ἐν Ἰνδοῖς εἶναι τοιαῦτα λέγει. Ἠλεκτροφόρα t) δένδρα τε, καὶ τοὺς Κυνοκεφάλους u). Δικαίους πάνυ δέ φησι, ζῆν δ' ἐκ τῶν ἀγρευμάτων.

XXXIV. Παρὰ τῷ Αἰλιανῷ περὶ ζῶ. ἰδ. βιβλ. δ. κεφ. μς'.

Γίνονται δὲ ἐνταῦθα τῆς Ἰνδικῆς, ἔνθα οἱ κάνθαροι, καὶ οἱ καλούμενοι Κυνοκέφαλοι, v) οἷς ἔδωκε τὸ ὄνομα ἡ τοῦ σώματος ὄψις τε καὶ φύσις· τὰ δὲ ἄλλα ἀνθρώπων ἔχουσι, καὶ ἠμφιεσμένοι βαδίζουσι δορὰς θηρίων. Καὶ εἰσὶ δίκαιοι, καὶ ἀνθρώπων λυποῦσι οὐδένα, καὶ φθέγγονται μὲν οὐδὲν, w) ὠρύονται

XXXIII. Apud Tzetzem Chil. VII. v. 714.

Et Ctesias in Indis esse talia dicit,
Electriferas arbores, atque Cynocephalos,
Iustos valde autem dicit, vivere vero ex venationibus.

XXXIV. Apud Aelian. l. l. lib. IV. c. 46.

In eodem Indiae tractu, ubi canthari iam dicti, Cynocephali etiam nascuntur, quibus a facie et corporis specie nomen inditum; [nam caput caninum] cetera fere humana habent, et vestiti pellibus ferarum ingrediuntur. Iusti sunt, hominum nemini molesti aut iniurii; non sermone, sed ululatu sonant, Indorum tamen

---

t) V. Excerpt. c. 19.

u) Excerpt. c. 20.

v) Excerpt. c. 20.

w) Eadem ex *Ctesia Photius* l. c. et breviter *Plinius* VII. 2. p. 372. ed. Hard. *Schneid.*

δὲ, τῆς γε μὴν Ἰνδῶν φωνῆς ἐπαΐουσι. Τροφὴ δὲ αὐτοῖς τῶν ζώων τὰ ἄγρια, αἱροῦσι δὲ αὐτὰ ῥᾷστα, καὶ γάρ εἰσιν ὤκιστοι, καὶ ἀποκτείνουσι καταλαβόντες, καὶ ὀπτῶσιν οὐ πυρὶ, ἀλλὰ πρὸς τὴν εἵλην τὴν τοῦ ἡλίου, εἰς μοίρας διαξήναντες. Τρέφουσι δὲ καὶ αἶγας, καὶ ὄϊς· καὶ σῖτον μὲν ποιοῦνται τὰ ἄγρια, πίνουσι δὲ τὸ ἐκ τῶν θρεμμάτων γάλα ὧν τρέφουσι. Μνήμην δὲ αὐτῶν ἐν τοῖς ἀλόγοις ἐποιησάμην, καὶ εἰκότως· ἔναρθρον γὰρ, καὶ εὔσημον, καὶ ἀνθρωπίνην φωνὴν οὐκ ἔχουσιν.

XXXV. Τοῦ αὐτοῦ κεφαλαίου τὸ πρῶτον μέρος.

Ἐν Ἰνδοῖς γίνεται θηρία, τὸ μέγεθος ὅσον ἂν γένοιντο οἱ κάνθαροι· καὶ ἔστιν ἐρυθρὰ, κινναβάρει δὲ εἰκάσαις ἂν, εἰ πρῶτον θεάσαιο αὐτά· πόδας ἔχει ταῦτα μηκίστους, καὶ προσάψασθαι μαλακά ἐστι. Φύεται δὲ ἄρα ἐπὶ τῶν δένδρων τῶν φερόντων *) τὸ

linguam intelligunt. Venatione animalium ferorum vivunt, quae, ut sunt celerrimi, facile consecuti interimunt, et frustatim divisa non ad ignem, sed ad solem assant. Capras etiam, et oves alunt; ut ex lacte potu fruantur, sicuti ex feris cibo. Horum inter animantes rationis expertes non temere mentionem feci; articulato enim, discretoque, et humano sermone non utuntur.

XXXV. Eiusdem capitis prima pars.

Nascuntur in India animalia magnitudine qua canthari, colore rubro, cinnabari proximo, pedibus longissimis, tactu mollia. Ea in arboribus, quae succino manant, gignuntur, et ea-

---

x) Arbores electrophoras *Ctesias* ibid. p. 148. ad flumen Hyparchum, esse in montibus aquam cingenti-

ἤλεκτρον, καὶ σιτεῖται τὸν τῶν φυτῶν καρπὸν τῶνδε. Θηρῶσι δὲ αὐτὰ οἱ Ἰνδοὶ, καὶ ἀποθλίβουσι, καὶ ἐξ αὐτῶν βάπτουσι τάς τε φοινικίδας, καὶ τοὺς ὑπ᾽ αὐταῖς χιτῶνας, καὶ πᾶν ὅ, τι ἂν ἐθέλωσι ἄλλο ἐς τήνδε τὴν χρόαν y) ἐκτρέψαι τε καὶ χρῶσαι. Κομίζεται δὲ ἄρα ἡ τοιάδε ἐσθὴς καὶ τῷ Περσῶν βασιλεῖ. Καὶ τό γε εὐειδὲς τῆς ἐσθῆτος δοκεῖ τοῖς Πέρσαις θαυμαστὸν, καὶ ἀντικρινομένη γε τοῖς Περσῶν ἐπιχωρίοις κρατεῖ κατὰ πολὺ καὶ ἐκπλήττει, ὡς φησι z) Κτησίας· ἐπεὶ καὶ τῶν ᾀδομένων τῶν Σαρδιανικῶν ὀξυτέρα τέ ἐστι καὶ τηλαυγεστέρα.

rundem fructibus aluntur. Indi his captis expressisque puniceas vestes, exteriores interioresque tingunt, et quicquid aliud eodem colore inficere libuerit. Huiusmodi vestis etiam Persarum regi mittitur. Mirantur enim eam Persae, et suis vernaculis pulchritudine pretioque anteponunt, auctore Ctesia: nam vel celebribus illis Sardianis floridior ac splendidior est.

---

bus arbores Indico nomine sipachora appellatas, quarum lacrymae seu gummi, in aquas delapsae concrescant in electrum. *Plinius* XXXVII. 2. *Schneid.*

y) Ita ex Cod. alt. Gesneri et Mediceo scripsit Gronov. pro vulgato ἐκτρίψαι. Sed *Oudendorp.* ad *Thomam* p. 317. ἐντρίψαι emendat, cuius equidem rationem non capio. In seqq. Cod. Aug. Σαρδονιακῶν habet. *Schneid.*

z) Eius locum habet etiam *Photius* p. 152. {Excerpt. c. 21.] Quale insectum sit intelligendum, non adeo facile est divinare. Nimis enim temere *Delaval* in Praefatione libri sui: *An experimental Inquiry into the cause of the changes of colours Londini* 1777. pronunciat coccum Americanum tinctorium, vulgo Cochenille dictum, intelligi. Propius cogitare liceret de gummi lacca, si pluribus et certis experimentis post doctissimum Gallum, *Geoffroi*, natura et origo eius animalis demonstrata esset. *Schneid.*

XXXVI. Παρὰ τῷ αὐτῷ ἐν τῷ αὐτῷ βιβ. κεφ. νβ.

Ὄνους ἀγρίους οὐκ ἐλάττονας ἵππων a) τὰ μεγέθη ἐν Ἰνδοῖς γίνεσθαι πέπυσμαι· καὶ λευκοὺς μὲν τὸ ἄλλο εἶναι σῶμα, τήν γε μὴν κεφαλὴν ἔχειν πορφύρᾳ παραπλησίαν, τοὺς δὲ ὀφθαλμοὺς ἀποστέλλειν κυανοῦ χρόαν· κέρας δὲ ἔχειν ἐπὶ τοῦ b) μετώπου, ὅσον πήχεως τὸ μέγεθος καὶ ἡμίσεως προσέτι, καὶ τὸ μὲν κάτω μέρος τοῦ κέρατος εἶναι λευκὸν, τὸ δὲ ἀνωτέρω φοινικοῦν, τό γε μὴν μέσον c) μέλαν δεινῶς. Ἐκ δὴ τῶνδε τῶν ποικίλων κεράτων πίνειν Ἰνδοὺς ἀκούω, καὶ ταῦτα οὐ πάντας, ἀλλὰ τοὺς τῶν Ἰνδῶν κρατίστους, ἐκ διαστημάτων αὐτοῖς χρυσὸν περιχέοντας, οἱονεὶ ψελλίοις τισὶ κοσμήσαντας βραχίονα ὡραῖον ἀγάλματος. Καί φασι d) νόσων ἀφύκτων ἀμαθῆ καὶ

XXXVI. Apud eundem eod. libr. c. 52.

Sylvestres asinos equis magnitudine non inferiores apud Indos nasci accepi; eosque reliquo corpore albos, capite vero purpureo, oculisque cyaneis esse; cornuque in fronte gerere sesquicubiti longitudine, cuius inferius album, superius autem puniceum, medium vero plane nigrum sit. Ex hisce variegatis cornibus Indos bibere audio, nec tamen omnes, sed potentiores, cum per interstitiá auro ea circumfuderint, et veluti armillis quibusdam pulcrum simulacri brachium exornaverit. Ex hoc cornu bibentem

---

a) Ita Mediceus cum *Apostolio* XIV. 57. pro τὸ μέγεθος. *Schn.*

b) Iidem τῷ μετώπῳ praeferunt. Porro *Apostolius* ἄνω habet, quod probo. *Schn.*

c) Aliter Phot. ex Ctesia, c. 25.

d) [Ael. III, 41.: Ἵππους μονόκερως γῆ Ἰνδικὴ τίκτει, φασὶ, καὶ ὄνους μονόκερως ἡ αὐτὴ τρέφει. Καὶ γίνεται καί γε ἐκ τῶν κεράτων τῶνδε ἐκπώματα, καὶ

ἄπειρον γενέσθαι τὸν ἀπογευσάμενον ἐκ τοῦδε τοῦ κέρατος· μήτε γὰρ σπασμῷ *) ληφθῆναι ἂν αὐτὸν, μήτε τῇ καλουμένῃ ἱερᾷ νόσῳ, μήτε μὴν διαφθαρῆναι φαρμάκοις· ἐὰν δέ τι καὶ πρότερον ᾖ πεπωκὼς κακὸν, ἀνεμεῖν τοῦτο, καὶ ὑγιᾶ γενέσθαι αὐτόν. Πεπίστευται δὲ τοὺς ἄλλους τοὺς ἀνὰ πᾶσαν τὴν γῆν ὄνους καὶ ἡμέρους καὶ ἀγρίους, καὶ τὰ ἄλλα τὰ μώνυχα θηρία ἀστραγάλους οὐκ ἔχειν, οὐδὲ μὴν ἐπὶ τῷ ἥπατι χολήν· ὄνους δὲ τοὺς Ἰνδοὺς λέγει Κτησίας τοὺς ἔχοντας τὸ κέρας ἀστραγάλους φορεῖν, καὶ ἀχό-

ab insanabilibus morbis tutum fieri, neque eum ipsum convulsionibus corripi, neque sacro morbo tentari, neque venenis ullis necari ferunt; quinetiam si quid prius pestilens biberit, tum id evomere, tumque ad sanitatem redire. Cum autem ceteri asini, quibuscunque in terris sint, tam domestici, quam sylvestres, tum cetera solipeda animalia, talos non habeant, neque fel in iecore, ut fertur: asinos Indicos cornigeros Ctesias inquit talis primum, iisque nigris, praeditos esse, eosdemque si quis confregerit, interiora quoque nigra deprehensurum esse; neque felle eos carere; neque modo corporis ve-

---

εἴ τις εἰς αὐτὰ ἐμβάλῃ φάρμακον θανατηφόρον, ὁ πιὼν οὐδὲν ἡ ἐπιβουλὴ λυπήσει αὐτόν· ἔοικε γὰρ τὸ κέρας ἀμυντήριον τοῦ κακοῦ καὶ τὸ τοῦ ἵππου, καὶ τὸ τοῦ ὄνου εἶναι. — Phile de Animal. 36.] et *Philostratus* in Vita Apol. III. 2. Sed princeps fabulae auctor est *Ctesias* ap. *Photium* p. 153. ex quo etiam *Aristoteles* refert H. A. II. 1. καὶ ἀστράγαλον δὲ ὁ Ἰνδικὸς ὄνος ἔχει τῶν μωνύχων μόνος. Videtur *Ctesias* intellexisse rhinocerota, de quo forte inaudiverat Indorum tantum relationes. Superstitio antiqua cornibus animalis diu adhaesit. Mecum etiam sentit *Bochart* Hieroz. I. p. 933. *Schn.*

*) Sic recte Mediceus pro λυθῆναι. *Schn.*

λους μὴ εἶναι· λέγονται δὲ f) μέλανες εἶναι οἱ ἀστράγαλοι, καὶ εἴ τις αὐτοὺς συντρίψαι, εἶναι τοιοῦτοι καὶ τὰ ἔνδον. Εἰσὶ δὲ καὶ ὤκιστοι οἵδε οὐ μόνον τῶν ὄνων, ἀλλὰ καὶ ἵππων, καὶ g) ἐλάφων· καὶ ὑπάρχονται μὲν ἡσυχῇ τοῦ δρόμου, κατὰ μικρὰ δὲ ἐπιῤῥώννυνται καὶ διώκειν ἐκεῖνον, τοῦτο δὴ τὸ ποιητικὸν, μεταθεῖν τὰ h) ἀκίχητά ἐστιν. Ὅταν γε μὴν ὁ θῆλυς i) τέκῃ, καὶ περιάγηται τὰ ἀρτιγενῆ, σύννομοι αὐτοῖς οἱ πατέρες αὐτῶν γίνονται, φυλάττοντες τὰ βρέφη· διατριβαὶ δὲ τοῖς ὄνοις τῶν Ἰνδικῶν πεδίων τὰ ἐρημότατα. Ἐπιόντων δὲ τῶν Ἰνδῶν ἐπὶ τὴν ἄγραν αὐτῶν, τὰ μὲν ἁπαλὰ καὶ ἔτι νεαρὰ ἑαυτῶν νέμεσθαι κατόπιν ἐῶσιν· αὐτοὶ δὲ ὑπερμαχοῦσι, καὶ ἐπίασι

locitate longe multumque ceteros asinos superare, sed et velocitate eadem multo equis et elephantis praestare. Cum autem in viam se dederunt, tardius primo ingrediuntur; deinde paulatim tantum confirmantur ad contendendum iter, eos quidem, iuxta poetae dictum, ut adsequi nemo possit. Postea autem quam feminae pepererunt, patres circum pullos a partu recentes summa custodia versantur; eorumque commorationes locis Indiae desertissimis sunt. Cum a venatoribus Indis invaduntur, pullos suos adhuc teneros et aetate infirmos a tergo suo pascentes habent, ipsi vero pro eis

---

f) *Ctesias* [Excerpt. c. 25.] contra: τὴν δὲ χρόαν ὥσπερ κιννάβαρι καὶ διὰ βάθους. *Schn.*

g) Ita recte *Gronovius* cum *Wardo* emendandum censebat pro inepta lectione ἐλεφάντων. *Schn.*

h) Respicit Homericum Iliad. P'. 75. ἀκίχητα διώκων ἵππους Αἰακίδαο. *Schn.*

i) Sic recte Mediceus pro τέκοι; ut etiam in fine capitis ὄνων pro vulgato ὄνῳ. *Schn.*

τοῖς ἱππεῦσιν ὁμόσε, καὶ τοῖς κέρασι παίουσι. Τοσαύτη δὲ ἄρα ἡ ἰσχὺς ἡ τῶνδέ ἐστιν, k) οὐδὲν ἀντέχει αὐτοῖς παιόμενον, ἀλλ' εἴκει, καὶ διακόπτεται, καὶ ἐὰν τύχῃ κατέθλασται, καὶ ἀχρεῖόν ἐστιν. Ἤδη δὲ καὶ ἵππων πλευραῖς ἐμπεσόντες διέσχισαν, καὶ τὰ σπλάγχνα ἐξέχεαν· ἔνθεν τοι καὶ ὀῤῥωδοῦσιν αὐτοῖς πλησιάζειν οἱ ἱππεῖς· τὸ γάρ τοι τίμημα τοῦ γενέσθαι πλησίον θάνατός ἐστιν οἴκτιστος αὐτοῖς, καὶ ἀπόλλυνται καὶ αὐτοὶ καὶ ἵπποι. Δεινοὶ δέ εἰσι καὶ λακτίσαι. Δήγματα δὲ ἄρα ἐς τοσοῦτον καθικνεῖται αὐτῶν, ὡς ἀποσπᾷν τὸ περιληφθὲν πᾶν. Ζῶντα μὲν οὖν τέλειον οὐκ ἂν λάβοις, βάλλονται δὲ ἀκοντίοις καὶ οἰστοῖς· καὶ τὰ κέρατα οὕτως τὰ ἐξ αὐτῶν Ἰνδοὶ

propugnant, et contra equites audent venire, eosque cornibus ferire. Tanto sane hi robore exsistunt, nihil eis ut obsistere queat, quin statim vel concedat, vel; si non cesserit, frangatur, aut aliter atteratur, et evadat inutile, et perdatur. Equorum etiam incursu latera discerpunt ac lacerant, ut viscera effundantur; ex quo fit, ut ad eos equites appropinquare valde metuant: appropinquatio enim capitalem ipsis pariter et equis mulctam miserabiliter infert. Pergraviter calcibus pugnant. Eorum morsus eatenus acerbiores exsistunt, ut quicquid comprehenderint, funditus diripiant. [1] Ex his qui sunt confirmata aetate, vivos non ceperis, at iaculis et sagittis perimuntur; atque hoc pacto

---

k) Haec non bene cum praecedentibus cohaerent, et nimis abrupta sunt. Videtur ὥστε excidisse, ut in loco plane gemino, V. 3. ex eodem *Ctesia*: τοσοῦτον δὴ ἄρα τῶν ὀδόντων αὐτοῖς κράτος ἐστὶν, ὥστε πᾶν ὅ, τι ἂν ἐπ' αὐτοῖς λάβωσι, συντρίβουσι ῥᾷστα. ubi omisso ὥστε vulgo τοσοῦτον δὲ ἄρα legebatur. *Schn.*

νεκρῶν σκυλεύσαντες, ὡς εἶπον, περιέπουσιν. Ὄνων δὲ Ἰνδῶν ἄβρωτόν ἐστι κρέας· τὸ δὲ αἴτιον, πέφυκεν εἶναι πικρότατον.

XXXVII. Παρὰ τῷ αὐτῷ ἐν τῷ βιβ. ε΄. κεφ. γ΄.

Ὁ ποταμὸς l) ὁ Ἰνδὸς ἄθηρός ἐστι· μόνος δὲ ἐν αὐτῷ τίκτεται σκώληξ, φασὶ, καὶ τὸ μὲν εἶδος αὐτῷ, ὁποῖον δήπου καὶ τοῖς ἐκ τῶν ξύλων γεννωμένοις τε καὶ τρεφομένοις· ἑπτὰ δὲ πηχῶν τὸ μῆκος προήκουσιν οἱ ἐκεῖθι, m) εὑρεθεῖεν δ' ἂν καὶ μείζους ἔτι καὶ ἐλάττους· τὸ πάχος δὲ αὐτῶν δεκαετὴς παῖς γεγονὼς μόλις ταῖς χερσὶ περιβάλλειν ἀρκέσειε. Τούτοις δὴ ἄνω μὲν εἷς ὀδοὺς προσπέφυκε, κάτω δὲ ἄλλος, τε-

depraedati eorum cornua Indi, ut dixi, exornant. Carnes eorum, quod amarissimae sint, haudquaquam esculentae.

XXXVII. Apud eundem lib. V. c. 3.

Indus fluvius bestiarum ferarum expers est: solum in eo nasci vermem aiunt, speciemque eorum, qui ex ligno gignuntur et aluntur, gerere: ad septem cubitorum longitudinem et eo amplius procedere; eius crassitudinem decem annos natus puer utroque brachio vix complecti queat. Ei in superiori oris sede unus dens inest, in inferiori alter, ambo quadranguli, cu-

---

l) Ex *Ctesia* [Indic. c. 1. 27.] apud *Photium* p. 154. Cf. *Philes* 116. *Philostratus* in Vita Apollonii III. 1. in Hyphaside nasci tradit θηρίον ὅμοιον σκώληκι λευκῷ, de quo eadem fere narrat. Eandem fabulam ex *Ctesia* repetitam posuit *Plinius* IX. Sect. 17. quorum locorum varietatem persequitur *Gesner* in Historia Aquatil. p. 1228. *Schneid.*

m) Ita recte editio Gesneri cum Genevensi. Gronovius vitiose edidit εὑρεθείη. *Schneid.*

τράγωνοι δὲ ἄμφω, [n]) πυγόνος τὸ μῆκος· τοσοῦτον δὴ ἄρα τῶν ὀδόντων αὐτοῖς τὸ κράτος ἐστὶν, [o]) ὥστε πᾶν ὅ, τι ἂν ὑπ᾽ αὐτοῖς λάβωσι, συντρίβουσι ῥᾶστα, ἐάν τε λίθος ᾖ, ἐάν τε ἥμερον ζῶον ἢ ἄγριον. Καὶ μεθ᾽ ἡμέραν μὲν κάτω καὶ ἐν βυθῷ τοῦ ποταμοῦ διατρίβουσι, τῷ πηλῷ καὶ τῇ ἰλύϊ φιληδοῦντες, καὶ ἐντεῦθεν οὐκ εἰσὶν ἔκδηλοι· νύκτωρ δὲ προΐασιν ἐς τὴν γῆν, καὶ ὅτῳ ἂν περιτύχωσιν, ἢ ἵππῳ, ἢ βοΐ, ἢ ὄνῳ, συντρίβουσιν αὐτὸν, εἶτα σύρουσιν εἰς τὰ ἑαυτῶν ἤθη, καὶ ἐσθίουσιν ἐν τῷ ποταμῷ, καὶ πάντα [p]) βρύκουσι τὰ μέλη, πλὴν τῆς τοῦ ζώου κοιλίας. Εἰ δὲ αὐτοὺς καὶ ἐν ἡμέρᾳ πιέζοι λιμὸς, εἴτε κάμηλος πίνοι ἐπὶ τῆς ὄχθης, εἴτε βοῦς, ὑπανερπύσαντες, καὶ

biti fere longitudinem habent; tam validi, ut lapidem, vel quodcunque animal iis corripuerit, sive cicur sive ferum, facillime conterat. Interdiu ima in sede fluminis versatur, coeno gaudens et latitans; noctu vero ad terram procedit, et in quodcunque inciderit, vel equum, vel bovem, vel asinum, conficit, atque in suas sedes trahit, et in flumen abstrusus membra omnia, excepto ventre, exedit. De die etiam si fame premitur, sive camelus sive bos in ripa

n) *Suidas* in hac voce cum Mediceo addunt δέ. *Schneid.*

o) Ita h. l. ex Mediceo constituit Gronovius. Vulgo legebatur τοσοῦτον δὲ ἄρα — ἐστι· πᾶν ὅτι ὑπ᾽ αὐτοῖς λάβουσι, συντρίβουσι. ubi *Gesnerus* κατεσθίουσι emendabat. δὴ pro δὲ an necessarium sit, nescio. Supra IV. 52. in simili loco τοσαύτη δὲ ἄρα ἡ ἰσχὺς legitur sine ulla scripturae varietate. Ex eodem Codice verba ἐάν τε λίθος ᾖ accesserunt. *Schneid.*

p) Ita scripsi pro vulgato βρυκῶσι. Ita IV. 34. μέλη βρύκων ἂν καταπίοι. *Schneid.* Ita etiam Larcher. p. 375. vertens: *ils en mangent tous les membres.*

λαβόμενοι ἄκρων τῶν χειλέων μάλα εὐλαβῶς, ὁρμῇ βιαιοτάτῃ καὶ ἕλξει ἐγκρατεῖ ἐς τὸ ὕδωρ ἄγουσι, καὶ δεῖπνον ἴσχουσι. Δορὰ δὲ ἕκαστον περιαμπέχει τὸ πάχος καὶ δύο δακτύλων. Ἄγρα δὲ ἡ κατ' αὐτῶν καὶ θήρα τρόπον τόνδε τετέχνασται. Ἄγκιστρον παχὺ καὶ ἰσχυρὸν ἁλύσει σιδηρᾷ προσηρτημένον καθιᾶσι, προσδήσαντες αὐτῷ λευκολίνου πλατέος ὅπλον, ἐρίῳ κατειλήσαντες καὶ τὸ ἄγκιστρον καὶ τὸ ὅπλον, ἵνα μὴ διατράγῃ ὁ σκώληξ αὐτά, q) ἀναπήξαντες δὲ ἐς τὸ ἄγκιστρον ἄρνα ἢ ἔριφον, εἶτα μέντοι εἰς τὸ τοῦ ποταμοῦ ὕδωρ μεθιᾶσιν. Ἔχονται δὲ ἄνθρωποι τοῦ ὅπλου καὶ τριάκοντα, καὶ ἕκαστος ἀκόντιόν τε ἐνηγκύληται, καὶ μάχαιραν παρήρτηται· καὶ παράκειται ξύλα εὔτρεπῆ, παίειν εἰ δέοι, κρανείας δέ ἐστι ταῦτα, ἰσχυρὰ ἄγαν· εἶτα περισχεθέντα τῷ ἀγκίστρῳ, καὶ τὸ δέλεαρ καταπιόντα, τὸν σκώληκα ἕλκουσι· θηραθέντα

bibit, clam subrepens violentissimo impetu summa labra mordicus comprehendit, et robusto tractu in aquam abreptum edit. Eius pellis duorum digitorum crassitudine est. Eiusmodi autem machinatione capitur: Hamum robustum ad ferream catenam alligant, adiuncto etiam fune ex albo latoque lino; lanis autem et hamum et funem involvunt, ne a verme praemordeatur; tum agnum aut hoedum ad illecebram hamo affigunt, deinde in fluvium demittunt. Triginta viri, singuli cum iaculo amentato, et ense accincti, ad funem adstant; adsunt et e corno sudes bene robustae, si percutere sit necesse; deinde cum illecebras devoravit, hamo captum trahunt, et abstractum inter-

q) Sic recte Mediceus pro ἀναπλέξαντες, et cum Aug. deinceps ἐνηγκύληται pro ἐνηγκύλωται. Pro κρεμῶσι Cod. Aug. κρημνῶσι. *Schneid.*

δὲ ἀποκτείνουσι, καὶ πρὸς τὴν εἵλην κρεμῶσι τριάκοντα ἡμερῶν, λείβεται δὲ ἐξ αὐτοῦ ἔλαιον παχὺ εἰς ἀγγεῖα κεράμου. Ἀφίησι δὲ ἕκαστον ζῶον εἰς r) κοτύλας δέκα· τοῦτο δὴ τὸ ἔλαιον βασιλεῖ τῶν Ἰνδῶν κομίζουσι, σημεῖα ἐπιβάλλοντες· ἔχειν γὰρ αὐτοῦ ἄλλον οὐδ' ὅσον ῥανίδα ἐφεῖται. Ἀχρεῖον δέ ἐστι τὸ λοιπὸν τοῦ ζώου σκῆνος. Ἔχει δὲ ἄρα τὸ ἔλαιον ἰσχὺν ἐκείνην, ὅντινα ἂν ξύλων σωρὸν καταπρῆσαί τε καὶ εἰς ἀνθρακιὰν στορέσαι θελήσεις, κοτύλην ἐπιχέας τοῦδε, ἐξάψεις, μὴ πρότερον ἐπιχέας πυρὸς σπέρμα· εἰ δὲ καταπρῆσαι ἄνθρωπον, ἢ ζῶον, σὺ μὲν ἐπιχεῖς, τὸ δὲ παραχρῆμα ἐνεπρήσθη. Τούτῳ τοί φασι τὸν s) Ἰνδῶν βασιλέα καὶ τὰς πόλεις αἱρεῖν, τὰς εἰς ἔχθραν προσελθούσας οἱ, καὶ μήτε κριοὺς, μήτε χελώ-

ficiunt, et triginta dies appensum ad solem sinunt, atque ex eo in fictilia vasa crassum oleum stillat. Singuli vermes quinque olei sextarios reddunt, quod quidem ipsum regi Indorum apportant, vasis obsignatis; neque enim alii cuiquam vel guttam illius possidere licet. Corpus reliquum inutile. Huius ea est vis olei, ut sine ullo igne eius infusa hemina quemcunque lignorum acervum comburat; ac si vel hominem velis vel aliud animal exurere, primum ut hoc infuderis, funditus statim deflagraverit. Eodem ipso Indorum regem aiunt capere hostium urbes, neque arietes, testudines, aliaque bellica

r) *Ctesias* [Indic. c. 11.] Ἀττικὰς addit. Quod vero oleum exstillans vasibus fictilibus excipi ait *Aelianus*, in eo contra dicit *Philostratus* l. c. καὶ στέγει αὐτὸ πλὴν ὑελοῦ οὐδέν. Tale oleum, quod vasa lignea et fictilia penetrat, hodie ex genere quodam piscium cartilagineorum paratur. *Schneid.*

s) Ita Mediceus cum *Ctesia* l. c. Vulgo Περσῶν. *Paw* ad *Philen* Πρασίων emendabat. *Schneid.*

ναε, μήτε τὰς ἄλλας [t]) ἑλεπόλεις ἀναμένειν, ἐπεὶ κατάπιμπρὰς ᾔρηκεν· ἀγγεῖα γὰρ κεραμεᾶ, ὅσον κοτύλην ἕκαστον χωροῦντα, ἐμπλήσας [u]) αὐτοῦ, καὶ ἀποφράξας, ἄνωθεν εἰς τὰς πύλας σφενδονᾷ· ὅταν τε τύχῃ θυρίδων, τὰ μὲν ἀγγεῖα προσαράττεται καὶ ἀπεῤῥάγη, καὶ τὸ ἔλαιον κατώλισθε, καὶ τῶν θυρῶν πῦρ κατεχύθη, καὶ ἄσβεστόν ἐστι, καὶ ὅπλα δὲ καίει καὶ ἀνθρώπους μαχομένους, καὶ ἄπληστόν ἐστι τὴν ἰσχύν. Κοιμίζεται δὲ καὶ ἀφανίζεται πόλλῳ [v]) φορυτῷ καταχυθέντι. Λέγει ὁ Κνίδιος Κτησίας ταῦτα.

XXXVIII. Παρὰ τῷ Ἀντιγόνῳ, ἱστορ. παραδ. συναγ. ἱστορ. ρξε΄.

Περὶ δὲ λιμνῶν Κτησίαν μὲν ἱστορεῖν [w]) λέ-

tormenta ad eas capiendas opus esse; nam cum fictilia vasa unius heminae capacia eo impleta, et obstructa, in portas iaculatur, vasa quidem ad portas allisa rumpuntur; at oleum delapsum ignem circumfundit, ut restingui non possit, et flamma insaturabilis comburit homines pugnantes pariter cum armis. Restinguitur autem multa inutili congerie, qualis per terram et vicos converritur, in eum iniecta. Haec Ctesias Cnidius narrat.

XXXVIII. Apud Antigonum mirabil. narrat. cong. hist. CLXV.

De paludibus [lacubus] Ctesiam narrare,

---

t) Videtur omnes bellicas machinas intelligere. De singulari aliqua machina hoc nomine laudat Gronovius locum *Ammiani Marcellini* XXIII. 4. *Schneid.* cf. Brisson. de regn. Pers. III, XCIV. p. 777 sq.

u) Ita Codex alt. Gesneri et Mediceus pro *αὐτά*.

v) *Ctesias* l. c. πηλῷ πολλῷ τε καὶ παχεῖ.

w) Pro λέγεται scribendum esse λέγει, nempe *Callimachus*, admonuit Bentl. apud Beckman.

γεται, x) τῶν ἐν Ἰνδοῖς λιμνῶν, τὴν μὲν τὰ εἰς αὐτὴν ἀφιέμενα y) καταδέχεσθαι, καθάπερ τὴν ἐν Σικελίᾳ καὶ Μήδοις, πλὴν χρυσίον, καὶ σίδηρον, καὶ χαλκόν· καὶ ἄν τι ἐμπέσῃ πλάγιον, ὀρθὸν ἐκβάλλειν· ἰᾶσθαι δὲ τὴν καλουμένην λεύκην· τῇ δ' ἑτέρᾳ κατὰ τὰς ἰδιαζούσας ἡμέρας ἐπιπολάζειν ἔλαιον z).

XXXIX. Ἐκ τῶν Σωτίωνος τῶν σποράδην περὶ ποταμῶν καὶ κρηνῶν καὶ λιμνῶν παραδοξολογουμένων.

Κρήνη ἐν Ἰνδοῖς, ἣ τοὺς κολυμβῶντας ἐπὶ τὴν γῆν ἐκβάλλει ὡς ἀπ' ὀργάνου, ὡς ἱστορεῖ Κτησίας.

esse in India paludes, unam, quae iniecta omnia demittat [sustineat]: sicut et quae in Sicilia et Media, demto auro, aere et ferro. Et si quid obliquum incidat, rectum eiici [elicere]: mederi autem vitiligini albae; aliam, in qua statis diebus oleum supernatet.

XXXIX. E Sotione ex iis quae passim de fluviis, fontibus et lacubus mirabilia referuntur.

Fons est apud Indos, qui natantes in terram eiaculatur quasi ab instrumento: ut narrat Ctesias.

---

x) Forte id tradidit idem Callimachus Cyrenaeus, ni fallor, e cuius παραδόξων ἐκλογῇ et mox sequens fragmentum Antigonus decerpsit. *Gron.*

y) A. Schott. Notis ad Excerpt. Ind. c. 30. ubi haec quoque habes, emendat inde hic μὴ καταδ. *Gron.* cf. Holsten. ad Stephan. Byz. sub v. Τέως p. 321, b. qui mox εὐδιαζούσας ex Ctesia scribi iubet. De re v. quos laudavit Beckman.

z) Supra, puto, Excerpt. Ind. c. 11. *Gron.*

XL. Παρὰ τῷ Στράβωνι ἐν τῷ ιϛ'. γεωγραφ.

Κτησίαν δὲ τὸν Κνίδιον πηγὴν ἱστορεῖν ἐκδιδοῦσαν εἰς τὴν θάλατταν ἐρευθὲς, καὶ μιλτῶδες ὕδωρ [a].

XLI. Παρὰ τῷ Ἀντιγόνῳ ἱστορ. παραδ. ρξ'.

Κτησίαν δὲ (λέγει), τὴν ἐν Αἰθιοπίᾳ τὸ μὲν ὕδωρ ἔχειν ἐρυθρὸν, ὡσανεὶ κιννάβαρι· τοὺς δ' ἀπ' αὐτῆς πιόντας, παράφρονας γίγνεσθαι [b].

XLII. Πάλιν ἐκ τῶν Σωτίωνος.

Κτησίας δὲ ἐν Αἰθιοπίᾳ κρήνην ἱστορεῖ τῷ χρώματι κιννάβαρι παραπλησίαν· τοὺς δὲ πίνοντας ἀπ'

XL. Apud Strabonem lib. XVI. rerum geograph. [c. 4. V. 3. p. 402. ed. ster.]

Ctesiam vero Cnidium observasse, fontem quendam esse, qui aquam rubicundam, ac minio plenam in mare emittat.

XLI. Apud Antigonum mirabil. narrat. CLX.

Ctesiam scribere, in Aethiopia fontem aquam habere instar cinnabaris rubentem, quae pota vaecordes reddat.

XLII. Ex eiusdem Sotionis.

Ctesias narrat in Aethiopia fontem esse, colore cinnabari similem. bibentes vero ex eo

---

a) Ex Artemidoro de mari rubro tradit haec Strabo. *Gron.* cf. *Gosselin*, *Géographie des Anciens*, V. 2. p. 79. *Reland.* Dissert. de mari Rubro, inter Dissertt. Miscell. P. 1. Diss. II.

b) Forte pertinere ad c. 14. Indic. excerpt. coniectat ibi A. *Schottus.* Idem etiam Philonem tradere, *Aethiopicarum* rerum conditorem, addit Antigon. l. l.

αὐτῆς, παραλλάττειν τὴν διάνοιαν, ὥστε καὶ τὰ κρυφίως πεπραγμένα ὁμολογεῖν.

mente alienari, adeo ut quae clam perpetrarint eloquantur.

XLIII. Plinius lib. XXXI. c. 2. [5. V. 5. p. 91. ed. Bipont.]

Sed ibi in potando necessarius modus, ne lymphatos agat, quod in Aethiopia accidere his, qui c) e fonte rubro biberint, Ctesias scribit.

XLIV. Idem ibidem. [c. 18. V. 5. p. 94.]

Ctesias tradit, d) Siden vocari stagnum in Indis, in quo nihil innatet, omnia mergantur.

---

c) V. quos laudaverunt Harduin. V. 4. p. 779. et Beckman. l. l. p. 206 sq. Senec. Nat. Quaestt. 3, 20. Isidor. Origg. 13, 13. Ovid. Metam. 15, 319 sqq. [et 4, 285 sqq. ibique Gierig.]

d) Haud scio, an *Siden* permutatis literis Λ et Δ natum sit ex nomine fontis Σίλλα s. Σιλία. *Wesseling.* ad Diodor. 2, 37, fin. p. 151. annot. 95. Arrian. Indic. c. 6. Apud Antigon. etiam Hist. Mirab. c. 161. [v. intpp. ad Antigon. p. 206. ed. Beckman] leg. Σίλαν, una duntaxat adiuncta litera. *Idem.* Strab. 15, 1. V. 3. p. 277. ed. stereot. ex Megasthene tradit: ἐν δὲ τῇ ὀρεινῇ (Ἰνδίᾳ) Σιλίαν ποταμὸν εἶναι, ᾧ μηδὲν ἐπιπλεῖ, Δημόκριτον μὲν οὖν ἀπιστεῖν, — καὶ Ἀριστοτέλης δὲ ἀπιστεῖ κ. τ. λ. Antigon. l. l.: τὴν δὲ ἐν τοῖς Ἰνδικοῖς κρήνην Σίλαν (al. Σίδαν vel Σίλαν) οὐδέ γε κουφότατα τῶν βληθέντων ἐᾷν ἐπιπλεῖν, (ita ibi Ruhnken.) ἀλλὰ πάντα καθέλκειν· κ. τ. λ. Reland. de vet. ling. Ind. l. l. p. 228. a Persico v. Sid, quod *Lupum* significat, ducendum hoc v. suspicatur; nomen tali stagno convenientissimum esse, quod omnia *lupi* instar intra se rapiat et demergat.

XLV. Idem lib. VII. c. 2. [V. 2. p. 9.]

In multis autem montibus (Indiae) genus hominum capitibus caninis, ferarum pellibus velari, pro voce latratum edere, unguibus armatum venatu et aucupio vesci. Horum supra centum viginti millia [e]) fuisse [f]) prodente se Ctesias scribit; et in quadam gente Indiae, feminas semel in vita parere, genitosque confestim canescere. [g]) Item hominum genus, qui [h]) Monosceli vocarentur, singulis cruribus, mirae pernicitatis ad saltum: eosdemque [i]) Sciopodas vocari, quod in maiori aestu humi iacentes resupini, umbra se pedum protegant: non longe eos a Troglodytis abesse. Rursusque ab his occidentem versus, quosdam [k]) sine cervice, oculos in humeris habentes [l]).

e) Excerpt. Ind. c. 20. Augustin. de civ. 16, 8.

f) I. e. eo tempore, quo Ctesias haec scribebat.

g) Ibid. c. 31.

h) Al. *Monocoli*, ab unico crure, κῶλον; et sic plurimi codd. v. Harduin. V. 2. p. 111.

i) Al. *Sciapodas*, ut habent Tzetz. Suid. alii. V. infra Ctesiae fragmentum apud Harpocrationem.

k) Fuisse fortasse homines, qui brevibus collis et altis humeris instructi fuerint, suspicatus est Gesner. in Chrestom. Pliniana p. 102. ed. IV.

l) Cf. de his Weyrauch. l. l. p. 409 sq. In annotatione certe apponendus est locus *Solini* Polyhistoris, qui Plinium excerpsit (c. LII, 28. p. 183. ed. Grasser. a. 1605.): Apud *Ctesiam* legitur, quasdam feminas ibi semel parere, natosque canos illico fieri. Esse rursum gentem alteram, quae in iuventa cana sit, nigrescat in senectute, ultra aevi nostri terminos perennantem. Legimus monoscolos quoque ibi nasci singulis cruribus, et singulari pernicitate: qui ubi defendi se velint a

XLVI. Ibidem. [V. 2. p. 11.]

Ctesias gentem ex his, quae appellatur Pandore, in convallibus sitam, annos ducenos vivere, in iuventa candido capillo, qui in senectute nigrescat. m) Contra alios, quadragenos non excedere annos, iunctos Macrobiis, quorum feminae semel pariant: idque et Agatharchides tradit. Praeterea locustis eos ali, et esse pernices. [Mandorum nomen iis dedit Clitarchus, et Megasthenes trecentos eorum vicos annumerat. Feminas septimo aetatis anno parere, senectam quadragesimo anno accidere.]

XLVII. Idem lib. XXXVII. c. 2. [11, 1. V. 5. p. 401.]

Ctesias Indis flumen esse Hypobarum, quo vocabulo significetur, omnia n) in se ferre bona; fluere a septentrione in exortivum Oceanum iuxta montem sylvestrem arboribus electrum ferentibus. Arbores eas o) aphytacoras vocari, qua appellatione significetur praedulcis suavitas.

XLVIII. Λουκιανὸς ἐν τῷ α'. ἀληθοῦς ἱστορίας λόγῳ.

Κτησίας ὁ Κτησιόχου, ὁ Κνίδιος, συνέγρα-

XLVIII. Lucianus lib. I. verae historiae. [§. 3. V. 4. p. 220. ed. Bipont.]

Ctesias, Ctesiochi filius, Cnidius, conscripsit de Indorum regione, deque iis quae apud

---

calore, resupinati plantarum suarum magnitudine inumbrentur.

m) Excerpt. Ind. c. 31.

n) Vulg. vasa. v. ad Indic. Exc. c. 19.

o) Al. *siptachoras*.

ψι περὶ τῆς Ἰνδῶν χώρας, καὶ τῶν παρ' αὐτοῖς, ἃ μήτε αὐτὸς εἶδε, μήτε ἄλλου εἰπόντος p) ἤκουσεν.

XLIX. Στράβων ἐν τῷ α'. γεωγρ.

Θεόπομπος δὲ ἐξομολογεῖται φήσας, ὅτι καὶ μύθους ἐν ταῖς ἱστορίαις ἐρεῖ κρεῖττον, ἢ ὡς Ἡρόδοτος, καὶ Κτησίας, καὶ Ἑλλάνικος, καὶ οἱ τὰ Ἰνδικὰ q) συγγράψαντες.

L. Ἰωάννης ὁ Τζέτζης χιλ. ζ'. στίχ. χλη'.

Ὁ Σκύλαξ οὗτος γράφει δὲ καὶ ἕτερα μυρία,
Περί γε μονοφθάλμων τε, καὶ τῶν r) ἐνοτικτόντων,

illos sunt, ea quae nec ipse vidit, nec ex ullius sermone audivit.

XLIX. Strabo lib. I. geograph. [c. 2. p. 68. ed. stereot.]

Theopompus quidem diserte profitetur se in historia fabulas narraturum rectius quam fecerint Herodotus, Ctesias, Hellanicus, et Indicarum rerum scriptores.

L. Ioannes Tzetzes Chil. VII. v. 638.

Scylax iste (Caryandeus) scribit et alia innumera,
De Monophthalmis, atque Henotictontis,

---

p) Al. ἀληθεύοντος. v. Iens. ad Lucian. l. l. p. 545.

q) Ut Daimachus, Megasthenes, Onesicritus, Nearchus, alii. De Theopompo v. Fabric. Bibl. Gr. V. 2. p. 801 sqq. ed. Harles.

r) Monstra hominum monstrose in mendo cubant; atque in auribus debebant. emenda itaque metum ἐνωτοκοιτῶν (nisi ἐνωτοκοὶ τῶν rectius) et *Enotocoetis* in *versione*. Strabo l. XIII. ἐνωτοκοίτας δὲ ποδήρη τὰ

Καὶ ἐκτραπέλων ἄλλων δὲ μυρίων θεαμάτων.
Ταῦτά φησι δ' ὡς ἀληθῆ, μηδὲ τῶν ἐψευσμένων.
Ἐγὼ τῇ ἀπειρίᾳ δὲ, ταῦτα ψευδῆ νομίζω.
Ὅτι δ' εἰσὶ τῶν ἀληθῶν, ἄλλοι φασὶ μύριοι,
Τοιαῦτα, καὶ καινότερα, θεάσασθαι ἐν βίῳ.
Κτησίας, καὶ Ἰάμβουλος, Ἡσίγονος, Ῥηγῖνος κ. τ. λ.

LI. [Παρὰ τῷ Αἰνείᾳ Γαζαίῳ, ἐν Θεοφράστῳ s).

Ταύτης τῆς ἀλαζονείας ὕστερον Ἀπολλώνιος ὁ Καππαδόκης ἐραστὴς γενόμενος πρὸς τοὺς Ἕλληνας ἐμυθολόγει περὶ τῶν ἐν Ἰνδοῖς t) σοφῶν, ὡς ἴσασιν οἵ τινές ποτε γεγόνασιν, εἰς μάρτυρας ἔξω τῆς οἰκου-

Et facetis aliis quoque compluribus spectris.
Haec refert autem ut vera neque ut falsa.
Ego autem per inexperientiam haec falsa opinor.
Quod autem sint vera, alii dicunt innumeri,
Talia, atque absurdiora spectari in vita:
Ctesias, et Iambulus, Hesygonus, Rheginus etc.

LI. [Apud Aenean Gazaeum in Theophrasto, sive de immortal. Dialogo p. 23. ed. Barth. Interpr. Casp. Barthio.

Paris impudentiae amator Apollonius ille Cappadox de Indis sapientibus Graeciae praedicabat, et hos meminisse, qui vixerint ante, ad testes nimirum ex alio petitos orbe confu-

---

ὦτα ἔχοντας, ὡς ἐγκαθεύδειν. κ. τ. λ. ubi statim et μονομμάτους subiicit. *Gron.*

s) Fragmentum hoc adhuc latine tantum ex Ambrosii, quam statim vides, interpretatione lectum est.

t) Cf. Philostrat. 3, 6. 7.

μένης καταφεύγων· ἀλλ' ὁμῶς ἐλέγχεται. Οὔτε γὰρ Κτησίας, πολλὰ καὶ μυθώδη περὶ τῶν Ἰνδῶν συντιθείς, οὐδαμοῦ τοῦτο μυθολογεῖ· οὔτε Ἀῤῥιανὸς ἐπὶ τὸ ἀληθέστερον μᾶλλον ἢ μυθωδέστερον συγγράφων τοῦ δόγματος ἐμνήσθη· καί τοι τὴν τῶν Βραχμάνων πρὸς Ἀλέξανδρον συνουσίαν ἐκδιδάσκων.]

giens: sed quî sic quoque mendacii convincatur. Neque enim vel Ctesias, multa et fabulosa super Indorum rebus scribens, huius commenti meminit; neque Arrianus, veritatis prae fabulis scriptor observantissimus, dogma hoc celebrat, licet cum Alexandro Brachmanum congressum notaverit.]

LII. Aeneas Platonicus in Theophrasto, [s. de Immortalit. animi Dialog.] interprete Ambrosio Camalduensi.

Huius vanitatis imitator Apollonius ille Cappadox postea fuit, dum de his, qui apud rudes sapientes erant, fabellas huiusmodi texeret, Graecisque referret, quod illi scilicet nossent, quinam aliquando fuissent. Bene sane naviter ad eos testes confugit, qui extra orbem sunt. Sic tamen et ipse mendax convincitur. Nam neque Ctesias, qui de Indis plurima ac fabulosa conscripsit, usquam has fabulas intexit, neque Arrianus, qui Alexandri historiam verius quam fabulosius scribit, ullam huius dogmatis mentionem facit, cum Brachmanum et Alexandri congressionem diligenter exsequatur u).

u) Haec descripta ex Aenea accepimus a viro nob. et cl. M. Goldasto. *Gron.*

LIII. *Gellius* lib. IX. Noct. Attic. c. 4. [p. 432. ed. Gronov.]

Quum e Graecia in Italiam rediremus, et Brundusium iremus, egressique e navi in terram in portu illo incluto spatiaremur, quem Q. Ennius remotiore paulum, sed admodum scito vocabulo praepetem appellavit; fasces librorum venalium expositos vidimus. Atque ego avide statim pergo ad libros. Erant autem isti omnes libri Graeci miraculorum fabularumque pleni; res inauditae, incredulae; scriptores veteres non parvae auctoritatis, v) Aristeas Proconnesius et Isigonus Nicaeensis et Ctesias et Onesicritus et Polystephanus et Hegesias. Ipsa autem volumina ex diutino situ squallebant, et habitu adspectuque taetro erant. Accessi tamen, percunctatusque pretium sum: et, adductus mira atque insperata vilitate, libros plurimos aere pauco emo, eosque omnes duabus proximis noctibus cursim transeo: atque in legendo carpsi exinde quaedam et notavi mirabilia et scriptoribus fere nostris intentata; eaque his commentariis adspersi: ut, qui eos lectitabit, is ne rudis omnino et ἀνήκοος (auditus expers) inter istiusmodi rerum auditiones reperiatur.

[Iam Gellius nonnulla de Scythis tradit, Arimaspis, Sauromatis, aliis, quae plurima Plinius etiam dedit in Hist. Nat. Ad Ctesiae Indica spectare videntur, quae iam ex Gellio subiiciuntur:] Item esse in montibus terrae Indiae homines caninis capitibus et latrantibus; eosque vesci avium et ferarum venatibus: atque esse item alia apud ultimas orientis terras mi-

---

v) De his scriptoribus v. quaedam apud Gronovium, plura passim in Fabricii Bibl. Graec. ed. Harles.

racula homines, qui w) monocoli appellantur, singulis cruribus saltuatim currentes, vivacissimae pernicitatis: quosdam etiam esse nullis cervicibus, oculos in humeris habentes. Iam vero egreditur omnem modum admirationis, quod iidem illi scriptores gentem esse aiunt, apud extrema Indiae, corporibus hirtis et avium ritu plumantibus, nullo cibatu vescentem, sed x) spiritu florum naribus hausto victitantem: Pygmaeos quoque haud longe ab his nasci; quorum qui longissimi sint, non longiores esse quam pedes duo et quadrantem. Haec atque alia istiusmodi plura legimus. Sed, quum ea scriberemus, tenuit nos non idoneae scripturae taedium nihil ad ornandum iuvandumque usum vitae pertinentis.

LIV. [*Servius Honoratus* ad Virgilii Aeneida I. v. 653.

Acantho, i. e. flexibili virgulto, in cuius imitationem arte vestis ornatur et conficitur. Varro ita refert: C t e s i a s ait in India esse arbores, quae lanam ferant y)].

---

w) Alii aliter. v. ap. Gronov. p. 435. Monocoli habent etiam antiqui Mss. Plinii. v. Turneb. Advers. 24, 42. Monosceli sermo Graecus non patitur, quippe qui μονοσκελεῖς efflagitat.

x) Hunc spiritum florum, naribus haustum, *Tabacci* usum indicare suspicatus est Weyrauch. l. l. p. 411 sqq.

y) Fragmentum in Ctesiae editionibus adhuc non comparuit, nec video inter Varronis fragmenta, quod ex eo Servius sumsit.

EXCURSUS
AD CTESIAE INDICA.

Quae in Ctesiae fragmentis ad Indicum sermonem spectantia servata sunt, ea ex Persica lingua quodammodo explicari posse intellexit iam Relandus, qui eorum explicandorum periculum fecit. (V. Reland. Dissertatt. Miscell. P. I. Diss. VI.) Relandi explicationes quum non omni ex parte satisfacere viderentur, verba, quo ordine in Ctesiae Excerptis Indicis leguntur, denuo explicuit Tychsenius, V. Celeber. Eques etc. (V. Epheridd. literr. Gottingg. a. 1796. p. 1597 sq. Heeren. Ideen, V. I. P. I. Additam. II.)

1. Ctesias (Indic. §. 2.) de lapide Pantarba, nulla adiuncta verbi translatione retulit. Ex descriptione, quale verbum Persicum intelligendum sit, non probabiliter extrices. Pendar (پندار) significat firmum, stabile. Si litera ς genitivum graecum indicat, de Pa (پاي) aqua fluente cogites licet; itaque significet: Firmus in aqua profluente; sive fortasse (پند در پاي) bend der pa, coniunctio in aqua; quae tamen explicatio V. D.

artificiosior visa est, quam ut ipsi satisfaceret; Relandus vocabulum neglexit.

2. Psittaci, (*βίτταχος*, §. 3.) nomen Relandus (de Ophir. p. 184.) confert cum v. Persico (تدك) Tedęk, quod nunc Psittacum indicat; inde *τέδταχός*, *τίδαχος*, *σίταχος*, postremo *ψίτταχος* ortum esse; Ctesiam legisse (بدك) *βίτταχος*.

3. Martichora (Ind. §. 6 sq.) prorsus ex sermone Persico explicari potest. *Μαρτιχόραν* graece dici *ἀνθρωποφάγον* dicit, quod omnino est Persicum مردِ خور, a مرد, Mard, homo et خوردن chorden, edere, consumere. Chor, is qui edit, est forma contracta Participii Chordeh, quae adhuc exstat. Audacem bellatorem Persae Merdem chor anthropophagum vocant. Merdem ea est forma, quae nunc in usu est, quia mard, merd sensu nobiliori de heroibus, militibus dicitur. — In hac comparatione *α* exitus est graecus. Sin ad v. Persicum ipsum pertinet, Participium (مردخورا) Mardichora, conferre licet; quod Relandus (p. 223.) fecit.

4. *Γρύψ* (§. 12.) facile ex Pers. derivari potest. کرفتن Geriften est contingere, (greiffen.) Exitum si omiseris, remanet کرف, Gerif; quod et sono et significatione est *γρύψ*, Greif. Nunc Gryps Persica lingua est Simurg (triginta aves) s. Sirenk, (triginta colores) i. e. magnus, varius, (diversicolor); quae tamen verba epitheta sunt.

5. Avis *δίκαιρος* significat *δίκαιος*, iustus (§. 17.) Di (دی) est bonum, (das Gute, das gute Prinzip) et (کار) kar, a kerden, (کردن) faciens; hinc fit: beneficus. Nomen fortasse inde ortum est, quod haec avis excrementa mortifera terra ingesta occultare dicitur. Relandus (p. 221.) v. Indicum esse recte fortasse putabat. Persicum Dilmek (دیلمک) nimis recedit, et araneam venenosam significat.

6. *Πάρηβος* arbor, (apud Apollonium *πάρυβος*,) conferri potest cum bar, بار pondus, onus et آور aver, ferens, trahens ab averden (آوردن). Bar aver igitur foret: onus trahens. Caeterum sonus differt, nec vis vocabuli *πάρηβος* indicata est. Relandus hoc v. neglexit.

7. Fluvius est *ὕπαρχος*, i. e. *φέρων πάντα τὰ ἀγαθὰ*, omnia bona ferens. (§. 19.) Compara آور, aver, ferens, ducens ab آوردن et خوش chusch, bonus; itaque aver chusch, bonum ferens. Proprie *ἄβαρχος* s. *ὕβαρχος* dicendum erat, si vox illa Persica exprimenda erat. Sed a Graecis externos sonos, quos raro vere excipiunt, saepe ex Graeca derivatione, s. similitudine exprimi constat, ut *ἱεροσόλυμα* pro: Jerusalem, *ἱεράμαξ* pro Jarmuch dicunt. — Conferre etiam possis: برخوش, berchusch, bonus, ita ut *υ* anacrusis (ut hoc v. utar) (ein Vorschlag) sit; sed *φέρων* hoc modo non expressum est. Relandus (p. 46.) comparat (او برخ) Av perch ab Av, aqua, et perch, utilitas, commodum; igitur: aqua utilissima.

8. Σιπταχόρα (§. 19.) significat γλυκὺ, ἡδὺ, dulce, quod videtur esse (شيفته خور) Schifteh-chor, i. e. iucundum esse, quod significationi, quae indicata est, prorsus convenit. Schifteh. (a شيفتن amore captum esse) suo sensu est: amore captus; dein is cuius amore capi potes, amabilis. Hinc Schifteh-renk (شيفته رنك) est prunum Armeniacum, proprie dulcis, gratus colore. خور seu خوردن Chor, Chord est esus, victus, cibus. Relandus alteram lectionem σιπαχόρα secutus verbum ducit a صفا Sapha, gratum, delectabile et خوردن Chourden, edere. Sed Sapha arabicae est originis; atque in Ctesia sermonem arabicum in auxilium vocare non licet. Lectionem σιπταχόρα corrupta apud Plinium lectio aphytacoras firmat.

9. Cynocephali, Καλύστριοι, κυνοκέφαλοι. (§. 20.) Si ponere liceat, sonum Indicae vocis non accuratissime expressum, et translationem graecam non ad literas factam esse, conferre possis كلك, Keluc, Kelec, lupus, et سر, Ser, caput; hinc fit كلكسر, Keluc ser, lupinum caput; quod graece proprie Καλυκσίριος et plurali numero Καλυκσίριοι dicendum erat; at celeriter voce prolatum a Graeco homine καλικσρ audiri potuit, unde Καλύστριοι orti sunt. Sono propius est v. كالوسترين, Kalusterin, a Kalūs, stupidus, igitur: stupidissimi. Quamquam vero hoc nomen descriptioni Cynocephalorum non male convenit, a translatione tamen Ctesiae nimis recedit. — Relandus (p. 213.)

comparat (كلّه شكاري) Calla Schicâri, caput caninum; Ctesiam *καλίσκαροι* scripsisse, unde scribae *κὰλύστριοι* fecerint; ipse tamen dubitat, et شكاري suo sensu esse canem venaticum (a شكردن Schekerden) recte observat; accedit quod كلّه verticem potius quam caput significat.

10. Monoceros. (§. 25.) Si quidem monoceros, cervi s. equi similis, quod nunc credunt, exstat, in Africa reperiatur necesse est, quod inde a Barthema usque ad Barowium omnes testantur. Animal vero, quod ex mente Persarum a Ctesia describitur et in ruinis urbis Tschilminar reperitur, ex Rhinocerote Asiatico originem trahere videtur. Huc quadrant 1) quae a Ctesia describuntur robur et ferocitas; (§. 26. cf. Bruce, V. 5. p. 11. translat. german.) 2) quod initio lente progreditur, paullatim celerius; (§. 25. cf. Bruce p. 105.) 3) quod carne eius vesci non licet. (§. 26.) Cervina s. equina caro amara esse nequit, quod Ctesias dicit. (§. 26.) 4) Cornu, veneno resistens inprimis rhinocerotem designat. Idem de rhinocerotis cornu in Asia credunt, atque vasa bibendi inde conficiunt. Quod de colore cornu tradit Ctesias, in cornu rhinocerotis etiam quadrat; (cf. Bruce p. 100.) Ctesiam cornu vasi bibendi inserviens, in quo arte atque deleto exteriore tegumento coloris varietas exstitit, describere, verisimile est; quod Manuelis Philes loco, (de propriet. animal. c. 37.) confirmatur; qui locus de Onagro Indico agit eiusque cornu, et quem ex Ctesia haustum

esse, est manifestum. Quaerit scriptor ex rege Indico, quale poculum ipsius sit: *Τί δή ποτ' ἐστὶν ὁ κρατὴρ ἐξ οὗ πίνεις; (καὶ γὰρ διαυγὴς καὶ προμήκης εὑρέθη, καὶ τρεῖς ἔχει ζωστῆρας ὡς λίθου φλέβας) λευκόν τε μέλανά τε καὶ τὸ χρῶμα πορφυροῦν.* Respondet rex: esse cornu onagri. Asini forma et equi magnitudo, quam Ctesias monoceroti tribuit, rhinoceroti etiam tribuitur. In ruinis urbis Tschilminar procerior et equo similior effictus est, quod quidem artificis arbitrio factum videtur, in quo fidem non exspectes. — Praeterea rhinocerota etiam, sicut Ctesias de asino suo tradit, felle satis magno instructum esse, scriptorem docuit Blumenbachius, V. Cl. Ctesias propterea rem istam narravit, quod monocerota in Solidungulorum classem refert, quae felle carent. Quod de astragalis dicit Ctesias, in rhinocerota etiam quadrat, qui quidem astragalis (Knöchelbeine) instructus est. Ceterum solidungula, sicut bisulca, astragalo non carent; atque rhinocerotis astragalus nulla re insignis est. Ctesias fortasse os pictum vidit, cuius ruborem ei natura inesse putavit. Haec ossa in usum quendam conquisita, et arte, sicut cornu, eorum pretium auctum esse videtur.

Sed color in utroque animali, monocerote et rhinocerote, diversus est; sed colores in Ctesia noli urgere; ex pictura fortasse colores animalium mythicorum tradidit. Ungulà vero etiam crassa et cornu in fronte caret rhinoceros; sed Persis ex narrationibus animal illud cognitum erat, unde factum est, ut ista aliaque fingerentur ab ipsis Arabibus et Marco *Polo* (lib. III, 15.)

Quae hactenus disputata sunt, Indico, vel potius Persico, nomine, quod servavit Aelianus, (de Nat. Anim. XVI, 20.) confirmantur. *Λέγεται δὲ καὶ*, inquit, *ζῶον ἐν τούτοις* (*Ἰνδοῖς*) *εἶναι μονόκερων, καὶ ἀπ᾽ αὐτῶν ὀνομάζεσθαι καρτάζωνον.* Rhinocerota Indicum innui ex iis quae sequuntur apparet. Bochartus (Hieroz. I. p. 934.)

καρκάζωνον legi vult, ut conveniat cum: كركدن, كركندن Kerkeddan, Kerkendan; propior sit forma كركدان quam non adducit. Sed quum vox ista bis legitur, mutatio audacior esse videtur, et exitus دن, دان Den, Dan a *ζωνος* nimis recedit, quum د litera τ a Graecis exprimi soleat. Quid si *καρτάζωνος* ex كرك Kerk, quod est nomen vetus Persicum rhinocerotis, et ex تازان (Tazân) currens, velox, irruens compositum fingamus? Tazan (a longum in Persico sermone interdum ut *ω* sonat) est participium verbi taziden تازيدن currere, invadere; esset igitur rhinoceros, s. fera velox, quod nomen optime animali convenit. In ruinis quas supra dixi, in introitu domus regiae, robur et celeritatem, ut martichora sapientiam et fortitudinem indicare videtur *).

Alati monocerotis nomen incommodum videtur. (Niebuhr. T. XXV. cf. etiam De Bruyn.

---

*) Propria significatio v. Kerk non amplius exstat; significat etiam caprae genus, rubicundis capillis; aquilae genus, avem magnam, quae elephantem tollit, (Ruch fabulosum) hylactorem; fortasse omnino belluam, feram.

T. 158.) Ubique animal istud capite leonino et forma gryphis differt a monocerote; singulare est monstrum, cui artifex caput leonis, cornu monocerotis et corpus gryphis tribuit; gryphem capite leonino instructum voces licet.

11. *Κάρπιον*; (§. 28.) *μυροφόδα*, arbor. Vox ex کر Kàr, faciens, et بوی bui, odor suavis composita videtur. Karbui suave olens, graecam vocem, *μυροφόδα*, sensum si spectas, prorsus exprimit. Kar, particip. v. Kerden, multa efficit composita verba, et nonnumquam verbo praemittitur, plurimum postponitur. Sic Kar sâz کرساز faciens concordiam. Bui kerden کردن بوی de odoribus nunc etiam usum habet. — Relandus (p. 215.) cinnamomum, قرفه Kyrpha, comparat. In insula Ceylon eam arborem vocari Koredhu, unde Kirfa et Karpion factum sit. Sed Kirfa proprie arabicum est. Paullinus a S. Bartolomaeo (in Dissert. de antiquitate et affinitate linguae Zendicae, Samscredanicae et Germanicae, p. 49.) in lingua Samscred. cinnamomum vocari Caruva dicit, corticem Caruvatoli; illud simile est voci Karpion, et idem fortasse verbum est; sed significatio non constat.

12. *Βαλλάδη*, (§. 30.) graece *ὠφελίμη*, utilis, salutaris; fons, s. puteus. Persicum est Velad, s. Velà, ولاد s. ولا i. e. sublime, forte, potens, olim fortasse excellens. Secundum Castellum enim de praecipuo sericae vestis genere usum habet. — Relandus (p. 211.) confert بلاد laudatus; quod utile enim, idem *laude* dignum esse. Secundum Paullinum,

ballam lingua Samscred. est aqua; et Nallada, bonus; quod Indicum foret, sed contractum.

13. Quae §. 32. ex cod. Bavar. leguntur, Ctesiae esse non videntur; sermo est de Aethiopico animali κροκόττας, Graece κυνόλυκος; verbum autem non Aethiopicum est. Descriptio hyaenam indicat, quae Aethiopice Tekula vocatur. Persicum est كرك gurk, lupi nomen et kut كوت pedibus infirmus, quod in hyaenam quadrat, quae elargja العرجا pedibus infirma appellatur.

Ex comparationibus, quae huc usque institutae sunt, Ctesiae vv. Indica esse Persica vel certe Persicorum simillima, patet. Idem valet de iis, quae Hesychius protulit, quaeque explicuit Relandus; (quorum nonnulla indica sunt, ut ἀνάκαης, (avis indica), lingua Samscred. est avis; πάταλα, Samscred. pattála, emporium.) μάνι apud Indos fuit μέγα; Persic. mih, مه, magnus; Indic. mah, mahe; sonus igitur Persico propior est. Utrum Ctesias Persica vv. pro Indicis vulgavit, an pro Indicis habuit, quia Graeci et Romani, quod Relandus ponit, (p. 209. 211. 219.) linguas aliorum populorum, quas ignorabant, confundere solebant? Hoc de serioribus Graecis dici possit; at Ctesias Persicam et Indicam linguam non discernere non potuit; et cur decipere lectores voluerit non apparet. Hoc concedere licet, singula verba, quae non expressis verbis ut Indica proferuntur, esse Persica nomina rerum Indicarum; sed plura Indica esse dicuntur, quae tamen Persica

esse videntur, ut σιπταχόρα, κάρπιον. In Indiae parte septentrionali, quam Ctesias describit, Persicam dialectum exstitisse probabile est; huc fortasse pertinet, quod narratur, Bocharam et regiones ad Ochum sitas, ab Istachar s. Persepoli incolas accepisse; si quidem hoc ad tam prisca tempora referri potest. Verum Samscredana lingua, mater Dialectorum Indicarum, quae olim sine dubio in usu fuit eaque inprimis in India septentrionali, cum Persica maxime cognata est, quod probavit P. Paullinus. Temporis longinquitatem, populorum commigrationes aliasque res si respexeris, quae in linguas vim habent, similitudinem utriusque sermonis olim multo maiorem fuisse, credibile est.

Haec vero similitudo in comparandis verbis, ut supra factum est, offendere possit. At Persica lingua, quae nunc exstat, (Parsi) non magnopere mutata esse videtur, imo formam antiquam et verba quae dicuntur primitiva semper servavit. Multa quidem vv. arabica recepit, reliquis autem fere immutatis relictis. Hinc fit, ut Persica vv. ab Herodoto aliisque allata, in recenti lingua Persica plerumque agnosci possint, nisi tempore interierunt.

De vocabulis quidem, quae in Persicis excerptis et in fragmentis leguntur, haec mecum benignissime communicavit idem V. Celeberr. Tychsenius, Eques etc. Vocab. Ζωγάνης ex Persico sermone non est explicandum, quum de Babylonio quodam more sermo est. Ζωγαν (exitus ης est Graecus) Chaldaic. זְגָן, quod est:

Antistes, praefectus, esse videtur. — Hinc etiam derivandum sit *Σακέα*, a שקה, potavit; comessatio: שקיא. —

Πισάγας, *ὁ λεπρὸς*, quod voluit iam Relandus, a Pîs, پیس, leprosus, ducendum esse videtur. (V. Reland. Dissertt. Miscell. P. II. p. 220. et p. 152.) At sic *αγας* non explicatur. An fortasse est آگاه, agah, i. e. notitia, nuntius, cura, attentio, providentia? Fortasse conspecto leproso hoc acclamabatur: Leprosus! cave! quod Ctesias pro uno v. habuisse videtur. Paullinus (l. l. p. 49.) dicit: Viszam lingua Samscred. est venenum, et Viszaga, homo leprosus, veneno infectus. An hoc credere licet? Utrum Hindus revera lepram pro veneno habent, an haec est tantum opinio Paullini? —

Ἀζαβαρίτης vox est obscura; si quidem *ιτης* exitus est, eam compositam dicere liceat ex آزار وار (azar war) ubi r litera prioris verbi pronunciatione elisa est. Azar significat iniuriam, molestiam, importunitatem; Var est habens, aliqua re praeditus; hinc importunitatem habens, molestus, importunus, propterea quod nuntii munere functus (*εἰσάγγελος*; v. Hesych.) regi saepe molestus erat. Vocabulum autem Aza aliud esse potest, nunc obscurum, quod nuntium vel simile quid significabat.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΚΤΗΣΙΟΥ

ΑΛΛΑ ΤΙΝΑ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΑ, ΩΝ ΜΝΗΜΗΝ ΠΟΙΟΥΝΤΑΙ.

ΠΕΡΙΟΔΟΙ.

I. Παρὰ τῷ σχολιαστῇ τοῦ Ἀπολλωνίου εἰς τὸ β'. τῶν Ἀργοναυτ.

Μέμνηται αὐτοῦ [ἱεροῦ ὄρους] καὶ Κτησίας ἐν τῷ α'. [a]) περιόδων.

Eiusdem CTESIAE ALIA quaedam SCRIPTA, quorum fit mentio.

PERIODI.

I. Apud Scholiasten Apollonii in lib. II. Argonaut. [v. 1015. V. 2. p. 202. et 517. ed. Schaef.]

Meminit eius [montis Sacri] et Ctesias libro primo periodon.

a) Περὶ ὀρῶν legendum esse censuit Meursius. v. *supr.* quae ex Fabric. bibl. Gr. excerpta sunt.

II. Καὶ ἐν τοῖς πρόσθεν ὁ αὐτός.

Ὅτι δὲ τὰ Ἀμάραντα ὄρη ἐστὶ Κόλχων, ἱστορεῖ Κτησίας ἐν β' b).

ΠΕΡΙΠΛΟΙ, ἢ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ ΑΣΙΑΣ.

III. Παρὰ τῷ Στεφάνῳ ἐν ἐθνικοῖς.

Σίγυνος, πόλις Αἰγυπτίων, ὡς Κτησίας ἐν πρώτῳ περίπλων.

II. Item in antecedentibus [v. 401. V. 2. p. 160. et 484.]

Quod vero Amaranta montes sint Colchorum, exponit Ctesias in libro II.

PERIPLI, vel PERIPLUS ASIAE.

III. Apud Stephanum in Ethnicis.

Sigynus, urbs Aegyptiorum, ut Ctesias primo periplon [circumnavigationum] libro.

b) Non additur ex περιόδοις: basa in illis scholiis: inde tamen, unde et alterum, depromtum, suspicor *Gron*. V. de his montibus Ritter. *Erdkunde* V. 2. p. 659. et 763. ubi haec V. D. protulit: *Wahrscheinlich sind es diese immergrünen Nadelholzwaldungen auf den kolchischen Gebirgen, im Osten von Trapezunt, welche eben von dieser Eigenschaft, bei Ctesias, der davon in Indien oder Baktrien gehört zu haben scheint, den Namen Amarantenberge haben; da* ἀμαράντινός *von* μαραίνω, *so viel als unverwelklich, also immergrün heissen kann.* Ceterum τὰ accessit e

IV. [Παρὰ τῷ αὐτῷ ἐν τοῖς αὐτοῖς ἐθνικοῖς.

Κοσύτη: πόλις Ὀμβρική· Κτησίας τρίτη περιηγήσεως c)].

V. Παρὰ τῷ Ἁρποκρατίωνι ἐν λεξικῷ· ἐν Σκιάποδες.

Κτησίας ἐν περίπλῳ Ἀσίας φησίν, Ὑπὲρ δὲ τούτων Σκιάποδες ὄνομα. τούς τε πόδας, ὥσπερ οἱ χῆνες ἔχουσι, κάρτα πλατέας. Καὶ ὅταν θέρμη ᾖ, ὕπτιοι ἀναπεσόντες, ἄραντες τὰ σκέλη, σκιάζονται τοῖς ποσίν d).

IV. [Apud eundem in iisdem Ethnicis.

Cosyte, urbs Umbrica, de qua mentionem facit Ctesias libro III. Periegeseos.]

V. Apud Harpocrationem in lexico, voce Sciapodes.

Ctesias in Periplo Asiae ait: Super hos populus nomine Sciapodes; et habent pedes non aliter ac anseres admodum latos. quandoque calet, illi supini procidunt, et sublatis cruribus, umbram sibi pedibus efficiunt.

Scholiis cod. Paris. In iisdem est Κολχίδος εἰσὶ pro ἐστὶ Κόλχων et deinceps: καὶ Κτ. ἐν β ἱστορεῖ.

c) Κοτύλη scribendum esse ad Stephani locum ex Cluver. Ital. Antiq. 2, 8. annotavit Berkel. Fragmentum vero hucusque neglectum, huc pertinere mihi videbatur.

d) Eadem ex Harpocratione sine dubio in suum Lexicon transtulit Suidas sub eadem voce. Ante περίπλῳ additum habet articul. τῷ; post Σκιάπ. omisso γ, ὄνομα dat: οἱ τούς τε πόδας ὡς χῆνες. Ceterum v. Plin. 7, 2. supra. Olear. ad Philostr. A. V. 3, 45. p. 133. n. 8.

VI.

[Ad periplos pertinere etiam videtur, quod de Insula Thule narrat Servius Honoratus ad Virgilii Georgica I. v. 30.: Thule insula est Oceani inter septentrionalem et occidentalem plagam, ultra Britanniam, iuxta Orchadas et Hiberniam. In hac Tile cum sol in Cancro est, dies continuus sine noctibus esse dicitur, Praeterea miracula de hac insula feruntur, sicut apud Graecos Ctesias et Diogenes, apud Latinos Sammonicus dicit.]

ΠΕΡΙ ΟΡΩΝ e),

ΕΙ ΜΗ ΣΦΑΛΛΟΜΕΘΑ.

VII. *Παρὰ τῷ Στοβαίῳ, λόγῳ περὶ νόσου.*

Ὄρος ἐστὶ τῆς Μυσίας Τεύθρας καλούμενον, γεννᾶται δ' ἐν αὐτῷ λίθος ἀντιπαθὴς προσονομαζόμε-

DE MONTIBUS, si titulus non fallit.

VII. Apud Stobaeum, sermone de morbo. [XCVIII. p. 541. ed. Gesner.]

Est in Mysia mons, appellatus Teuthras, in quo nascitur lapis Antipathes cognominatus, qui efficacissimus est adversus vitiliginem et le-

---

e) Opto saepe Graece illos Indices auctorum in Stobaeo ad oram exstare: et non nemo, credo, mecum alius. Latinus saltem hic exstat, *Ctesiae Cnidii lib. 2. de Montibus*, quem interim cum Brissonio sequuti sumus. *Gron.*

νος, ὃς κάλλιστα ποιεῖ πρὸς ἀλφοὺς καὶ λέπρας, δι' οἴνου τριβόμενος, καὶ τοῖς πάσχουσιν ἐπιτιθέμενος.

VIII. [Παρὰ τῷ Πλουτάρχῳ (εἴγε οὗτος ὁ γράψας) περὶ Ποταμῶν, κεφ. κα'.

Γεννᾶται δ' ἐν αὐτῷ λίθος Ἀντιπαθὴς καλούμενος· ὃς κάλλιστα ποιεῖ πρὸς ἀλφοὺς καὶ λεπροὺς δι' οἴνου τριβόμενος· καθὼς ἱστορεῖ Κτησίας Κνίδιος ἐν β' περὶ Ὀρῶν f)].

ΠΕΡΙ ΠΟΤΑΜΩΝ.

IX. [Παρὰ τῷ αὐτῷ Πλουτάρχῳ.

Γεννᾶται δ' ἐν τῷ ποταμῷ τούτῳ βοτάνη, Κεγχρῖτις προσαγορευομένη μελικήρῳ παρόμοιος· ἣν οἱ

pram, si vino conteratur, et aegrotis ita imponatur.

VIII. [Apud Plutarchum (siquidem is auctor est) de Fluviis c. 21, 5. sive in Geograph. Minor. Hudson. V. 2. p. 43.

In quo (Teuthrante monte) nascitur lapis Antipathes, qui cum vino attritus sanat vitiligines et lepras, ut docet Ctesias Cnidius secundo de Montibus.]

IX. [Apud eundem Plutarchum cap. 19, 2. ap. Hudson. p. 39.

Nascitur in hoc fluvio (Alpheo) herba Cenchritis dicta, favi speciem referens, quam deco-

---

f) Fragmentum adhuc neglectum, auctius iam editum, quam apud Stobaeum legitur.

ἰατροὶ καθέψοντες, πιεῖν διδόασι ταῖς ἀπηλλοτριωμένας ἔχουσι τὰς φρένας, καὶ ἀπαλλάττουσιν αὐτοὺς τῆς μανίας· καθὼς ἱστορεῖ Κτησίας ἐν α' περὶ ποταμῶν g)].

ctam medici iis, qui abalienata sunt mente, potandam praebent, et ab insania eos liberant, ut docet Ctesias primo de Fluminibus.]

ΠΕΡΙ ΤΩΝ
ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΣΙΑΝ ΦΟΡΩΝ.

X. Παρὰ τῷ Ἀθηναίῳ Δειπνοσοφ. β'.

Κτησίας δὲ ἐν Καρμανίᾳ φησὶ γίνεσθαι ἔλαιον h) ἀκάνθινον, ᾧ χρῆσθαι βασιλέα. ὃς καὶ καταλέγων

DE ASIATICIS TRIBUTIS.

X. Apud Athenaeum lib. II. Dipnosoph. [c. 25. p. 67, a. Casaub. c. 74. p. 257. Vol. 1. Schweigh.]

Ctesias autem Carmaniam oleum acanthinum producere, et eo regem uti, ait. Qui

g) Hoc etiam fragmentum in Ctesiae fragmentis frustra adhuc quaeritur. Utrumque vero laudavit Fabric. in Biblioth. Gr. V. supra. In eodem Plutarchi libro ex Ctesiae Persicis excerpta esse c. 23., quae de *Araxe* fluvio ibi traduntur, dubitanter suspicatus est Ritter. *Erdkunde* V. 2. p. 827. At diserte *Ctesiphon* ibi nominatur.

h) V. clariss. Casaub. 2. Athen. 25. ubi inter alia, *Oleum*, ait, *acanthinum ex quo spinae genere conficerent Carmani, tam incertum mihi, quam illud est certum, falli eos qui emendant Ctesiae locum hunc et scribunt οἰνάνθινον*, ostenditque eodem modo

ἐν τῷ Περὶ τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν φόρων [i] τρίτῳ βιβλίῳ πάντα τὰ τῷ βασιλεῖ παρασκευαζόμενά ἐπὶ τὸ δεῖπνον, οὔτε πεπέρεως μέμνηται, οὔτε ὄξους, ὃ μόνον ἄριστόν ἐστι τῶν ἡδυσμάτων. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ Δείνων ἐν τῇ Περσικῇ πραγματείᾳ· ὅς γέ φησι καὶ ἅλας [k] Ἀμμωνιακὸν ἀπ' Αἰγύπτου ἀναπέμπεσθαί βασιλεῖ, καὶ ὕδωρ ἐκ τοῦ Νείλου.

XI. Παρὰ τῷ αὐτῷ Δειπνοσ. ι'.

Ἀμύντας ἐν τοῖς Σταθμοῖς, τὸ τῶν Ταπύρων [l] ἔθνος, φησὶν, οὕτω φίλοινον εἶναι ὡς καὶ ἀλείμμα-

etiam in libro quem de Asiaticis tributis scripsit, coenae regiae apparatum describens, neque piperis neque aceti meminit, quod unum inter condimenta est optimum. Ac ne Dino quidem in Persicis scriptis: qui memorat alioqui et salem Ammoniacum et aquam Nili ad regem mitti.

XI. Apud eundem lib. X. [c. 12. p. 442, b. Cas. c. 59. p. 119. V. 4. Schweigh.]

Amyntas quoque, in libro qui σταθμοὶ inscribitur, Tapyrorum gentem ita vino deditam

haec Athenaei ab Eustathio [ad Hom. Od. ζ'. p. 248, 19. p. 1552. v. 30. cuius verba sunt: ἐγίνετό τι (ἔλαιον) καὶ ἐξ ἀκάνθης, ὡς δηλοῖ ὁ γράψας τὸ, ἐν Καρμανίᾳ ἱστορεῖ Κτησίας, ἔλαιον γίνεσθαι ἀκάνθινον, ᾧ χρῆσθαι τὸν βασιλέα.] adferri. *Gron.* Strab. 15. p. 726. ed. Casaub. eumdem fortasse, quem Athenaeus, Ctesiae locum ante oculos habuit.

i) Mssti. Schweigh. non τρίτῳ sed τούτῳ habent, quare aliud quid latere in hac voce ei visum est. Libro 10. nude citatur liber. v. mox. v. Animadvv. p. 448. V. 1. et Indicem scriptor. p. 45. ubi V. D.: Liber de Reditibus, inquit, fuit fortasse unus ex libris Persicis.)

k) Alii Ἀμμωνιακούς. v. Schweigh. Animadvv. l. l.

l) Tapyrorum φιλοινίαν et Aelianus commemorat,

τι ἄλλῳ μηδενὶ χρῆσθαι ἢ τῷ οἴνῳ. τὰ δ' αὐτὰ ἱστορεῖ καὶ Κτησίας ἐν τῷ Περὶ τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν φόρων. οὗτος δὲ καὶ δικαιοτάτους αὐτοὺς λέγει εἶναι.

XII. [Παρὰ τῷ Γαληνῷ.

Κατεγνώκασιν Ἱπποκράτους, ἐπὶ ἐμβαλεῖν τὸ κατ' ἰσχίον ἄρθρον, ὡς ἂν ἐκπίπτον αὐτίκα, πρῶτος Κτησίας ὁ Κνίδιος, συγγενὴς αὐτοῦ· καὶ γὰρ αὐτὸς ἦν Ἀσκληπιάδης τὸ γένος· ἐφεξῆς δὲ Κτησίου καὶ ἄλλοι τινές m)].

esse tradit, ut ne ad ungendum quidem alia re ulla, quam vino utatur. Eadem autem et Ctesias commemorat in libro quem de Asiaticis tributis scripsit: qui et iustissimos esse illos tradit.

XII. [Apud Galenum, Commentar. IV. in Hippocrat. de Articul. T. 12. p. 452. ed. Charter.

Reprehendunt Hippocratem, quod ponere tentet femur in coxa prolapsum, quum iterum protinus elabatur, primo quidem Ctesias Cnidius, eius cognatus; nam ipse quoque ex familia fuit Asclepiadarum; post Ctesiam vero alii nonnulli.]

XIII.

Sed fere oblitus fui loci adhuc apud Antigonum ἐν ἱστοριῶν συναγωγῇ ubi tamen liquido

ut indicat Casaub. 10. Athen. 12. [v. Aelian. V. h. 3, 13.]

m) Cf. *Le Clerc*, *Histoire de la Médecine* p. 260. *Sprengel*, *Geschichte der Medicin* V. 1. p. 356 sq. ed. II. De pluribus Asclepiadibus v. Fabric. Bibl. Gr. V. 2. p. 113 sq. ed. Harl. De fragm. consule Praef.

quid scripserit Ctesias indicare tibi non possum. Postquam enim narravit Cranone, urbe Thessaliae, esse saltem duos corvos, nec unquam plures ibi visos: quibus interiicit de incolarum aereo curru sacro, quo pulsato et deum precati impetrant pluviam: tum ex Theopompo addit, eos corvos tamdiu Cranone morari dum pullos educaverint, quibus tum relictis ipsi abeant statim. Post quae ita ait, historia, ut signant, XVI. G. Xyl. interprete. Gron.

Καὶ ἐν Ἐκβατάνοις δὲ καὶ ἐν Πέρσαις Κτησίας ἱστορεῖ παραπλήσιόν τι τούτοις· διὰ δὲ τὸ αὐτὸν πολλὰ ψεύδεσθαι παρελείπομεν τὴν ἐκλογήν. Καὶ γὰρ ἐφαίνετο τερατώδης.

Narrat Ctesias aliquid huic historiae adsimile, quod Ecbatanis et in Persia fiat. Sed quia multa is mentitur, nos decerpere eam narrationem, cum monstrosa videatur, omisimus.

XIV.

[Postremo loco fragmentum incerti cuiusdam scriptoris ex eodem Antigono (cap. 128.) petitum, addo, quod Ctesiae haud improbabiliter tribuendum esse suspicatus est Niclas ad eum l. p. 177. ed. Beckman. Verba haec sunt: „*Φησὶν δ' ὁ ἱστοριογράφος, Ἀρσάμην τὸν Πέρσην εὐθὺς ἐκ γενετῆς ὀδόντας ἔχειν*· i. e. Historiae scriptor ait, Arsamen Persam natum esse dentatum.“ Quis sit Arsames non constat. Frater Artaxerxis, Darii pater, huius nominis memoratur, de quo v. Wesseling. ad Diodor. 17. p. 164. praeter hunc Ciliciae satrapae mentionem fecit Curtius. De re cf. Beckman. ad h. l.]

INDEX
RERUM ET NOMINUM
in Ctesiae Persica, Indica etc. et Annotationes.

[Litera *P.*, Excerpta Persica Photii; *I.*, eiusdem Excerpta Indica; *Fr. P.*, Fragmenta ex Persicis hausta; *Fr. I.*, Fragmenta ex Indicis sumta indicantur.]

A.

D. (Δ.)

R.

T. (Θ.)

U. (Υ.)

INDEX SCRIPTORUM,

unde Ctesiae fragmenta hausta sunt.

INDEX III. *)

*) Communicavit mecum benignissime amicus quidam, persicae linguae peritissimus, hunc indicem excerptum ex Minis Orientis Hammeri (*Fundgruben des Orients* V. 6. P. 3. p. 339. *Verzeichniss persischer Wörter aus griechischen Klassikern, nach ihrer heut üblichen Form und Aussprache.* Consule quoque Burtoni *Λειψάνα*, quae laudavit ibid. Hammer.

IMPRESSIT FRIDERICUS ERNESTUS HUTH.